

T.C.

ALANYA ALAADDİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

**TÜRKİYE MAARİF VAKFI TARAFINDAN HAZIRLANAN ÇOCUKLARA
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARININ
KÜLTÜR ETKİLEŞİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ: ORTAOKUL ÖRNEĞİ**

Yüksek Lisans Tezi

Çilem MIRİK

**Danışman
Prof. Dr. Elif AKTAŞ**

**ALANYA
2023**

T.C.
ALANYA ALAADDİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRKİYE MAARİF VAKFI TARAFINDAN HAZIRLANAN ÇOCUKLARA
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARININ
KÜLTÜR ETKİLEŞİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ: ORTAOKUL ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Tezi

Çilem MIRİK

Ana Bilim Dalı: Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı

Program Adı: Yabancılar Türkçe Öğretimi

Danışman

Prof. Dr. Elif AKTAŞ

ALANYA

2023

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programıyla tarandığını” ve “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

Çilem MIRİK

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim süresince her an desteğini hissettiğim, çalışmamın ana hatlarını belirlememe yardımcı olan ve tez konumla ilgili her türlü kaynağı sağlayan, beni teşvik eden, yol göstericim, tez danışmanım Prof. Dr. Elif AKTAŞ’a sonsuz sabrı ve özverisi için teşekkürlerimi sunarım.

Bütün eğitim hayatım boyunca maddi manevi en büyük destekçilerim olan annem ve babama, hayatımın her anında beni destekleyen ve motive eden kız kardeşime sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bu çalışmanın hazırlanmasında desteklerini sunan Türkiye Maarif Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Sayın Prof. Dr. Birol AKGÜN’e, Mütevelli Heyeti Üyelerine, Yönetim Kurulu Üyelerine, Türkçe ve Yabancı Dil Öğretimi Daire Başkanı Sayın Prof. Dr. İbrahim GÜLTEKİN’e şükranlarımı sunuyorum.

Afganistan’da bulunan Afgan-Türk Maarif Okulları’nda 4 yıl boyunca çocuklara Türkçe öğretimi alanında birlikte çalıştığımız ve tezime ilgili her türlü desteği sağlayan başta Sevgili Müdürüm Fatma ÇAVUŞLU’ya, çalışma arkadaşlarım Nesrin Noori RAZAQİ, Fazila FARZAN ve Adil Beg BUNYAD’a teşekkürü borç bilirim.

Son olarak hayatımın her alanında beni motive eden, destekleyen, en önemli yol göstericim ve yol arkadaşım kıymetli eşim Burak Kazım MIRİK’a ve tez döneminde en büyük sabrı ve sevgiyi gösteren kıymetli oğlum Süleyman Enver MIRİK’a şükranlarımı sunuyorum. Sınırsız sevginiz ve sabrınız olmasaydı bu yolda başarılı adımlar atamazdım.

Çilem MIRİK

Aralık, 2023

ÖZET

TÜRKİYE MAARİF VAKFI TARAFINDAN HAZIRLANAN ÇOCUKLARA YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARININ KÜLTÜR ETKİLEŞİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ: ORTAOKUL ÖRNEĞİ

Çilem MIRİK

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,

Aralık, 2023 (182 Sayfa)

Türkiye'nin son yıllardaki kültür ve eğitim diplomasisi faaliyetlerinin yaygınlaşması sonucunda her yaş grubundan Türkçe öğrenmek isteyen birey sayısı artmıştır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin incelendiği çalışmalarda çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanındaki çalışmaların son derece sınırlı olduğu görülmektedir. Çocuklara yabancı dil öğretiminde dört temel dil becerisinin ve dil bilgisi kurallarının öğretilmesinin yanında kültürün de etkileşim yoluyla verilmesi gerekmektedir.

Çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecinde en kolay ulaşılan ve en çok kullanılan materyallerin başında ders kitapları gelmektedir. Ders kitaplarında dört temel dil becerisinin verilmesi amacıyla hazırlanan etkinliklerin ve görsellerin kültür unsurları aracılığıyla nasıl aktarıldığı önemli bir konudur. Bu araştırmanın amacı, çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan Maarif Türkçe (Ortaokul A1-A2.1) ders kitaplarında yer alan kültür etkileşimi unsurlarının tespit edilmesi olarak belirlenmiştir.

Nitel bir araştırma özelliği gösteren bu çalışmada ilgili ders kitaplarındaki görsel ve sözel unsurlar, kültür etkileşimi bağlamında doküman incelemesi tekniği kullanılarak tespit edilmiştir. Çalışmada veri toplama aracı olarak yedi ana başlık ve alt öğelerden oluşan bir form (Kültür Etkileşimi Öğeleri Tespit Formu) kullanılmıştır. İnceleme sonucunda A1 seviyesi ders kitabında 178 görsel kültür unsuru, 276 sözel kültür unsuru; A2.1 ders kitabında 134 görsel kültür unsuru, 290 sözel kültür unsuru tespit edilmiştir. Kültür unsurlarının veriliş şekilleri değerlendirildiğinde kitapta hem Türk kültürüne ait

unsurların hem de kaynak kùltùrlere ait unsurların etkileşim bağlamında verildiğı gör÷lmektedir.

Anahtar Sözcükler: Çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, kùltür etkileşimi, Maarif Türkçe Öğretim Seti, ders kitabı.

ABSTRACT

INVESTIGATION OF COURSEBOOKS FOR TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE TO CHILDREN PREPARED BY THE TURKISH MAARIF FOUNDATION IN TERMS OF CULTURAL INTERACTION: SECONDARY SCHOOL EXAMPLE

Çilem MIRIK

Department of Turkish and Social Sciences Education

Alanya Alaaddin Keykubat University, Postgraduate Education Institute,

December, 2023

As a result of the widespread use of Turkey's cultural and educational diplomacy activities in recent years, the number of individuals from all age groups who want to learn Turkish has increased. In studies examining the teaching of Turkish as a foreign language, it is seen that studies in the field of teaching Turkish as a foreign language to children are extremely limited. In teaching language to children, culture should be taught as a skill in addition to the four basic language skills and grammar rules.

Textbooks are among the most easily accessible and mostly used materials in the process of teaching Turkish as a foreign language to children. It is also an important issue how cultural elements are presented as well as visuals and activities prepared to teach the four basic language skills in textbooks. For this reason, the subject of this research was determined as determining the cultural interaction elements in the Maarif Turkish Secondary School A1-A2.1 textbooks used in teaching Turkish as a foreign language to children.

In this study, qualitative research method was used and visual and verbal cultural elements in the textbooks were identified using the document analysis technique. Visual and verbal cultural elements in the textbooks were identified and evaluated using a scale consisting of seven main headings and sub-items. As a result of the review, there are 178 visual cultural elements and 276 verbal cultural elements in the A1 level textbook; In the A2.1 textbook, 134 visual cultural elements and 290 verbal cultural elements were identified. When the way of presenting cultural elements is evaluated, it is seen that both elements of Turkish culture and elements of source cultures are given in the book.

Keywords: Teaching Turkish to Children as a Foreign Language, Cultural interaction, review, Maarif Turkish Teaching Set, Coursebook.

İÇİNDEKİLER

İÇ KAPAK SAYFASI

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	i
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ.....	xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiv
SİMGELER VE KISALTMALAR	xix
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Problemi	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi	2
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	3
2. LİTERATÜR	4
2.1. Alanyazın	4
2.2. Çocuklara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi	6
2.2.1. Çocukta dil gelişimi.....	6
2.2.2. Dil edinimi ve dil öğrenme.....	7
2.3. Çocukta Dil Edinim Süreci	8
2.3.1. Ana dili edinim süreci	9
2.3.2. İkinci dil edinim süreci.....	12
2.3.3. Yabancı dil öğrenim süreci.....	13
2.3.4. Kritik dönem/ Yaş varsayımı.....	15
2.4. Çocuklara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Tarihçesi	17
2.4.1. Yurt dışında yaşayan iki dilli Türk çocuklarına Türkçe öğretimi	18
2.4.2. Türkiye’de yaşayan göçmen ailelerin çocuklarına Türkçe öğretimi	20
2.4.3. Yurt dışındaki yabancı çocuklara Türkçe öğretimi	21
2.5. Çocuklara Yabancı Dil Öğretiminde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar.....	22
2.6. Çocuklara Yabancı Dil Öğretiminde Yaklaşımlar	27

2.6.1. Doğal yaklaşım	28
2.6.2. Görev temelli yaklaşım.....	28
2.6.3. İletişimsel yaklaşım	29
2.6.4. Tüm fiziksel tepki yaklaşımı	30
2.7. Çocuklara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları ve Yardımcı Kaynaklar	30
2.7.1. ABC Türkçe.....	31
2.7.2. Çocuklar için Türkçe	31
2.7.3. Hayat Boyu Türkçe.....	32
2.7.4. Maarif Türkçe	32
2.7.5. Merhaba Türkçe.....	33
2.7.6. Türkçe Öğreniyorum	33
2.7.7. Yabancı Uyruklu Öğrenciler İçin Türkçe.....	34
2.7.8. Yeni Dünyam Türkçe	34
2.7.9. Aslı Hikâye Serisi.....	35
2.7.10. Çocuk Hikâyeleri Dizisi	35
2.7.11. Maarif Yardımcı Okuma Kitapları	36
2.7.12. MEB Hikâye Serisi.....	36
2.7.13. Salih Hikâye Serisi	37
2.8. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültür Etkileşimi	37
2.8.1. Dil	37
2.8.2. Dil-Kültür ilişkisi.....	39
2.8.3. Kültür ve eğitim diplomasisi	40
2.9. Çocuklara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültür Etkileşimi.....	41
2.9.1. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programında kültür etkileşimi.....	45
2.9.2. Çerçeve metninde (CEFR' de) kültür etkileşimi	46
2.10. Çocuklara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Ders Kitaplarında Kültür Etkileşimi	46
2.11. İlgili Araştırmalar.....	48
3. YÖNTEM	54
3.1. Araştırma Deseni.....	54
3.2. İncelenen Dokümanlar	54
3.3. Veri Toplama Araçları	55
3.4. Verilerin Analizi.....	57

3.5. Geçerlik ve Güvenirlik.....	57
4. BULGULAR.....	59
4.1. Maarif Türkçe Ders Kitabı (A1- A2.1 Düzeyi) ile İlgili Bulgular.....	59
4.2. Maarif Türkçe Ortaokul A1 Kitabı ile İlgili Bulgular ve Yorumlar	61
4.2.1. Başlangıç Ünitesi.....	62
4.2.2. 1. Ünite Merhaba	65
4.2.2.1. A) Merhaba	68
4.2.2.2. B) Nerelisin?	68
4.2.2.3. C) Tanışalım mı?.....	69
4.2.3. 2. Ünite Haydi Okula.....	69
4.2.3.1. A) Sınıfım	70
4.2.3.2. B) Okulu Tanıyalım	70
4.2.3.3. C) Pırl'ın Sınıfı	71
4.2.4. 3. Ünite Canım Ailem Güzel Evim	71
4.2.4.1. A) Canım Ailem.....	75
4.2.4.2. B) Güzel Evim.....	75
4.2.4.3. C) Pırl'ın Evi.....	75
4.2.5. 4. Ünite Bir Günüm	75
4.2.5.1. A) Saat Kaç?	79
4.2.5.2. B) Hobilerin Neler?.....	79
4.2.5.3. C) Akıllı Tavşan.....	79
4.2.6. 5. Ünite Benim Şehrim	79
4.2.6.1. A) Nasıl Giderim?	85
4.2.6.2. B) Ne ile Giderim?	85
4.2.6.3. C) Trafik Haftası	85
4.2.7. 6. Ünite Alışveriş Zamanı.....	86
4.2.7.1. A) Alışveriş	91
4.2.7.2. B) Kahvaltı zamanı	91
4.2.7.3. C) Köfte tarifi.....	91
4.2.8. 7. Ünite Hava Nasıl?.....	92
4.2.8.1. A) Hava Nasıl?.....	97
4.2.8.2. B) Dört Mevsim Türkiye.....	98
4.2.8.3. C) Mevsimler	98
4.2.9. 8. Ünite Geçmiş Olsun	99

4.2.9.1. A) Geçmiş Olsun.....	100
4.2.9.2. B) Kişisel Temizlik	101
4.2.9.3. C) Elif ve Arkadaşları Geçmiş Olsun.....	101
4.2.10. 9. Ünite Mutlu Günüm	101
4.2.10.1. A) Doğum Günü.....	105
4.2.10.2. B) Bayramınız Kutlu Olsun	106
4.2.10.3. C) Pırıl'ın Doğum Günü Pastası	106
4.2.11. 10. Ünite Tatil Planım	107
4.2.11.1. A) Yolculuk Başlasın	110
4.2.11.2. B) Tatil Heyecanı	111
4.2.11.3. C) Biz İkimiz.....	111
4.3. Maarif Türkçe Ortaokul A2.1 Kitabı ile İlgili Bulgular ve Yorumlar	111
4.3.1. 1. Ünite Yeni Arkadaşlar	113
4.3.1.1. A) Yeni Okulum.....	115
4.3.1.2. B) Yeni Mahallem.....	115
4.3.1.3. C) Yeni Bir Arkadaş.....	116
4.3.2. 2. Ünite Bir Planım Var!	116
4.3.2.1. A) Planın Ne?	119
4.3.2.2. B) Nereye Gidelim?	120
4.3.2.3. C) Bisiklet Festivali	121
4.3.3. 3. Ünite Güne Merhaba	121
4.3.3.1. A) Rutinlerim	124
4.3.3.2. B) Senin Mesleğin Ne?	124
4.3.3.3. C) Pırıl, Bana Saati Söyle!	124
4.3.4. 4. Ünite Çarşı Pazar	125
4.3.4.1. A) Alışveriş Zamanı.....	129
4.3.4.2. B) Yemek Zamanı	130
4.3.4.3. C) Rafadan Tayfa / Evlere Servis.....	130
4.3.5. 5. Ünite Renkli Dünyam.....	131
4.3.5.1. A) Haydi Sergiye.....	135
4.3.5.2. B) Kendimizi Keşfedelim!	136
4.3.5.3. C) Kız Kulesi	136
4.3.6. 6. Ünite Dikkat Dikkat!	136
4.3.6.1. A) Müze Maceraları	140

4.3.6.2. B) Kurallar Dünyası	141
4.3.6.3. C) Nane ile Limon “Trafik Kuralları”	141
4.3.7. 7. Ünite Mevsimler ve Dünyamız	141
4.3.7.1. A) Mevsimler	146
4.3.7.2. B) Kıtalar, Hayvanlar ve İklimler	146
4.3.7.3. C) Ege ile Gaga- Antarktika’da Penguenler Arasında	147
4.3.8. 8. Ünite Sağlık Elimizde.....	147
4.3.8.1. A) Neyin Var?	148
4.3.8.2. B) Mikroplar Nerede?	149
4.3.8.3. C) Rafadan Tayfa Sağlık Muhafızları	149
4.3.9. 9. Ünite Bir Varmış Bir Yokmuş.....	149
4.3.9.1. A) Bir Varmış Bir Yokmuş	153
4.3.9.2. B) Evvel Zaman İçinde	153
4.3.9.3. C) Sihirli Bulgur Pilavı	154
4.3.10. 10. Ünite Akıllı Robotlar	154
4.3.10.1. A) Şifre Çözülüyor	155
4.3.10.2. B) Gelecek Robotların Elinde	156
4.3.10.3. C) Rafadan Tayfa İcat Peşinde.....	156
5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	157
5.1. Tartışma ve Sonuç.....	157
5.2. Öneriler	161
6. KAYNAKLAR	163
EKLER.....	174
ÖZ GEÇMİŞ	182

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 2.1 0-5 yaş arası dil edinim süreci	9
Tablo 2.2 Çocuklarda ana dili edinim basamakları (Karacan, 2000, s.263-268).....	10
Tablo 2.3 Dil öğretimine başlamadaki kritik yaşlar.....	16
Tablo 3.1 Araştırmanın inceleme nesnelerini oluşturan ders kitaplarının künyesi.....	55
Tablo 3.2 Metinlere yansıyan kültür öğeleri ve alt öğeler	56
Tablo 4.1 Maarif Türkçe öğretim seti ortaokul A1- A2.1 ders kitaplarındaki kültür öğelerinin dağılımı.....	59
Tablo 4.2 Maarif Türkçe öğretim seti ortaokul A1 ders kitabında ünitelere göre kültür öğeleri	61
Tablo 4.3 Maarif Türkçe öğretim seti ortaokul A2.1 ders kitabı ünitelere göre kültür unsurları	111

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1 Dil Gelişim Evreleri	7
Şekil 2.2 ABC Çocuklar İçin Türkçe.....	31
Şekil 2.3 Çocuklar İçin Türkçe.....	31
Şekil 2.4 Hayat Boyu Türkçe / (Kaynak: Çangal, 2021).....	32
Şekil 2.5 Maarif Türkçe.....	33
Şekil 2.6 Merhaba Türkçe	33
Şekil 2.7 Türkçe Öğreniyorum	34
Şekil 2.8 Yabancı Uyruklu Öğrenciler İçin Türkçe.....	34
Şekil 2.9 Yeni Dünyam Türkçe	35
Şekil 2.10 Aslı Hikâye Serisi.....	35
Şekil 2.11 Çocuk Hikâyeleri Dizisi	36
Şekil 2.12 Maarif Yardımcı Okuma Kitapları	36
Şekil 2.13 MEB Hikâye Serisi.....	37
Şekil 2.14 Salih Hikâye Serisi	37
Şekil 3.1 Temel kullanıcı.....	55
Şekil 3.2 İncelenen ders kitapları	55
Şekil 4.1 Maarif Türkçe öğretim seti ortaokul A1-A2.1 ders kitaplarında yer alan sözel kültür öğelerinin toplamının yüzdesel dağılım oranı	60
Şekil 4.2 Maarif Türkçe öğretim seti ortaokul A1-A2.1 ders kitaplarında yer alan görsel kültür öğelerinin toplamının yüzdesel dağılım oranı	60
Şekil 4.3 Maarif Türkçe öğretim seti ortaokul A1 ders kitabındaki görsel kültür öğelerinin yüzdesel dağılım oranı	62
Şekil 4.4 Maarif Türkçe öğretim seti ortaokul A1 ders kitabındaki sözel kültür öğelerinin yüzdesel dağılım oranı	62
Şekil 4.5 Başlangıç ünitesi kültür etkileşimi unsurları	63
Şekil 4.6 Başlangıç ünitesi kültür etkileşimi unsurları	63
Şekil 4.7 Başlangıç ünitesi kültür etkileşimi unsurları	64
Şekil 4.8 Başlangıç ünitesi kültür etkileşimi unsurları	64
Şekil 4.9 1. Ünite kültür etkileşimi unsurları.....	65
Şekil 4.10 1. Ünite kültür etkileşimi unsurları.....	66
Şekil 4.11 1.Ünite kültür etkileşimi unsurları.....	66

Şekil 4.12 1. Ünite kültür etkileşimi unsurları.....	67
Şekil 4.13 1. Ünite kültür etkileşimi unsurları.....	67
Şekil 4.14 1. Ünite kültür etkileşimi unsurları.....	68
Şekil 4.15 2. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	69
Şekil 4.16 2. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	70
Şekil 4.17 2. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	70
Şekil 4.18 3. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	71
Şekil 4.19 3. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	72
Şekil 4.20 3. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	72
Şekil 4.21 3. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	73
Şekil 4.22 3. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	73
Şekil 4.23 3. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	73
Şekil 4.24 3. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	74
Şekil 4.25 3. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	74
Şekil 4.26 3. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	74
Şekil 4.27 4. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	76
Şekil 4.28 4. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	76
Şekil 4.29 4. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	77
Şekil 4.30 4. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	77
Şekil 4.31 4. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	78
Şekil 4.32 4. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	78
Şekil 4.33 5. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	80
Şekil 4.34 5. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	81
Şekil 4.35 5. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	82
Şekil 4.36 5. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	82
Şekil 4.37 5. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	83
Şekil 4.38 5. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	83
Şekil 4.39 5. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	84
Şekil 4.40 5. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	84
Şekil 4.41 6. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	86
Şekil 4.42 6. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	87
Şekil 4.43 6. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	87
Şekil 4.44 6. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	88
Şekil 4.45 6. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	88

Şekil 4.46 6. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	89
Şekil 4.47 6. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	89
Şekil 4.48 6. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	90
Şekil 4.49 6. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	90
Şekil 4.50 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	92
Şekil 4.51 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	93
Şekil 4.52 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	93
Şekil 4.53 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	94
Şekil 4.54 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	94
Şekil 4.55 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	95
Şekil 4.56 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	95
Şekil 4.57 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	96
Şekil 4.58 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	96
Şekil 4.59 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	97
Şekil 4.60 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	97
Şekil 4.61 8. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	99
Şekil 4.62 8. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	100
Şekil 4.63 8. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	100
Şekil 4.64 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	102
Şekil 4.65 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	102
Şekil 4.66 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	103
Şekil 4.67 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	103
Şekil 4.68 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	104
Şekil 4.69 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	104
Şekil 4.70 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	105
Şekil 4.71 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	105
Şekil 4.72 10. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	107
Şekil 4.73 10. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	107
Şekil 4.74 10. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	108
Şekil 4.75 10. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	108
Şekil 4.76 10. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	109
Şekil 4.77 10. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	109
Şekil 4.78 10. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	110

Şekil 4.79 Maarif Türkçe öğretim seti ortaokul A2.1 ders kitabındaki görsel kültür unsurlarının yüzdesel dağılım oranı.....	112
Şekil 4.80 Maarif Türkçe öğretim seti ortaokul A2.1 ders kitabındaki sözel kültür unsurlarının yüzdesel dağılım oranı.....	112
Şekil 4.81 1. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	113
Şekil 4.82 1.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	113
Şekil 4.83 1.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	114
Şekil 4.84 1.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	114
Şekil 4.85 2.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	116
Şekil 4.86 2. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	117
Şekil 4.87 2.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	117
Şekil 4.88 2.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	118
Şekil 4.89 2. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	118
Şekil 4.90 2. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	119
Şekil 4.91 3. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	121
Şekil 4.92 3.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	122
Şekil 4.93 3.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	122
Şekil 4.94 3.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	123
Şekil 4.95 3.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	123
Şekil 4.96 4.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	125
Şekil 4.97 4.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	125
Şekil 4.98 4.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	126
Şekil 4.99 4.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	126
Şekil 4.100 4.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	127
Şekil 4.101 4.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	127
Şekil 4.102 4.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	128
Şekil 4.103 4.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	128
Şekil 4.104 4.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	129
Şekil 4.105 5.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	131
Şekil 4.106 5.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	132
Şekil 4.107 5.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	132
Şekil 4.108 5.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	133
Şekil 4.109 5.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	133
Şekil 4.110 5.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	134

Şekil 4.111 5. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	134
Şekil 4.112 5. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	135
Şekil 4.113 6. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	137
Şekil 4.114 6. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	137
Şekil 4.115 6. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	138
Şekil 4.116 6. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	138
Şekil 4.117 6. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	139
Şekil 4.118 6. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	139
Şekil 4.119 6. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	140
Şekil 4.120 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	142
Şekil 4.121 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	142
Şekil 4.122 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	143
Şekil 4.123 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	143
Şekil 4.124 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	144
Şekil 4.125 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	144
Şekil 4.126 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	145
Şekil 4.127 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	145
Şekil 4.128 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	146
Şekil 4.129 8. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	147
Şekil 4.130 8. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	148
Şekil 4.131 8. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	148
Şekil 4.132 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	149
Şekil 4.133 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	150
Şekil 4.134 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	150
Şekil 4.135 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	151
Şekil 4.136 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	151
Şekil 4.137 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	152
Şekil 4.138 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	152
Şekil 4.139 10. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	154
Şekil 4.140 10. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	155
Şekil 4.141 10. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları.....	155
Şekil 7.1 Kültür etkileşimi çerçevesinde tasarlanan Türkçe sokağı ve Türkçe sınıfı....	175

SİMGELER VE KISALTMALAR

(ÇİT)	Çocuklar İçin Türkçe
(D-AOBM)	Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni
CEFR	Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi
DİLMER	Dil Öğretimi ve Araştırma Uygulama Merkezi
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
PIKTES	Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonun Desteklenmesi Projesi
TMV	Türkiye Maarif Vakfı
TÖMER	Türkçe Öğretim Merkezi
TYDOÖP	Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı
YEE	Yunus Emre Enstitüsü

1. GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Problemi

Dil, insanların birbirleriyle iletişim kurmalarının ve sosyalleşmelerinin aracıdır. Günümüzde hızla gelişen teknoloji, ülkeler arasındaki ticari faaliyetler ve siyasi ilişkiler toplumları birbirleriyle daha fazla iletişim kurmaya itmiştir. Bu nedenle toplumlar için birbirlerinin dilini öğrenmek zaruri bir durum olmuştur. Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'nde (CEFR) belirtildiği gibi insanlar arasında iletişim aracı olarak farklı diller öğretilmeli ve dil öğretimi konusunda insanlar teşvik edilmelidir (CEFR, 2020). 2002 yılında Avrupa Birliğine üye ülkeler arasında Barselona'da gerçekleştirilen toplantıda, yabancı dil öğretim politikaları doğrultusunda yabancı dil öğretiminin erken yaşlarda başlatılması ve en az iki yabancı dil öğrenilmesi noktasında bir karar alınmıştır (Avrupa Komisyonu, 2003, s. 4).

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi son yıllarda oldukça önem kazanmıştır. Yurt içinde TÖMER (Türkçe Öğretim Merkezi) ve DİLMER (Dil Öğretimi ve Araştırma Uygulama Merkezi) gibi merkezlerde; yurt dışında Yunus Emre Enstitüsü (YEE), Türkiye Maarif Vakfı (TMV) ve bazı üniversitelerde bulunan Türkoloji bölümlerinde yabancı dil olarak Türkçe eğitimleri verilmektedir. Bunun yanı sıra Türkiye Maarif Vakfı'na bağlı okullarda ve Yunus Emre Enstitüsü'nün faaliyet gösterdiği birçok ülkede çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretilmektedir.

Yetişkinlere Türkçe öğretiminde kullanmak üzere birçok materyal bulunurken çocuklara Türkçe öğretimi alanında yeterli materyal bulunmamaktadır. Gelişen ihtiyaçtan dolayı Yunus Emre Enstitüsü ve çeşitli yayınevleri çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılmak üzere ders kitapları ve çeşitli kaynak kitaplar hazırlamıştır. Aynı zamanda TMV tarafından da alandaki büyük eksiklikten dolayı okul öncesi dönemden liseye kadar çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılmak üzere ders kitapları ve hikâye kitapları hazırlanmıştır. TMV tarafından hazırlanan ders kitaplarının Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı (TYDOÖP) esas alınarak hazırlandığı ifade edilmektedir.

2011 yılında Suriye'de başlayan iç karışıklık nedeniyle Türkiye yoğun bir göç almıştır. Sığınmacı çocukların en önemli ihtiyaçlarından biri de eğitimlerine devam etmeleri olmuştur. Türkiye'de eğitimlerine devam etmek ve topluma uyum sağlamak adına Türkçe öğrenmek bir zorunluk hâline gelmiştir. Bu bağlamda çocuğun kendini içinde bulunduğu topluma ait hissetmesi, hedef dilin kültür unsurlarıyla kaynak dile ait

kültür unsurları arasındaki benzerliklerin verilmesi, kültür etkileşiminin gerçekleştirilmesi yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde önem arz etmektedir. Bu çalışmada TMV tarafından hazırlanan ders kitapları kültür etkileşimi açısından değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda araştırmanın problem cümlesi ‘Türkiye Maarif Vakfı Maarif Türkçe Öğretim Seti Ortaokul A1-A2.1 ders kitaplarında kültür etkileşimi unsurları nedir?’ Araştırmanın problem cümlesinden hareketle belirlenen alt problemler ise şunlardır:

1. Türkiye Maarif Vakfı Maarif Türkçe Öğretim Seti Ortaokul A1 ders kitabındaki görsel ve sözel kültür etkileşimi unsurları nelerdir?
2. Türkiye Maarif Vakfı Maarif Türkçe Öğretim Seti Ortaokul A2.1 ders kitabındaki görsel ve sözel kültür etkileşimi unsurları nelerdir?
3. Türkiye Maarif Vakfı Maarif Türkçe Öğretim Seti Ortaokul A1-A2.1 ders kitaplarında kültür etkileşimi ne şekilde yapılmıştır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Çocuklara dil öğretiminde kullanılan materyaller, derslerde yapılan aktiviteler salt dil bilgisi öğretimi ya da sözcük öğretimi gibi dar bir çerçevede kalmamalı, Türk kültürünü de öğretmeli ve çocuklara sevdirmelidir. Çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde en ulaşılabilir materyaller ise ders kitaplarıdır. Türkiye’de bazı kurumlar ve yayınevleri tarafından hazırlanmış çeşitli ders kitapları bulunmaktadır. Bu çalışmada TMV tarafından hazırlanan ‘Maarif Türkçe Ortaokul A1-A2.1’ ders kitaplarında hedef kitleye verilmeye çalışılan kültür etkileşimi unsurları tespit edilmiştir.

1.3. Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi

İletişim, insanoğlunun en temel ihtiyacıdır. İnsanlar ve devletler arası ilişkilerden dolayı sadece kendi dilini bilmek artık yeterli olmamaktadır. Günümüzde birden fazla dil öğrenmek zorunluluk hâline gelmiştir. Bu nedenle sadece yetişkinler değil çocuklar da erken yaşta yabancı dil öğrenmeye başlamaktadır. Dilsel, bilişsel ve sosyal gelişimlerinin farklılık göstermesi dolayısıyla çocuklar ve yetişkinler arasında dil öğrenme açısından yöntemsel farklılıklar bulunmaktadır.

Çocuklar yabancı bir dili öğrenirken aynı zamanda o dilin ait olduğu kültürü, toplum yapısını, o toplumda yaşayan çocuklarla kendilerinin benzer ve farklı yönlerini de öğrenmiş olmaktadır. İkinci dil ya da yabancı dil öğrenmek aynı zamanda o dilin konuşulduğu toplum hakkında bilgi sahibi olma ve hedef dilin kültürünü tanıma fırsatı

sunmaktadır. Çünkü her dil, dünyaya kendi penceresinden bakar ve onu kendince yorumlar. Dolayısıyla hedef dili öğrenen birey, dünyayı farklı açılardan değerlendirme fırsatı bulur, hoşgörölü bir bakış açısına sahip olur (Melanlıoğlu, 2013, s. 129). Yabancı dil öğretiminde hedef kültür ile kaynak kültür arasındaki etkileşim oldukça önemlidir. Çünkü farklı kültürlerin bir araya gelmesi bazı durumlarda çatışmaya yol açabilmektedir. Farklı kültürden bireylerin birbirleriyle etkileşimde bulunurken kendini farklı, tuhaf veya rahatsız hissetmesi normaldir (Jiang, 2001, s. 382). Bu durum, bireylerin dünya görüşü ve farklı kültürlerin geçmiş deneyimleriyle ilgilidir. Bu nedenle iletişim sürecinde farklı kültürlerle dair bilgi sahibi olmak çok önemlidir. Yabancı dil öğretiminde kültür, insan ilişkilerinin ve iletişimin en önemli unsurudur. Yabancı dil öğretiminde kültürler arası etkileşim, ön yargıları ve yanlış anlamaları ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır. Sınıflarda oluşturulan çok kültürlü ortamların bu amaca hizmet etmesi beklenmektedir. Bu nedenle yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecinde kültür öğelerinin ders ortamına taşınması gerekmektedir. Bu şekilde kültürlerarası etkileşim sağlanmış olacaktır.

Yapılan bazı araştırmalarda (Ülker, 2007; Demir, 2010; Keskin, 2010) yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla hazırlanan ders kitaplarının kültür etkileşiminde önemli bir araç olduğu vurgulanmaktadır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki kültür etkileşimi konusunda birçok çalışma bulunurken çocuklara yönelik hazırlanan ders kitaplarındaki kültür etkileşimi ile ilgili yeterli çalışmaya rastlanmamaktadır. Çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültür etkileşimi önemli bir unsur olduğundan bu süreçte kullanılan materyallerin kültür etkileşimine ne derece hizmet ettiği araştırılması gereken bir konudur. Bu amaçla çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarının kültür etkileşimi açısından incelenmesine gerek duyulmuştur. Çocuklara Türkçe öğretiminde kültür etkileşiminin önemini ortaya koyması açısından bu çalışmanın araştırmacılara fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki kültür etkileşimini tespit etmeyi amaçlayan bu çalışmada incelenen dokümanlar, Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanan Maarif Türkçe ders kitapları ile sınırlıdır. İncelenen kitaplar Ortaokul A1-A2.1 düzeyindedir.

2. LİTERATÜR

2.1. Alanyazın

İnsan, sosyal bir varlık olarak çevresiyle sürekli etkileşim ve iletişim hâlinindedir. Bu nedenle insanlar kendi dilleri dışında bir dil öğrenmek durumunda kalmışlardır. Bir kişinin ana dili dışında öğrendiği başka bir dile yabancı dil denir. Yabancı bir dil öğrendiğimizde sadece o dilin kelimelerini ve gramer yapılarını öğrenmekle kalmaz, aynı zamanda o dilin kültürünü, yaşam tarzını ve düşünce sistemini de öğreniriz.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi son yıllarda oldukça gelişme göstermiştir. Bunun birçok nedeni bulunmaktadır. Türkiye günümüz dünyasında birçok ülkeyle siyasi, ticari, ekonomik, kültür ve eğitim alanında ilişkiler geliştirmiştir. Bunun yanı sıra Türkiye'nin kültürü ve coğrafi yapısı, yemekleri, dizileri vb. Türkiye'ye ve Türkçeye olan ilgiyi gün geçtikte artırmaktadır. Bu nedenle yurt dışında ve yurt içinde yaşayan her yaştan yabancı bireylerde Türkçe öğrenmeye karşı bir istek oluşmuştur.

Dünyada en çok konuşulan diller arasında olan Türkçenin (Akalın, 2005) yabancı dil olarak öğrenimi ve öğretimi son yıllarda oldukça gelişim göstermiş olsa da bazı araştırmalar yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin tarihçesini Türklerin tarih sahnesine ilk çıkışıyla başlatmaktadır. Köklü bir medeniyete sahip Türk milletinin dilinin tarihine bakıldığında Avrupa'nın ortasından Çin'e kadar uzanan bir coğrafyada varlığını sürdürdüğünü görmek mümkündür (Aykaç, 2015).

Hun imparatorluğu döneminde Çinli gelinlerin, Uygurlar döneminde ise Moğol devlet adamlarının Türkçe öğrenme ihtiyacı duyduklarına dair araştırmalar bulunmaktadır. Orhun Abidelerinin batıya dönük yüzünün Çince olması Türkçenin diğer dillere çevrilmesiyle ilgili araştırmaları Köktürkler dönemine kadar götürebilir (Zorbaz, 2013). Köktürkler dönemiyle ilgili kaynakların yetersizliği nedeniyle Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi yolculuğu Kaşgarlı Mahmut'un 11.yüzyılda yazmış olduğu Dîvânu Lugâti't-Türk adlı eseriyle başlar (Göçer, 2013). Geniş bir coğrafyada yüzyıllardır öğrenilen ve öğretilen Türkçe yapılan araştırmalara göre dünyada konuşulan beşinci dildir (Akalın, 2005). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi de geçmişten günümüze farklı coğrafyalarda devam etmektedir. Arslan'a göre (2012) Türkçe öğretiminin geçmişi aşağıdaki gibi tasnif edilebilir:

1. Arap ve Farslara Türkçe Öğretimi
 - a) Dîvânu Lugâti't-Türk

- b) Muhakemetü'l-Lügâteyn
 - c) Memluk'te Araplara Kıpçak Türkçesini Öğretmek Üzere Yazılan Kitaplar
 - d) Arap ve Farslara Türkçe Öğretmek Üzere Yazılan Diğer Eserler
2. Rusya'da Türkçe Öğretimi ve Öğrenimi
- a) Doğu Avrupa'da İlk Türk Kabile Birlikleri ve Slavlarla İlişkiler
 - b) Kiev Rus Devletinin Kurulması, Oğuz ve Kıpçaklarla Olan Temaslar
 - c) Moğol İstilasası ve Kıpçak Türk Unsurlarının Eski Rusçaya Çokça Geçmesi
 - d) Çarlık Rusyası Türk Dili Faaliyetleri
 - e) Sosyalist Dönem ve Sonraki Türk Dili Faaliyetleri
3. Balkanlarda Türkçe Öğretimi ve Öğrenimi
- a) Bosna-Sırbistan ve Hırvatistan'da Türk Dilinin Öğrenimi
 - b) Bulgaristan-Makedonya-Arnavutluk ve Yunanistan'da Türk Dilinin Öğrenimi
4. Batılıların Türkçe Öğrenimi
- a) Codex Cumanicus
 - b) Thatarisch Pater Noster
 - c) 19.asırdan İtibaren Batıda Türkçenin Öğrenilmesi
5. Çağdaş Türkçe Öğretimi
- a) Türkiye Cumhuriyeti Resmî Kurumları Tarafından Yürütülen Yabancılar Türkçe Öğretim Faaliyetleri
 - b) Sivil Toplum Kuruluşları Tarafından Yürütülen Yabancılar Türkçe Öğretim Faaliyetleri

1950 yılından günümüze kadar olan dönemde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi büyük bir ivme kazanmıştır. Türkçe öğretimine kurumsal bir kimlik kazandıran ilk adımlar 1984 yılında Ankara Üniversitesi bünyesinde TÖMER açılmasıyla başlamıştır. Sonrasında farklı üniversitelerde de TÖMER'ler açılmıştır. Çeşitli projeler ve burslar aracılığıyla Türkiye'ye gelen yabancı uyruklu öğrencilerin yanı sıra yaşadıkları ülkelerde de Türkçe öğrenmek isteyen insanların sayısı oldukça fazladır. Bu isteği karşılamak amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı, Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Yunus Emre Enstitüsü, Türkiye Maarif Vakfı, Türkiye Diyanet Vakfı gibi kurum ve kuruluşlar yurt dışında Türkçe öğretimine hizmet etmişlerdir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinin uluslararası bir önem kazanmasıyla bu alanı daha nitelikli hâle getirmek ve standart bir eğitim vermek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programına ve nitelikli

eğiticilere ihtiyaç duyulmaya başlanmıştır. Bu ihtiyaçtan dolayı üniversiteler bünyesinde yüksek lisans ve doktora programları açılmıştır. Bunun yanı sıra alandaki öğretmen ihtiyacını karşılamak için çeşitli üniversitelerde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sertifika programları düzenlenmektedir. Türkçe öğretiminin tüm kurum ve kuruluşlarda standart bir hâle getirilmesi amacıyla TMV tarafından 2019 yılında Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı (TYDOÖP) hazırlanmıştır. Bunun yanı sıra oldukça büyük gelişim gösteren bu alanda sempozyumlar, konferanslar, eğitim programları, akademik çalışmalar artış göstermiştir. Ülbeği ve Çiftçi (2023), yaptıkları çalışmada 2011-2022 yılları arasında Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında 1062 makale çalışması ve 516 sempozyum/kongre çalışması yapıldığı sonucuna ulaşmıştır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında hazırlanan kitap çalışmalarına bakıldığında 2011-2022 yılları arasında 83 kitap çalışması yapıldığı görülmüştür (Demir Atalay, 2023, s. 95). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında yapılan yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarına bakıldığında 2011-2022 yılları arasında toplam 460 çalışmanın yapıldığı bulgusuna rastlanmıştır (Çiftçi ve Ülbeği, 2023, s. 136). Bulgulara bakıldığında Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanda birçok çalışma yapıldığı görülmektedir.

2.2. Çocuklara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi

2.2.1. Çocukta dil gelişimi

Dil, bir toplumun üyeleri ve bu topluma ait kültürün katılımcıları olarak insanların kendilerini yazılı, sözlü veya işaretlerle ifade ettiği sembollerden oluşan bir sistemdir. Saussure'e göre (1985) dil işaretler ve göstergelerden oluşan bir sistemdir. Martinet (1998, s. 75) dilin iletişimle ilgili yönünü vurgulamış ve "insan deneyiminin, topluluktan topluluğa değişen biçemlerde, anlamsal bir içerikle sessel bir anlatımı kapsayan birimlere, başka bir deyişle, anlam birimlere ayrıştırılmasını sağlayan bir bildirişim aracı" olarak ifade etmiştir. İnsanı diğer canlılardan ayıran en önemli özelliği sözlü ve yazılı olarak iletişim kurabilmesidir. Gleason (2009, s. 269) dilin kültür etkileşiminin önemli bir aracı olmasına rağmen çocukların sosyalleşmesinde oynadığı role değinilmediğini ve dille ilgili araştırmaların yetersiz olduğunu belirtmiştir. Dünya üzerindeki tüm diller evrensel ses sistemlerinden oluşmaktadır. Bu ses sistemleri; fonoloji (ses bilgisi), morfoloji (biçim bilgisi), sentaks (söz dizimi), semantik (anlam bilgisi) ve pragmatik (edim bilgisi)'tir (Ege vd., 1998). Bu ses sistemini anlamak ve dille iletişim kurmayı öğrenmek çocukların geliştirdiği önemli bir beceridir.

Çocukların dil gelişim evrelerini ne zaman kazandığıyla ilgili çeşitli görüşler bulunmaktadır. Okuturlar'a göre (1966, s. 6) dil 0-3 yaş arasında hızla gelişir. Hildebrand (1981, s. 6) ise “doğumdan 6 yaşına kadar hızlı bir dil gelişimi olduğunu ve konuşma, dinleme, anlama, okuma, yazma ile ilgili bütün dil gelişim kademelerinin bu yaşlar arasında yer aldığını” ifade etmektedir. Dünya üzerindeki tüm çocuklarda sağlıkla ilgili gelişimsel bir sorun yoksa dil gelişimi ortalama aynı özellikleri göstermektedir. Çocuklardaki dil gelişiminin ortak özellikleriyle ilgili olarak Şahin (1995, s. 65) iki görüş belirtmiştir: “a) Dünyanın tüm kültürlerindeki çocuklar, ilk yılda tüm kültürlerle özgü sesleri çıkarabilirler. b) Dünyadaki kültürlerin hepsinde çocuklar 2-4 yaşları arasında konuşmayı öğrenirler.” Farklı coğrafyalarda, farklı kültürlerde dünyaya gelmiş çocuklar doğumdan sonraki ilk yıllarda dil gelişiminde benzerlik gösterse de bu benzerlik içinde bulundukları aile yapısı, sosyal sınıf farklılığı gibi nedenlerle yok olur.

Aral'a göre (1992), dil gelişim evreleri konuşma öncesi dönem ve konuşma dönemi olarak sınıflandırılıp incelenmektedir:

Dil Gelişim Evreleri	
Konuşma öncesi dönem	Konuşma dönemi
1. Yeni doğan dönemi (ağlama)	1. Ses, sözcük dönemi (9-12 ay)
2. Agulama dönemi (2-3 ay)	2. Tek sözcük dönemi (12-18 ay)
3. Mırıldanma dönemi (3-6 ay)	3. İki sözcüklü ifadeler dönemi (18-24 ay)
4. Mırıldanmanı tekrarı dönemi (6-9 ay)	4. Tam cümleler kurma dönemi (24-72 ay)

Şekil 2.1 Dil Gelişim Evreleri

Yaşamın ilk yıllarındaki dilsel gelişim çocuğun gelecekteki dil öğrenme becerilerini ve sürecini etkileyebilecek önemli bir konudur. Bu nedenle çocukla sürekli iletişim hâlinde olunması ve dil gelişim sürecinin desteklenmesi gerekmektedir.

2.2.2. Dil edinimi ve dil öğrenme

Dil edinimi, bilinç dışı ya da bilinçaltı bir süreçtir. Doğal akış içinde gerçekleşir. Dil edinimi ve gelişimi doğumla başlayan ve yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Bebekler doğdukları andan itibaren etraflarındaki sesleri algılamaya, sesler üretmeye ve yaşadıkları dilin yapısını öğrenmeye başlamaktadırlar (Keklik, 2015, s.16). Dil edinim sürecinde dil bilgisi kurallarının veya yapılarının öğrenilmesi gerekmemektedir. Dil öğrenimi ise genellikle örgün eğitim metotlarının kullanıldığı, dille ilgili belli kuralların

verildiği bir süreçtir. Öğrenme, edinmenin aksine öğrencinin bilinçli bir çaba göstermesini ve farkında olmasını gerektirmektedir (Uçak, 2016; İltar, 2021). Dil öğreniminde hedef dile doğal olmayan bir ortamda eğitmen tarafından maruz kalma süreci gerekmektedir. Dil edinimi, dilin doğal akış içinde öğrenilmesidir. Dil edinim kavramı resmî ortamlarda öğrenmeye karşı çıkmak için Krashen (1982) tarafından üretilen bir kavramdır. Edinme, bir ana dili veya ikinci bir dili öğretilmeden öğrenmek anlamına gelir. Öğrenme bilinçli bir süreçtir, edinim ise talimat olmadan gerçekleşen doğal bir süreçtir (İmer vd.,2013, s. 89).

Dil öğrenimi söz konusu olduğunda formal bir yolla öğrenme sürecinden söz edilirken dil ediniminde çocuğun içine doğduğu ailesinden duyduğu sesleri taklit ettiği doğal bir süreçten bahsedilebilir. Dil edinimi doğumdan itibaren başlayan yavaş yavaş ilerleyen bir süreci kapsamaktadır. Dil öğrenimi ise bireyin çabasına bağlı olarak hızlı gelişebilir.

Dil bilim araştırmacıları için dil edinimi yıllardır merak konusu olmuştur. Bu nedenle dil edinimiyle ilgili çeşitli görüşler ortaya çıkmıştır. Bu görüşler “Psikolinguistik Görüş, Davranışçı Görüş, Anlamsal-Bilişsel Görüş, Sosyolinguistik Görüş, Etkileşimli Görüş’tür. Bu görüşlerin temsilcileri “Çocukların dil kurallarını uygulamaya doğuştan eğilimleri olduğunu; sözel davranışları, çevrelerinde göze çarpan başka kimselerce ödüllendirildiği için dil öğrendiğini; çocukların duygusal deneyimlerden söz etmek amacıyla, sosyalleşmek ve başkalarının davranışlarını yönlendirmek amacıyla dil öğrendiğini ve bebeklerin konuşmaya hazır olarak dünyaya geldiğini ve çevrenin onlara dil öğrettiğini” (Dönmez ve Arı 1987, s.37) savunmaktadır.

2.3. Çocukta Dil Edinim Süreci

Bebekler dünyaya geldikleri andan itibaren çevredeki sesleri algılamaya ve sese dikkat etmeye başlarlar. Bir süre sonra çevrelerinde duydukları sesleri taklit etmeye çalışırlar. Çocukların içinde bulundukları ailenin dilini edinmeleri için bir çaba göstermesine gerek yoktur çünkü bu süreç doğal olarak gerçekleşmektedir. Ancak bu doğal akış her çocukta aynı sürede gerçekleşmez. Her çocuğun genetik özellikleri, aile yapısı, çevresi farklı olduğu için gelişim süreci de farklılık göstermektedir. “Çocuğun dil edinimi iki düzlemde gerçekleşir. Birincisi edim, ikincisi edinç düzeyidir. Edim düzeyinde dil doğuştan getirilen yeti ve aygıtlarla kendiliğinden gerçekleşir, edinç düzeyinde doğumdan sonra yaygın ve örgün eğitim aracılığıyla gelişir.” (Senemoğlu, 2012, s.153).

Dil edinim sürecinde bir çocuk için en önemli örnekler, anne ve babasıdır. Bunun yanı sıra diğer aile üyeleri, etkileşimde bulundukları diğer insanlarda önem arz etmektedir. Bebekler doğumdan itibaren dili tüm yapılarıyla tabii olarak öğrenmektedir. Çocukların ailede edindikleri dil ailenin sosyal yapısına, kültürüne göre sınırlıdır. Çocukların kelime bilgisi dış dünyayla iletişimleri arttıkça daha da gelişim gösterecektir. Çocuklar dil edinim sürecinde dile ait kuralların ve yapıların %90'a yakınıni beş-altı yaşlarında tamamlarlar ve kendilerini ifade etmeye çalışırlar (Dağbakan ve Dağbakan, 2008, s.7).

Küçükkaragöz (2015, s. 109) çocukların 0-5 yaş arası dil edinim sürecini şu şekilde ifade etmektedir:

Tablo 2.1 0-5 yaş arası dil edinim süreci

Doğumdan 1 aya kadar	Bu dönemde sadece ağlama vardır.
2-5 ay	Bebek 'agu' sesi çıkartır.
6-12 ay	Bebek sesleri kendi kendine tekrar eder.
12 ay	İlk kelimelerini düzenli ve tutarlı bir şekilde kullanır.
12-18 ay	İki hecelik tek kelimeler kullanır.
18-24 ay	İki kelimeyi bir cümle içinde sık sık kullanır.
24-60 ay	Sözcük bilgisi artar, konuşurken kullandığı sözcük sayısı artar, yeni gramer yapılarını öğrenir ve kullanmaya çalışır.

2.3.1. Ana dili edinim süreci

Ana dili çocuğun dünyaya geldiğinde ailesinden duyarak edindiği dildir. Ana dili, insanın doğup büyüdüğü aileden ve ait olduğu sosyal çevreden edindiği dil, toplumla arasındaki en güçlü bağı oluşturan unsurdur (Korkmaz,1992, s. 8). Ana dili edinimi bebeklik döneminde başlamaktadır. Çocuklar ana dillerini belirli bir kurala bağlı kalmadan edinirler (Ortega, 2009, s. 99). Doğuşuncılık kuramının temsilcisi Chomsky'ye göre (1957), çocuklar evrensel dil bilgisi yeteneği ile dünyaya gelmektedirler.

Çocuğun edineceği ilk dille ait olduğu millet, ırk arasında herhangi bir bağlantı yoktur. Çocuk içinde büyüdüğü ailesinden duyduğu dili ana dili olarak edinir. Örneğin Türk bir anne babadan doğan çocuk bebeklik döneminden itibaren Farsça konuşulan bir aile ortamında olursa onun ana dili Farsça olur. Bu nedenle çocuğun ait olduğu milletin diliyle ana dili farklı olabilmektedir. Yani çocuklar ana dillerini içinde bulundukları aileden, toplumdan edinirler. Gürkan'a göre (1986, s. 27), hayatın ilk yıllarında tüm çocuklar, insanın öğrendikleri arasında belki de en zoru olan ana dilini konuşmayı ve kullanmayı öğrenirler. Genellikle ilkokula başlamadan önce ana dillerinin temel

kurallarını öğrenirler. Okul çağına geldiklerinde dilin farklı yapılarını kullanmayı daha iyi öğrenirler.

Çocuklarda ana dili edinim süreci evrenseldir ve bu süreç aşağıdaki aşamalardan oluşur:

Tablo 2.2 Çocuklarda ana dili edinim basamakları (Karacan, 2000, s.263-268)

Ay	Anlama Dili	Anlatım Dili
1.ay	Rastgele hareketlerini ses ile durdurur. Bildik bir ses ile sıklıkla rahatlar. Ani ses ya da gürültü ile sıçrar	Ağlar, rastgele sesler çıkarır. (Özellikle sesli sesler).
2.ay	Konuşanı dinliyor gülümseyebilir	görünür, Acıktığında "özel" bir ağlaması vardır. Hoşnutluk sesleri çıkar ve sosyal gülümseme başlar.
3.ay	Konuşana bakar, yerini belirler.	Birlikte oynadığında gülme ve diğer keyifli sesleri çıkarır, iki ya da daha fazla farklı hece çıkarır, gıgıldar.
4.ay	Kızgın ve hoşnut ses farkını anlar, Oda da görme alanı dışındaki konuşanları arar	Sosyal uyarana sesli yanıt verir. Sıklıkla ‘P’, ‘B’ ya da ‘M’ gibi sesleri kullanır.
5.ay	Düzenli olarak ses kaynağını saptar, adına tepki verir.	Ses taklidi başlar. ‘O’ ve ‘U’ ya benzer bazı kalın ünlü sesler kullanır.
6.ay	“bay bay”, “mama”, “dede” kelimeleri tanıyor görünür.	Sesli itiraz etme ve keyifle çığlık atma vardır.
7.ay	“gel”, “bay bay” gibi jestlerle yanıt verir.	Kelime benzeri sesler çıkarır.
8.ay	Adı söylendiğinde hareketini durdurur.	Hece tekrarları yapar.
9.ay	Hayır denilince hareketini durdurur.	Sözel uyaranlara verilen ses ya da heceleri ve konuşmanın tonlamasını taklit eder.

Tablo 2.2 Çocuklarda ana dili edinim basamakları (Karacan, 2000, s.263-268) (Devam)

10.ay	Sıklıkla sözel rica üzerine oyuncaklar İlk kelimelerini söyler ve jargon ya da başka nesneleri ebeveyn ya da dili kullanır. başkalarına verir.
11.ay	Basit soruları bakarak ya da Yeni duyduğu kelimeleri tekrarlar. göstererek yanıtlar.
12.ay	Sözel isteklere jestlerle yanıt verir. Tanıdık nesnelere ismiyle hitap Genellikle uzun bir zaman süresince eder. konuşmaya yoğun ilgi ve tepki Bir miktar tutarlılık ile 3 ya da gösterir. daha fazla kelimeyi kullanır.
12-14.aylar	Her hafta yeni kelimeleri anlar Belirli bir tutarlılık içinde 5 ya da görünür. daha fazla gerçek kelimeyi kullanır. Konuşanın duygusal tonunu daha iyi kullanır. Anlaşılmaz seslerin yanı sıra anlamlı kelime sıklığı artar.
14-16.aylar	Bazı tanıdık nesneleri diğer odadan Tutarlı biçimde 7 ya da daha fazla seçip getirerek çiftli sözel uyarıları (20'ye kadar) gerçek tek anladığını gösterir. kelimeleri kullanır. Birçok nesneyi işaret ederek T,D,N,H gibi sessiz harfleri daha tanımlayabilir. sık kullanır. Bedeninin çeşitli büyük parçalarının isimlerini net olarak algılar.
16-18.aylar	Basit soruları kavrar. İstekler ve gereksinimlerini ifade Her hafta geniş kategorideki yeni etmek için mimikler yerine kelimeleri öğrenir ve hatırlar (yeni kelimeleri kullanmaya başlar. yiyecek, giysi, hayvan vb.) 150'ye Konuşmada sık işittiği kelimeleri kadar kelimeyi anlar. kullanmaya başlar. Tek bir istek ile bildik nesneler Kelime dağarcığında sürekli ve arasında iki ya da daha fazlasını tanır(aşamalı bir artış gösterir (her ay ör. Top ve saati bulur.) 3-4 yeni kelime).
18-20.aylar	Sözel istek üzerine büyük resimlerde Sık işittiği bazı 2 kelimelik ve 3 bedeninin çeşitli parçaları ve giysilere kelimelik cümleleri taklit eder. ilişkin çeşitli maddeleri gösterir. Oyun sırasında çevresel sesleri "otur", "buraya gel", "yapma" fiillere (motor, hayvanlar vb.) taklit eder. uygun tepkiler verir. En az 10-20 kelimededen oluşan Kişisel zamirlerdeki farklılıkları bir kelime dağarcığı vardır. ölçüde anlar.

Tablo 2.2 Çocuklarda ana dili edinim basamakları (Karacan, 2000, s.263-268) (Devam)

20-22.aylar	Basit ancak ilişkili 3 sözel emir/isteği 2 ya da 3 kelimeyi cümle içinde yerine getirir. İsimlendirilen genel nesneleri ve Gerçek kelime sayısı artar. genel nesnelerin resimlerini fark eder. Anlaşılmaz dil ve gerçek kelimeleri birlikte kullanarak yaşantılarını anlatmaya çalışır.
22-24.aylar	Sözel istek üzerine 5 ya da daha Zaman zaman 3 kelimeli cümleler çeşitli madde arasından birini kullanır. Seçebilir. Zaman zaman kendi adını Sadece kelimelerin değil uzun kullanarak kendini kasteder. cümlelerin anlamını ve mantığını Bazı zamirleri kullanmaya başlar. anlıyor görünür. Kelime sayısı ortalama 22'dir. Eklemeleri ve bazı karmaşık cümleleri anlar.
24-27.aylar	Sorulduğunda bedenini 3 ya da daha Genellikle 2 ya da 3 kelimeli fazla küçük parçasını gösterir (çene, cümleleri kullanır. dirsek, göz kapağı vb). Bazı kişisel zamirleri doğru olarak Aile içi konum belirleyici isimler kullanır. öğrenir (amca, büyükanne gibi). Bazı kişisel gereksinimleri için sözel olarak yardım ister.
27-30.aylar	İşlevsel bağlantıları anlar. En azından bir rengi doğru Nesneleri niteliklerine göre tanıır biçimde adlandırır ve tanıır. (büyük-küçük). İki ya da daha fazla sayıyı sırasıyla doğru olarak sayabilir ya da tekrarlayabilir.
30-36.aylar (2.5-3 yaş)	Yarım kavramının ne olduğunu bilir. 2-3 gün önceki olayları hatırlayıp anlatır. İsmi ne diye sorulunca söyler. Anlamadığı bir kelime duyarsa "ne demek" diye sorar.
36-54.aylar (3-4.5 yaş)	Ön takıları (edatlar) anlar (altında, Telaffuz oldukça düzelmiştir. arkasında vb.) Geçmişten konuşabilir. 3500-5000 kelimeyi anlar. Zamanları düzgün kullanır. Neden-sonuç ilişkisini anlar. Çoğul, tekil, soru, ünlem cümleleri kurar. Benzerlikler kurabilir. Konuşmasının %90'ı anlaşılır.
4.5 yaş üstü	Hız, sayı, zaman gibi kavramlar Düşünceleri, öyküleri rahat olarak gelişir. Sağ sol ayrımı yapar. Cümleyi değişik biçimlerde Anlamlarına göre sınıflandırma yapar. kurabilir. Kendi yanlışlarını kendisi düzeltir.

Ana dili sağlıklı bir çocukta beş yaşına geldiğinde temel düzeyde edinilmiş olmaktadır. Ana dil edinim sürecinde ya da yaşamın ilk beş yılından sonra çocuklar ikinci bir dil öğrenmeye hazırlanmış olmaktadır.

2.3.2. İkinci dil edinim süreci

İkinci dil edinimi ana dilinden sonra bireyin edindiği ikinci, üçüncü, dördüncü dil olarak tanımlanmaktadır. Ortega'ya göre (2009) ikinci dil edinimi bireylerin ana dillerine ne kadar hâkim olduklarıyla yakından ilişkilidir. Çocuk dünyaya geldiğinde ana dilini edinirken bununla eş zamanlı olarak ikinci dili de edinebilir (McLaughlin vd., 1995).

İkinci dil edinim süreciyle ilgili yapılan araştırmalara göre ikinci dil edinimi bazı aşamalara dayanmaktadır. Buna göre şu şekilde sınıflandırılmıştır: Eş zamanlı ikinci dili öğrenenler "eş zamanlı iki dillilik" ve ardışık olarak ikinci dili öğrenenler "ardışık (sıralı) iki dillilik", her iki dile hakim olma düzeyi bakımından "dengeli iki dillilik", bireyin iki dildeki anlama ve anlatma yeteneğini kullanma yetkinliği bakımından "üretimsel iki dillilik", ikinci dilin edinildiği yaşa göre "erken iki dillilik", "geç iki dillilik", bilişsel yapılış bakımından "birleşik iki dillilik", "sıralı iki dillilik", dil kodlarının ve anlam birimlerinin çözülmesi bakımından "eklemeli iki dillilik", "eş güdümlü iki dillilik",

dilin edinildiği çevreye göre “ elit iki dillilik”, “halk iki dilliliği” , ikinci dili edinirken anadilin korunması bakımından “ arttırıcı iki dillilik”, “eksiltici iki dillilik” (McLaughlin, Blanchard ve Osana, 1995; Bölükbaş Kaya vd., 2019; Sarıbaş,2021).

Günümüz dünyasında göçler, savaşlar, ekonomik faaliyetler, ülkeler arası ilişkiler nedeniyle farklı milletler bir arada yaşamak durumunda kalmaktadır. Bu nedenle birbirlerinin dillerinden kültürlerinden etkilenmeleri kaçınılmazdır. Çocuklar böyle ortamlarda dinleme yoluyla farkında olmadan dilin işleyişini kavrarlar. İkinci dil ediniminin gerçekleşmesi için o dili konuşan insanlara erişimin olması, günlük ihtiyaçları karşılamak o dilde iletişim kurmak gerekmektedir (Gass ve Selinker, 1994 s.4). Ellis’e göre (1997, s.3) dilin konuşulduğu toplumda yaşayıp o dile maruz kalma söz konusuysa ve sınıf ortamında da öğretim yöntemleriyle birlikte dil öğrenimi gerçekleşiyorsa buna ikinci dil edinimi denmektedir.

Çocuklar ikinci dil ediniminde bilişsel olarak yetişkinlere göre daha avantajlı bir durumdadır (Penfield ve Robert 1959). Çocukların en büyük avantajı sosyal hayat içinde akranlarıyla olan etkileşimleridir. Akranlarıyla olan iletişimlerinde dile maruz kaldıkları için ana dili konuşucusu seviyesine yakın bir şekilde ikinci dili edinmektedirler. Örneğin ana dili Türkçe olan 5 yaşında bir çocuk ailesiyle birlikte Farsça konuşulan bir ülkede yaşamaya başladığında sosyal hayat içinde dinleme yoluyla, okul ortamında akranlarıyla olan iletişimi sayesinde dile maruz kalarak Farsçayı ikinci dil olarak edinebilir. Çocuklarda ikinci dil ediniminde 2-7 yaş arasında ana dili konuşucusu düzeyinde dilsel çıktılar gözlemlenebilmektedir ve 13 yaşa doğru bu düzey azalmaktadır (Nicholas ve Lightbown, 2008, s.38).

2.3.3. Yabancı dil öğrenim süreci

Çocuklara yabancı dil öğretimi son yıllarda oldukça popüler bir hâle gelmiştir. Geçmiş yıllarda yabancı bir dil öğrenmek genellikle yetişkinlere özgü ve ileri düzey bir eğitimin parçası gibi görülmekteydi ancak ailelerin son zamanlarda erken yaşta yabancı dil öğrenimini fark etmeleri ile alanda “çok erken yaşta dil öğrenenler” ve “erken yaşta dil öğrenenler” ifadeleri oluşmuştur (Bekleyen, 2016, s.2). Günümüz şartlarında çocukların mümkün olduğu kadar erken bir zamanda yabancı dil öğrenmeleri gerektiği söylenebilir (Cameron, 2005). Dünya’da sınırların kalktığı, dünya vatandaşlığı vurgusunun yaygınlaştığı bir dönemde birden fazla dilde iletişim kurmak giderek daha önemli hâle gelen bir beceri olmaktadır. Avrupa’da “Berlitz” dil öğretim programına göre çocukların erken yaşta yabancı dil öğrenmesi, gelecekteki akademik başarılarını ve

kariyer imkânlarını etkilemekte ve çocuğun başka toplumlardaki kültürleri tanımasına ve insanları anlamasına yardımcı olmaktadır (Berlitz,2003).

Dellal'e göre (2011, s.11), çocuklara yabancı dil öğretimi konusundaki fikir ve tartışmalar çok eskilere dayanmaktadır. Gelişmiş ülkelerdeki araştırmalar son yirmi yılda yoğunlaşmış ve yaygınlaşmıştır. Avrupa'da çocuklara yabancı dil öğretimi konusunda ilk pilot çalışmaların kırk yıl öncesine dayandığı ve birçok araştırma sonucunun 1990'lı yıllarda yayımlandığı ileri sürülebilir. Bugün araştırmacılar, erken yaşta başlanması halinde yabancı dilin ana dili düzeyinde öğrenilmesinin mümkün olduğunu vurgulamaktadır.

Çocuklar, bilgiyi hızlıca kavrama ve öğrenme yetenekleriyle bilinirler. Bu yetenek onlara yeni bir dil öğrenme sürecinde büyük bir katkı sağlamaktadır. “Çocuklar ikinci dili öğrenirken, o dili hiç bilmeyen kişiyle çok iyi bilen konuşucunun arasında bir yerde kendilerine özgü bir aradil (ng. interlanguage) oluştururlar. Çocuklarda aradilin gelişmesinde önemli faktörlerden bazıları da şunlardır: Çocuğun birinci dilde ulaştığı gelişim düzeyi, yaşı, öğrenme stili ve öğrenme stratejileridir” (Apeltauer, 1997'den akt. Hanbay, 2013, s. 13). Çocuklar ana dillerini edinmeye başladıklarında, erken yaşta konuşmaya başlamalarını sağlayan doğuştan gelen, içgüdüsel dil edinme stratejilerini kullanmaktadırlar. Çocukların yabancı dil öğrenmesinde de durum benzerdir. Çocuğun yaşı ne kadar küçükse, bu doğuştan gelen stratejilere o kadar fazla güvenecek ve daha başarılı olacaklardır. Ebeveynleri farklı ana dilleri konuşan çocuklar buna bir örnektir. Bu çocuklar erken çocukluk döneminde her iki dilde de kolayca konuşacaklardır. Buna karşılık, çocuklar büyüdükçe, doğuştan gelen bu etkili stratejiler yerini başka öğrenme biçimlerine bırakmaktadır. Çocukluk döneminde dil öğrenme süreci yetişkinlik dönemine oranla doğal bir seyirde yavaş ilerlemektedir. Çünkü çocukların ve yetişkinlerin hayat tecrübeleri, zihinsel hazırbulunuşluğu, gelişimsel süreçleri farklıdır.

Yabancı dil öğrencisi olarak çocuk ve yabancı dil öğrencisi olarak yetişkinlerin öğrenmedeki farklılıkları şöyle özetlenebilir (Elsner ve Wedewer, 2007, s. 11):

1. Yetişkinler öğrenme işine çok hızlı başlarlar, ancak sonraları yavaşlarlar oysaki çocuklar yavaş başlayıp sonradan hızlanırlar.
2. Çocuklar farklı sesleri ayırt etme ve yeniden oluşturabilmede yetişkinlere göre daha beceriklidirler.
3. Çocuklar sağ ve sol beyinlerindeki güçlü ağ sayesinde dilsel esneklikte yetişkinlerden daha avantajlıdır.

4. Çocuklar dili kullanmada birer acemi olsalar bile yetişkinlere oranla daha az çekingenlik gösterirler.
5. Yetişkinlerin aksine çocuklar yaratıcılık, hareket ve taklidin yer aldığı oyunlarda daha aktiftirler.
6. Yetişkinler daha fazla deneyimli oldukları için daha hızlı öğrenirler.

Herhangi bir yabancı dili başarılı bir şekilde öğrenmenin anahtarı maruz kalma ve kullanımdır. Çocukluk döneminde yabancı dil eğitimi söz konusu olduğunda sadece sınıf ortamında verilen dersin tek başına yeterli olmadığı anlamına gelir, yani çocuk okuldan sonra artık dille herhangi bir temas kurmazsa, öğrendiği her şey kısa sürede kaybolmaya başlayacaktır. Bu nedenle, çocuğun öğrendiği kelimeleri sınıf dışında da mümkün olduğunca sık kullanmasına teşvik edilmesi gerekmektedir. Çünkü herhangi bir dili öğrenmenin en iyi yolu onu kullanmaktır. İlk olarak, önemli olan çocuğu motive etmektir, zorlamak değil. Çocuklar küçükken bilgiyi en iyi stressiz ve baskısız ortamlarda, oyun yoluyla edinirler. Yetişkinlerin aksine, bir çocuğun doğası taklit edilebilirliği, kapsamlı öğrenmeyi, düşük kaygı düzeyini, sezgisel öğrenmeyi ve kendiliğinden öğrenmeyi içermektedir. (Hanbay, 2013, s. 18-19). Bu nedenle, yabancı dil öğrenmek için teşvik edici ve destekleyici bir ortam oluşturmak gerekmektedir. Bir çocuk kendini güvende ve korunmuş hissetmeli ve yabancı bir dili okul dışında tamamen doğal bir şekilde, kendi ana dilini edinme şekline benzer şekilde öğrenmelidir.

2.3.4. Kritik dönem/ Yaş varsayımı

İkinci dil ediniminin ve yabancı dil öğreniminin yaş ile bağlantısı araştırmacılar tarafından uzun yıllardır üzerinde çalışma yapılan bir konu olmuştur. Demirezen'e göre (2003) dil öğrenim/edinim sürecinde dikkat edilmesi gereken kritik bir dönem vardır. Bu dönemlerde okul, aile ve çevre iş birliği olmazsa dil öğretiminde/ediniminde çok büyük sorunlar ortaya çıkabilir. Kritik dönemin varlığı dil bilimi, nöroloji, sinirdilbilimi, biodilbilimi, psikodilbilimi, fizyoloji gibi bilimler tarafından da kanıtlanmıştır (Demirezen, 2003). Kritik yaş varsayımı ise 1959 yılında W. Penfield ve R.L. Robert tarafından ortaya atılmıştır. Yaş varsayımına göre yabancı dil öğrenimi veya ikinci dil edinimi çok çaba göstermeden normal yollarla yaşamın ilk on yılı içinde gerçekleşmektedir (Penfield ve Roberts, 1959).

Lenneberg'e göre (1967), beynin dinleme, konuşma, anlama merkezleri 2 yaşında oluşmaya başlar ve 13 yaşında tamamlanır. Çocuk bu dönem arasında ikinci dil edinimine veya yabancı dil öğrenmeye başlarsa o dilleri en az çabayla ana dili konuşucusu

seviyesinde öğrenebilir. Kritik yaş dönemini geçtikten sonra öğrenilen yabancı dilin telaffuzu konusunda zorluklar yaşanmaktadır (akt. Gass ve Selinker, 2008, s.405).

Çocuklarda dilsel gelişim üzerine önemli çalışmaları olan Piaget'e göre (2011), ana dilini somut işlemler dönemi içinde iyi bir şekilde edinen çocuk için ikinci dil ediniminde ve yabancı dil öğreniminde kritik dönem on yaştır. Sünel'e göre (1994) ise yabancı dil öğreniminde kritik yaş 11-20 arasındır. Edinilen veya öğrenilen dilin kültür unsurlarıyla birlikte iyice kavranabilmesi için çocuğun daha az ben merkezli olduğu 7-12 yaş arasının kritik yaş olduğunu savunanlarda vardır (Black,1993). Canbulat ve İşgören (2005), yabancı dil eğitimi kritik yaşlarla ilgili çalışma yapan uzmanların görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir:

Tablo 2.3 Dil öğretimine başlamadaki kritik yaşlar

Uzmanlar	Görüşler
Asher ve Garcia (1998)	Aksansız bir telaffuzun yalnızca ergenlik çağına kadar kazanabileceği ve çocukların aksansız bir telaffuz edinmeye çaba harcamadıkları görüşündedir.
Bikçentayev (1999)	Çocuklar için 0-5 yaş arası dönem yabancı dil öğrenme açısından hayati öneme sahiptir görüşündedir.
Freudenstein (1991)	Freudenstein, erken yaşlarda yabancı dil öğrenmenin küçük öğrencilere normalden çok daha fazla soyut düşünme yeteneği sağladığını ve bu nedenle bu öğrencilerin kavram geliştirme ve diğer birçok bilişsel beceride üstünlük sağladığı görüşündedir.
Hotaman (2000)	Yabancı dil öğrenmeye başlama yaşı konusunda net bir başlangıç yaşı belirlemenin güç olacağını ancak, küçük yaşlarda dil öğrenmeye başlanması gerektiği görüşündedir.
Jacobs (1998)	Geç öğrenilen yabancı dil için beyinde yeni bir yapıya ihtiyaç vardır, bu da çok zor gerçekleşir görüşündedir.
Jersild (1979)	Çocuğun yabancı dili doğru vurguyla (aksan) konuşması gerekiyorsa o dili çocuğa on üç yaşından önce öğretmelidir görüşündedir.
Krashen (1982)	Dil öğrenme merkezinin gelişimini tamamlamasını 5 yaş ile sınırlı tutmaktadır.
Lenneberg, 1967; Steinberg, 1991	Lenneberg ve Steinberg, Yabancı bir dili çocukların yetişkinlerden daha iyi öğrendiği görüşündeler.
Mc Laughlin (1984)	Yabancı dil ne kadar erken edinilirse, beyinde bulunan sinir bağlarının daha spesifik gelişmesi mümkündür görüşündedir.
Lupan (1993)	Çocuklar 3-5 yaşları arasında oldukça meraklı olduklarından özellikle bu dönemde çocuğu seveceği güzel bir dil ile tanıştırmak gereklidir görüşündedir.
Penfield ve Robert (1959)	İkinci dilin en iyi 4 ile 10 yaşları arasında öğrenilebileceğini çünkü daha sonra beynin elastikiyetini kaybedeceği görüşündedir.
Petitto	Erken yaşta iki dil ile eşzamanda karşılaşmanın getireceği öngörülen ve korkulan "dil bozukluklarının" hiçbirinin ortaya çıkmayacağı görüşündedir.
Rosenbusch (1995)	Erken yaşta yabancı dilin yaratıcı düşüncenin gelişimini olumlu yönde etkilediği görüşündedir.
Russel (1996)	Çocukların yabancı dil öğrenmede daha başarılı oldukları ve çocuğa yabancı dil öğretilcekse buna küçük yaşlarda başlanması gerektiğini, ana dille beraber başka bir dil öğrenmenin ana dilin öğrenimini bozmadığı görüşündedir.
Sevil (2003)	Yabancı dil erken yaşta öğrenilmeye başlanırsa, edinilmesi süreci gerçekleşebilir görüşündedir.

Kritik dönem/yaş varsayımından sonra ikinci dili edinmek veya yabancı dil öğrenmek zorlaşacaktır ve ana dili konuşucusu seviyesinde olamayacaktır. Bu duruma örnek olarak ailesiyle başka ülkelere göç eden çocuklar verilebilir. Çocuklar dili ana dili konuşucusu düzeyinde kullanırken ailelerinde telaffuz ve akıcı konuşma sorunu ortaya çıkmaktadır.

2.4. Çocuklara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Tarihçesi

Sosyal bir varlık olan insan varoluşunu devam ettirebilmek için çevresiyle sürekli iletişim ve etkileşim halindedir. Bu nedenle kendi dili dışında başka bir dil öğrenmeye de ihtiyaç duymuştur. İnsanın kendi ana dili dışında sonradan öğrendiği başka bir dil yabancı dil olarak adlandırılmaktadır. Yabancı dil edinmek, kavram ve ifadelerin anadilimizde karşılıklarını bulup o dilde kullanmak anlamına gelmemektedir. Yabancı dil, farklı toplumların dünya görüşlerine, düşünce ve değer sistemlerine açılan bir kapıdır. Toplumun dilini öğrenerek ve bilerek, toplumun veya bireylerinin çeşitli işlev ve davranışlarını anlamamanın bir yoludur (Özil, 1991, s.96). Yabancı bir dil öğrenildiğinde sadece o dilin kelimeleri, dil bilgisi yapıları değil o dile ait kültür, yaşam tarzı düşünce sistemi de öğrenilmektedir.

Türkçenin çocuklara yabancı dil olarak öğretimi son yıllarda oldukça gelişim göstermektedir. Bunun birçok sebebi bulunmaktadır. Günümüz dünyasında Türkiye'nin eğitim, ticaret, ekonomi gibi alanlarda ön planda olması, diğer ülkelerle arasındaki ilişkiler, Türkiye'nin coğrafi ve kültür yapısı, dizi ve filmler insanlarda Türkçe öğrenmeye karşı istek uyandırmaktadır. Türkçe ifade edilmesi zor olan detaylı kavramları çok kolay bir şekilde somutlaştıran, “söz fırcasıyla insan zihninde canlı resimler çizebilen güçlü bir dildir (Aksan, 1994, s.34).

Türkçenin çocuklara yabancı dil olarak öğretiminin tarihçesinin Osmanlı Devleti döneminde eğitim veren Enderun Mektebine kadar uzandığı düşünülmektedir. Yine Osmanlı Devleti döneminde Batılı devletlerin tercümanlarına Türkçe öğretim faaliyeti yapıldığı bilinmektedir. Batılı devletler küçük yaşlardan itibaren Türkçe bilen tercümanlar yetiştirmek amacıyla dil okulları açmışlardır. 1551 yılında Venedik Cumhuriyeti, 1669 yılında Fransa, 1754 yılında Avusturya, 1766 yılında Polonya ve 1814 yılında İngiltere elçilikleri bünyesinde dil okulları açmışlardır (Timur Ağıldere, 2010). Bu dil okullarına küçük yaşlardaki çocukların alınmasıyla ilgili Hitzel (1995), Dil Oğlanları ve Tercümanlar adlı eserinde “Öğrenciler Majestelerinin Doğu dilleri tercüman yazmanlarının ve diğer tercümanların oğulları ve torunları, olmazsa yeğenleri arasında seçilecekler ve bunlardan ancak 8-12 yaşları arasında bulunanlar kabul edilecektir” bilgisini vermektedir (1995, s.3-28). Fransız dil oğlanları okulunda Türkçe öğrenen çocukların küçük yaş gurubundan seçilmesiyle ilgili “ergen gırtlğından çok çocuk gırtlğıının uygun olduğı” görüşü gösterilmektedir (Balliu 2005, s.75, akt, Ağıldere Timur, 2010).

Bu dil okullarında çocuklara Türkçe öğretiminin nasıl yapıldığına dair bilgiler kısıtlıdır. Hitzel'in (1995) belirttiğine göre dil okullarında Türkçe öğrenen çocukların ailelerine yazdıkları mektupta öğretmenlerinin bir parça yazdığını ve altına çevirisini ekledikleri yönündedir. Buradan anlaşılabileceği üzere dil eğitiminde geleneksel bir yöntem olan Dil bilgisi-Çeviri Yönteminin kullanıldığıdır. Dönemin şartlarına uygun olarak Türkçe öğretimi gerçekleştirilmiştir. Günümüz koşullarındaki programlı ve sistematik dil öğretim tekniklerinden uzak olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

2.4.1. Yurt dışında yaşayan iki dilli Türk çocuklarına Türkçe öğretimi

Resmî verilere göre bugün Avrupa'da 5 milyona yakın Türk vatandaşı yaşamaktadır (Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, 2023). Bu nüfusun büyük çoğunluğunu Türkiye'den Avrupa'ya işçi olarak göç edenler ve onların aileleri oluşturmaktadır. Avrupa'ya ilk işçi göçü 1961 yılında imzalanan Türk-Alman iş gücü sözleşmesiyle başlamıştır (Arslan, 2006). Bu ilk işçi göçünün ardından 1964 yılında Hollanda, Belçika, Danimarka, Avusturya; 1965 yılında Fransa; 1967 yılında İsveç ile işçi göçü anlaşmaları imzalanmıştır (Geleççi & Köse, 2011). İşçi statüsüyle gidenler bir süre sonra ailelerini de yanlarına alarak orada bir yaşam kurmuşlardır. Farklı bir ülkede yaşamak yeni bir dil öğrenmek, kültüre alışmak gibi sorunları da beraberinde getirmiştir. Bunun yanı sıra göç edilen ülkede doğan ya da belli bir yaşta oraya giden çocukların ana dillerini ve kültürlerini unutmadan yeni bir düzene uyum sağlamaları ve birden fazla dili konuşmaları gerekmektedir. Bireyin aynı anda iki veya daha fazla dile sahip olması onu kullanması iki dilliliktir (Beardsmore 1986, Grosjean 1982). Ahmet'e göre (2005, s.45) "Ana dili dışında başka bir dilde iletişim kurabilen kişi iki dilli olarak nitelenmektedir".

Leseman (2000) ve Cummins'e göre (1979) bireyin ikinci bir dil ediniminde ana dildeki yetkinliği, motivasyonu, maruz kalmaları önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle yurt dışına göç eden ailelerin çocuklarının ana dildeki başarıları yaşadıkları ülkelerdeki eğitim hayatlarını gelecekteki akademik başarılarını da etkileyecek önemli bir faktördür. Çocukların aile ortamı, ailenin yetiştiği ve içinde bulunduğu sosyokültürel çevre, aile üyelerinin eğitim seviyesi, yurt dışında kalış süreleri, Türkiye'deki çevreleri ve yaşadıkları ülkelerdeki Türkler ile kurulan sosyal ilişkiler, sosyal veya kültür etkinliklerine katılım, aile bireylerinin dil tercihleri, medya kullanma biçimleri çocukların ana dilinin gelişimini etkileyen önemli etkenlerdir (Çakır, 2002, s.51).

Yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına Türkçeyi öğretmek ve Türk kültürüyle olan bağlarını devam ettirmek amacıyla ilk olarak yoğun işçi göçünün olduğu

Almanya'ya 1965 yılında 17 öğretmen, ardından diğer Avrupa ülkelerindeki Türk işçilerin yoğun olduğu bölgelere 24 öğretmen görevlendirilmiştir (Şen, 2016). Öğretmen görevlendirmelerinin ardından iki dilli Türk çocukları için ilk öğretim programı 1969 yılında hazırlanmıştır (Şen, 2016). Program kapsamında Türkçe ve Türk kültürü dersleri öğrencilere verilmeye başlanmıştır. Yurt Dışındaki Türk Çocukları İçin Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı'nın amacı şu şekilde ifade edilmektedir:

1. Dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesi,
2. Türkçeyi konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmalarının sağlanması,
3. Söz varlıklarını zenginleştirerek dil zevki ve bilincine ulaşmalarının; duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmelerinin sağlanması,
4. Millî, manevî, ahlaki, tarihî, kültürel, sosyal değerlerimizi tanıyıp severek benimsemelerinin sağlanması, millî duygu ve düşüncelerinin güçlendirmesi amaçlanmıştır (Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı, 2018).

Avrupa'da en fazla Türk nüfusun olduğu ülke Almanya'dır. Almanya'da yaşayan göçmenlerin ana dili eğitimleriyle ilgili her eyalette farklı uygulamalar olduğu ifade edilmektedir (Arslangilay, 2013). Almanya'da Türkçe ve Türk Kültürü dersi çocukların normal okul zamanları dışında belirlenen bir zamanda Türkiye'den görevlendirilen öğretmenler tarafından 2 saat şeklinde yapılmaktadır (Yılmaz, 2014). Bu dersler ilkokul ve ortaokul düzeyindeki çocuklara verilmektedir lise ve üniversite düzeyi kademede ana dili eğitimi yapılmamaktadır (Çoban, 2003).

Fransa'da göçmen olarak bulunan azınlıkların dilleri Uluslararası Yabancı Dil Eğitimi, kısaca EILE sistemi içinde genel eğitim sistemine dahil edilmiştir (Sönmez & Akıncı, 2022). 2021 yılında Fransa ile Türkiye arasında imzalanan EILE anlaşmasıyla ilkokul seviyesindeki iki dilli Türk çocuklarına Türkçe ve Türk Kültürü dersleri verilmeye başlanmıştır (Eryılmaz, 2023).

Hollanda'da 1980'li yıllardan 2004 yılına kadar normal ders akışı dışında belirlenen bir zamanda haftada 2 saat şeklinde Türkçe ve Türk Kültürü eğitimi gerçekleştirilmiş ve AKE dersleri olarak adlandırılmış burada ders veren öğretmenlerin görevlendirilmeleri Hollanda Devleti tarafından yapılmıştır. (Eryılmaz, 2023; Sevinç, 1999; Şengül & Toygar, 2021). Güncel verilere bakıldığında Türkçe eğitimi, Türkiye Maarif Vakfı ve Yunus Emre Enstitüsü tarafından devam ettirilmektedir (Eryılmaz, 2023).

Belçika’da, Türkçe ve Türk Kültürü dersi okul programı dışında kalan bir zamanda Millî Eğitim Bakanlığı tarafından gönderilen öğretmenler ya da Türk derneklerinin katkılarıyla bulunan öğretmenler tarafından 2 saat yapılmaktadır. (İrmak, 2016, s.307).

Türkiye Maarif Vakfı tarafından “İki Dillilere Yönelik Drama ve Oyun Temelli İletişim Becerileri Müfredatı” hazırlanmıştır. Bu müfredatla Türkiye dışında yaşayan 7-10 yaş arasındaki iki dilli Türk çocuklarının ana dillerini geliştirmek, Türk kültürüyle olan bağlarını güçlendirerek devam ettirmek ve yaşadıkları ülkenin sosyal yapısına uyum sağlamaları amaçlanmıştır (Türkiye Maarif Vakfı, 2021).

Yurt dışında yaşayan iki dilli Türk çocuklarının hem ana dillerinde hem de bulundukları ülkelerin dillerinde ileri düzey becerilere sahip olmalarının birçok avantajı bulunmaktadır. Türk kültürünü unutmadan yeni bir kültür tanımak iki dilli çocukların zihin dünyasında farklı kapılar açılmasını sağlayacaktır. Kültürlerarası etkileşim hoşgörüyü de beraberinde getirecektir. Eğitim hayatlarına ve kariyer planlamalarına olumlu katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

2.4.2. Türkiye’de yaşayan göçmen ailelerin çocuklarına Türkçe öğretimi

Göç, bireylerin kendi ülkelerinden herhangi bir sebeple başka ülkelere gerçekleştirdikleri yer değiştirme hareketi olarak tanımlanabilir. Türkiye hep batıya göç veren bir ülke olarak bilinmekteyken 1980’li yıllardan sonra göç alan bir ülke durumuna gelmiştir. Türkiye’ye yönelik kitlesel göç hareketlerine bakıldığında 2011 yılına kadar yoğun bir göç hareketi bulunmamaktadır. 2011 yılında mart ayında Suriye’de başlayan siyasi ve sosyal karışıklıktan dolayı milyonlarca Suriyeli ülkelerinden ayrılıp Türkiye’ye göç etmek zorunda kalmışlardır.

Göç hareketleri beraberinde birçok sorunu da getirmektedir. Bunlardan en önemlisi göçmen ailelerin çocuklarının eğitimi ve dil konusudur. Eğitim dilini yeterince anlamayan veya konuşamayan çocuklar derslerde geri kalabilmekte ve sınıf arkadaşları üzerinde olumsuz etki yaratabilmektedir. Öğretmenin dersin akışını kesintiye uğratan bu çocuklara daha fazla ilgi göstermesi gerekmektedir (Yaşar Ekici, 2015, s.191). Göçmen çocukların Türk eğitim sistemine entegrasyonu ve topluma uyum sağlamaları için öncelikli olarak Türkçe öğrenmeleri gerekmektedir. Bu nedenle çeşitli stratejiler ve politikalar üretilmiştir. İlk olarak 2014 yılında göçmen çocukların Türkçe öğrenmelerine imkân sağlamak amacıyla “Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü” tarafından “Avrupa Diller İçin Ortak Çerçeve Metni” ne göre modüler programlar geliştirilmiştir (Baldık,

2018). Bu programlarla göçmen çocuklara Geçici Eğitim Merkezlerinde, Halk Eğitim Merkezlerinde Türkçe dersleri verilmiştir.

Suriyeli göçmen çocukların eğitimi için atılan önemli bir adım “PİCTES” projesidir. Bu proje Millî Eğitim Bakanlığı ile AB Türkiye Delegasyonu arasında “Türkiye’deki Suriyeli Mülteciler için Mali İmkân” anlaşması (FRIT) çerçevesinde hayata geçirilmiştir. Suriyeli çocukların Türk Eğitim Sistemine entegrasyonunda Millî Eğitim Bakanlığı’nın faaliyetlerini desteklemeyi amaçlayan bir projedir. Faaliyetler 03.10.2016 tarihi itibarıyla başlamıştır. (Projemiz (meb.gov.tr)). Bu proje kapsamında çocuklara Türkçe öğretmek için Türkçe öğretmenliği, Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği, sınıf öğretmenliği mezunları geçici süreyle görevlendirilmiştir (Eyüp, Arslan ve Cevher, 2017). Bu öğretmenler Gaziantep Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi’nde düzenlenen 40 saatlik bir hizmet içi eğitim almışlardır (Büyükkız ve Çangal, 2016). Kurslarda Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan “Türkçe Öğreniyorum 1-2-3-4” kitapları kullanılmıştır.

Suriye’de başlayan iç karışıklıktan günümüze kadar Türkiye göçmenlerin eğitim, barınma, sağlık gibi ihtiyaçları konusunda politikalar geliştirmiştir. Kültür farklılıklarının ve dil probleminin önüne geçebilmek adına olumlu yönde adımlar atılmıştır. Türkçe öğretimi için kitaplar, materyaller hazırlanmıştır.

2.4.3. Yurt dışındaki yabancı çocuklara Türkçe öğretimi

Dünya’da birçok ülkede hükümet politikalarıyla ve ailelerin tercihleri doğrultusunda çocukluk döneminde yabancı dil öğretimi oldukça yaygınlaşmıştır. Türkiye’nin son yıllarda eğitim, siyaset, ticaret gibi alanlarda ön planda olmasından kaynaklı olarak Türkçe öğrenmeye yoğun bir talep olmuştur. Yurt dışındaki birçok aile çocuklarının yüksek öğretim eğitimlerine Türkiye’de devam etmelerini ve Türkiye’de kariyer yapmalarını istedikleri için erken yaşta Türkçe öğrenmeye teşvik etmektedirler.

Yurt dışında çocuklara Türkçe öğreten kurumların başında Yunus Emre Enstitüsü ve Türkiye Maarif Vakfı gelmektedir. Yunus Emre Enstitüsü, 05.05.2007 tarihli 5653 sayılı kanunla kurulan Yunus Emre Vakfı’na bağlı bir kuruluştur ve 2009 yılında faaliyetlerine başlamış ve bugün 85 kültür merkeziyle faaliyetlerini yürütmektedir (Yunus Emre Enstitüsü | Türkiye- Merkez (yee.org.tr)). YEE çocuklara yönelik olarak Türkçe öğretimi faaliyetleri kapsamında ilk olarak 2012 yılında “Tercihim Türkçe” projesini başlatmış ve ardından “Türkçe Öğretim Müfredatı” geliştirmiştir. Müfredat temelli olarak 12-15 yaş arası çocuklar için “Haydi Türkçe Öğrenelim” dil öğretim setleri

hazırlamıştır (Çangal ve Yazıcı, 2021, s.447). Öğretim Programı ve ders materyallerinin hazırlanmasından sonra “Tercihim Türkçe” projesi Romanya, Polonya, Gürcistan, Japonya, Malezya, Kosova, Arnavutluk, Ürdün, Tayland, Somali, Ukrayna, Filistin’de hayata geçirilmiş ve Türkçe seçmeli ya da zorunlu ders olarak orta öğretim okullarında öğretilmeye başlanmıştır (YEE, 2022, s.244-246).

Türkiye Maarif Vakfı ise 17.06.2016 tarihli 6721 sayılı kanun ile kurulmuş ve yurt dışında Türkiye Cumhuriyeti adına Millî Eğitim Bakanlığı dışında eğitim kurumu açma yetkisine sahip tek kuruluştur (Türkiye Maarif Vakfı, 2021). Türkiye Maarif Vakfı kuruluşundan bu yana 104 ülke ile resmî temas sağlamış ve 67 ülkede faaliyete başlamıştır (Türkiye Maarif Vakfı, 2021). TMV bugün 460 eğitim kurumunda faaliyet yürütmektedir. Bu eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin Türkçe öğrenimine ayrıca özen gösterilmektedir. Öğrencilerin ortaöğretimden B2 seviyesinde Türkçe yeterliliğe sahip bir şekilde mezun olmaları amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda okul öncesi kademedен başlayarak Türkçe yabancı dil olarak öğretilmektedir. Okullardaki Türkçe eğitiminde “Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni” esas alınarak hazırlanan “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı’na” göre kademe bazlı müfredatlar oluşturulmaktadır. Derslerde TYDOÖP’ye göre okul öncesinden lise kademesine kadar hazırlanmış ders kitapları ve yardımcı okuma kitapları kullanılmaktadır.

2.5. Çocuklara Yabancı Dil Öğretiminde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Çocuklara yabancı dil öğretimi zihinsel ve duygusal gelişimlerini destekleyen önemli bir süreçtir. Genel olarak yabancı dil öğrenimi ve öğretimiyle ilgili yapılan bilimsel çalışmalarda ortaya çıkan görüş; Demirel’in (2021, s.29) çalışmasında belirttiği gibi sınıf-içi yabancı dil öğretim etkinliklerinin başarısı büyük oranda temel alınan ilke ve yöntemlere bağlı olmaktadır. Öğrenme- öğretme sürecine ilişkin ilke ve yöntemler, sınıf-içi uygulamaları etkilediği kadar eğitimin niteliğini de etkilemektedir. Çocuklara yabancı dil öğretiminde dikkat edilmesi gereken en önemli nokta, öğretmenin çocukların fiziksel, dilsel, zihinsel gelişimleri hakkında yeterli düzeyde bilgiye sahip olması ve yabancı dil öğretim yöntem ve teknikleri konusunda bilgili olmasıdır. Yöntem ve tekniklerin çocukların yaş grubu, zevkleri, öğrenme nedenleri ve ihtiyaçları dikkate alınarak seçilmesi dil öğretiminde önemli bir detaydır. Ayrıca öğretmen, öğrenci ve amaç kavramları da bu konuda önemli göstergelerdir ve ders yapılırken dikkatle ele alınması gerekmektedir (Öztürk, 2004). Sınıf içi uygulamalarda kullanılacak yöntem ve tekniklerin doğru seçilmesi çocuklara yabancı dil öğretiminde başarıya ulaşmanın temel

adımlarındandır. Çocukların tüm gelişimsel evreleri dikkate alınarak seçilecek yöntemler sınıf içi uygulamalarda kullanılmalıdır. Yabancı dil öğretiminde birden fazla yöntem bulunmaktadır. Memiş ve Erdem (2013, s. 298-317), dil öğretim yöntemlerini şu şekilde ifade etmektedir:

1. Dil bilgisi-Çeviri Yöntemi (Grammar-Translation Method),
2. Direkt Yöntem/Dolaysız Yöntem (Direct Method),
3. Doğal Yöntem (Natural Method),
4. İşitsel-Dilsel Yöntem (Audio-Lingual Method),
5. Bilişsel Yöntem (Cognitive-Code Method),
6. İletişimsel Yöntem (Communicative Method),
7. Seçmeli Yöntem (Eclectic Method),
8. Telkin Yöntemi (Suggestopedia),
9. Danışmanlı (Grupla) Dil Öğretim Yöntemi (Community Language Learning),
10. Sessizlik Yöntemi (The Silent Way),
11. Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi (TotalPhysicalResponse),
12. İşitsel-Görsel Yöntem (AudiovisualMethod),
13. Görev Temelli Yöntem (Task-Based Method),
14. İçerik Merkezli Yöntem (Content-Based Method).

Günümüzde dil öğrencileri tek bir yönteme bağlı kalmadan öğrencilerin ihtiyacı doğrultusunda birçok yöntemi kullanmaktadır. Söz konusu çocuklar olduğunda en doğru yaklaşım onların ana dil edinim sürecindeki doğal yaklaşımıdır. Doğal yaklaşım ilk olarak Krashen ve Trell (2000) tarafından ortaya atılmıştır. Doğal yaklaşımın en belirgin özelliği dile maruz kalma ve anlaşılabilir girdilerin olmasıdır. Dellal'de (2011), yabancı dil öğretirken çocukların ana dilini edinmenin doğal süreçlerini deneyimlemeleri gerektiğini vurgulamaktadır. Bu nedenle dilin tıpkı ana dili öğrenirken olduğu gibi etkileşim, tekrar ve pekiştirme yoluyla bilinçsiz ve sezgisel olarak öğretilmesi gerekmektedir.

Bu kısımda çocuklara yabancı dil öğretiminde dikkat edilecek hususların bir bölümü Güzel ve Barın'ın (2016, s.250-252) çalışmasındaki yabancı dil öğretimindeki temel ilkeler ışığında açıklanacaktır.

Çocuklara yabancı dil öğretimi gerçekleştirilirken öncelikle hedef kitlenin ihtiyaçları, bilişsel, sosyal gelişimleri, hazırbulunuşluk düzeyleri dikkate alınarak bir öğretim programı hazırlanmalıdır. Bu öğretim programından hareketle yıllık, haftalık, günlük ders planları oluşturulmalı ve hangi materyallerin hangi ihtiyaca göre kullanılacağı belirlenmelidir. Öğretim programları, planlar, materyaller hazırlanırken

çocuğa görelilik ilkesi dikkate alınmalıdır. Çünkü her çocuğun bireysel farklılıkları bulunmaktadır bu farklılıklar dikkate alınmalıdır.

Yabancı dil öğretimindeki dikkat edilmesi gereken diğer bir husus öğretilen bilgilerin gerçek hayatta bir karşılığının olmasıdır. Hazırlanan öğretim programları, ders kitapları ve kitaplar içindeki temalar verilen bilgiler çocuğun günlük yaşamda karşılaşacağı türden içeriklerden oluşmalıdır. Öğrenilen dilin kalıcılığının olması için günlük yaşam içinde pratiğe dökülmesi gerekmektedir. Derslerde günlük yaşamdan örnekler vererek, rol yaptırarak, drama yoluyla bu kalıcılık sağlanabilir.

Çocuklar duydukları şeyleri bir süre sonra unutabilirler, yaparak ve yaşayarak her şeyi zihinlerinde daha kalıcı hâle getirebilirler. Öğrencilerin daha aktif olması, materyaller hazırlamaları birden fazla duyuyla derse aktif olarak katılmalarına olanak sağlamaktadır. Bu şekilde öğrenilen bilgi daha kalıcı olacaktır. Öğrencilerin derse ilgi ve istekleri daha fazla olacaktır. Bu nedenle öğrencilerin derse aktif katılımlarının sağlanacağı yaparak ve yaşayarak dili içselleştirecekleri ortamlar hazırlanması hususuna dikkat edilmelidir.

Dil öğretiminde amaç dört temel beceri olarak adlandırılan okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerilerini aynı anda kazandırmaktır. Çocuklara yabancı dil öğretirken dört temel beceriyi de aynı anda kazanabilecekleri etkinlikler tasarlamaya ve materyal hazırlamaya dikkat edilmelidir. Bu noktada teknolojik aletlerden, Web 2.0 araçlarından faydalanılabilir.

Yabancı dil öğretiminde aşamalı bir şekilde ilerlemek esastır. Çocuklara önce kendi düzeylerine göre basit konulardan başlanmalıdır. Dil yapılarının karmaşık verilmesi çocukta yetersizlik duygusunun öne çıkmasına neden olacaktır. Bu durum çocukta motivasyonu düşürür ve dil öğrenme isteğinin önüne geçer. Bu nedenle verilmek istenen konular basitten karmaşığa doğru ve sarmallık ilkesine göre verilmelidir. Her yeni öğretilen yapı bir sonraki temalar içinde tekrar edilmelidir.

Çocukların dünyasında somut olan her şey daha kolay algılanıp öğrenilmektedir. Bu nedenle yabancı dil öğretimi gerçekleştirilirken öncelikle somut kavramlar verilmeli sonra soyut kavramlar verilmelidir. Soyut kavramlar öğretilirken mutlaka zihin dünyalarında canlandırmalarına destek olucu etkinlikler yapılmalıdır. Rol yapma, drama, görseller vb. derslerde kullanılmalıdır.

Dil öğretiminde verilen bilgilerin her zaman gerçek hayatta bir karşılığı olmalıdır. Bu nedenle teorik bilgidен ziyade dışarı çıktığında sosyal hayat içinde çocuğun karşısına çıkabilecek ve kullanabileceği güncel bilgiler verilmelidir.

Scott ve Ytreberg (1991, s. 5-7) çocuklara dil öğretirken dikkat edilmesi gereken hususları şu şekilde ifade etmektedir:

1. Kelimeler tek başına yeterli değildir: Çocuklara dil öğretiminde sadece sözcüklerle yetinmemelidir. Yapılacak aktivitelerin hareketli olması gereklidir. Çocukların tüm duyularını harekete geçirmek için çeşitli nesnelerden ve resimlerden faydalanılması gerekmektedir.
2. Dille oynamak: Çocukların ana dillerini öğrenme aşamalarında olduğu gibi doğal bir süreç izlenmelidir. Öğrencilerin dili ‘saçma’, ‘anlamsız’ kullanmalarına izin verilmelidir. Tekerlemeler söylemek, hikâyeler anlatmak, şarkılar söylemek gerekir.
3. Dili “dil olarak” anlamak: Dil öğrencisi olarak çocuğun dil farkındalığının oluşması zaman ve sabır ister. 8-10 yaşındaki çocukların çoğu kendi ana dilleri için bu farkındalığa sahiptirler. Çocuklar dil hakkında konuşabilir ve düşünebilirler. Çocuğun özellikle okuma ve yazma becerilerinde dili “dil olarak” kavrayabilmesi için zaman tanınması gerekir.
4. Sınıfta çeşitlilik: Çocukların konsantrasyonu ve dikkat süreleri kısa olduğu için sınıf içinde çeşitlilik gerekmektedir. Çocukların derse olan dikkatini canlı tutmak için aktivitelerin, çeşitliliği faydalı olacaktır.
5. Rutinler oluşturmak: Çocuklar için belirli rutinler oluşturmak faydalı olacaktır. Bu nedenle belirli bir sistem dahilinde dersler önceden planlanmalı. Öğrencilerin aşına olduğu hikâyeler, tekerlemeler tekrar edilebilir.
6. Çocuklara yabancı dil öğretiminde rekabet değil işbirliği teşvik edilmelidir. Bu bağlamda ödüllendirme kullanılmamalıdır. İşbirlikçi grup çalışmalarına yer verilmelidir.
7. Dil bilgisi: Çocuklar oyunlar, şarkılar, eğlenceli aktiviteler yoluyla dili özümseme konusunda oldukça yeteneklidirler. Çocuklar için bir dili iyi bilmek dil bilgisi kurallarına hâkim olmak demek değildir. En az düzeyde dil bilgisi kuralları verilmelidir.
8. Değerlendirme aşaması: Her öğrenci için gelişim dosyaları oluşturmak faydalı olacaktır. Çocukların dil öğrenim süreci hakkında aile ve öğretmenin iletişim halinde olması faydalı olacaktır.

Çocuklara yabancı dil öğretiminde sınıf içerisindeki etkinliklerin eğlenceli, çocukların dikkatini çekecek, dil öğrenme isteğini canlı tutacak şekilde olması gerekmektedir. Seçilecek aktivitelerde çocukların gelişimsel düzeyleri ve bireysel

farklılıkları dikkate alınmalıdır. Aktiviteler bir program dahilinde ve öğretilmek istenen konuya uygun olarak belirlenmelidir. Çocukların dikkatini çeken şarkılardan, oyunlardan, çizgi filmlerden, tekerlemelerden, hikâyelerden, şiirlerden, resimlerden faydalanılabilir. Oyunların çocukların dünyasında önemli bir yeri vardır. Yabancı dil derslerinde oyun oynamak kişilerarası ilişki, iletişim ve etkileşim tarzıdır. Oyunun hazırlık aşamasında, uygulamada ve oyun sonrası değerlendirme sürecinde gerçek bir iletişim vardır. Öğrenmenin anlaşılması ve algılanması aşamasında belli bir dil yapısının, söz varlığının kazanılmasını sağlayan ön iletişim, taklit, tekrar gibi oyunlardan yararlanır. Oyunlar, kelime hazinesini zenginleştirmek ve dil bilgisi yapılarını öğretmek için kullanılabilir. Oyunlar, sistematik olarak öğrenmeyi geliştirebilir. Çocuklar oyun yoluyla motive olabilirler ve bu şekilde yabancı dil öğreniminde başarı sağlanabilir (Hisar 2006, s.31).

Bekleyen (2016, s.25), yabancı dil öğretmenlerinin etkin bir ders planı oluşturmaları ve öğrencilerin dil öğrenimi konusunda motivasyonlu olmaları için yabancı dil derslerinde kullanılan etkinlikleri üç farklı şekilde ifade etmektedir:

1. Sakinleştirici ve Canlandırıcı Etkinlikler

- a) Sakinleştirici Etkinlikler: Okuma, boyama, resim yapma, tahtadakileri, kitaptakileri deftere yazma, eşleştirme, boşluk doldurma, sözcük gruplandırması, kısa sınavlar, kısa hikâyeler veya metinler, dinleme, bireysel yapılan etkinlikler.
- b) Canlandırıcı Etkinlikler: Yarışmalar, öğrencileri harekete geçirecek oyunlar, grup çalışmaları, drama etkinlikleri, sözlü etkinlikler, şarkılar, tekerlemeler, kısa anket çalışmaları, internet kullanımını gerektiren etkinlikler.

2. Zihinsel Olarak Etkin Katılım Gerektiren ve Gerektirmeyen Etkinlikler

- a) Zihinsel Olarak Etkin Katılım Gerektiren Etkinlikler: Verilen ipuçları ile tahmin etme ve cümle kurma etkinlikleri, eşleştirme, problem çözme, soru- cevap, yarışma.
- b) Zihinsel olarak etkin katılım gerektirmeyen etkinlikler: Yüksek sesle okuma, tekrar etme, boyama, sözcük veya cümleleri bir yerden bakarak deftere yazma.

3. Farklı Öğrenme Stillerine Hitap Eden Etkinlikler:

- a) Bu etkinlikler öğrencilerin öğrenme şekillerine göre görsel, işitsel ve kinestetik olarak planlanmalıdır. Görsel öğrenme stiline sahip öğrenciler için resimler, görsel içeriklerin ağırlıklı olduğu sunumlar, görsel

materyallerin kullanıldığı etkinlikler; işitsel öğrenme stiline sahip öğrenciler için şarkılar, ses kayıtları vb. dinleme materyallerinin ağırlıklı olarak kullanıldığı etkinlikler; kinestetik öğrenme stiline sahip öğrenciler için hareket etmeyi gerektiren oyunlar ve videolardan yola çıkarak hareket etmelerini sağlayacak etkinlikler.

Çocuklara yabancı dil öğretiminde yukarıda bahsedilen ilke ve yöntemler kullanılarak hazırlanan öğretim programları, ders planları, materyaller çocukların ilgisinin canlı tutulmasına fayda sağlayacaktır. Bu sayede dil öğretiminde istenilen başarıya ulaşmak için olumlu adımlar atılmış olacaktır.

2.6. Çocuklara Yabancı Dil Öğretiminde Yaklaşımlar

Çocuklara yabancı dil öğretimine olan ilgi son yıllarda giderek artmaktadır. Çocukların taklit yeteneği, doğal merakı ve yeni bir şeyler öğrenme ihtiyaçları dil öğretim sürecini kolaylaştırıcı unsurlardır. Ancak her çocuğun bilişsel gelişim düzeyi farklıdır. Öğreticilerin bu farklılıkları dikkate alarak planlar, materyaller, yabancı dil sınıfları hazırlamaları gerekmektedir. Çünkü dil öğretiminde amaç dört temel becerinin yani okuma, yazma, konuşma ve dinlemenin kazandırılmasıdır. Bu becerileri kazandırmak için dil öğretiminde farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Etkin ve faydalı bir yabancı dil öğretiminin gerçekleşmesi için öğretmenlerin yabancı dil öğretiminde kullanılan yaklaşımları bilmesi ve derslerde uygulaması gerekmektedir. Birden fazla dil konuşabilmek sınırları, kültürleri aşan bir yaşam becerisidir. Çocukluk döneminde yabancı dil öğrenimi göz ardı edilmemelidir. Çünkü bilişsel gelişimi ve kültür farkındalığını teşvik eder. Çocuklar, dilleri bir sohbeti dinlemek, yabancı dildeki bir çizgi filmi izlemek, hedef dile ait bir şarkıya eşlik etmek gibi çeşitli şekillerde etkileşim ve maruz kalma yoluyla öğrenirler. Bu doğrultuda çocuklara doğru dil öğretim yaklaşımını seçmek yabancı dil öğrenim sürecini önemli ölçüde etkileyebilir. Çünkü her çocuğun öğrenme şekli farklıdır. Öğretme yaklaşımlarını çocukların öğrenme şekliyle uyumlu hâle getirmek önemlidir.

Yabancı dil öğretiminde bugüne kadar birçok yaklaşım dil bilim uzmanları tarafından ortaya atılmış ve geçmişten günümüze çeşitli yaklaşımlar kullanılmıştır. 1900'lü yıllardan günümüze kadar uygulanan yabancı dil öğretim yaklaşımları incelendiğinde hâkim olan görüş dilin gramer yapısının öğretilmesiyken günümüzde bu ihtiyaçlar değişmiş ve yabancı dilin artık işlevsel olması öğrenenlerin günlük hayatta

kullanması görüşü hâkim olmuştur (Güneş, 2011). Çalışmamızın bu bölümünde çocuklara yabancı dil öğretiminde kullanılan bazı yaklaşımlar açıklanacaktır.

2.6.1. Doğal yaklaşım

Doğal yaklaşım, tıpkı ana dil öğrenme şekline benzer şekilde kurallar ve dil bilgisinden önce iletişim becerilerine ve dile maruz kalmaya odaklanan bir dil öğrenme yöntemidir. Stephen Krashen ve Tracy Terrell (2000) bu yaklaşımın geliştiricileridir. Bu yaklaşıma göre ana dil edinim sürecindeki gibi bir süreç gerçekleşmesini istiyorsak öğrenciye anlaşılabilir ve anlamlı zengin içerikler sunulmalıdır (Nunan, 2011, s. 44-45). “Doğal yaklaşım, dil öğretiminde anlama öncelik verir, bu teoriye göre öğrenme edinmeyi sağlamaz, edinim yerine öğrenimi ön plana çıkarmaktadır” (Güzel ve Barın, 2013, s.172). Doğal yaklaşımda yabancı dil öğretiminde tıpkı ana dil edinim sürecinde olduğu gibi çocuk yüksek motivasyonlu olmalı ve kaygı düzeyi düşük olmalı. Bu yaklaşımda öğrencilerin yabancı dil öğrendikleri ortamda rahat olmaları gerekmektedir. Ders sırasında hata yapmalarına imkân verilmelidir. Bu yaklaşım dil bilgisi açısından mükemmel cümleler üretmek yerine öğrencilerin kelime öğrenmesine odaklanır. Doğal Yaklaşım yoluyla dil öğreniminde sunulan öneriler şu şekildedir:

1. Anlamlı iletişim hedeflenmelidir.
2. Öğrencilere mümkün olduğunca çok girdi sunulmalıdır.
3. Sözcükler, yapılardan daha ön planda tutulmalıdır.
4. Sınıfta dinleme ve okuma becerilerine odaklanılmalıdır (Yaylı ve Yaylı, 2009).

2.6.2. Görev temelli yaklaşım

Görev Temelli Yaklaşım, gerçek yaşamdan sahici deneyimler sunar ve İletişimsel Yaklaşım ile yakından ilişkilidir. Görev Temelli Yaklaşım 'da dil öğrenimi için üç önemli unsur vardır. Bunlar şöyledir:

1. Öğrencinin anlamlı bir ortamda hedef dile düzenli olarak maruz kalması,
2. İletişimsel durumlarda hedef dilin aktif kullanımı için sık sık fırsat verilmeli,
3. Dil öğrenimi için güçlü motivasyon (Ciubancan, 2013, s.60).

Görev Temelli Yaklaşım 'da öğrenciler gerçekten ilgi duydukları bir görevle meşgul olurlar ve bunu hedef dile ait öğeleri kullanarak gerçekleştirirler. Çocuklar bu yaklaşımda eğlenceli görevler ve etkinlikler yaparken farkına varmadan dil öğrenimi de gerçekleştirecektir (Bourke, 2006). Görev Temelli Yaklaşım 'da öğretmen rehber durumundadır ve uygulanacak etkinliklerin öğrencilerin seviyesine uygun, güncel ve

öğrenciyi harekete geçirici nitelikte olması için öğretmenin önemli sorumlulukları vardır (Yorulmaz, 2009, s.26).

Görev Temelli Yaklaşımı'nın temel özellikleri şu şekildedir:

1. Dil öğretimi; sonunda ortaya çıkan ürüne değil, sürece odaklanır.
2. Temel öğeler, iletişim ve anlama odaklanan amaçlı etkinlikler ve görevlerdir.
3. Öğrenciler dili, etkinlik ve görevlerle uğraşırken amaç iletişim odaklı etkileşim içinde olarak öğrenirler.
4. Etkinlikler ve görevler;
 - a) Öğrencilerin günlük hayatta üstesinden gelmeleri gereken durumlar,
 - b) Sınıf içinde pedagojik bir amacı hedefleyen etkinlik ve görevler olabilir.
5. Görev temelli bir ders programında yer alan etkinlik ve görevler zorluk derecelerine göre sıralanır.
6. Bir görevin zorluğu; öğrencinin daha önceki deneyimi, görevin karmaşıklığı, görevi gerçekleştirmek için gereken dil kullanımı ve destek derecesi olmak üzere birçok etkene bağlıdır (akt. Richards ve Rodgers, 2001, s.224, Feez, 1998, s.17).

2.6.3. İletişimsel yaklaşım

İletişimsel Yaklaşım, 1960'lı yılların sonuna doğru İngiltere'de ortaya çıkmıştır. Bu yaklaşımda dilsel yeterlikten ziyade iletişimsel yeterliğe ulaşmayı amaçlamaktadır. İletişimsel Yaklaşım, dilin sadece yapılardan oluşmadığını dil bilgisi ve işlevleri birleştirerek bir öğretimin yapılması gerektiğini savunmaktadır (Yaylı ve Yaylı, 2009). Dört temel dil becerisinin ve iletişimsel yetinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu şu şekilde ifade edilmektedir: “İletişimsel yetiyi kazanmak demek, o dilin iletişimsel becerilerini yani hem konuşma ve yazma gibi yaratıcı becerileri hem de dinleme ve okuma gibi edilgen becerileri kavramak, ayrıca o dilin konuşulduğu ülkenin kültürünü, yaşam ve hareket tarzlarını kısaca sosyodilbilim ve pragmatik bilimin öngördüğü (neyin, nerede, ne zaman, kiminle, nasıl, hangi, koşullarda konuşulabileceğini öğrenmek gibi) davranış şekilleriyle birlikte o ülkenin insanlarıyla sözlü ve yazılı olarak iletişim kurmayı öğrenmek demek anlamına gelmektedir” (akt. Aktaş, 2005, s.93, Edmonson/House, 1923, s.82).

Yaklaşımın bazı önemli unsurları şu şekildedir:

1. Dil bir anlam ifade etme sistemidir.
2. Dilin öncelikli işlevi etkileşim ve iletişimi sağlamaktır.

3. Dilin yapısı işlevsel ve iletişimsel kullanımlarını yansıtır.
4. Dilin birincil birimleri sadece dil bilgisi ve yapısal özellikleri değil, aynı zamanda söylemde örneklenen işlevsel ve iletişimsel anlamlardır (Richards ve Rodgers, 2001).

2.6.4. Tüm fiziksel tepki yaklaşımı

Tüm Fiziksel Tepki Yaklaşımı, James Asher tarafından ortaya atılmıştır. Bu yaklaşım çocukların ana dillerini öğrenme şekline dayandırılır. Bir ebeveyn çocuklarıyla dil-beden konuşması yapar, talimat verir ve çocuk buna fiziksel olarak karşılık verir, bu konuşmalar çocuk gerçekten konuşmaya başlayana kadar aylarca devam eder. Çocuk bu süre boyunca konuşmasa bile dile ait tüm unsurları öğreniyor ve hazır olduğunda konuşmaya başlıyor (Uslu, 2017. s.54). Bu yaklaşımda sürekli hareket hali hakimdir (Demircan 2013; Ekawati, 2017). Asher'in (1977) belirttiğine göre bu yaklaşımla dil öğretimi yapacak öğretmenin ders öncesi hazırlık yapması gerekmektedir. Çünkü bu yaklaşımda öğretmen aktif durumdadır. Öğrenciler öğretmenden gelen talimatları yerine getirmektedir.

Bu yaklaşım birçok şeyi öğretmek amacıyla kullanılabilir:

1. Eylemlerle bağlantılı kelimeler (gülümseme, ağlama, baş ağrısı, yürüme),
2. Günlük rutinlerde (her sabah dişlerimi fırçalarım/ yatağımı toplarım),
3. Sınıf dili (kitaplarınızı açın, defterlerinizi kapatın),
4. Emirler/Talimatlar (ayağa kalkın, gözlerinizi kapatın, oturun),
5. Hikâye anlatımı (Richards ve Rodgers, 2001).

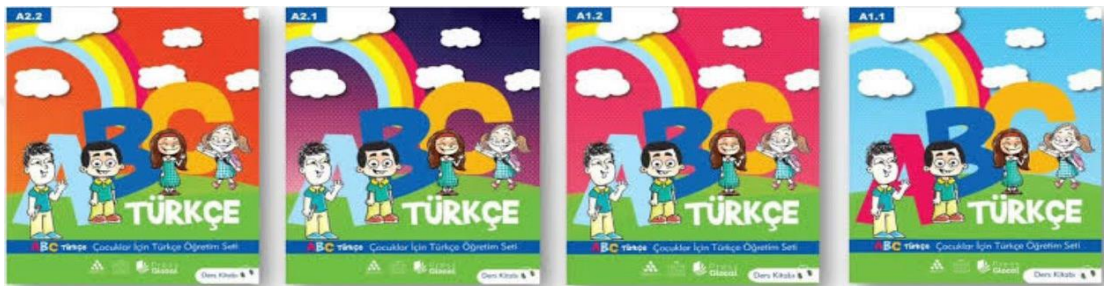
2.7. Çocuklara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları ve Yardımcı Kaynaklar

Türkçenin çocuklara yabancı dil olarak öğretimi gün geçtikçe önem kazanmaktadır. Özellikle son yıllarda Türkiye'ye yoğun bir göçün olması, yurt dışında faaliyet gösteren çeşitli kurumların çocuklara yönelik Türkçe öğretim faaliyetlerinin artması dolayısıyla bu alanda ihtiyaçlarda artmıştır. Dil öğretiminde kullanılan en önemli ve ulaşılması en kolay materyaller ders kitapları ve yardımcı okuma kitaplarıdır. Ders kitapları öğretim süresince öğretmenin olmadığı ortamlarda da öğrencilerin rehberi durumundadır. Bu nedenle belirli bir program dahilinde öğrencilerin gelişimsel özellikleri ve seviyeleri dikkate alınarak hazırlanan ders kitaplarına ve bu kitaplarla eş zamanlı öğretim yapan yardımcı okuma kitaplarına ihtiyaç vardır. Yardımcı okuma kitapları

çocukların zihin dünyasını, söz varlığını geliştirici önemli kaynaklardır. Çalışmamızın bu bölümünde çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitapları ve yardımcı okuma kitapları hakkında bilgi verilecektir.

2.7.1. ABC Türkçe

‘ABC Çocuklar için Türkçe Öğretim Seti’ Avrupa Dilleri Ortak Başvuru Metni kazanımlarına uygun olarak hazırlanan A1.1- A1.2 – A2.1 – A2.2 seviyelerinde dört adet ders kitabından oluşmaktadır. Kitap hem yurt dışında hem yurt içinde yaşayan 7-14 yaş arası çocukların kullanımı için hazırlanmıştır.

Şekil 2.2 ABC Çocuklar İçin Türkçe

2.7.2. Çocuklar için Türkçe

“Çocuklar için İçin Türkçe Öğretim Seti” (ÇİT), Yunus Emre Enstitüsü’nde görev yapan uzmanlardan oluşan bir komisyon tarafından hazırlanmıştır. Yurt içinde ve yurt dışında Türkçe öğrenen 6-9 yaş arası çocuklar için A1 kazanımlarından oluşan iki ders kitabı ve öğretmen kitaplarından oluşmaktadır. Ayrıca okul öncesi içinde bir ders kitabı ve öğretmen kitabı bulunmaktadır.

Şekil 2.3 Çocuklar İçin Türkçe

2.7.3. Hayat Boyu Türkçe

‘Hayat Boyu Türkçe Öğretim Seti’, Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi Projesi (PIKTES) kapsamında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanmıştır. 6-12 yaş arasındaki çocuklara Türkçe öğretmek amacıyla üç düzeyde hazırlanmıştır. Set üç ders kitabı ve üç çalışma kitabından oluşmaktadır.

Şekil 2.4 Hayat Boyu Türkçe / (Kaynak: Çangal, 2021)

2.7.4. Maarif Türkçe

‘Maarif Türkçe Kitap Seti’ Türkçenin Yabancı Dil Öğretimi Programı’na uygun olarak Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanmıştır. Kitap setleri okul öncesi kademeden lise son sınıfa kadar her seviyede dört temel dil becerisini aynı anda öğretecek şekilde tasarlanmıştır. Kitap setleri eylem odaklı yaklaşım esas alınarak aşamalı ve sarmallık ilkelerine göre yapılandırılmıştır. Maarif Türkçe kitapları, yabancılara Türkçe öğretiminde beşinci beceri olarak da tanımlanan kültür etkileşimi konusuna da önem vermiştir. Temalar hazırlanırken Türkiye’nin tanıtımı yapılmıştır. Bunun yanı sıra Türk kültürüne özgü Hacivat ile Karagöz, Nasreddin Hoca, Keloğlan gibi karakterlere yer verilmiştir. Kitap kapaklarında da kültür unsurlarına yer verilmiştir. Ünite sonlarında görev temelli yaklaşıma göre tasarlanmış proje bölümleri bulunmaktadır. Bu sayede öğrenme faaliyetini sınıf dışına taşımak amaçlanmıştır.

İlkokul kademesi seti A1.1- A1.2- A1.3- A1.4 ders kitapları, çalışma kitapları ve öğretmen kitaplarından oluşmaktadır. İlkokul kademesinde aynı zamanda ilkokuma yazma kitabı da bulunmaktadır. Ortaokul kademesi seti A1- A2.1- A2.2- A2.3 ders kitapları, çalışma kitapları ve öğretmen kitaplarından oluşmaktadır. Lise kademesi seti A1- A2- B1-B2- C1 ders kitapları, çalışma kitapları, dil bilgisi ve telaffuz kitapları, öğretmen kitaplarından oluşmaktadır. Her bir düzey 10 ünite oluşmaktadır. Kitaplarda oyunlardan, şarkılardan, bilmecelerden, hikâyelerden, tekerlemelerden, fotoğraflardan, çizimlerden yararlanılmıştır. Dilin doğal yolla kazanımını hedefleyen günlük hayatta

kullanabilecekleri ifadelerle yer verilmiştir. Dil bilgisi yapılarının sezdirme yoluyla verilmesi hedeflenmiştir.

Şekil 2.5 Maarif Türkçe

2.7.5. Merhaba Türkçe

“Merhaba Türkçe” öğretim seti Bahçeşehir Üniversitesi tarafından yayımlanmıştır. Öğretim seti 4-7 yaş arası çocuklara Türkçe öğretmek amacıyla yazılmıştır. Set okul öncesi çocukların günlük yaşamda ihtiyaç duyacağı temaların oluşturduğu 3 kitaptan oluşmaktadır.

Şekil 2.6 Merhaba Türkçe

2.7.6. Türkçe Öğreniyorum

“Türkçe Öğreniyorum” dil öğretim seti Türkçe Eğitim Müdürlüğü tarafından hazırlanmıştır. Set A1 ve A2 kazanımlarından oluşan 4 ders kitabı ve çalışma kitapları, dinleme metinleri kitapçıklarından oluşmaktadır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi

ve ikinci dil olarak okutulduğu ülkelerde kullanılmak üzere 10-15 yaş grubu çocuklar için hazırlanmıştır.

Şekil 2.7 Türkçe Öğreniyorum

2.7.7. Yabancı Uyruklu Öğrenciler İçin Türkçe

“Yabancı Uyruklu Öğrenciler İçin Türkçe” kitap seti Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi projesi kapsamında 6-12 yaş arası çocuklara Türkçe öğretmek amacıyla hazırlanmıştır. Set 3 seviyeden oluşmaktadır.

Şekil 2.8 Yabancı Uyruklu Öğrenciler İçin Türkçe

2.7.8. Yeni Dünyam Türkçe

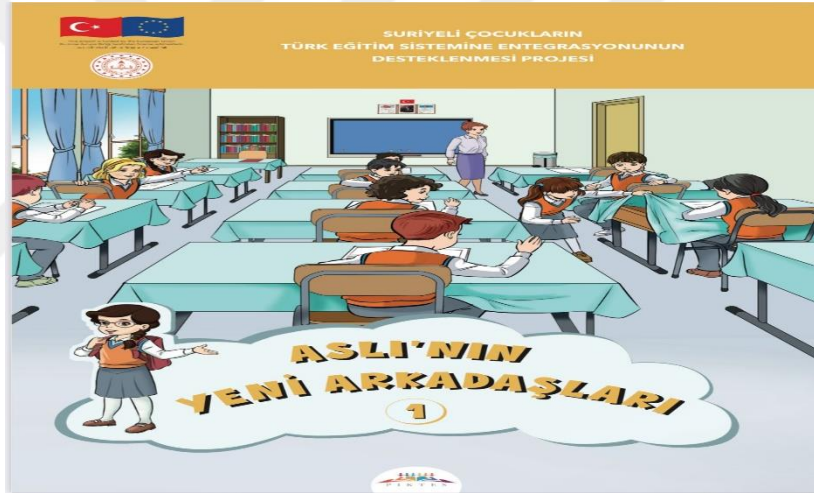
“Yeni Dünyam Türkçe” dil öğretim seti Bahçeşehir Üniversitesi tarafından yayımlanmıştır. 7-11 yaş arası çocuklara Türkçe öğretmek amacıyla iki düzey şeklinde hazırlanmıştır. Üniteler hedef yaş grubuna uygun oyunlar, boyama çalışmaları, hikâyeler, boşluk doldurma etkinlikleriyle tasarlanmıştır.

Şekil 2.9 Yeni Dünyam Türkçe

2.7.9. Aslı Hikâye Serisi

“Aslı Hikâye Serisi”, PIKTES kapsamında 6-12 yaş arasındaki Türkçe öğrenen Suriyeli öğrenciler için hazırlanmıştır. Seri A1-A2 seviyelerinde toplam 10 kitaptan oluşmaktadır. Hikâyelerin başında ve sonunda öğrenciler için etkinlikler bulunmaktadır.

Şekil 2.10 Aslı Hikâye Serisi

2.7.10. Çocuk Hikâyeleri Dizisi

“Çocuk Hikâyeleri Dizisi”, Yunus Emre Enstitüsü tarafından 10-15 yaş arasındaki Türkçe öğrenen öğrencilere yönelik hazırlanmıştır. A1-A2 düzeyinde 14 hikâyeden oluşmaktadır. Hikâyelerin sonunda söz varlığını kavratmak amacıyla etkinlik yer almaktadır.

2.7.11. Maarif Yardımcı Okuma Kitapları

“Maarif Yardımcı Okuma Kitapları” serisi TMV tarafından Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı esas alınarak hazırlanmıştır. Yardımcı okuma kitapları okul öncesi kademedan lise kademesine kadar müfredat temelli olarak hazırlanmıştır. Okul öncesi kademesinde 9 kitap, ilkokul kademesinde 16 kitap, ortaokul kademesinde 20 kitap, lise kademesinde 10 kitap olmak üzere toplam 55 yardımcı okuma kitabı bulunmaktadır. Yardımcı okuma kitaplarında oluşturulan içerikler sayesinde dil öğretimiyle beraber kültür etkileşimini de sağlamak hedeflenmektedir.

2.7.12. MEB Hikâye Serisi

“MEB Hikâye Serisi” 6-12 yaş arası Türkçe öğrenen çocuklar için hazırlanmıştır. Seri 8 farklı seviyede toplam 14 kitaptan oluşmaktadır. Hikâyelerin sonunda öğrenciler için etkinlikler bulunmaktadır. Sesli kitap olarak elektronik ortamda dinleme imkânı da vardır.

Şekil 2.13 MEB Hikâye Serisi

2.7.13. Salih Hikâye Serisi

“Salih Hikâye Serisi” 6-12 yaş arası Türkçe öğrenen Suriyeli çocuklar için PIKTES kapsamında hazırlanmıştır. Seri 10 kitaptan oluşmaktadır. Hikâyelerin sonunda öğrenciler için etkinlikler bulunmaktadır. Elektronik ortamda sesli kitap olarak da dinleme imkânı vardır.

Şekil 2.14 Salih Hikâye Serisi

2.8. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültür Etkileşimi

2.8.1. Dil

İnsanlar varoluşlarından bu yana iletişim kurma ihtiyacı hissetmişlerdir. Bu ihtiyaçtan dil sistemleri geliştirilmiştir. Her milletin kendi aralarında anlaşma sistemlerini sağlayan bir dili bulunmaktadır. Dil ile iletişim kurmak bireyin sosyal bir varlık olmasının en temel aracıdır. Dil, insanlığın en belirleyici özelliklerinden biridir; birincil iletişim aracı ve kültür, biliş ve sosyal etkileşime açılan bir pencere olarak hizmet eder. Dilin tanımıyla ilgili tek bir tanım bulunmamaktadır. Dilin farklı yönlerini anlatan birçok tanım bulunmaktadır. Ünlü dil bilimci Chomsky'ye göre (1957) dil, "yaşamın erken

dönemlerinde ortaya çıkan, doğrudan talimat olmaksızın ilerleyen, tüm insan gruplarında görülen ve belirli düzenli gelişimsel süreçlere tabi olan özel bir insan kapasitesidir".

Yapılan tanımlardan en kapsamlı olanı olarak değerlendirilen tanım Prof. Dr. Muharrem Ergin'in sunmuş olduğu tanımdır ki şu şekilde ifade eder; "Dil insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabi bir vasıta, kendisine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış gizli anlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimai bir müessesedir" (Ergin, 1985, s.3). Bunun dışında yapılan bazı dil tanımlarına göz atacak olursak;

"İnsanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma, lisan, zeban "(TDK,2011).

Aksan (1998, s.55) dili, "Düşünce, duygu ve isteklerin bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan ögeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan çok yönlü, çok gelişmiş bir dizge" olarak tanımlamaktadır.

"Dil, en yalın şekilde insanlar arasında iletişimi sağlayan bir araçtır "(Bölükbaş ve Keskin,2010).

"Dil, konuşan kişinin işlevi değildir; bireyin edilgen biçimde belleğine aktardığı üründür. Önceden tasarlama gerektirmez" (Saussure, 1985).

"Dil; nedensiz simgelerden oluşan, bildirişimin gerçekleşmesini sağlayan dizge; çok boyutlu kavramlar bütünü" (İmer, Kocaman ve Özsoy, 2011, s.86).

"Dil bir iletişim aracıdır demek, dilin birçok önemli özelliğini ve işlevini görmezlikten gelmek olur. Dil, o dili konuşan toplumun kültürünü yansıtan bir ayna, o kültürün düşünüş biçimini, dünyayı algılayışını belirleyen belki de en önemli etken, toplum içi ve toplumlar arası ilişkilerin ön koşuludur" (Toklu, 2003, s.9).

Bu tanımlardan yola çıkarak biz de dili şu şekilde tanımlayabiliriz: Dil, temelinin ne zaman oluştuğu bilinmeyen, toplum içinde kendiliğinden gelişen ve sürekli değişim gösteren, canlılığını her zaman koruyan, insanların duygularını, düşüncelerini, endişelerini, ihtiyaçlarını aktardıkları kısaca iç dünyalarını dışarıya açtıkları, ortaya çıktığı toplumun kültürünü, yaşayışını anlatan geçmişle gelecek arasında köprü vazifesi gören vasıta. Bir topluluğu millet yapan en önemli olgu dildir. Dil, bir milletin kültürünün aynasıdır. Bu nedenle dil ve kültürü birbirinden ayrı düşünemeyiz.

2.8.2. Dil-Kültür ilişkisi

Kültür, tarihsel süreç boyunca bir milletin oluşturduğu maddi, manevi tüm değerleridir ve çok yönlü, sürekli gelişen bir kavramdır. Milletlerin kimliklerini şekillendiren, davranışlarını etkileyen ve insani bağları güçlendiren bir kuvvettir.

Kültür, “tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2011). Bir milletin tarihî süreç içinde meydana getirdiği ortak değerleri yani yaşanan mekânlar, eşyalar, yeme-içme alışkanlığı, giyim şekli, dili, dini, sözlü veya yazılı gelenek ve görenekleri, örf ve adetleri kültür unsurlarına örnek gösterilebilir.

Kültür insan topluluklarının yaşamını şekillendiren bir unsurdur. Kültürün en önemli özelliklerinden biri insanların kimliklerini bulmalarına imkân sağlamasıdır. İnsanlar kendi kültürleri aracılığıyla kökenlerini ve aidiyetlerini bulurlar. İnsanlar ortak bir kültürle bir araya gelirler ve toplumsal bütünleşme sağlanır. Bir topluma ait kültür unsurlarını o toplumun dilinde, davranışlarında, yaşam şeklinde görmek mümkündür.

Bir milletin yaşayışını, maddi ve manevi değerlerini, sanata bilime olan katkılarını, yaşam felsefesini, o milletin dilinde görebiliriz (Aksan, 1990, s.13). Geçmişle gelecek arasında köprü görevi üstlenen kültür unsurlarını dil sayesinde öğreniriz. Her milletin kendine has bir kültür yapısı vardır. Kültür için bir milletin hafızası da denilebilir. Bir milletin yaşantısıyla ilgili bilgi sahibi olmak için o milletin dili incelenebilir. Çünkü yaşam tarzları dildeki kelimelerin oluşmasında önemli bir yere sahiptir. Dil ile kültür birbiriyle yakından ilişkili iki kavramdır. “Dil kültürle yaşamaktadır, kültür de dil ile gelişmektedir ve birikmektedir” (Günay, 1995, s.9). Günümüzde insanlar farklı kültürlere oldukça merak salmışlardır. Yeni kültürler, milletler, ülkeler tanımak için o toplumun dilini öğrenme ihtiyacı hissetmektedirler. Bir milletin kültürü ne kadar gelişmişse dili o kadar gelişmiştir, kültür ne kadar gelişmişse dil de o kadar gelişmiştir. Dil ve kültür arasında doğru bir orantı vardır. Humboldt, “Dil ve kültürü birbirinden ayrılmaz bir bütün olarak kabul eder, ona göre her ikisi birlikte gelişir; birinde üstün olan ulusun ötekinde de üstün olması kaçınılmazdır. Çünkü insanın düşünmesi ancak dille mümkündür; dilde üstünlük yaratamayan bir ulusun düşünceleri de kapalı, dar ve sınırlı kalır” demiştir (akt. Sever, 2004, s.4).

Dil ve kültür toplulukların yaşamlarını şekillendiren kimliklerini tanımlayan iki ayrılmaz unsurdur. Dil, kültürün taşıyıcısı durumundadır. İnsanlar duygularını, düşüncelerini, hayat tecrübelerini dil aracılığıyla ifade ederler. Dil, bir milletin değerlerini, tarihini, geleneklerini iletmek için kullanılır. Her dil ait olduğu milletin kültür özelliklerini yansıtır. Bir dilde bulunan atasözleri, deyimler, telaffuz biçimleri kısacası söz varlığının tümü o milletin dünya görüşünü ve değerlerini yansıtır.

Dil her zaman kendisinin çok ötesinde anlamlar ve mesajlar taşır. Dildeki bazı anlamlar belirli bir toplumsal grubun kültürünü temsil etmektedir. Bir dille etkileşimde bulunmak aynı zamanda o dilin ait olduğu toplumun kültürüyle etkileşimde bulunmak demektir. Dolayısıyla bir dil öğrenmek sadece dil bilgisi kurallarını, söz varlığını, cümle yapısını öğrenmek değil aynı zamanda toplumun kültürünü de öğrenmek demektir. Dil öğretimi aynı zamanda kültür öğretimi de demektir. Dolayısıyla bir dil öğrenmek belirli bir toplumun davranışını ve kültür unsurlarını öğrenmektir. Her toplumun kendine özgü davranışları ve yaşam şekli vardır. Mesajlarımızı iletirken çoğu zaman beden dilini de kullanırız. Bu bir kültürdür. İnsanlar içinde büyüdükleri toplumlara ait jestleri, mimikleri, bakışları, ses tonunu ana dili edinimi sürecinde doğal olarak öğrenirler. Dil öğretiminde kültür göz ardı edilirse diğer toplumlardan ya da etnik gruplardan insanlarla yanlış anlaşılma tehlikesi ortaya çıkabilir.

Bir dilin kültür unsurları hakkında ne kadar çok düşünülürse öğrenme o kadar hızlı gerçekleşir. Çevredeki kültürü anlamak dil öğrenmede önemli bir faktördür. Yabancı dil öğreniminde ve öğretiminde hedef dilin kültürüne hâkim olmak ve bilmek esastır.

2.8.3. Kültür ve eğitim diplomasisi

Diplomasi devletlerin birbirleriyle olan ilişki yöntemlerini tanımlayan kavramdır (<https://www.dictionary.com/browse/diplomacy>). Soğuk savaş sonrası dönemde birçok diplomasi türünü içinde barındıran “yumuşak güç” unsuru olarak adlandırılan ‘kamu diplomasisi’ kavramı karşımıza çıkmaktadır. Genel anlamıyla kamu diplomasisi, “yabancı kamuoyu ile etkileşim halinde olmak” şeklinde tanımlanmaktadır. Efeğil’e göre kamu diplomasisinin temel gayesi, “ilgili ülkenin vatandaşlarını etkileyerek, yabancı ülkenin davranışını ulusal çıkarları bağlamında değiştirmektir”. Bu nedenle, “diğer ülkelerin kamuoylarının eğitilmesi, bilgilendirilmesi ve sürece bir şekilde dâhil edilmesi” gerekmektedir. Bu tanımlamadan hareketle kamu diplomasisinin hedef ülke veya

ülkelerin kamuoyuna etki etme amacını gaye edinmesi dolasıyla nedenli stratejik bir iletişim unsuru olduğuyla karşılaşmaktayız.

Eğitim, kültür, sanat, dil öğretimi, kültür varlıkları, tarihsel miras, turizm ve spor gibi çok çeşitli alanları kapsayan kültür ve eğitim diplomasisi, yabancı kamuoyuna yönelik kamu diplomasisinin kültür boyutunu oluşturmaktadır. Eğitim, değişim programları, dil öğretimi ve kültür-sanat çalışmaları kültür diplomasisi uygulamalarına örnek olarak verilebilir. Bir ülkenin eğitim bakanlıkları ve diğer eğitim kurumları, okullar, üniversiteler kültür diplomasisi faaliyetlerinin yürütülmesinde aktör rolü oynamaktadırlar. İspanya Cervantes Enstitüleri 1991, Çin Konfüçyüs Enstitüleri 2004, Rus Kültür Enstitüleri 2008, Türkiye Yunus Emre Enstitüsü 2009, Türkiye Maarif Vakfı 2016 yılında kültür ve eğitim diplomasisi çalışmalarında etkin rol almaya başlamışlardır (Ekşi, 2015).

Önemli yumuşak güç unsuru olarak karşımıza çıkan kültür ve eğitim diplomasisi kavramları birbirinden ayrı diplomasi başlıkları altında yer alsada aslında birbirini tamamlayan aynı zamanda birbirini kuşatan diplomasi türleridir. Örnek verecek olursak kendisini kültür diplomasisi unsuru olarak tanımlayan Yunus Emre Enstitüsü dil öğretimi aracılığıyla eğitim faaliyeti görevini icra etmektedir. Türkiye en önemli eğitim diplomasisi hamlesini Türkiye Maarif Vakfı aracılığıyla yapmıştır. Okul öncesinden yükseköğrenime kadar dünyanın 52 ülkesinde yerel veya uluslararası eğitim müfredatlarına dayalı olarak verdiği örgün eğitim faaliyetiyle birlikte oluşturduğu yabancılara Türkçe öğretim programıyla, TMV hem eğitim diplomasisi hem kültür diplomasisi unsuru olarak faaliyetlerini yürütmektedir.

2.9. Çocuklara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültür Etkileşimi

Yabancı bir dil öğrenmek hedef dilde iletişim kurmak, dilin konuşulduğu topluluğun kültür değerlerini öğrenmek demektir. Yabancı bir dil öğrenmek yeni bir kültür dünyasına açılan bir pencere gibidir. Çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sadece Türkçeye ait dil bilgisi, kelime bilgisi, dilin yapılarını öğretmek anlamına gelmemeli. Binlerce yıllık köklü bir geçmişe sahip Türk kültürünün de dil öğretiminin bir parçası olması gerekmektedir. Tomalin ve Stempleski (1993, s. 29) ders ortamında kültür unsurlarının verilme nedenlerini şu şekilde ifade etmektedir:

1. “Öğrencilerin her insanın davranışında kültürün etkisi olduğunu anlamalarına yardımcı olmak.

2. Öğrencilerin yaş, cinsiyet, sosyal sınıf gibi değişkenlerin insanların konuşmalarında ve davranışlarında etkisi olduğunu anlamalarına yardımcı olmak.
3. Öğrencilerin hedef kültürdeki ortak durumlarda gösterilen ortak davranışların farkına varmalarına yardımcı olmak.
4. Öğrencilerin bazı sözcük ve tümceciklerin, kültürün bir sonucu olarak, hep aynı biçimde birbiri ardına geldiğinin farkına varmalarına yardımcı olmak.
5. Öğrencilerin hedef kültürle ilgili genellemeleri nesnel gözle değerlendirmelerine yardımcı olmak,
6. Öğrencilerin hedef kültürle ilgili bilgi toplama becerilerinin gelişmesine yardımcı olmak,
7. Öğrencilerde hedef kültürle ilgili merak uyandırmak ve onların o kültürdeki insanlara empati duymalarını sağlamak” (Okur ve Keskin, 2013).

Çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültür etkileşimi üzerinde önemle durulması gereken bir konudur. Çünkü “modern dil öğretim yaklaşımlarında dil öğretiminin yanında o dili kullanan insanların kültürünün de öğretiminin başarıya ulaşmada önemli olduğu belirtilir.” (Kalfa, 2013, s. 169). Dil öğretiminde dört temel becerinin kazandırılmasına odaklanırken kültür bağlamının öğretilmesi ihmal edilen bir alan olmuştur. Brooks (1986, s.124), yabancı dil öğretimi esnasında öğrencilere verilmesi gereken kültür unsurlarını şu şekilde ifade etmektedir:

1. Selamlaşma, vedalaşma, tanıştırma,
2. Karşılıklı konuşmalarda sosyal statüye, yaşa, cinsiyete, yakınlık derecesine göre kullanılacak temel kalıp ifadeler,
3. Gelenekler, hikâyeler, oyunlar, şarkılar, telefon konuşmaları
4. Mektup yazma,
5. Bir yere birini davet etme, saatler, randevu verme,
6. Yemek yeme alışkanlıkları,
7. İklim şartları, ulaşım, trafik vb.

Türk kültürünün anlaşılması yalnızca Türkçe konuşma yeterliliğini geliştirmekle kalmaz aynı zamanda kültürlerarası iletişimde dilin kullanımına ilişkin farkındalığı da artırır. Çocuklarda kültür konusunda bir farkındalık oluşturulması gerekmektedir. Bu farkındalığı oluşturacak öğretmenlerin de kendi kültürlerine hâkim olması, hoşgörülü olması, farklılıklara açık olması, katı ideolojik görüşlerinin olmaması gerekmektedir (Kurt, 2022). Çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde çeşitli kültür etkileşimi

yöntemleri kullanılabilir. Hedef kültür ve kaynak kültür arasında karşılaştırma yapılabilir (Reid, 2015, s.941). Örneğin Pakistan'daki bir Türk okulunda çocuklara Türkçe öğreten bir öğretmen Türkiye'deki okullarda sınıfa öğretmen girdiğinde öğrencilerin ayağa kalktığını anlatabilir. Çünkü Pakistan'da öğretmen sınıfa girdiğinde öğrencilerin ayağa kalkması gibi bir kültür bulunmamaktadır. Çocuklar burada kendi kültürleriyle Türk kültürünün karşılaştırmasını yapmış olacaktır. Kurt (2022), çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde iki kültürde farklı olan bir geleneğin konuşulup tartışılması anlamına gelen kültürel kapsül tekniğinin de kullanılmasını tavsiye etmektedir. Örneğin Afganistan'daki bir Türk okulunda çocuklara Türkçe öğreten bir öğretmen Türkiye'de misafir ağırlama geleneğinde önce yemeğin yendiğini sonra tatlı, çay ve kahve ikram edildiğini anlatabilir. Çünkü Afgan kültüründe misafir ağırlamada önce yeşil çay, çerez, tatlı ikram edilir sonra yemek yenilir. Çocuklar burada iki kültür arasındaki farklılıkları tartışma ve öğrenme imkânı bulacaktır. Çocuklarda kültür farkındalığı oluşturmak amacıyla Türkçe sınıfları ve Türkçe sokakları oluşturulabilir. Buralarda kullanılan materyallerin Türk kültüründen unsurlar içermesine özen gösterilmelidir.

Çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Türk kültürü ve kaynak kültürler arasında etkileşim sağlayabilmek için çocukların sıkılmayacağı, belirli ilkeler ışığında hazırlanan, çocukların seviyelerine uygun yazılı ve sözlü edebi ürünlerden de faydalanılabilir. Çocuklarla yetişkinlerin öğrenme şekli ve dikkat süreleri farklı olduğu için onların motivasyonunu düşürmeden ders akışı içerisinde kültür etkileşimi bağlamında etkinlikler yapılabilir. Örneğin çocuk şarkıları, hikâyeler, masallar, tekerlemeler, geleneksel Türk çocuk oyunları ve geleneksel Türk tiyatrosu unsurları çocuklara Türkçe öğretiminde kültür etkileşimi bağlamında kullanılabilir.

Şarkılar, çocukların hem eğlenecekleri hem öğrenecekleri kültür etkileşimi materyalidir. Şarkılar sadece sözlerden ve müzikten ibaret değildir. Bir milletin kültür birikimini şarkılarda da görebiliriz. Çocuklar hareket halinde olmaktan, ritim tutmaktan hoşlanmaktadır. Bu nedenle derse olan ilgileri de artmış olacaktır. Seçilecek şarkıların çocukların seviyesine uygun olmasına dikkat edilmelidir. Çocukların Türk kültürünü öğrenebilecekleri diğer bir materyal de hikâyelerdir. Kurt (2021, s. 144-152), çalışmasında çocuklara yabancı dil öğretiminde hikâye kullanımının pedagojik bir değeri olduğunu ve hikâyelerin akılda kalıcı, eğlenceli, inandırıcı olduğunu ifade etmektedir. Hikâyelerin kültür etkileşiminde önemli bir unsur olduğunu Ellis ve Brewster (2014, s.6-7) şöyle ifade etmektedir: "Hikâyeler eğlenceli ve motive edici olmanın yanı sıra başka kültürlerle karşı olumlu farkındalık yaratır." Çocuklara yabancı dil olarak Türkçe

öğretiminde seçilecek hikâyelerin çocukların seviyelerine, ilgi alanlarına yönelik olması gerekmektedir. Geçmişten günümüze dilin tüm kültür unsurlarını taşıyan masallar kültür etkileşimi konusunda kullanılabilecek bir materyaldir. Saim Sakaoğlu “Masal Araştırmaları” adlı çalışmasında masalların Türk kültüründe bilinmeyen zamanlardan bu yana eğlence organizasyonu olduğunu belirtmiştir (akt. Özdemir, 2005, s.158). Masalların bu eğlenceli ve merak uyandıran yanı çocukların dikkatini çekecektir. Bazı toplumlarla ortak masalların, masal kahramanlarının olması çocuklarda kendi kültürleriyle Türk kültürü arasında bir benzerlik kurmalarına olanak sağlayacaktır. Genelde oyunlara, masallara başlanırken kullanılan tekerlemeler eğlendirici yönüyle çocuklara Türkçe öğretiminde kültür etkileşimi bağlamında kullanılacak diğer bir materyaldir. Tekerlemeler “insanları, şaşırtmak, güldürmek, eğlendirmek ve keyiflendirmek amacıyla sıkça kullanılmaktadır” (Örge Yaşar, 2010, s.51). Çocuklara derste oyun gibi kullanılabilir, tek tek her öğrenciye söyletilebilir ve öğrencilerin de kendi dillerinde benzer tekerlemeleri söylemeleri istenerek kendi kültürleriyle Türk kültürü arasında bir benzerlik kurmaları sağlanabilir. Oyunlar, her toplumda çocukların hayatında var olan eğlendirici unsurlardır. Oyunların bireysel kullanımların yanı sıra ait olduğu toplumların yaşam tarzlarını, geleneklerini kültürlerini aktarma gibi görevleri de vardır (Turan, vd., 2020, s.231-241). Geleneksel Türk çocuk oyunlarının Türkçe öğretim ortamlarına taşınması çocuklarda eğlenerek öğrenmeyi güdüleyecektir. Çünkü oyunlar çocuklar için en iyi öğrenme aracıdır. Çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde saklambaç, körebe, mendil kapmaca, ip atlama, kutu kutu pense gibi geleneksel Türk çocuk oyunları kültür etkileşimi materyali olarak kullanılabilir. Hacivat ve Karagöz kökeni çok eskiye dayanan geleneksel Türk tiyatrosu unsurlarındandır. Hacivat ve Karagöz’deki taklit unsurları, birbirlerini yanlış anlamaları çocuklarda merak ve ilgi uyandırıcı unsurlardır. Geleneksel Türk tiyatrosu çocuklara Türkçe öğretiminde sınıf içinde eğlenceli bir ortam oluşturacak kültür etkileşimi unsurudur.

Çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sadece ders kitaplarıyla ve sınıf ortamıyla sınırlı kalacak bir süreç değildir. Çocukların hedef kültür ve kaynak kültür arasındaki benzerlikleri, farklıları görüp kendi zihin dünyasında tecrübe ederek öğrenmesi gerekmektedir. “Eylemleri tasarlayıp başlatmak, onları birbirine bağlamak, belli amaçlara göre düzenlemek, sonuçlarını verilendirmek -bütün bunlar hep dili, değişik ölçülerde konuşmayı gerektirir” (Uygur, 2019, s.21). Kültür etkileşimi faaliyetleri çocuklarda gözlem yapma yeteneğini geliştirecek ve sadece kitaplarda gördüğü duyduğu

şeyleri pratiğe dökme imkânı bulacaktır. Çocuklar yaşayarak ve yaparak öğrenmeyi daha kalıcı hâle getirmektedirler.

2.9.1. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programında kültür etkileşimi

Öğretim programları, eğitim öğretim faaliyetlerinin belirlenen sınırlar çerçevesinde sistematik olarak yürütülmesini hedeflemektedir. Yabancılar Türkçe öğretimi alanında uzun yıllar en büyük sorun bir program eksikliğinin olmasıydı. Türkiye Maarif Vakfı (TMV), 2019 yılında hazırladığı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı'yla alandaki en büyük eksikliği gidermiştir. Program, "Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni" doğrultusunda hazırlanmıştır. (TYDOÖP, 2020).

Programda eylem odaklı yaklaşım benimsenmiştir ve bu doğrultuda bireylerin anlama ve anlatma becerileri yoluyla iletişim kurabilen, yaparak ve yaşayarak öğrenebilen, öğretim sürecinde sorumluluk alabilen, problem çözme becerisine sahip, sorgulayan, hem ulusal hem evrensel kültür değerlerine saygı duyan bireyler olmaları hedeflenmektedir (TYDOÖP, 2020). Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde yer alan sosyokültürel bilgiler ışığında toplumdilbilimsel yetiyi destekleyen kültür unsurlarına programda yer verilmiştir (TYDOÖP, 2020, s.18). Sosyokültürel bilgiler Türkçe öğretiminin ders planlamasından materyal hazırlığına kadar her alanda çeşitli görev ve etkinliklerle sunulmalıdır (TYDOÖP, 2020, s.18). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programı öğrencilerin kültür bilinci ve farkındalık kazanmasını, kültür elçiliği yapabilecek bireyler olmalarını hedeflemektedir. Programın uygulandığı yerlerde öğrencilerin geliştirmesi beklenen kültürlerarası beceriler şu şekilde ifade edilmiştir:

1. Kendi kültürü ile hedef kültürü birbiriyle ilişkilendirme,
2. Kültür duyarlılığı kazanma ve diğer kültürlerden olanlarla ilişki kurmak için farklı stratejileri tanıma ve kullanma,
3. Kendi kültürüyle hedef kültür arasında ilişki kurarak kültürlerarası anlaşmazlıklar ve çatışma durumlarıyla baş etme,
4. Çok kültürlü ortamlarda kültüre dair ön yargıları kırma ve aşma yeterliği. (TYDOÖP, 2020, s19).

Program, kazanımlar ve izlencelerde belirtilen iletişimsel işlevler doğrultusunda dil öğrencilerinin kültürlerarası etkileşim yeterliğini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda dil öğretim sürecinin planlanmasında, metinlerin seçilmesinde ve kullanımında kültür etkileşimini destekleyen görev odaklı etkinliklere yer verilmesi beklenmektedir. (TYDOÖP, 2020, s.19).

2.9.2. Çerçeve metninde (CEFR’ de) kültür etkileşimi

Çerçeve metni, Avrupa konseyine üye ülkelerin vatandaşlarının nitelikli ve kapsayıcı bir eğitim almalarını, dil ve öğretiminin kalitesini üst seviyelere çıkarmayı, çoğul fikirli çoğul dilli bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir (CEFR, 2020). CEFR, dil ve kültür bağlamlarında yabancı bir dilin öğrenilmesine ortak bir temel sağlamaktadır. CEFR’de özellikle ön plana çıkan unsur Avrupa’nın dil ve kültür çeşitliliğini yansıtan çok dillilik ve çok kültürlülüğü destekleyen gelişimlere odaklanmasıdır.

Yabancı bir dil öğrenmek için gereken yeterlikler arasında yer alan kültürlerarası yeterlik 21.yüzyılın küreselleşen toplumlarında önemli bir beceri olarak ortaya çıkmaktadır. CEFR’de dil öğrenenlerin sahip olması gereken yeterlikler başlığı altında “kültürlerarası bilinç yeterliği”, beceriler başlığı altında “kültürlerarası beceriler” başlığı bulunmaktadır. Kültürlerarası bilinç şu şekilde tanımlanmıştır: “Kişinin köken ülkesinin dünyası ile hedef dil topluluğunun dünyası arasındaki ilişkilerin bilgisi, bilinci ve anlayışından doğar (CEFR, 2020). Kültürlerarası beceri ise bireyin hedef kültür ve kaynak kültür arasında ilişki kurma yeteneği, farklı kültürlere karşı duyarlı olma yeteneği, kültürlerarası anlaşmazlıklarla başa çıkma yeteneği ve kalıplaşmış ilişkileri aşma yeteneği şeklinde ifade edilmiştir (CEFR, 2020).

CEFR, yabancı dil öğrenenlerin önce kendi kültürlerine hâkim olmalarını ardından hedef kültürü tanıyıp değerlendirerek kültür etkileşimi açısından yetkin hâle gelmelerini teşvik eder. Bu sayede birey sadece dilin kurallarını değil hedef dile ait gelenek ve görenekleri, değerlerini farklı boyutlarını da öğrenir. Çerçeve metninde de ifade edildiği gibi çocuklara Türkçe öğretiminde de kültür etkileşimi göz ardı edilmemeli ve kültür becerilerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

2.10. Çocuklara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Ders Kitaplarında Kültür Etkileşimi

Çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretimi söz konusu olduğunda akla gelen ilk öğretim materyali ders kitaplarıdır. Çocuklara dil öğretimi gerçekleştirilirken derste kullanılacak materyallerin seviyeye uygun doğru içeriklerden oluşması çok önemlidir. Çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretimi son yıllarda büyük önem kazanmış ve bu doğrultuda özel yayınevleri ve çeşitli resmî kurumlar tarafından ders kitapları hazırlanmıştır. Haley ve Austin’e göre (2004) ders kitapları hedef dilin kültürünü en uygun şekilde içermeli, kültürle ilgili önyargılardan arındırılmış içeriklerden oluşmalıdır. Ders kitapları hazırlanırken öğretim program esas alınmalı ve temalar kültür etkileşimine

uygun bir şekilde düzenlenmelidir. İşcan ve Yassıtaş'a göre (2017) ders kitapları kültür etkileşiminin en önemli araçlarından ve öğrencilerde kültürlerarası bir farkındalık oluşturarak iletişimsel dil becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarında amaçlanan kültür etkileşimi ulusal ve evrensel olmalıdır. Ders kitapları çocukların ilgi ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak hazırlanmalı ve kendi kültürleriyle etkileşim kurabilecekleri biçimde planlanmalıdır D-AOBM'de (2013) yabancı dil öğretimi amacıyla hazırlanan ders kitaplarındaki kültür unsurlarını “Günlük Yaşam: Yiyecek-içecekler, yemek zamanları, sofrada adabı, ulusal bayramlar, çalışma saatleri ve uygulamaları, boş zaman faaliyetleri (hobiler, spor, okuma alışkanlıkları, medya); Yaşam şartları: Yaşam standartları (bölgesel, sınıfsal ve etnik farklılıklar), barınma olanakları, sosyal yardım düzenlemeleri; Kişiler arası ilişkiler: Toplumdaki sınıf yapısı ve sınıflar arası ilişkiler, cinsler arası ilişkiler, aile yapısı ve aile bireyleri arasındaki ilişkiler, nesiller arası ilişkiler, iş ortamındaki ilişkiler, toplum ile polis ve resmî görevliler arasındaki ilişkiler, ırk ve toplum ilişkileri, siyasi ve dini gruplar arasındaki ilişkiler; Değerler, inanışlar ve tutumlar: Sosyal sınıf, meslek grubu, sağlık (kazanılmış ve kalıtsal), bölgesel kültür, güvenlik, kurumlar, gelenek ve sosyal değişim, tarih, azınlıklar (etnik ve dini), ulusal kimlik, ideolojiler, yabancı üniversiteler, yabancı kişiler, sanat (müzik, görsel sanatlar, edebiyat, drama, popüler müzik), mizah; Beden dili; Sosyal (toplumsal) âdetler (gelenekler): Örneğin, misafir olma ve ağırlamada; dakiklik, hediye, giyecek, yiyecek ve içecekler, davranış ve söyleyiş âdetleri, kalış (ziyaret) süresi, vedalaşma; Törenselleştirilmiş davranışlar: Dini tören ve ayinler, doğum, evlilik, ölüm, halka açık gösteri ve törenlerde dinleyici ve seyirci davranışları, kutlamalar, festivaller, danslar, disko, vb.” şeklinde belirlemiştir.

Kültür etkileşimi gerçekleştirilirken öğrencilere gerçekçi, doğru ve sosyal yaşam içinde karşılarına çıkabilecek bilgiler sunulmalıdır (Reid,2015, s. 940). Kültür etkileşimi gerçekleştirilirken çocuklara hangi unsurların ne ölçüde verileceği, nasıl öğretilbileceği öğretim programlarında belirlenmiştir. Bu yüzden öğretim programında çizilen sınırlara uyulmalıdır. Dil öğreticilerinin en önemli materyallerinden olan ders kitapları Cortazzi ve Jin'e göre 7 değişik görevi içerebilir:

1. Bir öğretmen olabilir, çünkü öğrencilere hedef dilin kültürü hakkında doğrudan bilgi sağlar.
2. Bir rehber olabilir, çünkü öğretmen ve öğrencilere işlenecek ders konularını sunar ve daha önceki derslerin özetlerini verir.

3. Bir kaynak olabilir, çünkü bir ders kitabı tamamen her şeyi kapsayamaz, içinden uygun parçalar seçilip konu genişletilmelidir.
4. Bir eğitmen olabilir, çünkü adım adım yapılan açıklamalarla tecrübesiz öğretmenlerin sadece dil konusunda değil kültür konusunda da eksiklerini tamamlamalarını sağlar.
5. Bir otorite olabilir, çünkü uzmanlar tarafından yazılmış olup gerçek ve geçerlidir.
6. Beceriye azaltıcı bir yönü olabilir, çünkü ders kitaplarına aşırı bağımlı hâle gelen öğretmenler yaratıcılıklarını kaybeder ve kitaba eleştirel açıdan bakamazlar (Okur ve Keskin, 2013, s.1627).

Çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretmek amacıyla hazırlanan ders kitaplarında Türk kültüründen unsurlar ve farklı kültürlerden unsurlardan hareketle içerikler oluşturmak gerekmektedir. Daha önce de değindiğimiz gibi bir dili öğretmek sadece dilin kurallarını, kelime yapısını öğretmek değil bir bütünüyle o dile ait yaşam şeklini öğretmektir. Kültür etkileşimi konusunda istenilen başarıya ulaşmak için öğretim materyallerinde kazanımlara, seviyeye dikkat edilerek Türk kültürüne ait unsurların bulundurulmasına özen gösterilmelidir (Barın, 2003).

2.11. İlgili Araştırmalar

Yapılan alanyazın taramasında yabancılara Türkçe öğretimi konusunda birçok çalışmanın olduğu ancak kültür etkileşimi konusundaki çalışmaların diğer çalışmalara oranla daha az olduğu görülmüştür. Çalışmanın bu bölümünde yabancılara Türkçe öğretimi alanında kültür etkileşimi/aktarımı konusunda yapılmış çalışmalara yer verilmiştir.

Gökmen (2000), “Yabancı Dil Öğretiminde Kültürlerarası İletişimsel Edinç” adlı çalışmasında kültürlerarasılık konusunu incelemiş ve kültürlerarası iletişimsel edinç konusu çerçevesinde ele almıştır. Çoklu kültür eğitimlerinin dil öğretimindeki önemini vurguladığı çalışmasında farklı kültürleri öğrenen bireylerin dünyayla kolay iletişim kurabildikleri, uzlaştırmacı, çözüm odaklı, farklı kültürlerle dair yorum yapabildikleri sonucuna ulaşmıştır.

Asutay (2003), “Yabancı Dil Öğretiminde “Kültür Bağlamı ve “Öteki” Dil” adlı çalışmasında dilin sadece kurallardan oluşmadığına ve kültürün dilin ayrılmaz bir parçası olduğuna değinmiştir. Bunun yanı sıra yabancı dil derslerinde öğrencilere kendi kültürleri ve farklı kültürleri karşılaştırma olanağı verilmesi gerektiğine vurgu yapmıştır. Aynı

zamanda farklı kültürleri tanıyan öğrencilerin farklı bakış açılarına sahip olacağına ve eleştirel bir bilince sahip olması gerektiğine de değinmiştir.

Altay (2005), “Kültürel Farkındalığın Geliştirilmesi” adlı çalışmasında yabancı dil öğretiminde kültür öğretiminin önemine dikkat çekmiştir. Kültür farkındalığı oluşturma nın nedenlerine yer verdiği çalışmasında sınıf içinde ve sınıf dışında yapılabilecek kültür öğretimi etkinliklerine de değinmiştir.

Çakır (2006), “Yabancı Dil Öğretiminde Kültürel Farkındalığın Geliştirilmesi” adlı çalışmasında hedef kültüre dair bilgilerin öğretmenler tarafından doğru aktarılması gerektiğine, kültürlerarası farkındalık eksiliğinden dolayı ortaya çıkabilecek sorunlara değinmiştir. Bunun yanı sıra yabancı dil sınıflarında kültür farkındalığını geliştirirken çoğunluğun kültür normları, inanışları ve davranışlarıyla bazı bireysel davranışların farklılık gösterebileceğinin öğrencilere aktarılması gerektiğini vurgulamıştır.

Ülker (2007), “Hitit Ders Kitapları Örneğinde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımı Sürecine Çözümleyici ve Değerlendirici Bir Bakış” adlı yüksek lisans tezinde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültür aktarımının önemine, ders kitaplarına, öğretmenler ve yardımcı materyaller aracılığıyla kültür aktarımına değinmiştir. Çalışmasında ders kitaplarının kültür aktarımında önemli bir unsur olduğu ve Hitit ders kitaplarının kültürlerarası iletişim konusunda bazı eksiklikleri olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Pehlivan (2007), “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültürlerarası Etkileşim Odaklı Yaklaşım Uyarınca Metin Çalışmaları” adlı yüksek lisans tezinde metin çalışmalarının nasıl yapılabileceğine, kültür aktarım yöntemlerine, kültür etkileşimine yer vermiştir.

Şahin Gönül (2007), “Kültürlerarası İletişimsel Yeterlilik: Yabancı Yetişkinler için Hazırlanmış Bir Türkçe Öğretim Materyali Setinin Değerlendirilmesi” adlı doktora tezinde Hitit 2 ders kitabını iletişimsel dil yeterlikleri ve kültürlerarası yeterlik açısından incelemiştir. Çalışmasında öğretim setinin dil bilgisi öğretime daha çok yer verdiği, yalnızca hedef kültüre dair bazı bilgilerin öğretim amaçlı verildiği ve kültürlerarası öğretim konusunda eksiklikleri olduğunu tespit etmiştir.

Özkan (2009), “Yabancı Dil Olarak Türkçe Derslerinde Kültürlerarası İletişim Yetisi Kazandırma Amaçlı Karikatür Kullanımı” adlı yüksek lisans tezinde kültürlerarası etkileşime, kültürlerarası iletişimin önemine değinmiş ve mizah unsurlarından olan karikatürün yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılabilecek bir unsur olduğunu tespit etmiştir. Çalışmasında örnek ders materyalleri sunmuştur.

Akpınar (2010), “Deyim ve Atasözlerinin Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanımı Üzerine Bir Araştırma” adlı yüksek lisans tezinde 6-7-8. sınıf düzeylerinde Türkçe ders ve çalışma kitaplarını atasözleri ve deyimler açısından incelemiştir. Buradan elde ettiği veriler doğrultusunda yabancılar Türkçe öğretiminde kültür aktarımında atasözleri ve deyimlerin kullanımının önemine dikkat çekmiştir.

Keskin (2010), “Yetişkinlere Yönelik Yabancı Dil Olarak Türkçe Derslerinde Yazınsal Metinlerle Kültür Aktarımı” adlı yüksek lisans tezinde kültürlerarası iletişime, kültür aktarımına, bildirişim odaklı yaklaşıma değinmiştir. Çalışmasında yazınsal metinlerin öğrencilerin farklı kültürleri keşfetmesine imkân verdiği, hoşgörü ortamı oluşturulduğu, hedef kültürle ilgili güncel bilgilere ulaşmada kolaylık sağladığı sonucuna ulaşmıştır.

Bölükbaş ve Keskin (2010), “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metinlerin Kültür Aktarımındaki İşlevi” adlı çalışmalarında yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan metinlerin kültürler arası bildirişimi sağlamak için önemli bir araç olduğuna değinirken öğrencilerin bu metinler aracılığıyla kendi kültürleri ve Türk kültürü arasında karşılaştırma yapma imkânı bulacakların da vurgulamışlardır. Bunun yanı sıra sadece dil bilgisi yapılarını bilmenin yeterli olmadığına iletişimsel yetiye de sahip olunması gerektiğine değinmişlerdir.

Demir (2010), “Yabancılar Türkiye Türkçesi Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşımdan Hareketle Metinlerin İncelenmesinde Dikkat Edilecek Noktalar” adlı yüksek lisans tezinde “Orhun, Hitit ve Dilset” gibi dil öğretim setlerini kültür aktarımı açısından incelemiştir. Çalışmasında Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan metinlerde kültür unsurlarının bulunması gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Setleri kültür aktarımı konusunda yeterli bulmuştur.

Demir ve Açık (2011), “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşım ve Seçilecek Metinlerde Bulunması Gereken Özellikler” adlı çalışmalarında ders kitaplarında kullanılan metinlerde kültür unsurlarının olması gerektiğini vurgulamışlardır. Orhun, Hitit ve Gökkuşığı setlerini incelendiği çalışmada kültür unsurlarının hangilerinin öncelikli verileceği konusunda bir ölçütün olmadığı tespit edilmiştir.

Yılmaz (2012), “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Ders Kitaplarında Kültür Aktarımı” adlı çalışmasında ders kitaplarında kültür farkındalığı geliştirmenin önemine değinmiştir. Çalışmasında Yeni Hitit serisini incelemiş ve Türk kültürünü aktarmada yeterli düzeyde olduğunu tespit etmiştir.

Demiral (2013), “Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Kullandığı Kültürel Bileşenler Okuduğunu Anlama” adlı çalışmasında Türkçenin ve Türk kültürünün doğru kaynaklar aracılığıyla öğretilmesinin önemine değinmiştir. B1 düzeyi öğrencilerle gerçekleştirdiği çalışmasında ortak dini öğelere sahip ülkelerden gelen öğrencilerin dini ve kültür unsurlarını daha iyi kavradıkları sonucuna ulaşmıştır.

Kalfa (2013), “Yabancılar Türkçe Öğretiminde Sözlü Kültür Unsurlarının Kullanımı” adlı çalışmasında dil öğretiminin aynı zamanda kültür öğretimi olduğuna, derslerde kullanılan metinlerin kültür aktarımındaki yeri ve önemine değinmiştir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarında sözlü kültür unsurlarına yeterince yer verilmediği, ders kitaplarında kullanılan metinlerin bir ölçütünün olmadığı, Türk kültürüne ait öğelerin evrensel kültüre ait öğelerin gerisinde kaldığı sonucuna ulaşmıştır.

Boylu (2014), “Dil-Kültür İlişkisi ve İran’da Türkçe Öğretimine Etkisi” adlı çalışmasında İran ve Türkiye arasındaki ortak kültüre, iki dil arasındaki ortak yapıların Türkçe öğretiminde nasıl kullanılacağına, iki dil arasındaki ortak atasözleri ve deyimlerin neler olduğuna değinmiştir.

Ökten ve Kavanoz (2014), “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimini Hedefleyen Ders Kitaplarında Kültür Aktarımı” adlı çalışmalarında Türk kültürünün ders kitaplarında nasıl verildiğini incelemişlerdir. İnceledikleri kitaplarda Türk kültürüne ait unsurların yetersiz olduğu, evrensel kültür öğelerine fazla yer verilmediği sonucuna ulaşmışlardır.

Şimşek ve Dünder (2015), “Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitaplarının Kültürel İçeriğinin Üç Çevre Modeline Göre Çözümlemesi” adlı çalışmalarında yabancı dil öğrenen bireylerin hedef kültür ve kendi kültürleri konusunda farkındalık geliştirmesi gerektiğine vurgu yapmışlardır. Yeni Hitit 3 ders kitabını inceledikleri çalışmalarında komşu ülkelere ait kültür unsurlarından daha çok Amerikan kültürüne yer verildiğini tespit etmişlerdir.

Kalenderoğlu (2015), “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Temel Düzey (A1, A2) Ders Kitaplarında Kültür Aktarımı” adlı çalışmasında hedef kültür ve kaynak kültürün dengeli bir şekilde verilmesinin önemine vurgu yapmıştır. İncelediği temel düzey kitaplarda yeterli düzeyde kültür unsurunun bulunmadığını tespit etmiştir.

Memiş (2016), “Yabancı Dil Öğretiminde Eğitim Ortamı ve Kültür Aktarımı” adlı çalışmasında Türk kültürünün aktarılmasında sınıf ortamının ve kullanılan materyallerin önemine değinmiş ve nasıl bir ortamda kültür aktarımının etkili şekilde yapılacağını örneklerle açıklamıştır.

Özkan (2017), “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Türk Kültür Öğeleri Olarak Atasözleri ve Deyimler” adlı çalışmasında yabancı dil öğretiminde kullanılan ders kitaplarının, yardımcı materyallerin kültürü aktarma konusundaki önemine değinmiştir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında kullanılan ders kitaplarındaki atasözleri ve deyimlerin kullanımını ve dağılım oranlarını incelediği çalışmasında en fazla kullanımın YEE tarafından hazırlanan kitaplarda olduğunu tespit etmiştir.

Açıkgöz (2018), “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Kültür Aktarımı: Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı: (A1-A2 Düzeyi)” adlı yüksek lisans tezinde yabancılara Türkçe öğretimi alanında kullanılan ders kitaplarında dille ilgili diğer unsurların yanında kültür unsurlarının da yer alması gerektiğini vurgulamıştır. Çalışmasında ders kitaplarının kültürü aktarmada başarılı olduğu ancak kültür unsurlarının dağılımı konusunda bir denge olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

İşcan ve Yassıtış (2018), “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Kültür Aktarımı: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Örneği (B1-B2 Düzeyi)” adlı çalışmalarında ders kitaplarının kültür aktarımındaki önemine değinmişlerdir. Bunun yanı sıra incelenen ders kitaplarında hedef kültürün birçok yönüyle verildiği ve farklı kültürlerle ait unsurların da yer aldığını tespit etmişlerdir.

Sever ve Gün (2019), “Yeni Hitit Dil Öğretim Seti ile Yedi İklim Dil Öğretim Setinin Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültür Aktarımı Açısından Karşılaştırılması” adlı çalışmalarında ders kitaplarındaki okuma metinlerinde yer alan kültür unsurlarını incelemişlerdir. En fazla kültür unsurunun Yedi İklim Türkçe setlerinde olduğunu tespit etmişlerdir.

Çiftçi (2019), “Türkçenin İkinci Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan “Yabancı Uyruklu Öğrenciler İçin Türkçe” adlı çalışmasında Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen yabancılar için kullanılan ders kitabındaki kültür unsurlarını incelemiştir. Çalışmasında kültür unsurlarının dengeli dağılmadığı ve çok dar bir çerçevede ele alındığı sonucuna ulaşmıştır.

Yavuzel (2020), “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültürel Aktarım Açısından Türkülerin Önemi” adlı çalışmasında dil öğretiminde kültür öğretiminin önemine vurgu yapmış ve Türkülerin kültürü yansıtmada önemli bir unsur olduğunu tespit etmiştir.

Mutlu ve Gülşah (2020), “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan C1 Seviye Ders Kitaplarındaki Kültür Unsurlarının İncelenmesi (Gazi Yabancılar İçin

Türkçe–İstanbul Yabancılar İçin Türkçe)” adlı çalışmalarında ders kitaplarındaki kültür unsurlarını incelemiştir. İnceledikleri ders kitaplarının Türk kültürünü aktarma konusunda yeterli düzeyde olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Aktaş (2021), “Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Materyallerinde Türk ve Türkiye İmajına İlişkin Unsurlar” adlı çalışmasında Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarını Türk ve Türkiye imajı açısından incelemiştir. İncelemiş olduğu kitaplar arasında İstanbul TÖMER kitaplarının Türk kültürünü ve Türkiye algısını daha çok yansıttığını tespit etmiştir.

Tanrikulu ve Sipan (2021), “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan “Salih Hikâye Serisi” Setinde Kültürel Öğeler Bulunduran Görsellerin İncelenmesi” adlı çalışmalarında ders kitapları ve yardımcı kaynakların kültür unsurlarını aktarma konusundaki önemine vurgu yapmışlardır. İncelenen hikâye kitaplarında gelenek ve göreneklerimize, dini unsurlara fazla yer verildiği, milli kültür unsurlarının çok fazla yer almadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Fişekçioğlu (2022), “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Türk Yemek Kültürünün Paylaşımı” adlı çalışmasında ders kitaplarındaki Türk yeme-içme kültürüyle ilgili unsurları, metinlerde geçen yemek adlarını, sofrada adabını, yeme-içme davranışlarını, yemek kültürünün hangi dil becerilerine yansıdığını incelemiştir.

Sarıkaya, Doyumğaç, Akkaya ve Kana (2023), Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Türk Kültürüne İlişkin Algıları” adlı çalışmalarında dil öğretiminde kültür etkileşiminin önemini vurgulamışlardır. Çalışmalarını C1 düzeyi TÖMER öğrencileriyle gerçekleştirmişler ve öğrencilerin Türk insanını yardımsever, samimi, inançlarını koruyan, değerlerine önem veren bireyler olarak gördükleri sonucuna ulaşmışlardır.

Ekşi ve Demirkol (2023), “Yabancılar Türkçe Öğretiminde Türk Kültür Aktarımı Unsurları: Gazi Yabancılar İçin Türkçe Örneği” adlı çalışmalarında incelenen ders kitabının Türk kültürünü aktarmada yetersiz olduğu, farklı kültürlere ait unsurlara daha çok yer verildiğini tespit etmişlerdir.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Deseni

Türkiye Maarif Vakfı tarafından çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılmak üzere hazırlanan “Maarif Türkçe” ortaokul A seviyesi ders kitaplarındaki kültür etkileşimini incelemeyi hedefleyen bu çalışma nitel bir desene sahiptir. Nitel araştırma yorumlayıcı bir bakış açısı gerektiren bir yöntemdir.

Nitel araştırma: “Yapılandırılmamış gözlem, yapılandırılmamış görüşme ve doküman inceleme gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, olgu ve olayların kendi doğal ortamları içinde gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır” (Yıldırım ve Şimşek 2011). Bu bağlamda nitel araştırmanın çalışmada istenilen sonucu vereceği düşünüldüğü için seçilmiştir.

Bu çalışmada nitel veri toplama tekniklerinden doküman analizi tercih edilmiştir. “Doküman analizi, yazılı belgelerin içeriğini titizlikle ve sistematik olarak analiz etmek için kullanılan bir nitel araştırma yöntemidir” (Wach, 2013). “Nitel araştırmada kullanılan diğer yöntemler gibi doküman analizi de anlam çıkarmak, ilgili konu hakkında bir anlayış oluşturmak, ampirik bilgi geliştirmek için verilen incelenmesini ve yorumlanmasını gerektirmektedir” (Corbin & Strauss, 2008). Bu araştırmada yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarında yer alan kültür etkileşimi unsurları doküman incelemesi yöntemiyle incelenmiştir.

3.2. İncelenen Dokümanlar

Bu araştırmada incelenen dokümanlar, TMV Maarif Türkçe A1 ve A2.1 ders kitaplarından oluşmaktadır. Erkam Yayınları tarafından 2023 yılında basılan kitap setinin 1. baskısı incelenmiştir. Maarif Türkçe kitap setleri, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı’nın temel yaklaşımı olan eylem odaklı yaklaşım doğrultusunda aşamalılık ve sarmallık ilkelerine göre hazırlanmıştır. Öğrencilerin dört temel dil becerisinin yanı sıra kültürü de öğrenmeleri hedeflenmektedir. Kitap seti okul öncesi, İlkokul; A1.1- A1.2- A1.3- A1.4, Ortaokul; A1- A2.1- A2.2- A2.3, Lise; A1- A2- B1- B2- C1 olmak üzere her dil düzeyi için hazırlanmıştır. Bu çalışmada Ortaokul A1 ve A2.1 seviyesi ders kitapları tercih edilmiştir. CEFR’e göre (2020) A düzeyi yabancı dil öğretiminde temel kullanıcı olarak ifade edilmektedir. Temel dil kullanıcısı seviyesindeki

bir birey kendi ihtiyaçlarını karşı tarafa aktarabilir, basit ve rutin işleriyle ilgili iletişim kurabilir, sık kullanılan ifadeleri anlayabilir (CEFR, 2020).

Temel kullanıcı	A2	Kendisi için en yakın alakalı (ör. çok temel kişisel ve aile bilgileri, alışveriş, yerel coğrafya, istihdam) cümleleri ve sık kullanılan ifadeleri anlayabilir. Aşına olduğu ve rutin konularda basit ve doğrudan doğruya bilgi alışverişini gerektiren basit ve rutin görevlerde iletişim kurabilir. Geçmişi, yakın çevresi ve öncelikli ihtiyaç alanlarındaki meselelerinin boyutlarını basitçe betimleyebilir.
	A1	Somut türden ihtiyaçların karşılanmasına yönelik aşına olduğu günlük ifadeleri ve çok temel öbekleri anlayabilir ve kullanabilir. Kendini ve başkalarını tanıtabilir ve sorular sorabilir. Nerede yaşadığı, tanıdığı insanlar ve sahip olduğu şeyler gibi kişisel ayrıntılar hakkında sorular sorabilir ve sorulan soruları yanıtlayabilir. Diğer kişinin yavaş ve açık konuşması ve yardım etmeye hazır olması koşuluyla basit bir şekilde etkileşim kurabilir.

Şekil 3.1 Temel kullanıcı

Şekil 3.2 İncelenen ders kitapları

Tablo 3.1 Araştırmanın inceleme nesnelerini oluşturan ders kitaplarının künyesi

Kitap Adı	Yayın Yılı	Kitap Türü	Seviye
Maarif Türkçe	2023	Ders kitabı	Ortaokul A1
Maarif Türkçe	2023	Ders kitabı	Ortaokul A2.1

3.3. Veri Toplama Araçları

Ders kitapları dil öğretiminde öğretmen ve öğrenci açısından önemli bir yere sahiptir çünkü “derslerin içeriği, öğretilen becerilerin dengesi ve ayrıca dil uygulama türleri için temel sağlar” (Cheng, Hung & Chieh, 2011).

Bu çalışmada görsel ve sözel kültür unsurları verileri TMV Maarif Türkçe Ortaokul A1-A2.1 ders kitaplarında yer alan okuma, yazma, dinleme, konuşma bölümleri ve izleme bölümleri incelenerek elde edilmiştir. Çalışmada A seviyesinin seçilmesinin sebebi bu seviyedeki öğrencilerin Türk kültürüyle ilk kez karşılaşacak olmalarıdır. Hedef

dilin kültürüyle ilk kez karşılaşacak öğrencileri motive etmek ve kültür etkileşiminin kalıcılığını sağlamak amacıyla A seviyesinin uygun olduğu düşünülmüştür. CEFR’de (2020) yapılan son değişikliklerle de çok kültürlülük kavramının önemi giderek artmaktadır.

Ders kitaplarındaki kültür unsurlarını belirlemek için birçok araştırmacı tarafından ölçütler belirlenmiştir (Byram ve Morgan 1994; Cortazzi ve Lixian, 1999; Cunningsworth, 1995). İncelenen kitaplardaki kültür etkileşimi unsurlarını tespit etmek amacıyla CEFR esas alınarak daha önce Okur ve Keskin (2013) tarafından hazırlanan kültür etkileşimine ilişkin 7 ana başlık ölçüt olarak kullanılmıştır. Alt ögelere CEFR esas alınarak eklemeler yapılmıştır.

Tablo 3.2 Metinlere yansıyan kültür ögeleri ve alt ögeler

Alt öge	1.Günlük Yaşam	2.Kişiler arası ilişkiler	3. Değerler ve Eğitim	4. Edebiyat Sanat ve Müzik	5. Gelenekler ve Folklor	6. Sosyal Yaşam	7. Coğrafya ve Mekan
a	Yiyecek-içecek	Selamlaşma ifade ve davranışları	Değerler	Edebiyat	Özel günler ve gelenekler	Moda	Yer (yapı, mimari yer, iller, diğer yerleşim yerleri)
b	Yemek zamanları-sofra adabı	Ailem yapıları ve ilişkileri, kuşaklar arası ilişkiler	Eğitim	Müzik	Sözlü anlatım ve sözlü gelenekler	Yasaklar	
c	Resmî tatiller-çalışma zamanları	Politik ve dinsel gruplar arası ilişkiler	Dil ve Tarih Bilinci/Sevgisi	Sanat	Dini kurallara dayalı davranışlar	Davranış ve söyleyiş adetleri	
d	Boş zaman etkinlikleri ve hobiler	Konuk etme, ikram ve hediyeler	Tarihi Şahsiyetler	Gösteri sanatları	Doğum, evlilik gelenekleri	Diğerleri	
e	Karşılıklı konuşmalarda yaşa, cinsiyete, yakınlık derecesine, sosyal statüye, resmiyete göre kullanılacak sözler ve kalıplar	Diğerleri	Diğerleri	El sanatları geleneği	Festivaller, törenler, kutlamalar		
f	Yeme ve içme alışkanlıkları			Atasözü ve deyim	Danslar		
g	Oyunlar			Diğerleri	Toplumsal uygulamalar, ritüeller, batıl inanç		
h	Spor				Halk bilgisi, evren ve doğa ile ilgili uygulamalar		
i					Diğerleri		

3.4. Verilerin Analizi

Bu çalışmada verilerin analizi betimsel analiz tekniği kullanılarak yapılmıştır. Betimsel analizde toplanan bilgilerin doğru sistemli bir şekilde düzenlenmesi ve sonuçların açıkça ortaya konması gerekmektedir (Ültay, Akyurt ve Ültay, 2021). Betimsel analiz tekniği 4 aşamadan oluşmaktadır.

1. **Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma:** Araştırmada kullanılan sorulardan, araştırmanın kuramsal ve kavramsal yapısından ve görüşme/gözlem içeriklerinden hareketle bir çerçeve oluşturulur.
2. **Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi:** Analizin bu aşamasında toplanan veriler incelenir ve önceden oluşturulan çerçeveye ilgili olmayan veriler dahil edilmez. Yapılan düzenlemeler sonucunda kullanılacak güçlü veriler seçilir.
3. **Bulguların tanımlanması:** Bu aşamada düzenlenen veriler tanımlanır ve gereksiz tekrarlardan uzak, net bir şekilde doğrudan alıntılarla desteklenerek verilir.
4. **Bulguların yorumlanması:** Bu aşamada veriler araştırmacı tarafından nesnel bir şekilde yorumlanır ve açıklanır (Yıldırım ve Şimsek, 2011).

Bu araştırmada ders kitaplarındaki kültür etkileşimi unsurları Okur ve Keskin (2013), tarafından hazırlanan ölçeğe göre sınıflandırılmış ve yorumlanmıştır. Bu şekilde ders kitaplarında kültür etkileşimi unsurları ve kültür etkileşiminin ne şekilde yapıldığı tespit edilmiştir.

3.5. Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırmalarda güvenilirliği sağlamak için alan uzmanlarından çalışmayı değerlendirip dönütte bulunmaları istenebilir. Uzman incelemesi adı verilen bu yöntemde geçerlik ve güvenirlilik sağlanabilir. Bu tarz çalışmalarda alanında uzman olan kişi verilerin incelenmesi, analiz süreci ve bulguların yazılmasına kadar olan süreçte araştırmacıya nesnel ve eleştirel geri bildirimlerde bulunur. (Creswell, 2013).

Yapılan bu çalışmada verilerin analizi sürecinde güvenilirliği sağlamak üzere kullanılan ölçekteki uyuma bakılmıştır. Bu aşamada birden fazla araştırmacının bağımsız bir şekilde elde edilen verileri karşılaştırılması yoluna gidilmiştir (Miles ve Huberman, 1994; Patton, 2014). Elde edilen bulgular, birden fazla araştırmacı tarafından nesnel bir şekilde değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucu elde edilen bulgular Miles ve Huberman'ın (1994) güvenirlilik formülüne [görüş birliği / (görüş birliği + görüş ayrılığı)]

x 100] başvurulak değerlendirilmiştir. İlk aşamada araştırmacılar arasındaki değerlendirme sonuçlarına göre %96 çıkan uyuşum değeri, daha sonra farklılık gösteren veriler üzerinde tartışılıp görüş birliğine varılarak %100'e çıkarılmıştır. Bu şekilde araştırmanın güvenirliği sağlanmıştır.

4. BULGULAR

4.1. Maarif Türkçe Ders Kitabı (A1- A2.1 Düzeyi) ile İlgili Bulgular

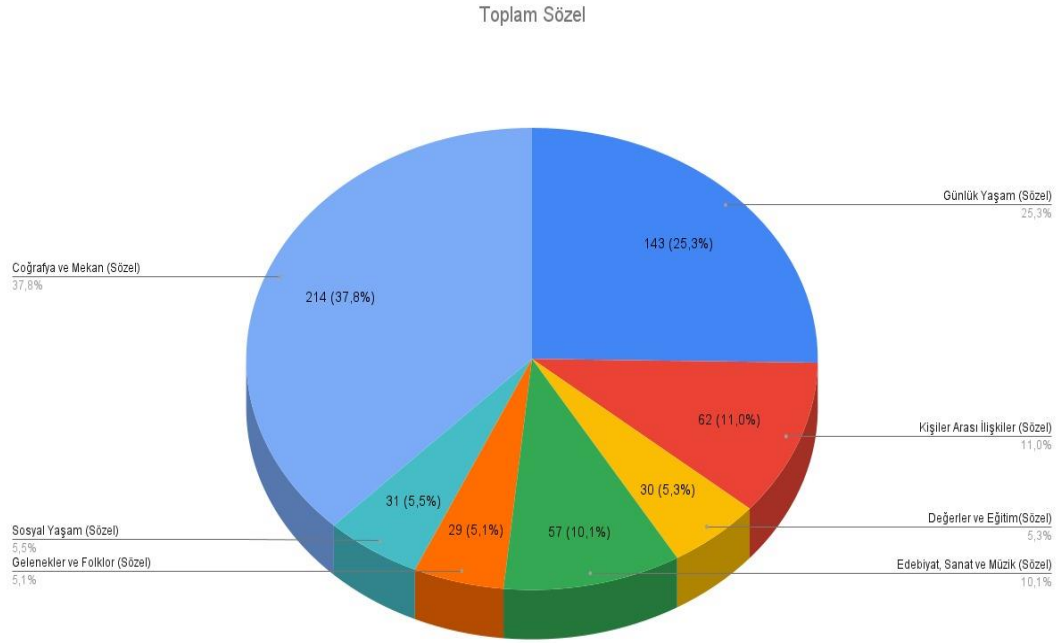
Bu bölümde Maarif Türkçe Ders Kitabında (A1- A2.1 Düzeyi) yer alan üniteler ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. A1 ve A2.1 seviyesindeki kitaplar onar tane üniteden oluşmaktadır. Toplam 20 ünite kültür etkileşimi açısından incelenmiştir.

Tablo 4.1 Maarif Türkçe öğretim seti ortaokul A1- A2.1 ders kitaplarındaki kültür öğelerinin dağılımı

	Günlük Yaşam		Kişiler Arası İlişkiler		Değerler ve Eğitim		Edebiyat, Sanat ve Müzik		Gelenekler ve Folklor		Sosyal Yaşam		Coğrafya ve Mekân		Toplam	
	Görsel	Sözel	Görsel	Sözel	Görsel	Sözel	Görsel	Sözel	Görsel	Sözel	Görsel	Sözel	Görsel	Sözel	Görsel	Sözel
A1	38	57	24	32	42	10	7	14	23	14	1	27	43	122	178	276
A2.1	36	86	8	30	13	20	39	43	19	15	3	4	16	92	134	290
Toplam	74	143	32	62	55	30	46	57	42	29	4	31	59	214	312	566

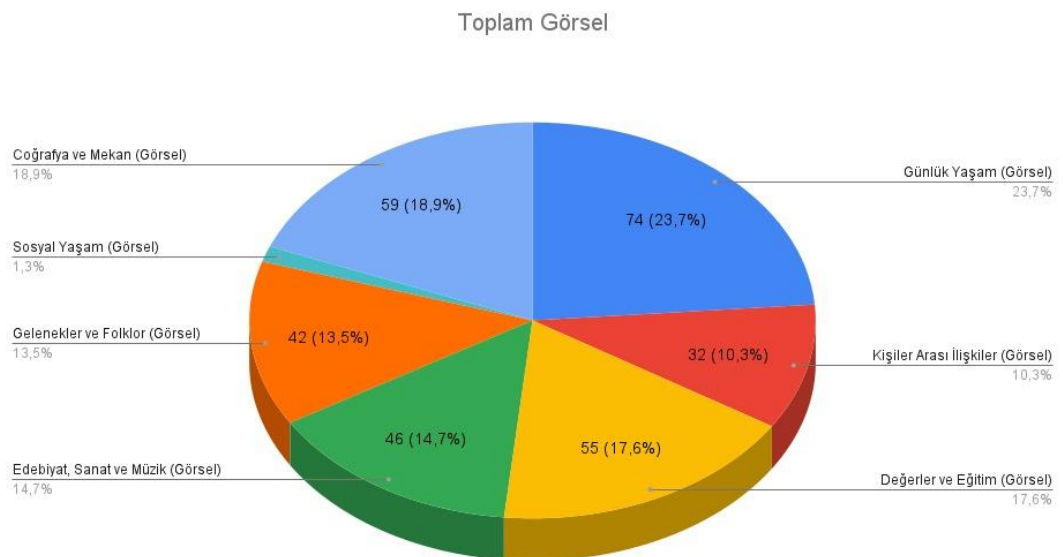
Tablo 4.1 incelendiğinde Maarif Türkçe Öğretim Seti Ortaokul A1-A2.1 ders kitaplarında 312 tane görsel, 566 tane sözel kültür öğesinin kullanıldığı belirlenmiştir. Maarif Türkçe Öğretim Seti Ortaokul A1 ders kitabındaki görsel kültür öğelerinden günlük yaşama (38), A2.1 ders kitabında (36); kişiler arası ilişkilere A1 ders kitabında (24), A2.1 ders kitabında (8); değerler ve eğitime A1 ders kitabında (42), A2.1 ders kitabında (13); edebiyat, sanat ve müziğe A1 ders kitabında (7), A2.1 ders kitabında (39); gelenekler ve folklor A1 ders kitabında (23), A2.1 ders kitabında (19); sosyal yaşama A1 ders kitabında (1), A2.1 ders kitabında (3); coğrafya ve mekâna ise A1 ders kitabında (43), A2.1 ders kitabında (16) kez yer verildiği tespit edilmiştir. Maarif Türkçe Öğretim Seti Ortaokul A1 ders kitabındaki sözel kültür öğelerinden günlük yaşama (57), A2.1 ders kitabında (86); kişiler arası ilişkilere A1 ders kitabında (32), A2.1 ders kitabında (30); değerler ve eğitime A1 ders kitabında (10), A2.1 ders kitabında (20); edebiyat, sanat ve müziğe A1 ders kitabında (14), A2.1 ders kitabında (43); gelenekler ve folklor A1 ders kitabında (14), A2.1 ders kitabında (15); sosyal yaşama A1 ders kitabında (27), A2.1 ders kitabında (4); coğrafya ve mekâna ise A1 ders kitabında (122), A2.1 ders kitabında (92)

kez yer verildiği görülmektedir. Tablodan da yorumlanacağı üzere A2.1 düzeyindeki ders kitabında daha fazla kültür unsuru kullanılmıştır.

Şekil 4.1 Maarif Türkçe öğretim seti ortaokul A1-A2.1 ders kitaplarında yer alan sözel kültür öğelerinin toplamının yüzdesel dağılım oranı

Maarif Türkçe Öğretim Seti Ortaokul A1-A2.1 ders kitaplarındaki sözel kültür öğelerinin yüzdesel olarak dağılımı; günlük yaşam %25,3, kişiler arası ilişkiler %11, değerler ve eğitim %5,3, edebiyat, sanat ve müzik %5,3, gelenekler ve folklor %5,1, sosyal yaşam %5,5, coğrafya ve mekân %37,8 olarak tespit edilmiştir.

Şekil 4.2 Maarif Türkçe öğretim seti ortaokul A1-A2.1 ders kitaplarında yer alan görsel kültür öğelerinin toplamının yüzdesel dağılım oranı

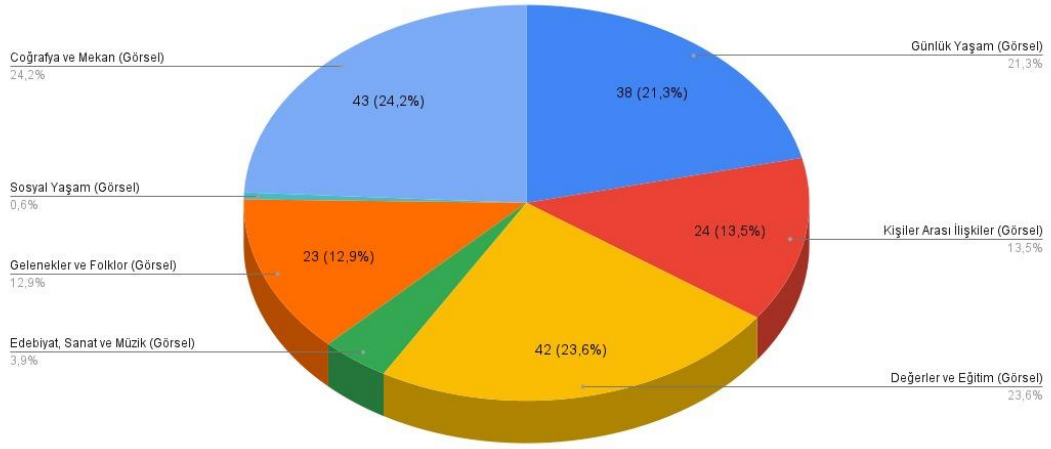
Maarif Türkçe Öğretim Seti Ortaokul A1-A2.1 ders kitaplarındaki görsel kültür öğelerinin yüzdesel olarak dağılımı; günlük yaşam %23,7, kişiler arası ilişkiler %10,3, değerler ve eğitim %17,6, edebiyat, sanat ve müzik %14,7, gelenekler ve folklor %13,5, sosyal yaşam %1,3, coğrafya ve mekân %18,9 şeklinde olduğu görülmektedir.

4.2. Maarif Türkçe Ortaokul A1 Kitabı ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.2 Maarif Türkçe öğretim seti ortaokul A1 ders kitabında ünitelere göre kültür öğeleri

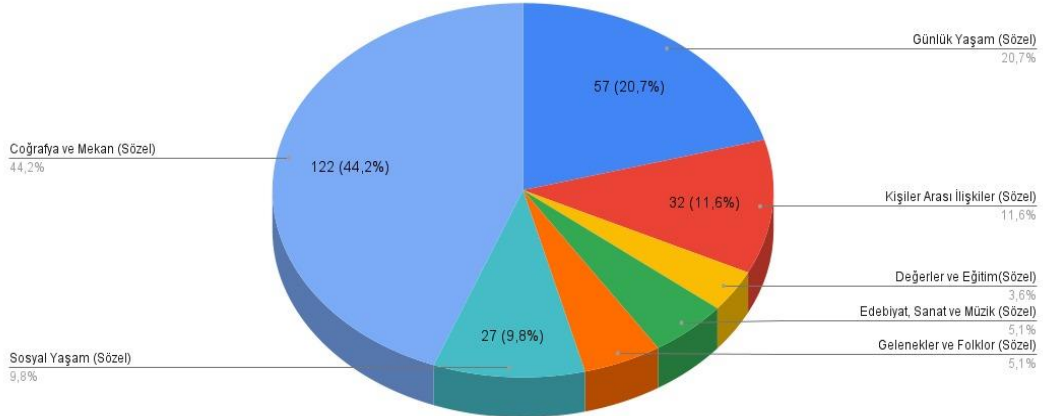
Kültür Öğeleri	1.Günlük yaşam		2.Kişiler arası ilişkiler		3. Değerler ve eğitim		4.Edebiyat, sanat ve müzik		5.Gelenekler ve folklor		6.Sosyal yaşam		7.Coğrafya ve mekân	
Üniteler	Görsel	Sözel	Görsel	Sözel	Görsel	Sözel	Görsel	Sözel	Görsel	Sözel	Görsel	Sözel	Görsel	Sözel
Başlangıç Ünitesi: Hoş Geldiniz					2		2		1				1	
1.Ünite: Merhaba			8	12	11				2					24
2.Ünite: Haydi Okula	1		1	1	2			1	1			1		
3.Ünite: Canım Ailem ve Güzel Evim	1	2	10	7			1	1	3					
4.Ünite: Bir Günüm	6	12			1			1	3	2			1	8
5.Ünite: Benim Şehrim	3	4	1	1		1	3	3			1	1	12	16
6.Ünite: Alışveriş Zamanı	16	17	1	3				1	2			3		7
7.Ünite: Hava Nasıl	1	6			9	3		1	2				13	38
8.Ünite Geçmiş Olsun		1	1	1	1			1	2			6		
9.Ünite Mutlu Günüm	3	4	2	3	11		1	1	6	11		14		10
10.Ünite Tatil Planım	7	11		3	5	6		4	1	1		2	16	19
Toplam	38	57	24	31	42	10	7	14	23	14	1	27	43	122

A1

Şekil 4.3 Maarif Türkçe öğretim seti ortaokul A1 ders kitabındaki görsel kültür öğelerinin yüzdesel dağılım oranı

A 1

Şekil 4.4 Maarif Türkçe öğretim seti ortaokul A1 ders kitabındaki sözel kültür öğelerinin yüzdesel dağılım oranı

4.2.1. Başlangıç Ünitesi

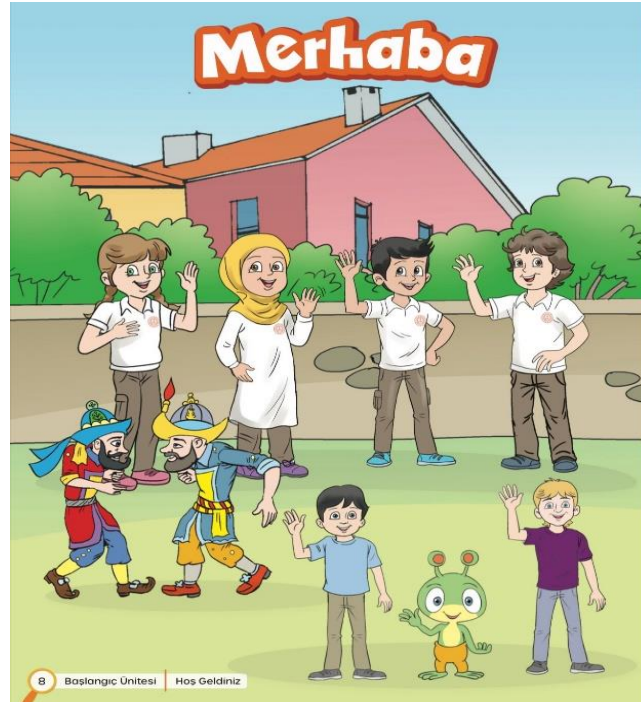
Bu bölümde yabancılara Türkçe öğretimi ilkeleri ışığında alfabe, sayılar, renkler, günler, mevsimler, aylar, hava durumu ve sınıf dili gibi temelde öğretilmesi gereken konular verilmiştir.

Bu bölümün giriş sayfasında Türk kültürünü yansıtan geleneksel Türk tiyatrosu unsurlarından “Hacivat ve Karagöz”e ait bir görsel bulunmaktadır. Aynı zamanda dini unsur olarak baş örtülü bir öğrenci bulunmaktadır. Bu şekilde hedef kültür ve farklı kültürler arasında etkileşim amaçlanmıştır. Bunun yanı sıra sayılar bölümünde kullanılan

Türk bayraklı forma ve günün bölümleri kısmında kullanılan Kız Kulesi görseli hedef kültüre dair farkındalık oluşturmaktadır. Üniteye ait bazı görseller aşağıda verilmiştir:

Şekil 4.5 Başlangıç ünitesi kültür etkileşimi unsurları

Şekil 4.6 Başlangıç ünitesi kültür etkileşimi unsurları

Şekil 4.7 Başlangıç ünitesi kültür etkileşimi unsurları

Şekil 4.8 Başlangıç ünitesi kültür etkileşimi unsurları

4.2.2. 1. Ünite Merhaba

Bu ünite üç bölümden oluşmaktadır. A bölümünde selamlaşma, tanışma, vedalaşma kendini tanıtmaya; B bölümünde karşılaşma ve tanışma ifadeleri, milliyet, dil, ülke isimleri ve sayılar; C bölümünde TRT izleme etkinliği, Maarif Türkçe Grubu ve proje zamanı yer almaktadır. Ünitenin kapak görselinde farklı milletlerden öğrencilere ve selamlaşma ifadelerine yer verilmiştir. Bunun yanı sıra Türkiye haritası üzerindeki bayrak görseli hedef kültüre dair farkındalık oluşturmaktadır. Konular yabancı dil öğrenen öğrenciler için öncelikli becerilerden oluşmaktadır. Üniteye ait bazı görseller aşağıda verilmiştir.

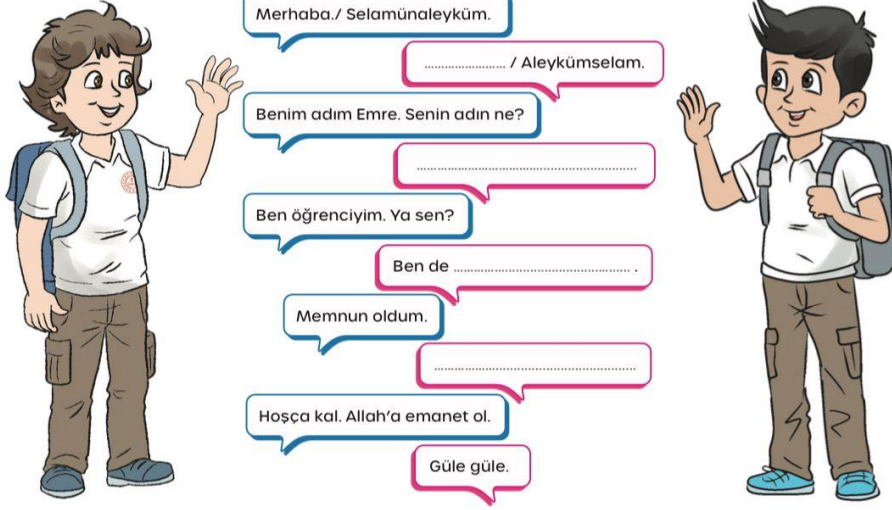

Şekil 4.9 1. Ünite kültür etkileşimi unsurları

Söz Varlığı

1 Diyalogu oku, tamamla. Arkadaşınla eşleş ve canlandır.

Şekil 4.10 1. Ünite kültür etkileşimi unsurları

B. Nerelisin?

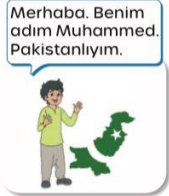
İletişimsel İşlevler

Selamlaşma/ Tanışma/ Vedalaşma/ Kendini tanıtmak/ Onaylama
Nezaket ifadelerini kullanma/ Teşekkür etme/ İzin isteme

Okuma

1 Dinle ve oku.

2 Bak ve eşleştir.

Ürdün

Somali

Türkiye

Pakistan

Kosova

Şekil 4.11 1. Ünite kültür etkileşimi unsurları

Söz Varlığı

1 Dinle ve tekrar et.

Günaydın.
Hayırlı sabahlar.

İyi günler.
Hayırlı günler.

İyi akşamlar.
Hayırlı akşamlar.

İyi geceler.
Hayırlı geceler.

2 Görsellerle ilgili ifadeleri eşleştir ve söyle.

İyi günler.
Günaydın.
İyi geceler.

Hayırlı geceler.
Hayırlı günler.
Hayırlı sabahlar.

İyi geceler.
Günaydın.
İyi akşamlar.

Hayırlı sabahlar.
Hayırlı akşamlar.
Hayırlı geceler.

İyi akşamlar.
İyi geceler.
İyi günler.

Hayırlı geceler.
Hayırlı günler.
Hayırlı akşamlar.

Şekil 4.12 1. Ünite kültür etkileşimi unsurları

4 Tabloyu doldur.

ADI NE?					
NERELİ?					

5 Resimleri incele ve boşlukları tamamla.

Muhammed: Merhaba. Benim adım Muhammed.
Öğretmen: Merhaba Muhammed. Nerelisin?
Muhammed: Pakistanlıyım.

Hasan: Merhaba. Benim adım Hasan.
Öğretmen: Merhaba Hasan.?
Hasan: Ürdünlüyüm.

Negina: Merhaba. Benim adım Negina.
Öğretmen: Negina.
.....?
Negina:

Vitor: Merhaba.
Vitor:
Öğretmen:?
Vitor:

Şimdi sıra sende!

6 Soruları cevapla. Yaz ve söyle.

Adın ne? Nerelisin? Öğretmenin nereli?

Söz Varlığı

1 Onlar nereli? Bak ve boşlukları tamamla.

Merhaba. Ben İspanyalıyım.

Merhaba.

Merhaba.

Merhaba.

Merhaba.

2 Arkadaşınla eşleş. Sor ve cevapla.

Arkadaşının adı ne? → Onun adı

Arkadaşın nereli? → O

28 1. Ünite Merhaba

Şekil 4.13 1. Ünite kültür etkileşimi unsurları

Proje Zamanı

1 Afişi incele. Sen de kendi afişini hazırla.

Güzel Ülkem Türkiye

Neler Yapmamız?

- Örnek afişini incele.
- Afişte hangi bilgiler var? Not al.
- Kendi afişini hazırla.

Nasıl Yapmamız?

- Afişe ülke bayrağını ve ülkenin haritasını yapıştır.
- Kendi ülkenden fotoğraflar koy.
- Afişinle birlikte kendini tanıtan bir video çek.
- Bir arkadaşından video çekiminde sana yardımcı olmasını iste.
- Afişe kendi fotoğrafını eklemeyi unutma!

Nasıl Sunmamız?

- Videoyu arkadaşlarına izlet.
- Afişten hareketle sunum yap.
- Afişini sınıf panosuna as.

Merhaba. Benim adım Ali, soyadım Yolcu. On bir yaşımdayım. Öğrenciyim. Türkiyeliyim. Türkçe konuşuyorum. Bu benim ülkem haritası. Herkese Türkiye'den selamlar!

Arkadaşların projeyi beğendi mi?

Unutma! Bir hafta süren var.

38 1. Ünite Merhaba

Şekil 4.14 1. Ünite kültür etkileşimi unsurları

4.2.2.1. A) Merhaba

Bu bölümde öğrencilerin günlük hayatta karşılarına çıkabilecek selamlaşma, tanışma ve vedalaşma ifadelerine yer verilmiştir. Hedef kültürde kullanılan “hayırlı sabahlar, hayırlı günler, hayırlı akşamlar, hayırlı geceler, Allah’a emanet ol” gibi ifadeler yer verilmiştir. Bölüm görsellerle desteklenmiştir.

4.2.2.2. B) Nerelisin?

Bu bölümde farklı milletlerden öğrenci görsellerine, “İspanya, Almanya, Fransa, Suriye, İngiltere, Macaristan, Özbekistan, Tunus, Romanya, Nijer, Pakistan, Ürdün, Somali, Kosova, Türkiye” bayraklarına ve ülke isimlerine yer verilmiştir. Bunun yanı sıra hedef kültürden ve farklı kültürlerden kişi isimlerine, yöresel kıyafetlerine yer verilmiştir. Bu şekilde kültür etkileşimi sağlamak amaçlanmıştır. Kendini tanıtmak ve kimlik kartı oluştur etkinlikleriyle öğrencilerin kendi ülkelerine dair bilgiler vermesi hedeflenmiştir.

4.2.2.3. C) Tanışalım mı?

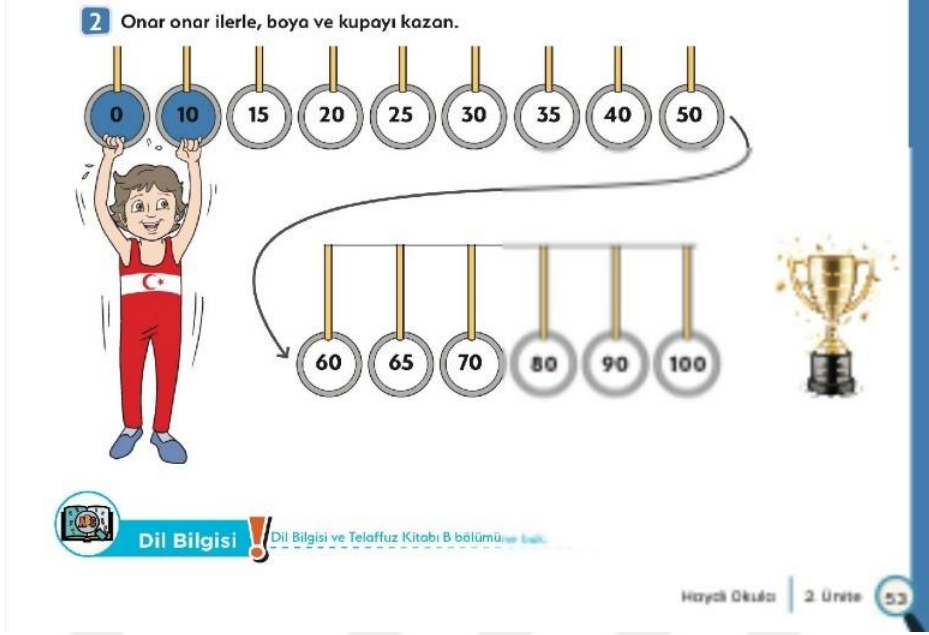
İzleme bölümünde yer alan “Elif ve Arkadaşları” adlı çizgi filminden bir bölüm ile kültür etkileşimi sağlamak amaçlanmıştır. “Yeni Arkadaşlar” adlı okuma metninde farklı milletlerden öğrencilerin kendilerini tanıtmaları kültür etkileşimine bir örnektir. Proje zamanı bölümünde öğrencilere görev odaklı yaklaşıma göre kendi ülkelerini tanıtmaya projesi verilmiştir. Ülke tanıtmaya etkinliğiyle hedef kültür ve kaynak kültür arasında etkileşim amaçlanmıştır.

4.2.3. 2. Ünite Haydi Okula

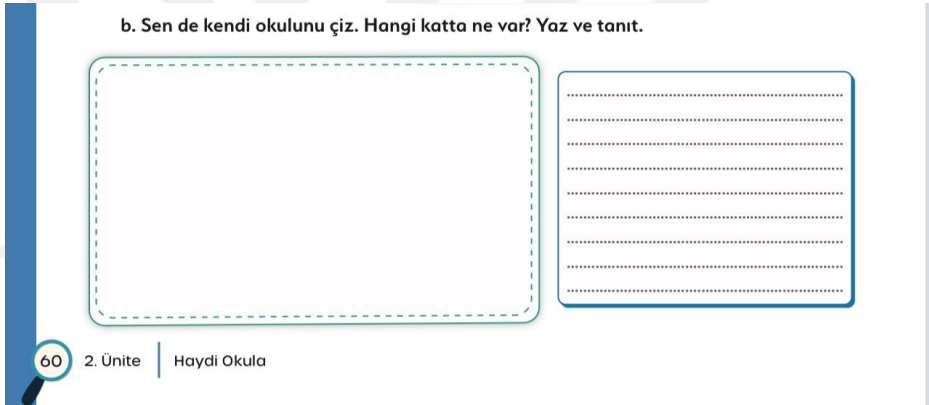
Bu ünite üç bölümden oluşmaktadır. A bölümünde öğrenci ve sınıf eşyaları ile ilgili kelimeler; B bölümünde okulun bölümleri ve sayılar, C bölümünde TRT izleme etkinliği, Maarif Türkçe grubu ve proje zamanı yer almaktadır. Ünite kapağında Türkiye’deki bir okul görseli bulunmaktadır. Okul bahçesinde bulunan öğrenci ve öğretmen görseli, Türk bayrağı görseli hedef kültüre dair farkındalık oluşturmaktadır. Konular yabancı dil öğrenen öğrenciler için öncelikli becerilerden oluşmaktadır. Üniteye ait bazı görseller aşağıda verilmiştir.

Şekil 4.15 2. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Şekil 4.16 2. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Şekil 4.17 2. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

4.2.3.1. A) Sınıfım

Bu bölümde sınıf eşyalarının ve sınıf dilinin öğretimine dair etkinliklere yer verilmiştir. Hedef kültüre ait kişi isimlerine yer verilmiştir. Başörtülü bir öğrenci görseliyle hedef kültür ve farklı kültürler arasında etkileşim amaçlanmıştır. Zeynep'in Sınıfı adlı dinleme metninin görsellerinde yer alan sınıfta Atatürk ve Türk Bayrağı köşesi bulunmaktadır. Bu görsellerle hedef kültüre dair farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Bölüm görsellerle desteklenmiştir.

4.2.3.2. B) Okulu Tanıyalım

Bu bölümde okulun bölümlerine ve okulun bölümlerinin öğretilmesine dair etkinliklere yer verilmiştir. Öğrencilerden kendi okullarını tanıtmaları istenmiştir. Söz

varlığı bölümünde yer alan etkinlikte kupayı kazanan Türk sporcu görseliyle hedef kültüre dair farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır.

4.2.3.3. C) Pırıl'ın Sınıfı

İzleme bölümünde yer alan “Pırıl'ın Sınıfı” adlı çizgi film ile hedef kültür ve farklı kültürler arasında etkileşim amaçlanmıştır. Maarif Türkçe Gurubu adlı okuma metninde okulun bölümlerini tanıtmayı amaçlayan bir yarışmaya yer verilmiştir. Proje zamanı bölümünde görev odaklı yaklaşıma göre öğrencilere okullarını tanıtan bir afiş ve video hazırlama projesi verilmiştir. Okul tanıtma etkinliğiyle hedef kültür ve farklı kültürler arasında etkileşim amaçlanmıştır.

4.2.4. 3. Ünite Canım Ailem Güzel Evim

Bu ünite üç bölümden oluşmaktadır. A bölümünde temel fiiller, akrabalık adları, meslek adları; B bölümünde temel fiiller, evin bölümleri ve ev eşyaları, konum ifadeleri; C bölümünde TRT izleme etkinliği, Maarif Türkçe Grubu ve proje zamanı yer almaktadır. Ünitenin kapak görselinde geniş aile görseline yer verilmiştir. Konular yabancı dil öğrenen öğrenciler için öncelikli becerilerden oluşmaktadır. Üniteye ait bazı görsellere aşağıda yer verilmiştir.

Şekil 4.18 3. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

A. Canım Ailem

İletişimsel İşlevler

Kendini ve ailesini tanıtır/ Meslekler hakkında bilgi isteme-bilgi verme/ Şimdiki olaylar/ durumlar hakkında bilgi isteme/ bilgi verme

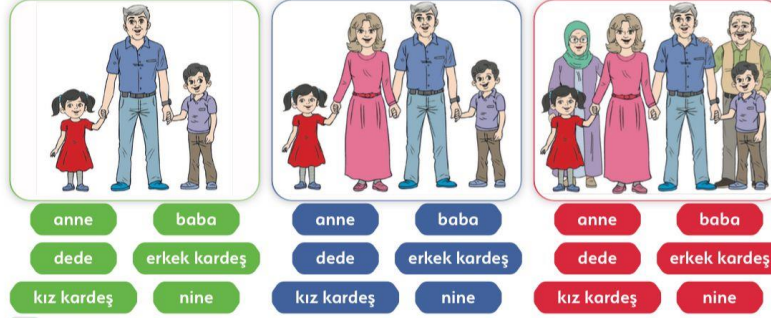
Okuma

1 Dinle ve tekrar et.

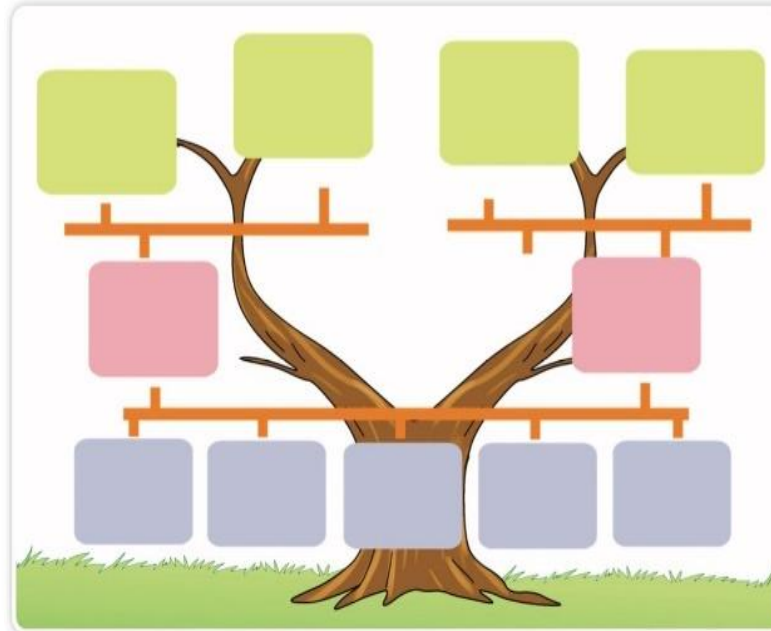
2 Dinle, ritim tut ve söyle.

3 Görsellere bak. Kimler var? İşaretle.

Şekil 4.19 3. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

2 Aile ağacını doldur ve kendini tanı.

Şekil 4.20 3. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Şimdi sıra sende!

8

Ailenden iki kişi seç. Onun mesleği ne? Nerede çalışıyor? Ne iş yapıyor? Yaz ve söyle.

Benim

Benim

Şekil 4.21 3. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Şimdi sıra sende!

9

Arkadaşınla eşleş. Sor ve cevapla.

Ailende kimler var?

Onlar ne iş yapıyor?

68

3. Ünite

Canım Ailem Güzel Evim

Şekil 4.22 3. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Yazma

1

a. Metni oku. Formu metne göre doldur.

Merhaba arkadaşlar. Benim adım Elif. Soyadım Yılmaz. On bir yaşındayım. Öğrenciyim. Babamın adı Ahmet. Babam 52 yaşında. O öğretmen. Annemin adı Nalan. Annem 50 yaşında. O hemşire. Benim iki ablam var. Onların isimleri Ayşe ve Ela. Ela ablam, 23 yaşında. O kuaför. Ayşe ablam, 20 yaşında. O üniversitede öğrencidir.

Adı	Soyadı	Yaşı	Mesleği	Yakınlığı
Ahmet	Yılmaz	52	öğretmen	baba

b. Sen de kendi aile bilgi formunu doldur.

Adı	Soyadı	Yaşı	Mesleği	Yakınlığı

c. Kendini ve aileni tanı. Arkadaşlarınla paylaş.

Merhaba, benim adım

78

3. Ünite

Canım Ailem Güzel Evim

Şekil 4.23 3. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Şimdi sıra sende!

8

a. Senin evin kaç katlı?

b. Evinde hangi odalar var?

.....

Şekil 4.24 3. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

2

a. Hilal'in evini incele.

Merhaba. Benim adım Hilal. Burası bizim evimiz. Evimiz iki katlı, büyük bir ev. Üst katta banyo ve üç oda var. Benim odam banyonun karşısında. Abiminki benim odamın yanında. Odamda yatak, dolap ve kitaplık var. Evimizin alt katında mutfak, tuvalet ve oturma odası var. Mutfak, oturma odasının yanında. Mutfakta buzdolabı, fırın ve yemek masası var. Oturma odasında kanepe, saat ve televizyon var.

b. Evini defterine çiz ve tanıt.

Merhaba. Benim adım

.....

Canım Ailem Güzel Evim

3. Ünite

91

Şekil 4.25 3. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Keloğlan'ın Evi

Haydi, şimdi televizyonu ve masayı sen çiz.
Televizyon ve masa nerede?

c. Çiz, yaz ve arkadaşlarına söyle.

Televizyon

Masa

Canım Ailem Güzel Evim

3. Ünite

85

Şekil 4.26 3. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

4.2.4.1. A) Canım Ailem

Bu bölümde aile yapıları ve ilişkilerine yer verilmiştir. “Bir Haberim Var” adlı okuma metninde bir bilmeceye yer verilmiş ve hedef kültüre dair farkındalık hedeflenmiştir. Bunun yanı sıra öğrencilerden aile ağacı yaparak ailelerini ve kendilerini tanıtmaları istenmiştir. Resim Yarışmasına katılmak İster Misin?” adlı etkinlik afişinde farklı meslek gruplarının görsellerine yer verilmiştir. Sonrasında öğrencilerden aile üyelerinin mesleklerini tanıtmaları istenmiştir. Bölümdeki etkinlikler öğrencilerin aile yapılarını ve meslekleri öğrenmelerine yönelik olarak tasarlanmıştır. Bu şekilde öğrencilerin farklı kültürlerdeki meslek isimlerini ve aile yapılarını öğrenmeleri hedeflenmiştir. Bölüm görsellerle desteklenmiştir.

4.2.4.2. B) Güzel Evim

Bu bölümde evin bölümlerine, ev eşyalarına, sıfatlara ve konumlara yer verilmiştir. “Yeni Evimiz” adlı okuma metninde günlük yaşam bilgisi olarak hafta sonu ve hafta içi gibi günlerde neler yapıldığına yer verilmiş aynı zamanda aile yapısına değinilmiştir. Bunun yanı sıra hedef kültürde çok sık karşılaşılan örgü örmek unsuruna da yer verilmiştir. Bu şekilde hedef kültüre dair farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Metin altı sorularda öğrencilerden kendi odalarına dair bilgiler vermeleri istenmiştir. “Keloğlan’ın Evi” adlı dinleme metninde hedef kültürden bir masal kahramanına vurgu yapılmıştır. Bölüm görsellerle desteklenmiştir.

4.2.4.3. C) Pırıl’ın Evi

İzleme bölümünde yer alan “Pırıl’ın Evi” adlı çizgi film ile hedef kültür ve farklı kültürler arasında etkileşim amaçlanmıştır. Maarif Türkçe Gurubu adlı bölümde” Vılora’nın Aile Fotoğrafi” adlı okuma metninde kaynak kültürden bir öğrencinin ailesi tanıtılmıştır. Proje zamanı bölümünde görev odaklı yaklaşıma göre öğrencilere ailelerini ve evlerini tanıtan bir afiş ve video hazırlama projesi verilmiştir. Canım Ailem Güzel Evim etkinliğiyle hedef kültür ve farklı kültürler arasında etkileşim amaçlanmıştır.

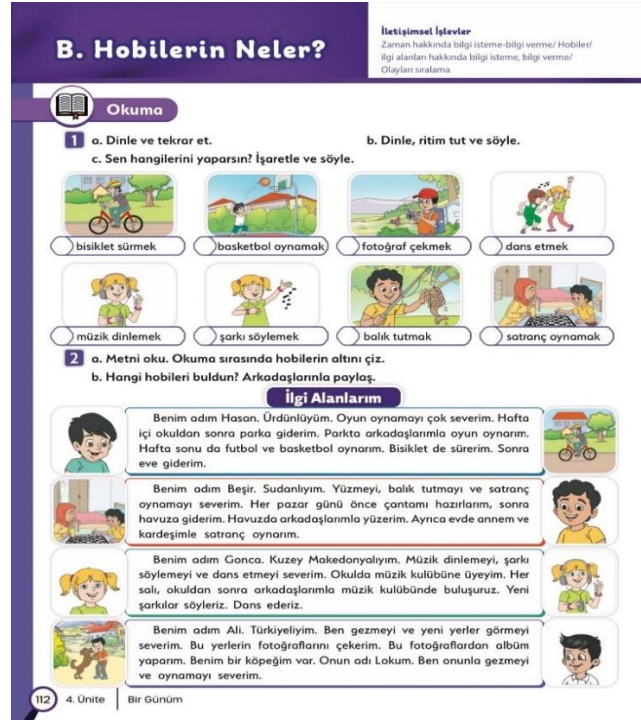
4.2.5. 4. Ünite Bir Günüm

Bu ünite üç bölümden oluşmaktadır. A bölümünde temel fiiller, günün bölümleri, sıklık ifade eden kelimeler, saatler; B bölümünde zaman ifadeleri, sıklık ifade eden kelimeler, temel fiiller, hobiler; C bölümünde TRT izleme etkinliği, Maarif Türkçe Grubu ve proje zamanı yer almaktadır. Ünitinin kapak görselinde hobilere, günlük rutinelere yer

verilmiştir. Konular yabancı dil öğrenen öğrenciler için öncelikli becerilerden oluşmaktadır. Üniteye ait bazı görsellere aşağıda yer verilmiştir.

Şekil 4.27 4. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Şekil 4.28 4. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

b. Kim, ne zaman, ne yapar? Yaz ve söyle.

	07.00		15.00		22.00
	Daniel her sabah saat 07.00'de uyanır.				
	08.00		13.00		19.00

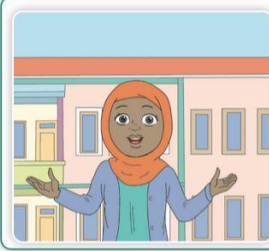
Şimdi sıra sende!

8 Sen ne zaman, ne yaparsın? Yaz ve söyle.

Şekil 4.29 4. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

5 a. Dinle ve boşluklara uygun kelimeleri yaz.

Rutinlerim

	Merhaba, benim adım Daniel. Romanya'da yaşıyorum. Her sabah saat uyanırım. elimi yüzümü yıkarım. kahvaltı ederim. Daha sonra dişlerimi fırçalarım. Saat okula giderim. Teneffüslerde arkadaşlarla oyun oynarız. Öğle arasında yemek yerim. saat 15.00'te okuldan çıkarım. Önce eve gelirim. Sonra spor çantamı hazırlarım. Daha sonra yüzme kursuna giderim. saat akşam yemeği yerim. Hiçbir zaman geç uyumam. saat 22.00'de uyurum.
	Merhaba, benim adım Negina. Somali'de yaşıyorum. Her erken uyanırım. abdest alırım. Sonra sabah namazını kılarım. kahvaltı ederim. Kahvaltıdan sonra dişlerimi fırçalarım. Saat 08.00'de okula giderim. dört derse girerim. Saat 12.00'de öğle arası olur. Öğle arasında yemeği yerim. Sonra arkadaşlarımla oyun oynarım. saat 13.00'te tekrar derse girerim. Saat 15.00'te dersten çıkarım. Önce kütüphanede ders çalışırım. eve giderim. saat 19.00'da yemeği yerim. Her gece saat yatarım.

Şekil 4.30 4. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Dil Bilgisi

Dil Bilgisi ve Telaffuz Kitabı sayfa A bölümüne bak.

Dinleme

1 Dinle ve tekrar et.

2 Dinle, ritim tut ve söyle.

3 Doğru zamanı yuvarlak içine al ve söyle.

Şekil 4.31 4. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

5 Boşlukları tamamla ve oku.

oyun oyna- resim çiz- kitap oku- resim yüzme yüz- 16.00

Ganzi'nin Hobileri

Merhaba, benim adım Ganzi. Ben Moğolistanlıyım. Her sabah 07.00'de uyanırım. 08.00'de okula giderim. Benim hobilerim ve Okulda her gün arkadaşlarımla oyun oynarız. Okulda resim kursumuz var. Salı ve perşembe günleri, okuldan sonra kursuna giderim. Her gün saat eve gelirim. Her akşam uykudan önce Hafta sonları da kursuna giderim.

6 Arkadaşlarına sor. Hobileri neler? Yaz ve söyle.

1. Arkadaşım
2. Arkadaşım

Dil Bilgisi

Dil Bilgisi ve Telaffuz Kitabı sayfa B bölümüne bak.

Bir Günüm

4. Ünite

115

Şekil 4.32 4. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

4.2.5.1. A) Saat Kaç?

Bu bölümde öğrencilerin günlük yaşamda karşılaşacakları “el yıkamak, kahvaltı etmek, diş fırçalamak, okula gitmek, dinlenmek” gibi rutinelere yer verilmiş ve öğrencilerden de bir günlerini anlatan bir metin yazmaları istenmiştir. Bu etkinlikte farklı kültürlerdeki rutinleri öğrenmek hedeflenmiştir. “Günlük Rutinlerim” adlı okuma metninde bir bilmeceye yer verilmiştir. Günün bölümleri Kız Kulesi görseli eşliğinde öğrencilere verilmiştir. Bu şekilde hedef kültüre dair farkındalık oluşturmak hedeflenmiştir. “Rutinlerim” adlı dinleme metninde Somali ve Romanya’dan iki farklı öğrencinin bir gün boyunca neler yaptıkları anlatılmıştır. Farklı kültürden öğrencilerin abdest almak, namaz kılmak gibi dini kurallara dayalı davranışlarına yer verilmiştir. Metin altı sorularda öğrencilerden hangi saatte ne yaptıklarını yazmaları istenmiştir. Bu etkinliklerle farklı kültürlerin tanıtılması hedeflenmiştir. Bölüm görsellerle desteklenmiştir.

4.2.5.2. B) Hobilerin Neler?

Bu bölümde hobilere ve ilgi alanlarına yer verilmiş ve etkinlikler buna göre tasarlanmıştır. “İlgi Alanlarım” adlı okuma metninde Türkiye, Ürdün, Sudan, Kuzey Makedonya, Moğolistan gibi ülkelerden farklı öğrencilerin hobilerine yer verilmiştir. Öğrencilerin farklı kültürleri tanımalarına olanak sağlanmıştır. Öğrencilere sen ne zaman neler yaparsın sorusu sorulmuş ve kendi hobilerini ve ilgi alanlarını anlatmaları istenmiştir. Bu etkinlikte farklı kültürler arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları görmeleri hedeflenmiştir. Bölüm görsellerle desteklenmiştir.

4.2.5.3. C) Akıllı Tavşan

İzleme bölümünde yer alan “Akıllı Tavşan” adlı çizgi film ile hedef kültür ve farklı kültürler arasında etkileşim amaçlanmıştır. Maarif Türkçe Gurubu adlı bölümde yer alan “Benim Bir Günüm” adlı okuma metninde farklı ülkelerden öğrenciler bir günde neler yaptıklarını anlatmışlardır. Proje zamanı bölümünde görev odaklı yaklaşıma göre öğrencilere ailelerinden birinin hobilerini ve rutinlerini tanıtan bir afiş ve video hazırlama projesi verilmiştir. Bu projeye hedef kültür ve farklı kültürler arasında etkileşim amaçlanmıştır.

4.2.6. 5. Ünite Benim Şehrim

Bu ünite üç bölümden oluşmaktadır. A bölümünde şehir mekân/ yer adları, yer yön ifadeleri, temel fiiller; B bölümünde ulaşım araçları, temel fiiller; C bölümünde TRT

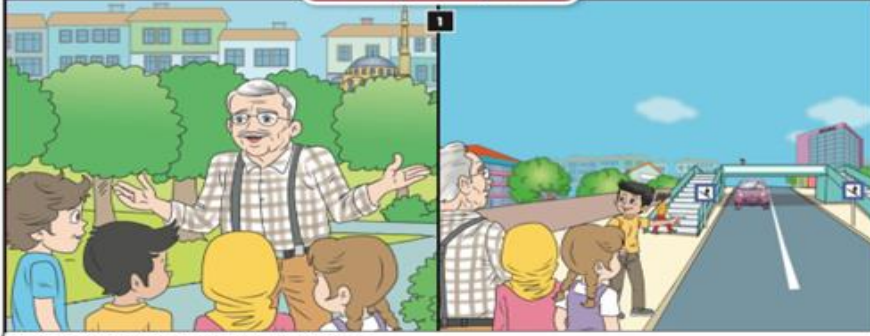
izleme etkinliği, Maarif Türkçe Grubu ve proje zamanı yer almaktadır. Ünitenin kapak görselinde şehir görünümüne yer verilmiştir. Bunun yanı sıra “Hacivat ve Karagöz” görseline de yer verilmiştir. Konular yabancı dil öğrenen öğrenciler için öncelikli becerilerden oluşmaktadır. Üniteye ait bazı görsellere aşağıda yer verilmiştir.

Şekil 4.33 5. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

- 4 a. Metni oku. Okuma sırasında mekân isimlerinin altını çiz.
b. Hangi mekânları buldun? Arkadaşlarınla paylaş.

Müzeye Gidiyoruz

Emre: Arkadaşlar, Osman Dede geliyor. Bakın!
Osman Dede: Merhaba çocuklar.
Çocuklar: Merhaba Osman Dede.
Osman Dede: Müze gezisine hazır mısınız?
Zeynep: Evet, hazırız Osman Dede. Hepimiz çok heyecanlıyız.
Osman Dede: O zaman önce karşıdan karşıya geçelim. Sonra otobüs durağına gidelim.
Ali: Dede, bak! Bankanın önünde üst geçit var. Oradan geçelim mi?
Osman Dede: Olur Ali, geçelim.

Zeynep: Osman Dede, müze nerede?
Osman Dede: Müze, Fatih Caddesi'nde.
Esma: Peki, Fatih Caddesi nerede?
Osman Dede: Haydi, gelin. Şu haritadan göstereyim.
Bakın, şimdi buradayız. Şurası da Fatih Caddesi.
Emre: Buradan müzeye kadar kaç durak var?
Osman Dede: Dört durak var Emre.
Ali: Dede, hangi otobüs müzeye kadar gidiyor?
Osman Dede: 21 numaralı otobüs müzeye kadar gidiyor.
Zeynep: Aa, bakın! 21 numaralı otobüs geliyor. Haydi, otobüse binelim.

Müze Durağı

Zeynep: Osman Dede, burası neresi?
Osman Dede: Burası Oyuncak Müzesi Durağı.
Ali: Dede, peki müze nerede?
Osman Dede: Bakın, şurada trafik ışığı ve yaya geçidi var. Önce, yaya geçidinden karşıya geçiyoruz. Sonra sağa dönüyoruz. Daha sonra postaneye kadar yürüyoruz. Müze postanesinin yanında.
Esma: Yayaalara yeşil ışık yanıyor. Haydi, arkadaşlar karşıya geçelim. Acele edin!

Şekil 4.34 5. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

4

Müzedeyiz
Esmâ: Osman Dede, bu müzede neler var?
Osman Dede: Müzede eski ve yeni oyuncaklar var.
Hacivat ve Karagöz kuklaları da var.
Emre: Harika! Eski oyuncak arabaları çok merak ediyordum.
Ali: Sıst, Emre! Biraz sessiz ol lütfen! Bak tabelada ne yazıyor?
Emre: Aa, evet! "Lütfen sessiz olunuz!" yazıyor. Özür dilerim.
Osman Dede: Çocuklar, siz müzeyi dolaşın. Ben burada biraz dinleniyorum. Tamam mı?
Çocuklar: Tamam Osman Dede.

5

Müzedeki Sıfır
Emre: Hey, çocuklar, bakın burada ne var!
Esmâ: Bunlar Hacivat ve Karagöz kuklaları.
Emre: Hayır, kuklaları demiyorum. Karagöz'ün elinde bir kâğıt var.
Zeynep: Arkadaşlar, kâğıtta bir not yazıyor.
Emre: Evet, notta "Ali ve arkadaşlarını bekliyoruz." yazıyor.
Esmâ: Kim bekliyor? Hangi Ali? Ali, sen biliyor musun?
Ali: Hayır, bilmiyorum.

5 a. Görsellerin isimlerini yaz.

Çocuklar müze gezisinde hangilerini gördüler? İşaretle ve söyle.

uyarı levhası			
3	10	3	10

7	5	10	7

Puanım:

b. Soruyu cevapla, puanlarını topla ve yaz.

Şekil 4.35 5. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Hacivat ile Karagöz İstanbul'u Geziyor

1

Hacivat: Merhaba Karagöz'üm.
Karagöz: Oo, merhaba Hacı Cavcav! Hoş geldin.
Hacivat: Hoş bulduk Karagöz'üm. Bugün seninle İstanbul'u gezelim mi? Ne dersin?
Karagöz: Çok iyi olur Hacı Cavcav. İstanbul çok büyük bir şehir. Pekli İstanbul'u neyle gezelim?
Hacivat: Tabii Hürküs'le gezelim. Biliyorsun, Hürküs dünyadaki en hızlı kuş.
Karagöz: Evet, haklısın Hacı Cavcav.
Hacivat: Haydi, o zaman Hürküs'a binelim. Dünyanın en güzel sehirini gezelim.

2

Karagöz: Oo, harika! Burası neresi Hacı Cavcav?
Hacivat: Burası Eminönü.
Karagöz: Evin önü mü? Hangi evin önü?
Hacivat: Hayır Karagöz'üm, evin önü değil, Eminönü.
Karagöz: Pekli su aşağıdakiler gemi mi?
Hacivat: Hayır, Karagöz'üm. Onlar gemi değil, balıkçı tekneleri.
Karagöz: Aa! Evet, Eminönü'nde balık-ekmek yenis, değil mi?
Hacivat: Evet, Karagöz'üm. Geziden sonra yeriz. Olur mu?
Karagöz: Çok iyi olur Hacı Cavcav.

3

Karagöz: Pekli şurası tren garı mı?
Hacivat: Evet, orası Sirkeci Tren Garı.
Karagöz: Yeni trenler eski trenlerden daha hızlı, değil mi Hacı Cavcav?
Hacivat: Evet, Karagöz'üm. Yeni trenler eski trenlerden daha hızlı.
Karagöz: Pekli Hacı Cavcav, metro mu daha hızlı, tren mi daha hızlı?
Hacivat: Metro trenden daha hızlı Karagöz'üm.

4

Hacivat: Bak burası da İstanbul Boğazı.
Karagöz: Pekli, bunlar gemi mi?
Hacivat: Hayır, Karagöz'üm. Onlar gemi değil, vapur.
Karagöz: Denizin ortasındaki ne Hacı Cavcav?
Hacivat: Kız Kulesi Karagöz'üm.
Karagöz: Çok güzel! Oraya ne ile gideriz?
Hacivat: Vapur ile gideriz. Bak aşağıdaki vapur Kız Kulesi'ne gidiyor.
Karagöz: Biz de vapurla Kız Kulesi'ne gider miyiz?
Hacivat: Elbette gideriz ama şimdi değil.
Karagöz: Pekli şimdi nereye gidiyoruz?
Hacivat: Şimdi çok büyük bir yere gidiyoruz. Haydi, sıkı tutun.

Şekil 4.36 5. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Karagöz: Hacı Cavcav, burası çok büyük ve çok kalabalık.
Hacivat: Evet, Karagöz'üm. Çünkü burası İstanbul Havalimanı.
Karagöz: O! Ne kadar çok uçak var. Peki en hızlı ulaşım aracı uçak mı?
Hacivat: Evet, Karagöz'üm. Uçak en hızlı ulaşım aracı.
Karagöz: Hacı Cavcav, ben çok acıktım.
Hacivat: Ben de çok acıktım Karagöz'üm.
Karagöz: Haydi, aşağı inelim ve yemek yiyelim.
Hacivat: Olur Karagöz'üm. Eminönü'ne gidelim.
Karagöz: Orada ne yiyelim?
Hacivat: Tabii ki balık ekmeği yiyelim.
Karagöz: Oo, harika!

4 a. Afişe bak. Hacivat ve Karagöz'ün gezdiği yerleri numaralandır. Yaz ve söyle.

1 Hacivat ve Karagöz 'u geziyorlar. Onlar önce gidiyorlar.

2 Sonra seyreliyorlar.

3 Daha sonra izliyorlar.

4 En son gidiyorlar.

144
5. Ünite Benim Şehrim

Şekil 4.37 5. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Dinleme

1 a. Görselleri incele. Ulaşım araçlarının özelliklerini karşılaştı. Yaz ve söyle.

bisiklet

rikşa

otobüs

amfibüs

uçak

b. Ulaşım araçlarını karşılaştı. Örnekteki gibi cümleler yaz ve söyle.

1 Bisiklet iki tekerleklidir. Rikşa üç tekerleklidir.

2

3

4

1

2

3

4

2 Görselleri incele. Sence dinleme metni ne hakkında? Yaz ve söyle.

Bence dinleme metni

3 a. Metni dinle. Dinleme sırasında boşlukları tamamla.

b. Arkadaşınla eşleş ve cevapları karşılaştı.

Maarif Yollarında

- sevgili dinleyiciler. Hepiniz Radyo Maarif'e
- merhaba. İyi
- Merhaba, Kiminle görüşüyorum?
- Apama,
- Apama, yayınımaza
- Tekrar görüşmek üzere. Dakka'ya
- İyi yayınlar.

Benim Şehrim
5. Ünite
149

Şekil 4.38 5. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Söz Varlığı

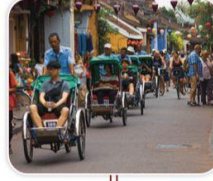
1 a. Görselleri incele ve öğren. Soruların cevabını tahmin et, yaz ve söyle.

Japonya'daki rikşalar
(Japonya'daki adları
Jinrikiş)

Bangladeş'teki rikşalar

Vietnam'daki rikşalar
(Vietnamca adları
rikş)

Meksika'daki rikşalar
(Meksika'daki adları
tuk-tuk)

Sence en eski rikşa hangisi?

Bence

Sence en yeni rikşa hangisi?

Bence

Benim Şehrim

5. Ünite

151

Şekil 4.39 5. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Ben: Alo! Merhaba

Mektup Arkadaşım:

Ben:

Mektup Arkadaşım:

2 a. Broşürü incele. Hangi ulaşım araçları var? Arkadaşlarınla konuş.

b. Metni oku.

Merhaba arkadaşlar, ben Hacivat. İstanbul'da yaşıyorum. İstanbul'da hangi araçlar var, merak ediyordum musunuz? Haydi, birlikte bunları tanıyalım. İstanbul'da hava, kara, deniz ve demir yolu taşıtlarının hepsi var. Bu ulaşım araçlarından bazıları uçak, otobüs, minibüs, araba, vapur, metro ve tramvaydır. Aa! Bir de Marmaray var. Marmaray çok hızlı bir tren. İstanbul Boğazı'nın altından gidiyor. Ben bu taşıtlardan en çok Marmaray'a ve minibüse binerim.

c. Sen de kendi broşürünü hazırla. Arkadaşlarına anlat.

--	--

154

5. Ünite

Benim Şehrim

Şekil 4.40 5. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

4.2.6.1. A) Nasıl Giderim?

Bu bölümde bazı uyarı levhalarına, yer mekân isimlerine, yer yön ifadelerine yer verilmiştir. Etkinlikler bu kapsamda tasarlanmıştır. “Müzeye Gidiyoruz” adlı okuma metninde “Oyuncak Müzesine” yer verilmiştir. Aynı okuma metninde “Hacivat ve Karagöz” kukllarına da yer verilmiştir. Okuma metninde sosyal yaşam kültür unsurlarından olan müze gibi yerlerde nasıl davranılması gerektiğiyle de ilgili bilgilere yer verilmiştir. Bölüm görsellerle desteklenmiştir.

4.2.6.2. B) Ne ile Giderim?

Bu bölümde ulaşım araçlarına yer verilmiştir. Verilen okuma metninde Budapeşte, İstanbul, Boğaz gibi yerlere değinerek hedef kültür ve kaynak kültür arasında etkileşim hedeflenmiştir. Metin altı sorularda İstanbul Boğazı, Eminönü, İstanbul Havalimanı, Kız Kulesi, Sirkeci Tren Garı gibi hedef kültüre ait yerler görselleriyle birlikte verilmiş ve farkındalık oluşturmak hedeflenmiştir “Hacivat ile Karagöz İstanbul’u Geziyor” adlı okuma metninde İstanbul’un tanıtımı yapılmıştır. Metinde turistik yerlere ve yiyecek içeceklerle yer verilmiştir. “Hürkuş’la İstanbul Şehir Turu” adlı afişte “Topkapı Sarayı, Eminönü, Ayasofya Camii, İstanbul Boğazı, Galata Kulesi, Kız Kulesi, İstanbul Havalimanı” gibi mimari yer ve yapılara yer verilmiştir. Metin altı sorularda simit, çay, balık ekmek, baklava gibi yiyecek ve içeceklerde görselleriyle birlikte sunulmuştur. Bu okuma metinleri ve etkinliklerle hedef kültüre dair farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Dinleme bölümünde çeşitli ulaşım araçlarına yer verilmiştir. Budapeşte, Bangladeş gibi ülkelerde kullanılan ulaşım araçlarına örnekler verilmiştir. Bunun yanı sıra dinleme metninde yer verilen “Rikşa” adlı ulaşım aracının Japonya, Bangladeş, Vietnam ve Meksika’da hangi isimlerle kullanıldığı ve modelleri görsel unsurlarla desteklenerek verilmiştir. Bu etkinlikle öğrencilerin farklı kültürleri tanımalarına ve kendi kültürleriyle benzerlik kurmalarına imkân verilmiştir. Türkiye’de kullanılan ulaşım araçları “Hacivat ve Karagöz” kuklları eşliğinde öğrencilere verilmiştir. Sonrasında öğrencilerden kendi ülkelerinde kullanılan ulaşım araçlarıyla ilgili bir afiş hazırlamaları istenmiştir. Bölüm görsellerle desteklenmiştir.

4.2.6.3. C) Trafik Haftası

İzleme bölümünde yer alan “Rafadan Tayfa Trafik Haftası” adlı çizgi film ile hedef kültür ve farklı kültürler arasında etkileşim amaçlanmıştır. Maarif Türkçe Grubu adlı bölümde yer alan “Yarışma Zamanı” adlı okuma metninde yerleşim yerlerine yer

verilmiştir. Proje zamanı bölümünde görev odaklı yaklaşıma göre öğrencilere kendi şehirlerindeki ulaşım araçlarını ve mekânları tanıtan bir afiş ve video hazırlama projesi verilmiştir. Bu projeye hedef kültür ve farklı kültürler arasında etkileşim amaçlanmıştır.

4.2.7. 6. Ünite Alışveriş Zamanı

Bu ünite üç bölümden oluşmaktadır. A bölümünde sayılar (1-1000), yiyecek-içecek adları, ölçü birimleri, miktar ifadeleri, temel niteleyiciler; B bölümünde lokanta ile ilgili kelimeler, yiyecek-içecekler, ölçü birimleri, miktar ifadeleri; C bölümünde TRT izleme etkinliği, Maarif Türkçe Grubu ve proje zamanı yer almaktadır. Ünitenin kapak görselinde alışveriş yapan anne-çocuk görseline, manavda alışveriş yapan çocuklar ve dede görseline yer verilmiştir. Konular yabancı dil öğrenen öğrenciler için öncelikli becerilerden oluşmaktadır. Üniteye ait bazı görsellere aşağıda yer verilmiştir.

Şekil 4.41 6. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

2 Dinle ve tekrar et.

Şekil 4.42 6. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

2 a. Metni oku. Okuma sırasında yiyecek ve içecekleri bul ve işaretle.
b. Hangi yiyecekleri ve içecekleri buldun? Arkadaşlarınla paylaş.

Temel, Dursun ve İzo Kahvaltıda

İzo Kahvaltı Menülerini Öğreniyor

Temel: Arkadaşlar, haydi menülere bakalım.
İzo: Burada üç menü var. Menülerde neler var?
Temel: Birinci menünün adı "Geleneksel Kahvaltı". Bu menüde simit, peynir, çay ve menemen var.
İzo: Oo, ben simidi biliyorum ve çok seviyorum.
Dursun: İkinci menünün adı "Klasik Kahvaltı". Bu menüde su böreği, peynir, zeytin, domates, yumurta, reçel ve çay var.
Temel: Üçüncü menünün adı "Hızlı Kahvaltı". Bu menüde peynir, zeytin, domates, salatalık, meyve suyu ve çay var.

Dursun: Fiyatlara bakalım. Üçüncü menü 20 lira. En ucuz menü üçüncü menü. Bence bu menüyü seçelim.
Temel: Ben Klasik Kahvaltı menüsünü seçmek istiyorum. Çünkü bu menü diğer menülerden daha çeşitli.
İzo: Simit hangi menüde?
Temel: Simit birinci menüde.
İzo: O zaman ben birinci menüyü seçmek istiyorum. Bu menüde simit var ve bu menü, ikinci menüden daha ucuz.
Dursun: Tamam. Haydi, hemen siparişimizi verelim.

3 Soruları cevapla. Puanları topla.

7 puan	10 puan	7 puan	8 puan	5 puan
Temel kimi tanıtıyor?	İzo nereyi ve neyi çok seviyor?	Temel, Dursun ve İzo neredeler?	Onlar ne yapıyorlar?	Menüde kaç çeşit kahvaltı var?
Temel İzo'yu tanıtıyor.				

Puanım:

Alışveriş Zamanı | 6. Ünite 179

Şekil 4.43 6. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

2 Haritaya bak. Cümleleri tamamla ve söyle.

ünlü/ meşhur

Malatya'nın en meşhur meyvesi kayısıdır.

Bursa'nın en ünlü

Gaziantep'in baklavası meşhurdur.

Kahramanmaraş'ın

Rize'nin

182

6. Ünite

Alışveriş Zamanı

Şekil 4.44 6. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

- 4 a. Kahvaltı menülerinin ismini ve menülerdeki yiyecek ve içeceklerin adlarını yaz.
b. Menülerde hangi yiyecek ve içecekler var? İşaretle.

Geleneksel kahvaltı

.....

.....

.....

- c. Görsellere bak. Hangisi, kaçınıcı menü? Menülerde neler var, neler yok? Yaz ve söyle.

Geleneksel kahvaltı birinci menü. Bu menüde, simit,

..... var. var. var.

..... yok. yok. yok.

180

6. Ünite

Alışveriş Zamanı

Şekil 4.45 6. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

B. Kahvaltı Zamanı

İletişimsel İşlevler
Karşılaştırma/ Derecelendirme/ Tercih bildirme/
Betimleme/ Kişisel görüş bildirme

Okuma

1 a. Menülerde neler var? Dinle ve söyle.

Kahvaltı Menüsü		
Geleneksel Kahvaltı	Klasik Kahvaltı	Hızlı Kahvaltı
 simit	 su böreği	 peynir
 peynir	 peynir	 zeytin
 çay	 zeytin	 domates
 menemen	 domates	 salatalık
	 yumurta	 meyve suyu
	 reçel	 çay
	 çay	
Fiyatı: 25 lira	Fiyatı: 30 lira	Fiyatı: 20 lira

b. Menülerdeki hangi yiyecekler ortak? Hangi yiyecekler farklı? Yaz.

Ortak Yiyecekler

.....

.....

.....

Farklı Yiyecekler

.....

.....

.....

178 6. Ünite Alışveriş Zamanı

Şekil 4.46 6. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

3 Dinle, oku ve öğren.

4 Boşlukları uygun olan kelimelerle doldur ve cümleleri söyle.

Ünlü ucuz sıcak soğuk pahalı lezzetli

 Kheer, Pakistan'ın en meşhur tatlısıdır ve çok
Dikkat et! Süt çok

 Bir kilo peynir, bir kilo zeytinden daha
Zeytin, peynirden daha
Bir kilo peynir 30 lira Bir kilo zeytin 20 lira

 Baklava, nerenin tatlısıdır?
Baklava, Türkiye'nin tatlısıdır.
Bir bardak su içmek istiyorum.

Alışveriş Zamanı 6. Ünite 183

Şekil 4.47 6. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Konuşma

1 a. Arkadaşınla eşleş. Menüü incele. Diyalogu canlandır.
b. Menüdeki yiyecek ve içeceklerden seç. Benzer bir diyalog kur ve konuş.

Tadigüzel Pastanesi Menü

yiyecekler	içecekler
İspanaklı börek.....10 lira	Su.....5 lira
Su böreği.....10 lira	Ayran.....7 lira
Havuçlu kek.....5 lira	Süt.....8 lira
Üzümlü kek.....5 lira	Limonata.....6 lira
Çikolatalı kek.....7 lira	Çay.....5 lira
Cevizli baklava.....15 lira	Türk Kahvesi.....10 lira

Temel: Arkadaşlar, ne yiyelim?

Dursun: Ben ıspanaklı börek yemek istiyorum. Bence ıspanaklı börek çok lezzetli.

İzo: Temel, sence hangisi lezzetli?

Temel: Bence su böreği ıspanaklı börekten daha lezzetli. Ben su böreği yemek istiyorum.

Dursun: İzo, sen hangisini yemek istersin?

İzo: Ben tuzlu yiyeceklerden yemek istemiyorum. Tatlı yemek istiyorum.

Temel: Peki cevizli baklava yemek ister misin?

İzo: Evet, isterim.

Temel: Tamam. O zaman siparişimizi verelim.

Şekil 4.48 6. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Konuşma

1 Senin ülkenin en meşhur meyve sebzeleri neler? Yaz ve anlat.

Hasan: Bu karela, öğretmenim. Acı bir tadı var. Genellikle yemeklerde kullanıyoruz.

Öğretmen: Hmm, Ben bu meyveyi bilmiyorum. Peki nasıl bir tadı var?

Hasan: Merhaba öğretmenim. Somali'de papaya çok meşhurdur.

Öğretmen: Teşekkür ederim Negina. Papayanın fotoğrafını gönderir misin?

Negina: Papaya bu öğretmenim. Ben çok severim.

Öğretmen: Hmm, Değişik bir meyve. İlk defa görüyorum. Hepinize teşekkür ederim. Tekrar görüşmek üzere Hoşça kalın.

.....

.....

.....

.....

Alışveriş Zamanı | 6. Ünite

Şekil 4.49 6. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

4.2.7.1. A) Alışveriş

Bu bölümde öğrencilerin günlük yaşamda karşılarına çıkacak meyve sebze isimlerine, müşteri satıcı diyaloglarına yer verilmiştir. “Alışveriş Zamanı” adlı metinde Bursa ile ilgili bir bilmeceye yer verilmiştir. Bunun yanı sıra hedef kültürde alışverişte kullanılan “hayırlı işler, yine beklerim, kolay gelsin” gibi kalıplaşmış ifadeler de yer verilmiştir. Türk lirasının tanıtımı yapılmıştır. Öğrencilerden müşteri-satıcı diyalogları kurmaları istenmiştir. Eşleştirme etkinliklerinde ayran, simit gibi hedef kültüre yiyecek ve içecek isimlerine görsellerle birlikte yer verilmiştir. Bölüm görsellerle desteklenmiştir.

4.2.7.2. B) Kahvaltı zamanı

Bu bölümde kahvaltılık ürünlere, ülkelerin meşhur yiyecek ve içeceklerine, müşteri-garson diyaloglarına yer verilmiştir. Etkinlikler bu kapsamda tasarlanmıştır. Kahvaltı menüsü bölümünde ve “Temel, Dursun ve İzo Kahvaltıda” okuma metninde hedef kültürde “simit, menemen, çay, su böreği” gibi öne çıkan kahvaltılık ürünlere yer verilmiş ve öğrencilerde farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. “Haritaya bak. Cümleleri tamamla ve söyle” etkinliğinde Türkiye haritası üzerinde “Malatya, Bursa, Gaziantep, Kahramanmaraş, Rize” gibi şehirlere yer verilmiş ve bu şehirlerde meşhur olan dondurma, kayısı, çay, şeftali, baklava görselleriyle birlikte verilmiştir. “Dinle, oku, öğren” bölümünde yer alan dünya haritası üzerinde “Türkiye, Pakistan, Suriye, Somali” gibi ülkelerin meşhur tatlılarına görselleriyle birlikte yer verilmiştir. Bu etkinliklerden sonra öğrencilerden kendi ülkelerinde meşhur olan tatlıları ve yiyecekleri yazmaları istenmiştir. Bu etkinliklerle hedef kültür ve kaynak kültür arasında etkileşim hedeflenmiştir. “Kıtır, Çıtır ve Pıtır Piknikte” adlı dinleme metninde simit, baklava, ıspanaklı börek, köfte gibi yiyeceklerle yer verilmiştir. “Tadı Güzel Pastanesi Menü” adlı diyalogda “ıspanaklı börek, su böreği, cevizli baklava, ayran, çay, Türk kahvesi” gibi yiyecek ve içeceklerle yer verilerek hedef kültüre dair farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Yazma bölümünde yer alan metinde “patatesli börek, künefe” gibi yiyeceklerle yer verilmiştir. Bölüm görsellerle öğrencilerin dikkatini çekici bir hâle getirilmiştir.

4.2.7.3. C) Köfte tarifi

İzleme bölümünde yer alan “Rafadan Tayfa Köfte Tarifi” adlı çizgi film ile hedef kültür ve farklı kültürler arasında etkileşim amaçlanmıştır. Maarif Türkçe Gurubu adlı bölümde yer alan “Ülkeler ve Yiyecekler” adlı okuma metninde farklı ülkelere

öğrenciler kendi ülkelerindeki meşhur meyvelerden ve yiyeceklerden söz etmektedirler. Okuma metninin ardından öğrencilerden kendi ülkelerinin en meşhur sebze ve meyvelerini yazmaları istenmektedir. Proje zamanı bölümünde görev odaklı yaklaşıma göre öğrencilere bakkal, müşteri diyalogları hazırlayıp video hazırlama projesi verilmiştir. Bu projeye hedef kültür ve farklı kültürler arasında etkileşim amaçlanmıştır.

4.2.8. 7. Ünite Hava Nasıl?

Bu ünite üç bölümden oluşmaktadır. A bölümünde hava durumu ifadeleri, mevsimler, aylar; B bölümünde giysi adları, renkler, sıfatlar; C bölümünde TRT izleme etkinliği, Maarif Türkçe Grubu ve proje zamanı yer almaktadır. Ünitinin kapak görselinde aile ilişkilerine, geleneksel kıyafetler içerisinde bir dondurmacıya yer verilmiştir. Konular yabancı dil öğrenen öğrenciler için öncelikli becerilerden oluşmaktadır. Üniteye ait bazı görsellere aşağıda yer verilmiştir.

Şekil 4.50 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

- 4 a. Metni dinle. Dinleme sırasında boşlukları tamamla.
b. Yazdığın ifadeleri arkadaşlarınla paylaş.

Ülkelerden Hava Durumları

Sunucu:

Merhaba, Radyo Maarif'e hoş geldiniz. Bugün konuklarımız Emre, Negina, Mahmut ve Vilora. Sizce onlar dün neler yaptı? Haydi, onları dinleyelim. Emre'yle başlıyoruz. İlk ülkemiz

Merhaba, benim adım Emre. Ben Türkiyeliyim, İstanbul'da yaşıyorum. İstanbul'da dün hava çok Arkadaşlarımla kar topu oynadık. Kardan adam yaptık. Ben kar topu oynamayı çok severim.

Merhaba, benim adım Negina. Ben Somaliliyim, Mogadişu'da yaşıyorum. Mogadişu'da dün hava Arkadaşlarımla piknik yaptık. Ben güneşli havalarda piknik yapmayı severim.

Merhaba, benim adım Mahmut. Afganistanlıyım, Kabil'de yaşıyorum. Burada dün hava Ailemle evde oturduk. Çizgi film izledim. Yağmurlu havalarda dışarı çıkmayı sevmiyorum.

Merhaba, benim adım Vilora. Kosovalıyım, Priştine'de yaşıyorum. Priştine'de dün hava Ablamla uçurtma uçurduk. Çünkü ben rüzgârlı havada uçurtma uçurmayı severim.

Hava Nasıl? 7. Ünite

203

Şekil 4.51 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

- 2 Görselleri incele. Mevsime uygun ayları işaretle.

- 3 a. Senin ülkende hangi mevsimler yaşanır? Yaz ve söyle.

.....

- b. Senin ülkende mevsimler hangi aylardır? İşaretle ve söyle.

	ocak	şubat	mart	nisan	mayıs	haziran	temmuz	ağustos	eyül	ekim	kasım	aralık
ilkbahar												
yaz												
sonbahar												
kış												

- c. Sen hangi mevsimde neler yaparsın? Yaz ve söyle.

ilkbahar

yaz

sonbahar

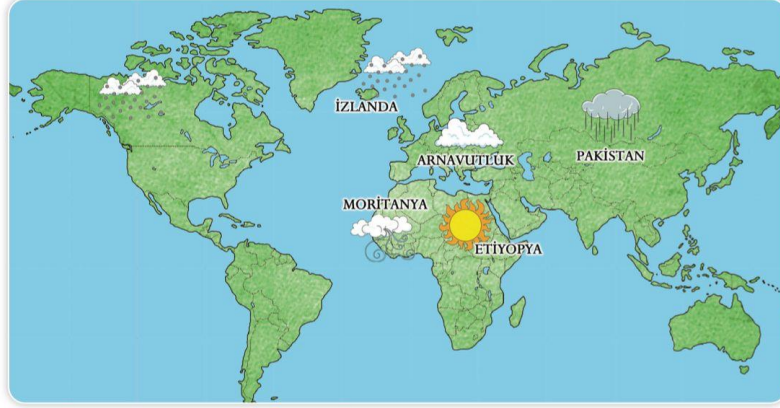
kış

Hava Nasıl? 7. Ünite

201

Şekil 4.52 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

3 Haritayı incele. Hava olaylarını yaz ve söyle.

202 7. Ünite Hava Nasıl?

Şekil 4.53 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

3 a. Hava durumu grafiğini incele ve metni oku.

Merhaba, ben Temel. Şimdi size Trabzon'un hava durumunu sunuyorum. Bugün 22 Mayıs Pazar. Trabzon'da bugün hava güneşli. Dün hava bulutluydu. İki gün önce hava yağmurluydu. Senin şehrinde hava nasıl? Haydi, sen de anlat.

b. Şehrinin hava durumu grafiğini çiz ve anlat.

Empty space for drawing and writing the weather forecast for the student's city.

c. Soruları cevapla.

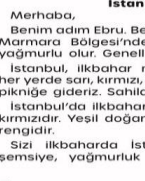
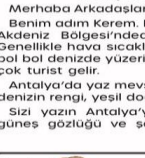
Trabzon'da ve senin şehrinde iki gün önce hava nasıldı?	Trabzon'da ve senin şehrinde dün hava nasıldı?	Trabzon'da ve senin şehrinde bugün hava nasıl?
.....		
.....		
.....		

208 7. Ünite Hava Nasıl?

Şekil 4.54 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

- 2 a. Metni oku. Okuma sırasında şehirlere puan ver.
b. Hangi şehre, kaç puan verdin? Arkadaşlarınla paylaş.

Dört Şehir Dört Mevsim

1 İstanbul'da İlkbahar Mevsimi Merhaba, Benim adım Ebru. Ben İstanbul'da yaşıyorum. İstanbul Marmara Bölgesi'ndedir. Burası ilkbaharda serin ve yağmurlu olur. Genellikle hava sıcaklığı 22 derecedir. İstanbul, ilkbahar mevsiminde rengârenktir. Çünkü her yerde sarı, kırmızı, mor laleler açar. Biz bu mevsimde pikniğe gideriz. Sahilde yürürüz. Bisiklet süreriz. İstanbul'da ilkbahar mevsiminin rengi yeşil, mavi ve kırmızıdır. Yeşil doğanın, mavi denizin, kırmızı lalelerin rengidir. Sizi ilkbaharda İstanbul'a bekliyorum. Çantanıza şemsiye, yağmurluk ve hırka koymayı unutmayın. Puanım: 5 10 15 20	2 Antalya'da Yaz Mevsimi Merhaba Arkadaşlar, Benim adım Kerem. Ben Antalya'da yaşıyorum. Antalya Akdeniz Bölgesi'ndedir. Burası yazın çok sıcak olur. Genellikle hava sıcaklığı 40 derecedir. Bu mevsimde biz bal bal denizde yüzeriz ve güneşleniriz. Yazın Antalya'ya çok turist gelir. Antalya'da yaz mevsiminin rengi mavi ve yeşildir. Mavi denizin rengi, yeşil doğanın rengidir. Sizi yazın Antalya'ya bekliyorum. Çantanıza şapka, güneş gözlüğü ve şort koymayı unutmayın. Puanım: 5 10 15 20
3 Rize'de Sonbahar Mevsimi Merhaba, Benim adım Fadime. Ben Rize'de yaşıyorum. Rize Karadeniz Bölgesi'ndedir. Burası sonbaharda ılık ve güneşli olur. Hava sıcaklığı genellikle 20 derecedir. Bu mevsimde çay toplarız. Kışa hazırlık yaparız. Pekmez ve turşu hazırlarız. Rize'de sonbahar mevsiminin rengi sarı, turuncu ve yeşildir. Sarı ve turuncu yaprakların, yeşil doğanın rengidir. Sizi sonbaharda Rize'ye bekliyorum. Çantanıza, şemsiye ve yağmurluk koymayı unutmayın. Puanım: 5 10 15 20	4 Erzurum'da Kış Mevsimi Merhaba, Ben Uğur. Erzurum'da yaşıyorum. Erzurum Doğu Anadolu Bölgesi'ndedir. Burası kışın çok soğuk ve karlı olur. Hava sıcaklığı genellikle -15 derecedir. Bu mevsimde biz kayak yaparız. Kar topu oynarız. Kardan adam yaparız. Erzurum'da kış mevsiminin rengi beyazdır. Beyaz, karın rengidir. Sizi kışın Erzurum'a bekliyorum. Çantanıza eldiven, bere, atkı, kazak ve mont koymayı unutmayın. Puanım: 5 10 15 20

c. Sen en çok hangi şehri beğendin? Niçin? Söyle.

Hava Nasıl? 7. Ünite 211

Şekil 4.55 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Şimdi sıra sende!

6 a. Tabloyu doldur.

	Senin şehrinin adı ne?
Hava sıcaklığı kaç derece?	Erzurum'da hava sıcaklığı -15 derecedir.
Senin şehrinin rengi ne?	Erzurum'un rengi beyazdır.
Sen bu mevsimde neler yaparsın?	Bu mevsimde kayak yaparız. Kar topu oynarız. Kardan adam yaparız.
Arkadaşların şehrine gelmek istiyor. Onlara neler tavsiye edersin?	Çantanıza eldiven, bere, atkı, kazak ve mont koymayı unutmayın.

b. Erzurum'la kendi şehri karşılaştı ve anlat.

.....
--

Hava Nasıl? 7. Ünite 213

Şekil 4.56 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

2 Dinle ve tekrar et.

Yönler

kuzeybatı kuzey kuzeydoğu
batı doğu
güneybatı güney güneydoğu

3 a. İncele, oku ve öğren.

Türkiye'nin kuzeyinde Ukrayna vardır. Ukrayna, Türkiye'nin kuzeyindedir.
Türkiye'nin güneyinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vardır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Türkiye'nin güneyindedir.
Türkiye'nin batısında Yunanistan vardır. Yunanistan, Türkiye'nin batısındadır.
Türkiye'nin doğusunda İran vardır. İran, Türkiye'nin doğusundadır.

b. Sen de ülkenin haritasını çiz ve örnekteki gibi cümleler kur.

218 7. Ünite Hava Nasıl?

Şekil 4.57 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

2 a. Metni dinle. Dinleme sırasında boşlukları tamamla.
b. Arkadaşınla eşleş. Cevaplarınızı karşılaştırın.

Türkiye'yi Tanıyorum

Türkiye, Asya ile Avrupa kıtasındadır. Türkiye'nin başkenti Ankara'dır. Kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'tür.
Türkiye çok güzel bir ülkedir. Üç tarafında deniz vardır: Karadeniz, Akdeniz ve batısında Ege Denizi.
Türkiye'nin nüfusu 83 milyondur. Türkiye'nin para birimi Türk lirasıdır. En kalabalık şehri İstanbul'dur. Türkiye'ye her yıl milyonlarca turist gelir. Çünkü Türkiye'de her tatil yapılır. Turistler en çok Antalya ve Muğla'ya gelirler. İstanbul'a her mevsim turist gelir. Çünkü İstanbul önemli bir kültür şehridir.
Türkiye ılık bir iklime sahiptir. Doğusu soğuk ve karlıdır. Güneyi sıcak olur. Sizi de Türkiye'ye davet ediyoruz.

3 Soruları metne göre cevapla.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu kim?
Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucu Mustafa Kemal Atatürk'tür.

Başkenti neresi? Para birimi ne?
Nüfusu ne kadar? Kaç mevsim yaşanır?
İklimi nasıldır? İstanbul'a her mevsim niçin turistler gelir?

216 7. Ünite Hava Nasıl?

Şekil 4.58 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Şimdi sıra sende!

4 Tabloyu kendi ülkeneye göre doldur ve anlat.

Ülkenin adı ne?	→	
Kurucusu kim?	→	
Başkenti neresi?	→	
Para birimi ne?	→	
Nüfusu ne kadar?	→	
Kaç mevsim yaşanır?	→	
Ülkende hava nasıl?	→	

Şekil 4.59 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Proje Zamanı

1 a. Örnek afişi incele.

Neler Yapmalısın?

- Örnek afişi incele.
- Ülkenizdeki tarihi yerlerin ve ülkenize özgü yemeklerin fotoğrafını çek.
- Ailenden yardım almayı unutma.

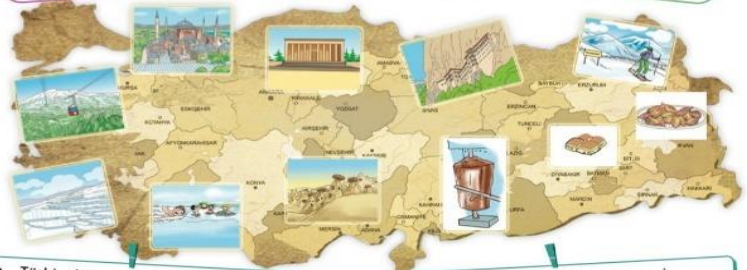
Sen de Ülkemi Tanı

Nasıl Yapmalısın?

- Bu fotoğraflarla örnekteki gibi bir afiş hazırla.
- Afişinde kısa bilgiler vermeyi unutma.
- Ülkeni tanıtan bir video çek. Bu videoyu düzenle.

Nasıl Sunmalısın?

- Videoyu arkadaşlarına izlet.
- Afişten hareketle sunum yap.
- Afişini sınıf panosuna as.

- Türkiye'nin nüfusu 83 milyondur.
- Başkenti Ankara'dır.
- Para birimi Türk lirasıdır.
- Kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'tür.

- Türkiye'de bir yılda dört mevsim yaşanır.
- Türkiye Asya ve Avrupa kıtalarında yer alır.

Unutma!
Bir hafta süren var.

Arkadaşların projeyi beğendi mi?

mükemmel

çok iyi

iyi

fena değil

Şekil 4.60 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

4.2.8.1. A) Hava Nasıl?

Bu bölümde mevsimlere, aylara, farklı ülkelerdeki hava durumuna yer verilmiştir. “Bir Yıl Dört Mevsim, Hepsi Ayrı Resim” adlı okuma metninde öğrenciler hangi

97

mevsimde neler yaptıklarını anlatmaktadırlar. Elma ve ceviz toplamak, reçel yapmak, kışlık yiyecek hazırlamak gibi kültür unsurlarına değinilirken Uludağ'dan da söz edilmiştir. Bunun yanı sıra mevsimlerle ilgili bir bilmeceye de yer verilmiştir. Sonrasında öğrencilerden hangi mevsimi sevdikleri ve bu mevsimlerde neler yaptıklarını yazmaları ve anlatmaları istenmiştir. Sonrasında öğrencilere ülkelerinde hangi mevsimlerin olduğu ve hangi aylarda bu mevsimlerin yaşandığı sorulmuştur. Bu etkinliklerle hedef kültür ve kaynak kültür arasında etkileşim hedeflenmiştir. Haritayı İncele etkinliği ve Ülkelerden Hava Durumları dinleme metninde “İzlanda, Arnavutluk, Pakistan, Moritanya, Etiyopya, Afganistan, Türkiye, Somali, Kosova” gibi ülkelerin hava durumlarına yer verilmiştir. Sonrasında öğrencilerden yaşadıkları şehirleri, oradaki hava durumunu yazmaları istenmiştir. “Hava Durumu Grafiğini İncele” bölümünde Türkiye haritası verilmiş harita üzerinden Trabzon'un hava durumuyla ilgili bilgiler verilerek öğrencilerden aynı şekilde Trabzon ve kendi şehirlerindeki hava durumu karşılaştırarak yazmaları istenmiştir.

4.2.8.2. B) Dört Mevsim Türkiye

Bu bölümde yönler, giysi adları, mevsime göre giysi seçimi gibi konulara yer verilmiştir. Haritayı incele bölümünde “İstanbul, Ankara, Antalya, Rize, Erzurum, Antalya” gibi şehirler görsel unsurlarla birlikte verilmiştir. “Dört Şehir Dört Mevsim” adlı okuma metninde “İstanbul, Antalya, Rize, Erzurum” gibi şehirlerde hangi mevsimde neler yapılır, şehirlerin özellikleri nelerdir görsel unsurlarla desteklenerek verilmiştir. Şimdi sıra sende bölümünde öğrencilerin Erzurum ve kendi şehirlerini mevsim özellikleri açısından karşılaştırarak yazmaları istenmiştir. Bu etkinliklerle hedef kültür ve kaynak kültür arasında etkileşim hedeflenmiştir. “Türkiye’yi Tanıyorum” dinleme metninde Türkiye haritasına, Atatürk ve Türk bayrağı görseline yer verilmiştir. Dinleme metninde Türkiye’nin tanıtımı yapılmıştır. Dinleme metninin sonrasında öğrencilerden kendi ülkelerini tanıtmaları kurucularını, başkentlerini belirtmeleri istenmiştir. Bu etkinliklerle hedef kültür ve kaynak kültür arasında etkileşim hedeflenmiştir. Yönlerle ilgili konu öğrencilere Türkiye haritası ve Türkiye’ye komşu olan “Ukrayna, Yunanistan, Kıbrıs, İran” gibi ülkelerle verilmiştir. Konunun ardından öğrencilerden kendi ülkelerinin haritalarını çizmeleri ve ülkelere komşu olan ülkelerin adını yazmaları istenmiştir. Bu etkinlikle hedef kültür ve kaynak kültür arasında etkileşim amaçlanmıştır.

4.2.8.3. C) Mevsimler

İzleme bölümünde yer alan “Kare Mevsimler” adlı çizgi film ile hedef kültür ve farklı kültürler arasında etkileşim amaçlanmıştır. Maarif Türkçe Gurubu adlı bölümde yer

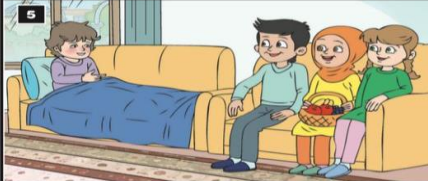
alan “Hava Nasıl” adlı okuma metninde farklı ülkelerden öğrenciler kendi ülkelerindeki hava durumlarından söz etmektedirler. Proje zamanı bölümünde görev odaklı yaklaşıma göre öğrencilere kendi ülkelerinin tarihi yerlerini, ülkelerine özgü yemekleri tanıtan bir afiş ve video hazırlama projesi verilmiştir. Bu projeyle hedef kültür ve farklı kültürler arasında etkileşim amaçlanmıştır.

4.2.9. 8. Ünite Geçmiş Olsun

Bu ünite üç bölümden oluşmaktadır. A bölümünde hastalık adları, vücut organları; B bölümünde kişisel bakım ifadeleri, sağlıklı beslenme; C bölümünde TRT izleme etkinliği, Maarif Türkçe Grubu ve proje zamanı yer almaktadır. Ünitinin kapak görselinde kişisel bakım, bakteriler-virüsler, hasta- doktor gibi görsellere yer verilmiştir. Konular yabancı dil öğrenen öğrenciler için öncelikli becerilerden oluşmaktadır. Üniteye ait bazı görsellere aşağıda yer verilmiştir.

Şekil 4.61 8. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

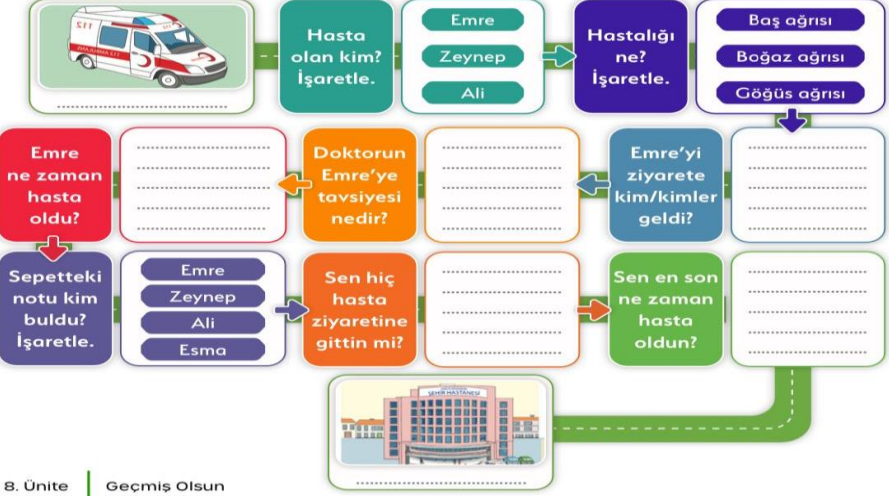

Hasta Ziyareti
Zeynep-Esma-Ali: Geçmiş olsun Emre!
Emre: Çok teşekkür ederim arkadaşlar.
Zeynep: Emre, ben sana "Terli terli su içme!" dedim. Gördün mü, hasta oldun.
Emre: Haklısın Zeynep.
Ali: Peki doktora gittin mi?
Emre: Evet, doktora gittim. Doktor üç tane ilaç verdi.
"Bol bol meyve ye ve su iç!" dedi.
Esma: Biz de sana bir sepet meyve getirdik.
Emre: Teşekkür ederim arkadaşlar.
Emre-Esma-Ali: Rica ederiz Emre.

Emre: Arkadaşlar, bakın! Bu sepette bir not var.
Esma: Gerçekten mi! Notta ne yazıyor?
Emre: Okuyorum.
"Sağlıklı olmak için bol bol meyve ye. Okulda çok koşma, terleme. Bu size son şifrem. Doğum gününde sürprizi bekle."
Zeynep: Arkadaşlar şifreyi anladınız mı? Bu ne demek?
Esma: Ben hiçbir şey anlamadım.
Zeynep: Acaba bu notları kim yazdı? Niçin yazdı? Bir tahmininiz var mı?
Emre: Ben buldum. Ama söylemiyorum. Doğum gününü bekleyelim.

4 Soruları cevapla. Ambulansı hastaneye ulaştır.

228

8. Ünite | Geçmiş Olsun

Şekil 4.62 8. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Şimdi sıra sende!

5 Arkadaşın hasta oldu. Ona ne söylersin? Neler tavsiye edersin? Yaz ve söyle.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

232

8. Ünite | Geçmiş Olsun

Şekil 4.63 8. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

4.2.9.1. A) Geçmiş Olsun

Bu bölümde hastalıkla ilgili kavramlar, günlük yaşamda karşılaşılabilecek hasta-doktor diyalogları, vücut organları gibi konulara yer verilmiştir. "Geçmiş Olsun Emre" adlı okuma metninde hedef kültürdeki hasta ziyareti geleneğine yer verilmiştir. Metin altı

etkinliklerde öğrencilere hasta ziyaretine gidip gitmedikleri sorularak ülkelerinde bu tarz geleneklerle ilgili bilgi vermeleri sağlanarak hedef kültür ve kaynak kültür arasında etkileşim hedeflenmiştir. Şimdi Sıra Sende etkinliğiyle öğrencilere “hasta olan birine neler tavsiye edersiniz.” diye sorularak kaynak kültürde hastalık zamanları yapılan geleneksel yöntemlerle ilgili bilgi verilmesi hedeflenmiştir. Bölüm görsellerle desteklenmiştir.

4.2.9.2. B) Kişisel Temizlik

Bu bölümde kişisel bakım ve temizlik konularıyla ilgili kelimeler verilmiştir. Sağlıklı olmak için neler yapılması gerektiği görsel unsurlarla desteklenerek öğrencilere sunulmuştur. Etkinlikler buna göre tasarlanmıştır. Öğrencilerden kişisel temizliğin önemi, sağlıklı yiyeceklerin önemi ile ilgili yazma etkinlikleri yapmaları istenmiştir.

4.2.9.3. C) Elif ve Arkadaşları Geçmiş Olsun

İzleme bölümünde yer alan “Elif ve Arkadaşları Geçmiş Olsun” adlı çizgi film ile hedef kültür ve farklı kültürler arasında etkileşim amaçlanmıştır. Maarif Türkçe Gurubu adlı bölümde yer alan “Hasan Hasta” adlı okuma metninde farklı ülkelere öğrenciler hastalıkları ve sağlıklı yiyeceklerden söz etmektedirler. Proje zamanı bölümünde görev odaklı yaklaşıma göre öğrencilere sağlıkla ve kişisel temizlikle ilgili bir afiş ve video hazırlama projesi verilmiştir. Bu projeye hedef kültür ve farklı kültürler arasında etkileşim amaçlanmıştır.

4.2.10. 9. Ünite Mutlu Günüm

Bu ünite üç bölümden oluşmaktadır. A bölümünde, kutlama ifadeleri, tebrik-temenni ifadeleri; B bölümünde niteleyiciler, zaman ifadeleri; C bölümünde TRT izleme etkinliği, Maarif Türkçe Grubu ve proje zamanı yer almaktadır. Ünite kapağında doğum günü kutlaması ve 23 Nisan kutlaması görsellerine yer verilmiştir. Konular yabancı dil öğrenen öğrenciler için öncelikli becerilerden oluşmaktadır. Üniteye ait bazı görsellere aşağıda yer verilmiştir.

Şekil 4.64 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

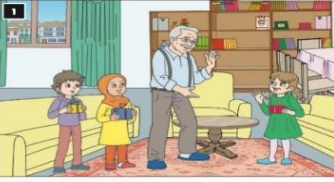
4 a. Metni oku. Kim hangi hediye aldı? Okuma sırasında bul ve yaz.
b. Cevaplarını arkadaşlarınla paylaş.

Şifre Çözülüyor!

1

Zeynep: Merhaba, Osman Dede.
Osman Dede: Merhaba kızım, hoş geldin.
Zeynep: Hoş bulduk. Herkes geldi mi?
Osman Dede: Evet, herkes geldi. Ali de birazdan gelecek.

2

Zeynep: Arkadaşlar, hediyeler hazır mı?
Esmâ: Evet, hazır. Hepimiz çok heyecanlıyız.
Zeynep: Neler aldınız? Merak ettim.
Emre: Ben Ali'ye kablosuz kulaklık aldım.
Zeynep: Ali müzik dinlemeyi sever. Bence bu hediyeyi çok beğenecek.
Esmâ: Ben, Ali'ye fotoğraf albümü aldım.
Zeynep: Ben de kol saati aldım.

3

Osman Dede: Şşşt, sessiz olun çocuklar! Ali geliyor.
Zeynep-Emre-Esmâ- Osman Dede: İyi ki doğdun Ali! İyi ki doğdun Ali!
Ali: Aa, herkes burada! Çok teşekkür ederim, çok mutlu oldum.

4

Emre: Artık şu lezzetli yiyeceklerin tadına bakalım.
Zeynep: Emre biraz sabret. Önce Ali'ye hediyelerini verelim.
Esmâ: Bence de. İyi ki doğdun Ali, mutlu yıllar.
Zeynep: Doğum günün kutlu olsun Ali.
Emre: Mutlu yıllar Ali. Nice senelere.
Ali: Hepinize çok teşekkür ederim.
Osman Dede: Ali ben de sana bir hatıra defteri aldım. Doğum günün kutlu olsun. Sağlıklı bir ömrün olsun.
Ali: Teşekkür ederim dede.

Mutlu Günüm | 9. Ünite **253**

Şekil 4.65 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

3 Kalıp ifadeleri oku. Tabloyu doldur.

Kalıp İfadeler	temenni	tebrik	haberleşme
Merhaba	☐	☐	☒
Teşekkür ederim.	☐	☐	☐
Kolay gelsin.	☐	☐	☐
Sağ olasın.	☐	☐	☐
Hayırlı olsun.	☐	☐	☐
İnşallah kazanırsın.	☐	☐	☐

Şekil 4.66 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Söz Varlığı

1 Dinle ve tekrar et.

Tebrik/Temenni İfadeleri

yarışma

↓

Başarılar dilerim.

↓

İnşallah kazanırsın.

↓

Tebrikler.

mezuniyet

↓

Tebrik ederim.

↓

Başarılar dilerim.

↓

Hayırlı olsun.

doğum günü

↓

Doğum günün kutlu olsun.

↓

Yaş günün kutlu olsun.

↓

İyi ki doğdun.

bayramlar

↓

Bayramın kutlu olsun.

↓

Bayramın mübarek olsun.

↓

Nice bayramlara.

2 Cümleleri oku. Doğru ifadeleri yaz.

Kalıp İfadeler	Tebrik/Temenni İfadeleri		
Ebru okuldan mezun oluyor.	<i>Tebrik ederim.</i>	<i>Başarılar dilerim.</i>	<i>Hayırlı olsun.</i>
Bugün Ayşe'nin doğum günü.			
Bugün bayram.			
Tavşan ve kaplumbağanın yarışması var.			

3 a. Sizin ülkenizde hangi özel günler var?

b. Bu özel günler için hangi tebrik/temenni ifadelerini söylersin?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Mutlu Günüm | 9. Ünite **259**

Şekil 4.67 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

B. Bayramınız Kutlu Olsun!

İletişimsel İşlevler

Zaman hakkında bilgi isteme-bilgi verme/ Planlarını anlatma/ Kutlama-tebrik etme/ Duygularını ifade etme/ Davet etme/ Onaylama/ Kabul etme/ Reddetme/ Teklifte bulunma/ Kişisel görüş bildirme/ Betimleme/ Sesli/görüntülü araçlarla iletişim kurma/ Gerekleştirme/ Hitap etme

Okuma

1 Şarkıyı dinle ve söyle.

2 Afişi incele, tabloyu tamamla.

Ülkeler *Mali, Irak ve Kosova'dan çocuklar katılacak.*

Yer

Zaman

Etkinlikler

Mutlu Günüm | 9. Ünite 263

Şekil 4.68 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Şimdi sıra sende!

6 a. Tabloyu doldur.

Sizin ülkenizde hangi bayramlar var?

Ne zaman kutlarsınız?

Kutlamada neler yaparsınız?

b. Bu bayramlardan birini seç. Arkadaşını davet et.

Gönderen	Alıcı
..... 	

Mutlu Günüm | 9. Ünite 265

Şekil 4.69 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Dil Bilgisi ! Dil Bilgisi ve Telaffuz Kitabı sayfa B bölümüne bak.

Dinleme

1 Videoyu izle. Bebeğin adı ne olacak? Söyle.

TRT Çocuk
Canım Kardeşim
Aramıza Hoşgeldin

2 Tebrik ifadelerini oku. Bebek doğduğunda hangilerini söyleriz? İşaretle.

☐ Allah analı babalı büyüksün. ☐ Tebrik ederim. ☐ Allah mesut etsin.

☐ Doğum günün kutlu olsun. ☐ Maşallah. ☐ Allah başıslasın.

☐ Nice yaşlara. ☐ Hayırlı olsun.

3 a. Metni dinle. Dinleme sırasında boşlukları uygun kelimelerle doldur.
b. Cevaplarını arkadaşlarınla paylaş.

Zeynep'in Günlüğü

Müjde, Ali'nin Kardeşi Doğdu! 20.08.2021

Sevgili Günlük,

Bugün çok güzel bir haber aldım. Ne oldu biliyor musun? Ali'nin bir kardeşi oldu. Bebeğin adı Sümeyye. Çok merak ediyorum. Acaba Sümeyye kime benziyor? annemle, onları ziyarete gideceğiz. Bebeği göreceğiz. Gitmeden önce bebeğe bir alacağız. Çünkü biz yeni doğan bebeklere hediyeler alınız. Sence Sümeyye'ye ne hediye alalım? Ben bunu biraz düşünüyüm. sana bebeği anlatacağım. Şimdi uyuyorum.

Görüşmek üzere.

Mutlu Günüm | 9. Ünite

Şekil 4.70 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Şimdi sıra sende!

6 Soruları oku ve cevapla.

Bebek doğduğunda neler yaparsınız?	Bebeğe hediye alır mısınız? Ne tür hediyeler alırsınız?	Sizde bebeğe ismi kim koyar? Niçin?
---	--	--

Mutlu Günüm | 9. Ünite

Şekil 4.71 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

4.2.10.1. A) Doğum Günü

Bu bölümde kutlama-tebrik, duygularını ifade etme, davet etme, hediyeler gibi konulara yer verilmiştir. “Şifre Çözülüyor” adlı okuma metninde aile ilişkilerine, doğum günü kutlamasına yer verilirken Bursa’dan da söz edilmektedir. Söz varlığı bölümünde duygulara yer verilmiştir. Altında yer alan etkinlikte öğrencilerden kendi duyguları ve arkadaşlarının duygularıyla ilgili bilgi vermeleri istenmiştir. Bunun yanı sıra bu bölümde

hedef kültürde kullanılan “kolay gelsin, sağ olasın, hayırlı olsun, inşallah kazanırsın, bayramın kutlu olsun, bayramın mübarek olsun, nice bayramlara, yaş günün kutlu olsun” gibi kalıp ifadelerle yer verilirken öğrencilerden kendi ülkelerindeki özel günleri ve hangi temenni ifadelerini kullandıklarını yazmaları istenmiştir. Bu şekilde hedef kültür ve kaynak kültür arasında etkileşim hedeflenmektedir. Bölüm görsel unsurlarla desteklenmiştir.

4.2.10.2. B) Bayramınız Kutlu Olsun

Bu bölümde kutlamalar, bayramlar, kişilerle ilgili temel niteleyiciler gibi konulara yer verilmiştir. “Dünya Çocukları Türkiye’de Buluşuyor” adlı afişte farklı ülke isimlerine ve bayraklarına yer verilirken geleneksel Türk çocuk oyunlarından olan sandalye kapmaca, yumurta taşıma, çuval yarışına yer verilmiştir. “Dünya Çocukları Türkiye’de” adlı okuma metninde 23 Nisan Çocuk Bayramına vurgu yapılırken farklı milletlerden çocuklara yer verilmiştir. Metin altı sorularda öğrencilere ülkelerinde hangi bayramlar olduğu, ne zaman kutladıkları ve bu kutlamalarda neler yaptıkları sorulmuştur. Bu etkinliklerle hedef kültür ve kaynak kültür arasında etkileşim amaçlanmaktadır. Dinleme bölümünde yer alan “Canım Kardeşim Aramıza Hoş Geldin” adlı metinde yeni bir bebek doğduğunda hedef kültürde kullanılan “Allah analı babalı büyütsün, maşallah, Allah bağışlasın” gibi kalıp ifadelerle yer verilmiştir. “Zeynep’in Günlüğü” adlı dinleme metninde doğumla ilgili geleneksel bir ziyaret olan bebek görme ziyareti, hediye alma geleneği ve kırk mevlidi töreninden söz edilmiştir. Metin altı sorularda öğrencilere kendi ülkelerinde bebek doğduğunda neler yaptıkları, ne hediye aldıkları ve bebeğe kimin isim verdiğiyle ilgili sorular sorulmuştur. Bu etkinlikle hedef kültürle kaynak kültür arasındaki benzerlikleri farklılıkları görmeleri hedeflenmektedir. Bölüm görsellerle desteklenmiştir.

4.2.10.3. C) Pırıl’ın Doğum Günü Pastası

İzleme bölümünde yer alan “Pırıl’ın Doğum Günü Pastası” adlı çizgi film ile hedef kültür ve farklı kültürler arasında etkileşim amaçlanmıştır. Maarif Türkçe Gurubu adlı bölümde yer alan” Vitora’nın Mutlu Günü” adlı okuma metninde farklı ülkelerden öğrenciler yeni kardeşi olan arkadaşlarına dilek ve temennilerde bulunmaktadır. Proje zamanı bölümünde görev odaklı yaklaşıma göre öğrencilere davetle ilgili afiş ve video hazırlama projesi verilmiştir. Bu projeye hedef kültür ve farklı kültürler arasında etkileşim amaçlanmıştır.

4.2.11. 10. Ünite Tatil Planım

Bu ünite üç bölümden oluşmaktadır. A bölümünde hobiler, otel ve rezervasyon işlemleri; B bölümünde hobiler, tatille ilgili ifadeler; C bölümünde TRT izleme etkinliği, Maarif Türkçe Grubu ve proje zamanı yer almaktadır. Ünite kapağında tatille ve kampla ilgili görsellere yer verilmiştir. Konular yabancı dil öğrenen öğrenciler için öncelikli becerilerden oluşmaktadır. Üniteye ait bazı görsellere aşağıda yer verilmiştir.

Şekil 4.72 10. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Şekil 4.73 10. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

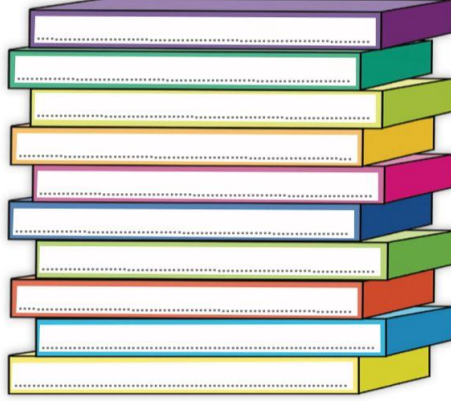
5 "Sırala ve Yaz" oyununu oyna ve balon kazan.

Nasıl Oynanır?

- ◆ Tablodaki cümleleri oku.
- ◆ Osman Dede ve çocuklar Bursa'da neler yapacak?
- ◆ Sırasıyla küplere yaz ve sırala.
- ◆ İki dakika zamanın var.
- ◆ Unutma! Her doğru cevap bir balon.

- İskender kebab yiyecekler.
- Ulu Cami'yi gidecekler.
- Şehir merkezine gidecekler.
- Uludağ'a gidecekler.
- Karagöz Müzesini gezecekler.
- Koza Han'a gidecekler.
- Bursa'yı seyredecekler.
- Kapalı çarşıya gidecekler.
- Piknik yapacaklar.
- Otelde dinlenecekler.

Şimdi sıra sende!

6 a. İzo şehrine gelmek istiyor. Haydi, onu gezdir.

Merhaba arkadaşım. Senin şehrine gelmek istiyorum. Nasıl gelebilirim?
Şehirde ne ile gezebilirim? Bana nereleri gezdirirsin?

b. Haritaya bak. Hangi ülkeleri gezmek istersin? Niçin? İşaretle ve söyle.

Tatil Planım

10. Ünite

281

Şekil 4.74 10. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

3 Kendi dilinde taşıtlarla ilgili bilmece bul. Türkçesini yaz ve söyle.

.....

.....

Şekil 4.75 10. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Proje Zamanı

1 Afişi incele. Sen de kendi afişini hazırla.

Neler Yapmalısın?

- Örnek afişini incele.
- Kendine bir tatil planı oluştur. Bunun için bir şehir seç.
- Bu şehir ile ilgili araştırma yap. Görseller bul.

Nasıl Yapmalısın?

- Sorulardan hareketle tatil afişini hazırla.
- Tatilde ne zaman, neler yapacaksın? Anlat.
- Tatilin ile ilgili bilgiler vermeyi unutma.

Nasıl Sunmalısın?

- Kısa bir film ya da sunum hazırla.
- Afiş ve film ile sınıfta sunum yap.
- Öğretmenin yardımıyla afişini sınıfa as.

Sorular

- ◆ Tatile kiminle gideceksin?
- ◆ Hangi ulaşım aracıyla gideceksin?

- ◆ Tatilde nerede, kaç gün kalacaksın?
- ◆ Yanına hangi eşyalarını alacaksın?
- ◆ Tatilde neler yapacaksın?

Merhaba arkadaşlar, benim adım Kerem. Ben tatilde İzmir'e gideceğim. İzmir, Türkiye'nin güneyinde güzel bir tatil şehridir. Tatile arkadaşım Kaan ile gideceğim. İzmir'e uçakla gideceğiz. Orada dört gün kalacağız. Otelde konaklayacağız. Yanımıza şapka, güneş gözlüğü, terlik, güneş kremi, fotoğraf makinesi ve yazlık kıyafetler alacağız. İzmir'de bol bol denize gireceğiz. Oyun oynayacağız, gezeceğiz ve fotoğraf çekeceğiz.

Arkadaşların projeyi beğendi mi?

mükemmel

çok iyi

iyi

fena değil

Tatil Planım | 10. Ünite **305**

Şekil 4.78 10. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

4.2.11.1. A) Yolculuk Başlasın

Bu bölümde konaklama, rezervasyon ve hobiler gibi konular yer almaktadır. Okuma bölümünde hedef kültüre ait mimari unsur, tarihi yerler ve yerleşim alanlarından “Ulu Camii, Yeşil Camii, Abdal Köprüsü, Koza Han, Uludağ, Kapalı Çarşı, Karagöz Müzesi” gibi yerler görselleriyle birlikte verilmiştir. Bunun yanı sıra Bursa’ya özgü “süt helvası, kestane şekeri, İskender kebabı, mercimek çorbası” gibi yiyeceklere de yer verilmiştir. Şimdi sıra sende etkinliğinde öğrencilere kendi ülkelerine nasıl gelinebileceği ve nereleri gezmeleri gerektiği sorulmuştur. Bu etkinlikten sonra bir dünya haritası verilmiş ve orada “Türkiye, Romanya, Macaristan, Bosna Hersek, Moritanya, Brezilya, Sudan, Pakistan” gibi ülkelerin tarihi yerlerinden görseller verilerek öğrencilere hangi ülkeleri gezmek istedikleri sorulmuştur. Bu etkinliklerle hedef kültür ve farklı kültürler arasında etkileşim amaçlanmaktadır. Söz varlığı bölümünde ulaşım araçlarına yer verilmiş ve sonrasında öğrencilerden kendi dillerinde taşıtlarla ilgili bir bilmece varsa Türkçe olarak yazmaları istenmiştir. Bölüm görsellerle desteklenmiştir.

4.2.11.2. B) Tatil Heyecanı

Bu bölümde tatil türlerine, hayalleri anlatmaya, hobilere yer verilmiştir. Dinleme bölümünde yer alan hobilerde hedef kültürde yer alan “ata binmek” kültür unsuruna yer verilmiştir. “Tatilini Anlat Hediye Al!” adlı okuma metninde yaz kampı afişinde geleneksel Türk sporlarından olan “okçuluk, güreş” gibi sporlara yer verilmiştir. Bunun yanı sıra aynı okuma metninde Suriye’nin Halep şehrinin tanıtımı yapılırken hedef kültürdeki festivallerden biri olan “Teknofest” ile ilgili bilgiler verilmiştir. Bu şekilde hedef kültür ve kaynak kültür arasında etkileşim hedeflenmektedir. Yazma bölümünde öğrencilerden kendi şehirlerini tanıtmaları, meşhur yemekleriyle ilgili bilgi vermeleri istenmiştir.

4.2.11.3. C) Biz İkimiz

İzleme bölümünde yer alan “Biz İkimiz” adlı çizgi film ile hedef kültür ve farklı kültürler arasında etkileşim amaçlanmıştır. Maarif Türkçe Gurubu adlı bölümde yer alan “Yaşasın Kamp Var !” adlı okuma metnine yer verilmiştir. Proje zamanı bölümünde görev odaklı yaklaşıma göre öğrencilere tatil planı ilgili afiş ve video hazırlama projesi verilmiştir. Bu projeye hedef kültür ve farklı kültürler arasında etkileşim amaçlanmıştır.

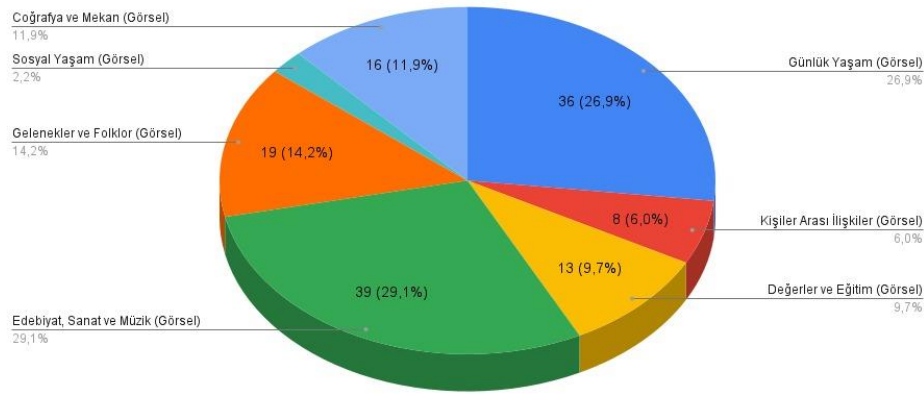
4.3. Maarif Türkçe Ortaokul A2.1 Kitabı ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.3 Maarif Türkçe öğretim seti ortaokul A2.1 ders kitabı ünitelere göre kültür unsurları

Kültür Öğeleri	1.Günlük yaşam		2.Kişiler arası ilişkiler		3. Değerler ve eğitim		4.Edebiyat, sanat ve müzik		5.Gelenekler ve folklor		6.Sosyal yaşam		7.Coğrafya ve mekân	
Üniteler	Görsel	Sözel	Görsel	Sözel	Görsel	Sözel	Görsel	Sözel	Görsel	Sözel	Görsel	Sözel	Görsel	Sözel
1.Ünite Yeni Arkadaşlar		1	1	12					2	1			1	14
2.Ünite Bir Planım Var!	2	3	3	3	2	2	6	2	1	4			2	9
3.Ünite Güne Merhaba		2	4	13		1	3	2	4	4				1
4.Ünite Çarşı Pazar	24	59		2			4	7	5	5				6
5.Ünite Renkli Dünyam		9			7	7	7	12	2	1			3	9

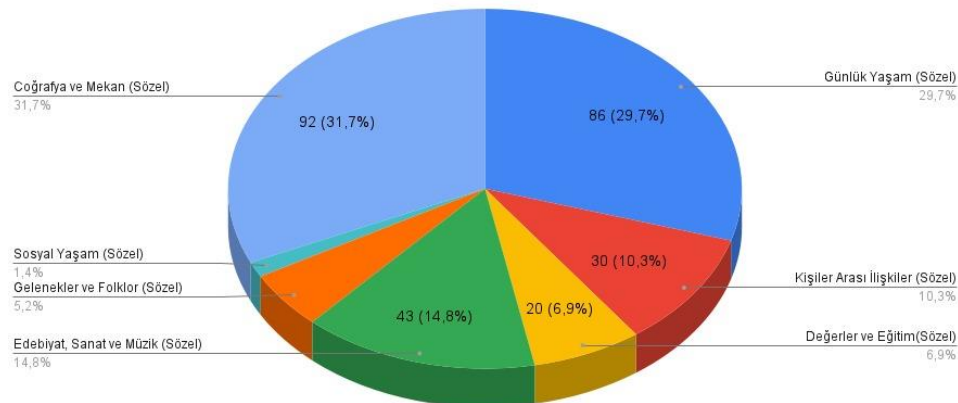
6.Ünite Dikkat Dikkat	7	4			5	5			2				5	11
7.Ünite Mevsimler ve Dünyamız	1	2					1	2	2				5	24
8.Ünite Sağlık Elimizde	1	2			1	2					3	3		
9.Ünite Bir Varmış Bir Yokmuş	1	4				3	17	24						4
10.Ünite Akıllı Robotlar					2	4	1	4	1			1		14
Toplam	36	86	8	30	13	20	39	43	19	15	3	4	16	92

A 2.1

Şekil 4.79 Maarif Türkçe öğretim seti ortaokul A2.1 ders kitabındaki görsel kültür unsurlarının yüzdesel dağılım oranı

A 2.1

Şekil 4.80 Maarif Türkçe öğretim seti ortaokul A2.1 ders kitabındaki sözel kültür unsurlarının yüzdesel dağılım oranı

4.3.1. 1. Ünite Yeni Arkadaşlar

Bu ünite üç bölümden oluşmaktadır. A bölümünde okulla ilgili kelimeler, zaman ifadeleri; B bölümünde selamlaşma, tanışma, tanıştirma, vedalaşma, nerede; C bölümünde TRT izleme etkinliği ve proje zamanı bölümü yer almaktadır. Konular A2 başlangıç düzeyi öğrencilerin becerilerine uygun olarak seçilmiştir. Ünitinin kapak fotoğrafında yer alan okul görselinde bulunan Türk bayrağıyla hedef kültüre dair farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Üniteye ait bazı görsellere aşağıda yer verilmiştir.

Şekil 4.81 1. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

b. Haydi, şimdi sen kendini tanıt.

2 Boşlukları tamamla. Arkadaşınla eşleş ve canlandır.

..... benim adım Arif. ne?

Merhaba, Esmâ.

Kaç yaşındasın Esmâ?

On iki yaşındayım. Sen?

Ben de 12 yaşındayım.

Nerelisin?

Ben Türkiyeliyim. Sen?

Ben de Suriyeliyim.

Tanıştığıma memnun oldum.

Ben de

8 1. Ünite Yeni Arkadaşlar

Şekil 4.82 1. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Söz Varlığı

1 a. Dinle ve tekrar et.

Selamünaleyküm Allah'a ısmarladık Allah'a emanet ol Aleykümselam

Hoşça kal Güle güle Merhaba Benim adım Arif Senin adın ne?

Ne var ne yok? İyilik sağlık. Sende ne var ne yok? İyi günler İyi akşamlar

Hayırlı günler Hayırlı sabahlar Memnun oldum. Ben de memnun oldum.

Seni arkadaşımla tanıştırayım. Nasılsınız? İyiyim, teşekkür ederim. Sen nasılsın?

Ben de iyiyim.

Yeni Arkadaşlar

1. Ünite

11

Şekil 4.83 1.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Yazma

1 a. Arif'in tatil anısını oku.

Merhaba Arkadaşlar,

Ben Arif. Biliyorsunuz bu mahalleye yeni taşındım. Şimdi size geçen yaz tatilimi anlatmak istiyorum. Merak ediyor musunuz? Haydi, o zaman başlayalım.

Ben geçen yaz ailemle Bosna-Hersek'e gittim. Oraya uçakla gittik. Orada bir hafta otelde kaldık. Bosna-Hersek'te, başkent Saraybosna'yı, Baş Çarşı ve müzeleri gezdik. Daha sonra Mostar'a gittik. Mostar'da köprünün üzerinde fotoğraf çektik ve çarşısını gezdik. Dedem bana buranın tarihini anlattı. Ben Bosna-Hersek'i çok sevdim. Ailemle tatil yapmak çok güzeldi. Arif'in seyr defterinden şimdilik bu kadar.

Görüşmek üzere. Hoşça kalın.

b. Arkadaşınla eşleş. Arif tatilde neler yaptı? Sor ve cevapla.

Konuşmalarınızda şu sorulara cevap verin.

Nereye gitti?

Ne zaman gitti?

Ne ile gitti?

Nerede kaldı?

Kaç gün kaldı?

Neler yaptı?

Kiminle gitti?

c. Sen tatilde neler yaptın? Yaz ve anlat.

[illegible]

30

1. Ünite

Yeni Arkadaşlar

Şekil 4.84 1.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

4.3.1.1. A) Yeni Okulum

Hedef kültüre ait kişi isimleri kullanılmıştır (Emre, Zeynep, Ali, Esma, Temel). Baş örtülü öğrenci görseliyle öğrencilerin kendi kültürü ve hedef kültür arasında bir ilişki kurmasına imkân verilmiştir. Boşluk doldurma etkinliğinde Türkiyeli ve Suriyeli öğrencinin tanıştırılması istenmiş bu şekilde hedef kültür ve farklı kültürden unsurlara yer verilmiştir. “Okulda İlk Günüm” adlı okuma metninde hedef kültüre ait selamlaşma ve tanışma ifadelerine yer verilmiştir. Söz varlığı bölümünde yer alan selamünaleyküm ve aleyküm selam ifadeleriyle hedef kültür ve farklı kültürler arasında etkileşim amaçlanmıştır. Bu bölüm görsellerle ve etkinliklerle desteklenmiştir.

4.3.1.2. B) Yeni Mahallem

Bu bölümde hedef kültüre ait kişi isimleri kullanılmıştır. (Emre, Arif, İrfan, Hakan, Ayşe, Dursun). “Komşularımız” adlı okuma metninde hedef kültürde aile yapısında kullanılan “dede ve evladım” kelimeleriyle farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Yine aynı metinde nezaket ifadesi olarak Türk kültüründe kullanılan “sağ olasın” yapısına da yer verilmiştir. “Arif’in Seyir Defteri” adlı dinleme metninde hedef kültüre ait “dede, babaanne, anne, baba, erkek kardeş, abla” gibi aile yapısını anlatan ifadelerle yer verilmiştir. Bunun yanı sıra dinleme metninde “mahalle, tarihi yarımada, İstanbul” gibi hedef kültüre ait yer isimlerine değinilmiştir. Soruları cevapla etkinliğiyle öğrencilerin kendi ailelerini tanıtmaları ve neler yapmayı sevdiklerini yazmaları istenmiştir. Bu şekilde hedef kültür ve kendi kültürlerini karşılaştırma imkânı verilmiştir. Söz varlığı bölümünde “fatih mahallesi ve İstanbul” gibi hedef kültüre ait yer isimlerine değinilmiştir. Arkadaşınla eşleş etkinliğinde öğrencilerden nerede yaşadıklarını yazmaları ve konuşmaları istenmiştir. Şarkı bölümünde yer alan “bakkal, manav, mahalle” kavramlarıyla Türk kültüründe günlük yaşamda kullanılan unsurlar öğrencilere verilmiştir. Konuşma bölümünde yer alan “İzo’dan Mesaj Var” adlı okuma metninde “anne, baba, kardeş” gibi Türk kültüründeki akrabalık adlarına değinilmiştir. Aynı zamanda günlük yaşamla ilgili kültür unsurlarından olan “yüzmek, bisiklet sürmek” gibi hobi unsurlarına yer verilmiştir. İzo’nun mesajına cevap ver etkinliğiyle öğrencilerin kendi ailelerini tanıtmaları istenmiştir. Bu şekilde hedef kültür ve öğrencinin kendi kültürü arasında benzerlik kurma amacı güdülmüştür. Yazma bölümünde yer alan “Arif’in Tatil Anısı” adlı okuma metninde Bosna Hersek ve tarihi yerlerinden bahsedilmiştir. Sonrasında öğrencilerden kendi tatil anılarını yazmaları istenmiştir bu şekilde farklı kültürleri tanıtmaya amaçlanmıştır.

4.3.1.3. C) Yeni Bir Arkadaş

Bu bölümde TRT Çocuk kanalında yayınlanan çizgi filme yer verilmiştir. Bu şekilde kültür etkileşimi amaçlanmıştır. Proje zamanı adlı bölümde görev odaklı yaklaşıma göre öğrencilerin kendilerini ve ailelerini tanıtan bir proje yapmaları istenmiştir.

4.3.2. 2. Ünite Bir Planım Var!

Bu ünite üç bölümden oluşmaktadır. A bölümünde, haftanın günleri, hobiler, haftalık program, kulüp etkinlikleri; B bölümünde, sosyal etkinlik adları, sosyal mekân adları, zaman çizelgeleri, davet ifadeleri, sıfatlar; C bölümünde, TRT izleme etkinliği ve proje zamanı gibi konulara yer verilmiştir. Ünitenin kapak görselinde yer alan “Hacivat ve Karagöz” görseli piknik yapan aile görseli ile kültür etkileşimi amaçlanmıştır. Üniteye ait bazı görsellere aşağıda yer verilmiştir.

Şekil 4.85 2.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

- 2 Metnin başlığını oku. Görsellerini incele. Bu metin ne hakkında olabilir? Söyle.
- 3 a. Metni oku. Arkadaşları Arif'e ne hediye alacaklar tahmin et.
b. Okuma sonrasında tahminlerini arkadaşlarıyla paylaş.

Hoş Geldin Sürprizi

1

Emre: Arkadaşlar, hafta sonu ne yapacaksınız?
Zeynep: Ben yarın annemle alışverişe gideceğim.
Esmâ: Ben ailemle pikniğe gideceğim. Emre, sen ne yapacaksın?
Emre: Arkadaşlarımla futbol oynayacağım. Sen de maça gelecek misin Ali?
Ali: Hayır, gelmeyeceğim. Çünkü bahçede babama yardım edeceğim.

2

Esmâ: Arkadaşlar, Arif nerede? Onu gördünüz mü?
Emre: Ben gördüm. Kantine gitti.
Zeynep: Arif dedin de aklıma bir fikir geldi.
Emre: Nasıl bir fikir? Haydi anlat.
Zeynep: Biliyorsunuz, Arif, mahallemize yeni taşındı. Pazar günü Arif'in evine "Hoş geldin." ziyaretine gidelim. Ne dersiniz?
Ali: Harika bir fikir!
Esmâ: Bence de çok iyi fikir. Hatta Arif'e söyleyeyim. Sürpriz olsun.
Ali: Arif'e bir de hediye alalım mı?
Zeynep: Çok iyi olur. Okuldan sonra bu konuyu tekrar konuşalım.
Emre: Şt, sessiz olun! Arif geliyor.

3

Arif: Merhaba arkadaşlar, ne yapıyorsunuz?
Emre: Biz mi? Sey! Sohbet ediyoruz.
Esmâ: Okul panosundaki afişi gördünüz mü?
Emre: Afis mi! Ne afisi?
Zeynep: Öğrenci kulüp seçimleri afisi.
Ali: Evet! Ben gördüm. Sahi bu sene hangi kulüpleri seçeceğiz?
Zeynep: Arkadaşlar, şimdi ders başlayacak. Bu konuyu sonra konuşalım.
Emre: Haydi o zaman, sınıfa gidelim.

4

Esmâ: Arkadaşlar, Arif'e ne hediye alacağız?
Emre: Bence futbol topu alalım.
Zeynep: Ben bu fikri beğenmedim. Bence Arif'e bir çanta alalım.
Esmâ: Çanta mı? Ne çantası?
Emre: Spor çantası. Hahaha!
Zeynep: Dalgı gecme Emre. Tabii ki spor çantası değil. Benim aklımda kamp çantası var.
Ali: Bence de Arif'e kamp çantası alalım. Çünkü Arif, gezmeyi seviyor. Eminim bu hediyeyi çok beğenir.
Esmâ: Tamam, anlaştık. O hâlde pazar günü saat 10.00'da parkta buluşalım. Herkes için uygun mu?
Emre-Ali-Zeynep: Evet, uygun.

Bir Planım Var! | 2. Ünite 35

Şekil 4.86 2. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Dil Bilgisi ! Dil Bilgisi ve Telaffuz Kitabı A bölümüne bak.

Dinleme

1 a. Afişi incele. Neler görüyorsun? Anlat.
b. Bu afiş ne hakkında olabilir? Söyle.

Kulübünü Seç, Kendini Keşfet!

RESİM VE FOTOĞRAFÇILIK KULÜBÜ

Yeteneklerinizi bizimle keşfedin. Resim ve fotoğrafçılık kulübünde buluşalım.

☑️ **Arif Güler**
Resim Atölyesi
🕒 12.30
📍 **Sak**

MÜZİK KULÜBÜ

Müziğin sesinde buluşalım.

☑️ **Beyaz Erteş**
Müzik Okulu
🕒 15.00
📍 **Cema**

SPOR KULÜBÜ

Spor yapalım zinde katalım! Spor kulübünde.

☑️ **Halim Süleymanoglu**
Spor Salonu
🕒 14.30
📍 **Perşembe**

GEZİ VE TANITMA KULÜBÜ

Yeni yerleri keşfetmek istiyorsun? O zaman ne duruyorsun! Haydi, gezi ve tanıtma kulübüne.

☑️ **Evliya Çelebi**
Konferans Salonu
🕒 16.00
📍 **Çarşamba**

BİLİM VE TEKNOLOJİ KULÜBÜ

Bilgiye mazara kadar ilim öğreniriz. Bilim yolculuğumuz devam ediyor. Kulübümüze ağız de bekliyoruz.

☑️ **Azra Sencer**
Bilim ve Teknoloji Salonu
🕒 15.00
📍 **Cema**

2 a. Metni dinle. Kim, hangi kulübü seçecek? Dinleme sırasında afişe yaz.
b. Metni tekrar dinle ve cevaplarını kontrol et.

Bir Planım Var! | 2. Ünite 39

Şekil 4.87 2. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

117

Yazma

1 a. Arif'in e-postasını oku.

Gönderen
Arif Çelebi

Alınan
Babacar Ebue

Merhaba Babakar,

Bugün çok heyecanlıyım. Çünkü yarın İstanbul'a geleceksin. Seninle İstanbul'un her tarafını gezeceğiz. Sana hafta sonu planımızı anlatmak istiyorum. Yarın akşam seni ailemle tanıştıracam. Çünkü onlar seninle tanışmayı çok istiyorlar. Cumartesi günü Topkapı Sarayı'na gideceğiz. Daha sonra Yerebatan Sarnıcı'nı gezeceğiz. Orada harika fotoğraflar çekeceğiz. Öğle yemeğinde balık yemek yiyeceğiz. Ben balık yemek çok severim. Bence sen de seveceksin. Yemekten sonra sana bir sürprizim olacak. Pazar günü ise vapurla boğaz turu yapacağız. Ardından arkadaşlarımla Çamlıca Tepesi'nde piknik yapacağız. Seni görmek için sabırsızlanıyoruz. Çünkü onlara senden çok bahsettik. Şimdilik hoşça kal.

Arif

Tühh, internetim kesildi! E- postayı Babakar'a gönderemedim.

b. Arif'in planını Babakar'a bir e- posta ile anlat.

Gönderen
Arif

Alınan
Babakar

Merhaba Babakar,

Arif, bugün çok heyecanlı. Çünkü yarın sen İstanbul'a geleceksin. Sana İstanbul'un her tarafını gezdirecek.

Bir Planım Var!

2. Ünite

45

Şekil 4.88 2.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

B. Nereye Gidelim?

Okuma

1 a. Duyuru metnini oku ve soruları cevapla.

Sevgili Öğrenciler,

Okulumuzun Tiyatro ve Sinema Kulübü, çocuk filmleri festivali düzenleyecek. Festival, 13 Kasım Cumartesi günü konferans salonunda gerçekleşecek. Festivalde, üç ayrı film yer alacak. İşte o muhteşem filmler:

Rafadan Tayfa 2: Göbeklitepe

Buz Devri

Çizmeli Kedi

Aslan: Hürkuş Kayıp Elmas

Festivale katılım ücretsizdir. Sizleri ve ailelerinizi festivale bekliyoruz.

Çapa Atatürk Ortaokulu Tiyatro ve Sinema Kulübü

b. Sen festivalde hangi filmi izlemek istersin? Neden?

Film adı:

Çünkü:

a. Festivali kim düzenliyor?

b. Festival nerede gerçekleşecek?

c. Festival ne zaman olacak?

ç. Festivalde hangi filmler yer alacak?

2 a. Afişi inceleye.

b. Metni oku. Okuma sırasında afişteki eksik bilgileri tamamla.

Çocuk Filmleri Festivali

			
Film adı: Aslan: Hürkuş Kayıp Elmas	Buz Devri		Rafadan Tayfa 2: Göbeklitepe
Film türü: macera	komedî	aksiyon	
Saat:	15.30	11.00	
Tarih: 13 Kasım 2021 Cumartesi		Bütün öğrencilerimiz ve aileleri davetlidir! Katılım ücretsizdir!	
Yer: Konferans Salonu			

Bir Planım Var!

2. Ünite

47

Şekil 4.89 2. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Şekil 4.90 2. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

4.3.2.1. A) Planın Ne?

Dinleme bölümünde hediye almak, ziyaret etmek, film izlemek, gibi günlük yaşamla ilgili kültür unsurlarına yer verilmiştir. Görsellere bak cümle tamamlama etkinliğiyle yine günlük yaşam ve özel günlerle ilgili kültür unsurlarına yer verilmiştir. “Hoş Geldin Sürprizi” adlı okuma metninde günlük yaşamdan spor ve futbola değinilmiştir. Ayrıca Türk kültüründe önemli bir yeri olan yeni taşınan birine hoş geldin ziyaretine gitmeye değinilmiştir. Bu şekilde hedef kültüre dair farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Soruları cevapla bölümünde yer alan “Sen olsan Arif’e hoş geldin hediyesi ne alırsın?” sorusuyla öğrencilerin kendi kültürlerinde bu tarz bir ziyarette neler yaptıklarıyla ilgili konuşmaları istenmiştir. Bu şekilde hedef kültür ve kendi kültürleri arasında bir ilişki kurmaları amaçlanmıştır. Görselleri incele ve hafta sonu planını ne etkinliği ile öğrencilerin günlük yaşamla ilgili boş zaman etkinlikleri ve hobilerini yazmaları ve anlatmaları istenmiştir. Bu şekilde kendi kültürlerindeki hobilerle ve boş zaman etkinlikleriyle ilgili bilgi vermeleri amaçlanmıştır. “Kulübünü Seç, Kendini Keşfet!” adlı dinleme metninin görsellerinde Ara Güler, Neşet Ertaş, Naim Süleymanoğlu, Evliya Çelebi ve Aziz Sancar gibi Türk kültüründe önemli bir yere sahip şahsiyetlere yer verilmiştir. Bu şekilde hedef kültürle ilgili farkındalık oluşturulmak istenmiştir. Söz varlığı bölümünde, “Babakar, Helen, Frank, Alex, Jennifer, Amanda”

gibi farklı kültürlerden kişi isimlerine yer verilmiştir. Yine söz varlığı bölümünde tiyatro, müzik spor gibi kültür unsurlarına da yer verilmiştir. Bu şekilde hedef kültür ve kaynak kültür arasında etkileşim amaçlanmıştır. Konuşma bölümünde yer alan “Murat’ın hafta sonu planı” adlı okuma metninde Türkiye’deki tatil günlerinden, hobilerden ve tarihi yerlerden bahsedilmiştir. Sonrasında öğrencilerden kendi hafta sonu planlarını anlatmaları istenmiştir. Bu şekilde öğrencilerin kendi kültürlerinde bu konuyla ilgili konuşmaları ve hedef kültür ile kaynak kültür arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları tanımaları amaçlanmıştır. Görselleri incele etkinliğinde spor, müzik, sanat, edebiyat gibi faaliyetlere yer verilmiştir. Ayrıca Kapadokya’ya ait bir görselde bulunmaktadır. Bu şekilde hedef kültüre dair farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Yazma bölümünde yer alan “Arif’in e-postasını oku” adlı etkinlikte hedef kültüre ait İstanbul şehrindeki Topkapı Sarayı, Yerebatan Sarnıcı, Çamlıca Tepesi, Boğaz gibi tarihi mekânlara yer verilmiştir. Bu şekilde hedef kültüre dair farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. İzo’dan sana mesaj var bölümünde, öğrencilerden İzo karakterini kendi ülkelerinde bir hafta gezdirmelerini istiyor. Nerelere gideceklerini, neler yapacaklarını yazmalarını istiyor bu şekilde kendi ülkelerindeki tarihi yerleri tanıtmaya imkânı verilmiştir.

4.3.2.2. B) Nereye Gidelim?

Okuma bölümünde çocuk filmleri festivali, Göbeklitepe gibi hedef kültüre ait unsurlara yer verilmiştir. Bu unsurlar görsellerle de desteklenmiştir. Düşün ve yaz etkinliğinde çocuk filmleri festivali senin okuluna geliyor hangi filmlerin olmasını istersin diye sorarak öğrencilere kendi kültürlerinden filmleri tanıtmaya imkânı verilmektedir. Düşün ve yaz etkinliğinde öğrencilerden bir festival düzenlemeleri ve ne tür etkinlikler yapmak istediklerini yazmaları isteniyor. Bu şekilde öğrenciler kendi kültürlerindeki festivalleri, törenleri tanıtmaya imkânı bulacaklardır.

Konuşma bölümünde afişlere bak etkinliğinde sinema, fuar, tarihi eserler sergisi, müze gibi edebiyat ve sanatla ilgili kültür unsurlarına yer verilmiş ve görsellerle desteklenmiştir. Oyun etkinliğinde hedef kültüre ait “saz” müzik aletine yer verilmiştir. Yazma etkinliği bölümünde farklı kültürden “Paul” ismine yer verilmiştir. Bahar Şenliği etkinliğinde geleneksel Türk oyunlardan halat çekme, çuval yarışı, kaşıktay yumurta taşıma, uçurtma uçurma gibi oyunlara yer verilmiştir. Bu şekilde hedef kültüre dair farkındalık oluşturulmak istenmiştir.

4.3.2.3. C) Bisiklet Festivali

Bu bölümde TRT Çocuk kanalında yayınlanan çizgi filme yer verilmiştir. Bu şekilde kültür etkileşimi amaçlanmıştır. Proje zamanı adlı bölümde görev odaklı yaklaşıma göre öğrencilerin bir festival projesi yapmaları istenmiştir.

4.3.3. 3. Ünite Güne Merhaba

Bu ünite üç bölümden oluşmaktadır. A bölümünde saatler, rutinler, soy ağacı; B bölümünde meslekler, araç-gereçler, fiiller; C bölümünde TRT izleme etkinliği ve proje zamanı bölümü yer almaktadır. Konular A2 başlangıç düzeyi öğrencilerin becerilerine uygun olarak seçilmiştir. Üniteye ait bazı görsellere aşağıda yer verilmiştir.

Şekil 4.91 3. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Mahalledeki İlk Haftam

Saat: 21.00

- Merhaba,
- Arif'in Seyir Defteri'ne hoş geldiniz.
- Bu mahalleye bir hafta önce taşındık. Burada yeni arkadaşlarla tanıştım. Onlarla aynı okula gidiyoruz. Mahalleyi, okulu ve yeni arkadaşlarımı çok sevdim.
- Bu hafta okulda kulüp seçimleri oldu. Ben gezi ve tanıtma kulübünü seçtim. Şimdi size güzel bir haberim var. Gezi ve tanıtma kulübü başkanı oldum. Çok mutluyum!
- Size biraz da günlük hayatımı anlatmak istiyorum.
- Ben hafta içi her sabah saat 06.30'da kalkarım. Önce elimi yüzümü yıkarım. Sonra ailemle kahvaltı ederim. Daha sonra dişlerimi fırçalarım ve okul kıyafetlerimi giyerim.
- Saat 08.00'de evden çıkarım. 08.15'te okula giderim. Öğleden önce dört saat derse girerim. Saat 12.30'da öğle yemeğimi yerim. Öğleden sonra da iki saat derse girerim.
- Saat 15.30'da okuldan çıkarım ve eve dönerim. Eve geldikten sonra önce ödevlerimi yaparım. Sonra bahçeye çıkarım ve dedeme yardım ederim. Bazen de arkadaşlarımla parkta oyun oynarım. Saat 19.00'da ailemle akşam yemeği yerim. Yemekten sonra kitap okurum. Özellikle gezi kitapları okumayı çok severim. Her gece genellikle saat 22.45'te yatarım.
- Masamdaki bu kitap bir gezi kitabı. Adı Seyahatname. Yazarı Evliya Çelebi. Bu kitabı bana dedem hediye etti. Evliya Çelebi ünlü bir gezgindir. Ben de Evliya Çelebi gibi gezgin olmak istiyorum.
- Yarın cumartesi. Hafta sonu için bir planım yok. Yarın herkes evde olacak. Sabah ailemle çok güzel bir kahvaltı edeceğim.
- İyi geceler.

b. Arkadaşınla eşleş. Cevaplarınızı kontrol edin.

c. Günlük rutinleriyle Arif'in rutinlerini karşılaştır. Benzerlikleri ve farklılıkları söyle.

Güne Merhaba

3. Ünite

61

Şekil 4.92 3.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

2 a. Metni dinle. Dinleme sırasında görselleri metne göre sırala.

b. Metni tekrar dinle. Görsellerle ilgili sıralamayı kontrol et.

c. Görsellerden hareketle metinde neler anlatılıyor? Söyle.

3 Soruları metne göre cevapla.

— Arif'in evine kimler geldi?	— Onlar Arif'in evine ne zaman geldiler?
— Onlar Arif'in evine niçin geldiler?	— Onlar Arif'e ne hediye aldı?
— Arif'in annesi onlara ne ikram etti?	— Onlar Arif'in evinde neler yaptılar?

4 İrfan Dede neyi, ne zaman yapar? Yaz.

5 a. Metnin başlığını tekrar oku. Bu başlık ne anlama gelebilir? Söyle.

b. Arkadaşlarınıza ne zaman, ne tür hediyeler alırsınız? Niçin?

c. Siz misafire neler ikram edersiniz?

Güne Merhaba

3. Ünite

65

Şekil 4.93 3.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Söz Varlığı

1 a. Arif'in aile ağacını incele.

Merhaba arkadaşlar, ben Arif. Benim büyük bir ailem var. İşte bu benim aile ağacım.

2 a. Sen de kendi aile ağacını oluştur.

b. Senin ailede kaç kişi var? Onları kısaca tanı.

Örnek Cümle:
Benim ailemde yedi kişi var. Babamın adı Osman, o 45 yaşında. Onun mesleği öğretmen.

c. Ailenden bir kişiyi seç ve onun bir gününü anlat.

3. Ünite | Güne Merhaba

Şekil 4.94 3.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Proje Zamanı

1 Afişi incele. Sen de kendi afişini hazırla.

Neler Yapmalısın?

- Örnek afiş incele.
- Tanıtım cümlelerini oku.
- Aileni tanıtan bir video çek.
- Ailenden bir kişi seç ve onunla röportaj yap.
- Röportajını videoya çek.

Ailemi Tanıtıyorum

Nasıl Yapmalısın?

- Çektiğin videoyu düzenle.
- Aile ağacı hazırla.
- Aile ağacında kendin, ailen, meslekler ve rutinler hakkında bilgiler ver.

Nasıl Sunmalısın?

- Aile ağacın ve çektiğin röportaj ile sınıfta sunum yap.
- Öğretmenin yardımıyla aile ağacını sınıf panosuna as.

Röportajın sırasında şu soruları sormayı unutma!

- Adın, soyadın ne?
- Kaç yaşındasın?
- Mesleğin ne?
- Bir günde neler yaparsın?

Merhaba arkadaşlar, benim adım Arif. İşte bu da benim aile ağacım. Size bugün ailemi tanıtacağım. Annem ve dedem ile röportaj yaptım. Şimdi size onları anlatacağım.

Bu benim dedem. Onun adı İrfan. Dedem 68 yaşında. O, mimar. Dedem bir günde neler mi yapar? Her sabah erkenden kalkar. Önce abdest alır, sonra namaz kılar. Daha sonra parkta yarım saat yürüyüş yapar. Genellikle öğleye kadar kitap okur. Öğleden sonra genellikle bahçede çalışır. Bazen de benimle İstanbul'u gezer. Bal bal fotoğraf çeker.

Unutma! Bir hafta süren var.

Arkadaşların projeyi beğendi mi?

mükemmel çok iyi iyi fena değil

84 3. Ünite | Güne Merhaba

Şekil 4.95 3.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

4.3.3.1. A) Rutinlerim

“Mahalledeki İlk Haftam” adlı okuma metninde hedef kültüre ait tarihi şahsiyetlerden biri olan Evliya Çelebi ve onun Seyahatname adlı eserine değinilmiştir. Bu şekilde hedef kültüre dair farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Hedef kültüre ait kişi isimlerine yer verilmiştir (Arif, Zehra, Şirin, Ferhat, Aslı, Kerem, Ayşe, Kübra, Hülya, Harun, Kadir, Kamil, Gülce,). “Çam Sakızı Çoban Armağanı” dinleme metniyle hedef kültürdeki komşuluk ilişkilerine değinilmiş ve aynı zamanda hedef kültüre ait atasözünün öğrencilere sezdirilerek öğretilmek istenmesi amaçlanmıştır. Dinleme metninden sonra yer alan sorularda “Siz misafire ne ikram edersiniz?” sorusuyla öğrencilerin kendi kültürlerindeki misafir ağırlama geleneğini anlatmaları istenmiştir. Bu şekilde hedef kültür ve kaynak kültür arasında etkileşim amaçlanmıştır. Abdest almak, namaz kılmak gibi dini değerlere görsellerle birlikte yer verilmiştir. Bu şekilde hedef kültür ve kaynak kültür arasında etkileşim amaçlanmıştır. Dinleme metni görsellerle desteklenmiştir. Bunun yanı sıra söz varlığı bölümünde yer alan aile ağacı ile aile yapılarına değinilmiştir. Öğrencilerden de kendi aile ağaçlarını yapmaları istenmiş bu şekilde hedef kültür ve kaynak kültür arasında etkileşim amaçlanmıştır. Yazma bölümünde yer alan Keloğlan adlı masal kahramanı ile hedef kültüre dair farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır.

4.3.3.2. B) Senin Mesleğin Ne?

Bu bölümde hedef kültürde iş hayatında yaygın olarak kullanılan meslek isimlerine yer verilmiştir (pilot, aşçı, polis, itfaiyeci, terzi, şoför, manav, mühendis, çiftçi, pazarcı, öğretmen, veteriner, tamirci, bahçıvan, mimar, yazar, çiçekçi, marangoz, fotoğrafçı, garson). Bütün bu meslekler görsellerle de desteklenmiştir. Bölüm boyunca verilen etkinliklerde öğrencilerin mesleklerle ilgili bilgi sahibi olmaları ve kendi kültürlerinde benzer ya da farklı meslekler hakkında bilgi vermeleri sağlanmıştır. Kendi aile üyelerinin hangi meslekleri yaptıklarını anlatmaları istenmiştir.

4.3.3.3. C) Pırıl, Bana Saati Söyle!

Bu bölümde TRT Çocuk kanalında yayınlanan çizgi filme yer verilmiştir. Bu şekilde kültür etkileşimi amaçlanmıştır. Proje zamanı adlı bölümde görev odaklı yaklaşıma göre öğrencilerin aile üyelerini tanıtan bir röportaj yapmaları ve aile ağacı hazırlamaları istenmiştir.

4.3.4. 4. Ünite Çarşı Pazar

Bu ünite üç bölümden oluşmaktadır. A bölümünde sebzeler, meyveler, içecekler, alışveriş; B bölümünde deyimler, zaman ifadeleri, sipariş verme, yemek yapmak; C bölümünde TRT izleme etkinliği ve proje zamanı bölümü yer almaktadır. Konular A2 başlangıç düzeyi öğrencilerin becerilerine uygun olarak seçilmiştir. Ünite kapak görselinde yer alan manav ve balıkçı rolündeki Hacivat ve Karagöz ile hedef kültüre dair farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Üniteye ait bazı görsellere aşağıda yer verilmiştir.

Şekil 4.96 4.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Çarşı Pazar | 4. Ünite

Şekil 4.97 4.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

4 Sorula cevapla.

– Yerli malı haftasında neler yaparız?

– Günde ne kadar ekmek üretiliyor? Ne kadarı çöpe atılıyor?

– Yerli malı ne demektir? Metne göre neler yerli malıdır?

– Senin ülkende hangi tarım ürünleri var? En meşhur yemek ve tatlılar neler?

– Ülkende yerli malı haftasına benzer bir kutlama var mı? Bu günlerde neler yaparsınız?

Şekil 4.98 4.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

B. Yemek Zamanı

İletişimsel İşlevler
Yer-yön, adres hakkında bilgi isteme - bilgi verme/ Yönerge verme, yönergeyi takip etme/ Karşılaştırma/ Sıralama -Süreçleri anlatma/ Betimleme/ Talep etme/ Nezaket ifadelerini kullanma/ Teşekkür etme/teşekküre karşılık verme

Okuma

1 a. Menüü ince. Menüde neler var? Söyle.

Kebapçı Halil Usta

Gaziantep'in Yöresel Lezzetleri

Kebap Çeşitleri					
 Simit Kebabı 65 TL	 Şiş Kebabı 60 TL	 İskender Kebab 80 TL	 Tavuk Şiş 40 TL	 Patlıcan Kebabı 55 TL	 Ciğer Şiş 50 TL
Salata Çeşitleri					
 Antep Kaşık Salatası 25 TL	 Antep Sulu Salata 20 TL	 Pirpirim Salatası 15 TL			
Tatlı Çeşitleri					
 Baklava Bir Porsiyon 40 TL	 Künefe Bir Porsiyon 30 TL	 Katmer Bir Porsiyon 35 TL			
İçecek Çeşitleri					
 Ayran 8 TL	 Şalgam 10 TL	 Meyve Suyu 6 TL			

b. Soruları cevapla.

– Simit kebabının fiyatı ne kadar? – Antep kaşık salatası kaç lira? – En ucuz tatlı hangisi?

– En pahalı kebab hangisi? – İçeceklerden neler var? – Kebapçı Halil Usta hangi şehirde?

– Sen menüdeki kebaplardan ve tatlılardan en çok hangisini beğendin? Niçin?

96 4. Ünite | Çarşı Pazar

Şekil 4.99 4.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

- 2 a. Metni oku. Okuma sırasında kebab ve içecek adlarının altını çiz.
b. Arkadaşınla eşleş, cevaplarınızı kontrol edin.

Hacivat ve Karagöz Gaziantep'te

1

Karagöz: Hey, Hacı Cavcav! Karnım çok acıktı. Canım kebab yemek istiyorum.
Hacivat: Gaziantep'te Kebabçı Halil Usta var. Haydi, Hürkuş'a binelim, Gaziantep'e gidelim.
Karagöz: Tamam Hacı Cavcav. Haydi, gidelim.

2

Hacivat: Evet, Karagöz'üm Gaziantep'e geldik.
Karagöz: Pekli, Kebabçı Halil Usta nerede?
Hacivat: Şurada bir polis var. Ona soralım Karagöz'üm.
Karagöz: Tamam iki gözüm.
Hacivat: Affedersiniz, Kebabçı Halil Usta'ya gitmek istiyoruz. Nasıl gidebiliriz?
Polis: Önce trafik ışıklarından karşıya geçin. Sonra sola dönün. 100 metre yürüyün. Daha sonra Kestane Sokak'a girin. Sokağın girişinde bir pastane var. Kebabçı Halil Usta'nın lokantası pastanenin karşısındadır.
Hacivat: Teşekkür ederiz. İyi günler.
Polis: Rica ederim.
Karagöz: Haydi, Hacı Cavcav. Çabuk gidelim. Karnım açlıktan zil çalıyor.

3

Garson: Buyurun efendim, hoş geldiniz.
Hacivat: Hoş bulduk garson bey. Biz kebab yemek istiyoruz. Hangi kebab çeşitleriniz var?
Garson: Patlıcan kebabı, şiş kebabı, simit kebabı ve Iskender kebabı var.
Hacivat: Ben bir porsiyon şiş kebabı istiyorum.
Karagöz: Ben hem patlıcan kebabı hem simit kebabı yemek istiyorum.
Hacivat: Oo, Karagöz'üm. İki ayrı kebab mı yiyeceksin?
Karagöz: Evet iki gözüm. Kurt gibi açım. Seni bile yerim.

4

Garson: Yemeğin yanında ne içmek istersiniz?
Karagöz: İçecek ne var?
Garson: Ayran, şalgam, meyve suyu ve soda var.
Karagöz: Ben ayran istiyorum.
Hacivat: Bence şalgam içelim. Kebabın yanında şalgam suyu ayrandan daha iyi gider.
Karagöz: Hacı Cavcav, tatlı yemeyecek miyiz?
Hacivat: Tabii ki yiyeceğiz. Garson bey, tatlılardan ne var?
Garson: Baklava, katmer ve künefe var. Hangisinden istersiniz?
Hacivat: Ben bir porsiyon baklava istiyorum. Bence sen de baklava ye Karagöz'üm.
Karagöz: Ben künefe istiyorum. Bence künefe baklavadan daha lezzetli.
Garson: Tamam efendim. Siparişleriniz yirmi dakika sonra hazır. Afiyet olsun.
Hacivat-Karagöz: Teşekkürler.

Çarşı Pazar

4. Ünite

97

Şekil 4.100 4.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Söz Varlığı

- 1 a. Tablodaki deyimleri oku. Bunların ortak anlamı hangisidir? İşaretle.

Karnı açlıktan zil çalmak.
Açlıktan gözü kararmak.

Kurt gibi acıkmak.
Açlıktan ölmek.

Ortak Anlamı

- a. Karnı acıkmış olmak.
b. Karnı çok fazla acıkmış olmak
c. Karnı biraz acıkmış olmak.

- b. Senin dilinde açlıkla ilgili hangi deyimler var? Yaz ve Türkçesini söyle.

Dil Bilgisi

Dil Bilgisi ve Telaffuz Kitabı B bölümüne bak.

Çarşı Pazar

4. Ünite

99

Şekil 4.101 4.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

- 2 a. Metni dinle. Etli keşpe pilavı için hangi malzemeler gerekli? Dinleme sırasında bul ve işaretle.
b. Arkadaşınla eşleş, cevaplarınızı kontrol edin.

Arkadaşlar Merhaba,
Benim adım Eşma. Beni uzun zamandır tanıyorşunuz. Biliyordşunuz, ben Suriyeliyim. Şimdi size bizim yemeklerimizden bazılarını tanıtmak istiyorum. Biz kibbeh, kâğıt kebabı, vişneli köfte, ekmeqli kebab ve etli keşpe pilavını çok severiz. Kibbeh diğeri adıyla kibbe, Türkiye'deki içli köfteye çok benziyor. Geçen hafta okulumuzda yerli malı haftası oldu. Ben de okula etli keşpe pilavı götürdüm. Etli keşpe pilavını herkes çok beğendi. Eminim sizler de beğeneceksiniz. Şimdi sizlere annemin mutfağından etli keşpe tarifini veriyorum. Evet, işte lezzetli bir etli keşpe pilavı için malzemelerimiz.

Çarşı Pazar | 4. Ünite

101

Şekil 4.102 4.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

- b. Menüü incele. Menüde neler var? Söyle.

Lokanta		
Çorbalar	Pilavlar	Tatlılar
Mercimek Çorbası 15 TL	Pirinç Pilavı 10 TL	Sütlaç 25 TL
Tarhana Çorbası 20 TL	Bulgur Pilavı 10 TL	Baklava 40 TL
Yayla Çorbası 18 TL		
Sulu Yemekler	Kebablar	İçecekler
Kuru Fasulye 20 TL	Döner Kebab 40 TL	Ayran 5 TL
Nohut 20 TL	İskender Kebab 70 TL	Meyve Suyu 4TL
Tavuk Sote 25 TL		Su 3 TL

Afiyet olsun. Yine bekleriz.

Çarşı Pazar | 4. Ünite

105

Şekil 4.103 4.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Proje Zamanı

1 Kendi yemeğini hazırla. Arkadaşlarına anlat.

Neler Yapmalısın?

- Konuşan pilav tarifini dinle.
- Kendi yemeğinin malzemelerini listeye yaz.
- Ailenden bir kişiyle alışverişe git.
- Listedeki malzemeleri al. Bu sırada fotoğraflar çek.

Afiyet Olsun

Nasıl Yapmalısın?

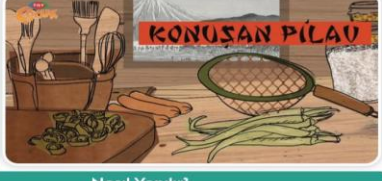
- Yemeğinin tarifini örnekteki gibi yaz.
- Ailenden yardım al ve yemeğini hazırla.
- Yemeğini nasıl yaptığını anlat ve videoya çek.
- Yemeğini yaptıktan sonra fotoğrafını çekmeyi unutma!

Nasıl Sunmalısın?

- Fotoğraflardan kısa bir sunum hazırla.
- Videon ve sunumun ile arkadaşlarına yemeğini anlat.
- Yemeğinin malzeme listesini ve tarifini sınıf panosuna as.

Merhaba arkadaşım, kendi yemeğini hazırlamadan önce Şef Roka'nın Konuşan Pilav videosunu izle. Sonra yemeğinin malzemelerini ve tarifini oku. Daha sonra kendi yemeğini hazırla. Acaba hangi yemeği hazırlayacaksın? Merakla bekliyorum.

KONUŞAN PİLAV

Malzemeler

bir bardak pirinç
bir buçuk bardak su
bir adet sosis
şehriye
yağ
biber
mısır
patates

Nasıl Yapılır?

- Bir bardak pirinci yıka.
- Tencerede yağda kavur.
- Bir buçuk bardak suyla pilavı pişir.
- Bir sosisi yuvarlak kes ve kızart.
- Pilavı tabağa koy. Alt kısmına şehriyeyi yay.
- Sivri biberleri kes, şehriyenin üstüne sırayla diz.
- Kızarmış yuvarlak sosileri çiçek gibi diz. Ortasına mısır ekle.
- Patateslerle pilavın üstüne yazı yaz.

Unutma!
Bir hafta süren var.

Arkadaşların projeyi beğendi mi?

mükemmel

çok iyi

iyi

fena değil

110 4. Ünite | Carşı Pazar

Şekil 4.104 4.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

4.3.4.1. A) Alışveriş Zamanı

Bu bölümde hedef kültürde alışverişte sıkça kullanılan “hayırlı işler, bereket versin, kolay gelsin” gibi ifadelerle yer vermiştir. Bu şekilde hedef kültüre dair farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. “Şimdi Alışveriş Zamanı” adlı okuma metninde “dede ve evladım” gibi hedef kültürdeki akrabalık bağlarıyla ilgili ifadelerle verilmiştir. Okuma metninde hedef kültürdeki “cevizli baklava, su böreği” gibi meşhur yiyeceklere ve “domates, salatalık, marul, biber, elma, armut, ayva” gibi meyve ve sebze isimlerine de yer verilmiştir. Bu şekilde hedef kültüre dair farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Farklı kültüre ait “kepe pilavına” da değinilmiştir. Bu şekilde öğrencilerin farklı kültürlerden de yiyecekleri tanımlarına imkân verilmiştir. Söz varlığı bölümünde yer alan market broşüründe hedef kültürde tüketilen “kayısı, çilek, kiraz, karpuz, maydanoz, lahana, patates, süt, limonata, ayran” gibi yiyecek ve içecek isimlerine yer verilmiştir. Ekmeğin yolculuğunu anlatan video bölümüyle hedef kültüre ait farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Aynı zamanda videodan sonraki etkinliklerde Evliya Çelebi’nin Seyahatnamesi’ne, Türk baklavasına, Suriye’nin meşhur yemeği kepe pilavına

değinilmiştir. Farklı kültürlerle, farklı yiyeceklerle şahsiyetlere değinerek kültür etkileşimi amaçlanmıştır. Hedef kültürde kutlanan “Yerli Malı Haftasına” yer verilmiştir. Sonrasında öğrencilere “Senin ülkendeki en meşhur yemek ve tatlılar neler? ve Ülkende yerli malı haftasına benzer bir kutlama var mı? Bu günlerde neler yaparsınız?” gibi sorular yöneltilerek hedef kültür ve kaynak kültür arasında etkileşim amaçlanmıştır.

4.3.4.2. B) Yemek Zamanı

Bu bölümde okuma bölümünde yer alan “Kebapçı Halil Usta” adlı lokantanın menüsünde ve “Hacivat ve Karagöz Gaziantep’te “ adlı okuma metninde ve “Lokanta” adlı broşürde hedef kültürün meşhur yiyecek ve içeceklerinden olan “Mercimek Çorbası, Tarhana Çorbası, Yayla Çorbası, Bulgur Pilavı, Döner Kebap, Simit Kebabı, Şiş Kebabı, İskender Kebap, Tavuk Şiş, Patlıcan Kebabı, Ciğer Şiş, Antep Kaşık Salatası, Antep Sulu Salata, Pirpirim Salatası, Baklava, Künefe, Katmer, Sütlaç, Ayran, Şalgam’a“ yer verilmiştir. Ardından öğrencilere “Senin ülkende ne tür yemekler, tatlılar ve içecekler var? “sorusu yöneltilerek hedef kültür ve kaynak kültür arasında etkileşim amaçlanmıştır. Bunun yanı sıra söz varlığı bölümünde “karnı açlıktan zil çalmak, kurt gibi açılmak, açlıktan gözü kararmak, açlıktan ölmek” gibi günlük yaşamda karşılara çıkabilecek deyimlere ver verilmiş sonrasında öğrencilerden kendi dillerindeki açlıkla ilgili deyimleri Türkçe olarak yazıp söylemeleri istenmiştir. Bu etkinlikle hedef kültürle kaynak kültür arasında etkileşim amaçlanmıştır. “Esma’dan Etli Kapse Pilavı Tarifi” adlı metinde Suriye mutfağına ait “kibbeh, kâğıt kebabı, vişneli köfte, ekmekli kebab, etli kapse pilavı” gibi yemeklere yer verilmiştir. Bu metinle farklı kültürlerin tanıtılması amaçlanmıştır. Bunun yanı sıra metin altı sorularda içli köfte, bulgur pilavı, çiğ köfte, Özbek pilavı, ayran gibi hedef kültüre ve farklı kültürlerle ait yiyecek ve içeceklere yer verilerek farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Metin altı sorularda öğrencilere “Senin ülkende hangi yemekler var sen hangilerini seviyorsun?” sorusu yöneltilerek kültür etkileşimi amaçlanmıştır. Yazma bölümünde öncelikle Felafel adlı yemeğin videosu öğrencilere izletiliyor sonrasında öğrencilerin bu yemeğin nasıl yapıldığını yazmaları isteniyor. Bu etkinlikle öğrencilerin farklı kültürlerle dair farkındalık kazanmaları amaçlanmıştır. Bölüm görsellerle desteklenmiştir.

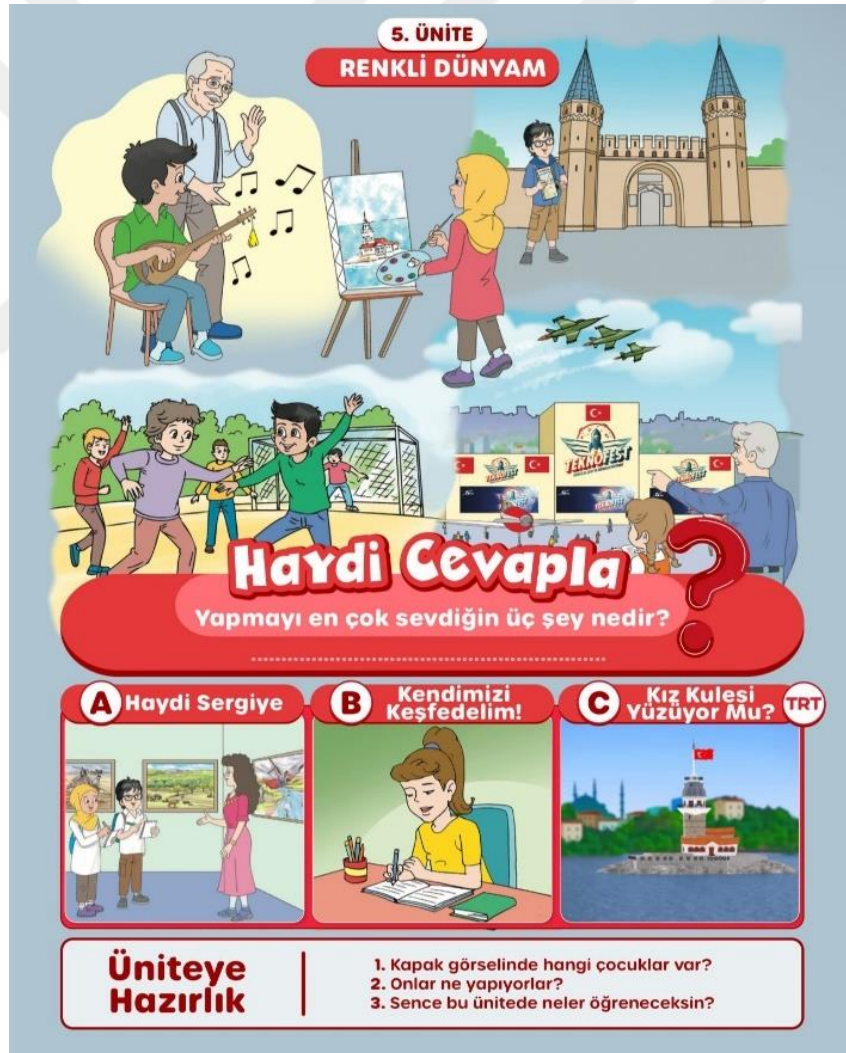
4.3.4.3. C) Rafadan Tayfa / Evlere Servis

Bu bölümde TRT Çocuk kanalında yayınlanan çizgi filme yer verilmiştir. Bu şekilde kültür etkileşimi amaçlanmıştır. Proje zamanı adlı bölümde görev odaklı yaklaşıma göre öğrencilerin kendi yemeklerini hazırlamaları ve videosunu çekmeleri

istenmiştir. Bu etkinlikle öğrencilerin kendi kültürlerinden bir yemeği tanıtmalarına imkân verilmiştir.

4.3.5. 5. Ünite Renkli Dünyam

Bu ünite üç bölümden oluşmaktadır. A bölümünde, ilgi alanları; B bölümünde, duygular ve hobiler; C bölümünde TRT izleme etkinliği ve proje zamanı bölümü yer almaktadır. Ünitenin kapak görselinde Topkapı Sarayı, Kız Kulesi, Teknofest alanı gibi yerlere yer verilmiştir. Bunun yanı sıra bağlama çalan çocuk görseli de yer almaktadır. Bu görsellerle hedef kültüre dair farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Konular A2 başlangıç düzeyi öğrencilerin becerilerine uygun olarak seçilmiştir. Üniteye ait bazı görseller aşağıda verilmiştir.

Şekil 4.105 5.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

6 Kimin hobisi ne? Yaz, görsellerle eşleştir ve şifreyi bul.

bağlama çalmak

resim çizmek

fotoğraf çekmek

futbol oynamak

programlama yapmak

B

1. Zeynep'in hobisi programlama yapmaktır. H

2. Esmâ'nın hobisi

3. Emre'nin hobisi

4. Ali'nin hobisi

5. Arif'in hobisi

I

O

H

M

ŞİFRE 1 H 2 3 4 5

7 Sen de kendi ilgi alanlarını ve hobilerini yaz ve söyle.

Benim ilgi alanım

Benim hobilerim

Renkli Dünyam | 5. Ünite

115

Şekil 4.106 5.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Söz Varlığı

1 Bilmeceleri cevapla, görsellerle eşleştir. Hobileri bul ve yaz.

1. Şah, vezir, piyon, at. Oyunun sonunda biri olur mat.

2. İki tekerleği var. Bu hobiyi yapmak hem zevkli hem de kolay.

3. Bir ip kullanırım. Zıp zıp zıplarım.

4. İpi elimde kendi göklerde Uçururum onu rüzgâr eşliğinde

5. Çeşitli müzik aletlerini kullanırım. Ben bu hobiyi devamlı yaparım.

ip

satranç

bisiklet

enstrüman

uçurtma

2 Metni oku, boşlukları tamamla.

bisiklet sür-

müzik dinle-

resim yap-

enstrüman çal-

Merhaba Arkadaşlar, Benim adım Sena. On iki yaşındayım. Kosovalıyım. Hobilerim resim yapmak, müzik dinlemek, enstrüman çalmak ve bisiklet sürmektir. Ben her hafta sonu resim kursuna giderim. Arkadaşlarımla rengârenk Pembe bir bisikletim var. Okuldan sonra her gün binirim. Hem bisiklet hem müzik Biliyor musun? Ben çok severim. Sence hangi enstrümanı çalarım? Haydi, tahmin et.

3 a. Arkadaşınla eşleş. Onun hobilerini öğren ve yaz.

b. Hangi hobileriniz ortak, hangileri değil? Anlat.

Dil Bilgisi

Dil Bilgisi ve Telaffuz Kitabı A bölümüne bak.

116

5. Ünite

Renkli Dünyam

Şekil 4.107 5.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

2 Metni oku, soruları cevapla.

Esmâ ile Arif Galata Kulesi'nde

Arif: Esmâ, şu resimlere bak! Hepsî de çok güzel.
Esmâ: Evet, haklısın Arif. Ben çok heyecanlıyım. Çünkü biraz sonra Selcen Aybala'yla röportaj yapacağım. Lütfen yanımdan ayrılma!
Arif: Tamam, sakın ol. Yanındayım. Hey, şuraya bak! Ben bu resimdeki adamı tanıyorum. Bu Hezarfen Ahmet Çelebi!
Esmâ: Hezarfen Ahmet Çelebi mi? O da kim?
Arif: Tanımıyor musun? O, kollarına kanat taktı ve uçarak İstanbul Boğazı'nı geçti.
Esmâ: Evet evet, şimdi hatırladım. Galata Kulesi'nden uçtu değil mi? Yoksa Hezarfen Ahmet Çelebi senin akrabası mı?
Arif: Şaka yapma Esmâ. Tabii ki benim akrabam değil. Sadece soyadlarımız aynı.
Esmâ: Arif, görüyor musun? İşte bak, ressam orada! Haydi, hemen ressamın yanına gidelim.

— Esmâ niçin çok heyecanlı?

— Arif, sergide kimin resmini görüyor?

— Arif ve Hezarfen Ahmet Çelebi akraba mı?

Renkli Dünyam | 5. Ünite

117

Şekil 4.108 5.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Yazma

1 a. İzo'nun sana mesajı var. Haydi mesajı oku ve ona cevap yaz.

Merhaba arkadaşım, biliyorsun ben uzun zamandır Dünya'dayım. İstanbul'da yaşıyorum. Temel ve Dursun benim arkadaşım. Onlarla oyunlar oynuyoruz, geziyoruz, eğleniyoruz. Ben farklı ülkelerden yeni arkadaşlar edinmek istiyorum. Belki senin ülkeneye de gelirim. Bana kendini tanıtır mısın?

Tarih: 02.05.2022

- Adın-soyadın ne? - Kaç yaşındasın? - Nerelisin? - Nerede yaşıyorsun?
- Ailende kimler var? - Neler yapmayı seviyorsun? - Hobilerin neler?

Heyecanla cevabını bekliyorum.

Hoşça kal.

b. İzo'ya yazdığın mektubu arkadaşlarınla paylaş.

2 a. Arif'in seyir defterini oku.

Arif'in Seyir Defteri

Galata Kulesi'nde İlginç Bir Resim Sergisi

Yer: İstanbul
Cumartesi
Saat: 21.00

Merhaba!
 Arif'in Seyir Defteri'ne Hoş Geldiniz!
 Bugün Esmâ'yla Galata Kulesi'ne gittik. Galata Kulesi'ni ve resim sergisini gezdik. Galata Kulesi tarihi bir kuledir. Turistler burayı mutlaka ziyaret eder. Ben de ilk defa kule için gezdim ve çok beğendim.
 Esmâ, ressam Selcen Aybala'yla röportaj yaptı. İkimiz de çok heyecanlıydık. Resim sergisinin adı çok ilginçti. "Evliya Çelebi'nin İzinde İstanbul'un 17 Tilsimi." Sizce de ilginç değil mi?
 Evliya Çelebi'yi çok severim. Bugünlerde her yerde karşıma çıkıyor. Hatırlıyorsunuz, geçen hafta basından çok ilginç bir olay geçti. Yerli malî haftasında öğretmenimiz Evliya Çelebi'den söz etti. O sırada gözlerim kapandı. Ya rüya gördüm ya da hayal. Karşımda Evliya Çelebi vardı. Bana "Arif, kalk ve beni bul! Bu senin görevin." dedi. Ben bu sözden hiçbir şey anlamadım. Evliya Çelebi yaşıyor mu? Ben onu nasıl bulacağım? Acaba o nerede? Hiçbir şey bilmiyorum. Bakalım bundan sonra ne olacak? Ben Evliya Çelebi'yi aramaya devam edeceğim. Geçen gün de kütüphanede onunla ilgili araştırma yaptım. Kimseye Evliya Çelebi'yle aramızda geçen konuşmadan söz etmedim.
 Yine çok geç oldu. Artık yatma zamanı. Haydi görüşürüz. İyi geceler.

Renkli Dünyam | 5. Ünite

123

Şekil 4.109 5.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Söyleyin.

5 Kim, kaç yaşında, nereli ve hobileri neler? Eşleştir, yaz ve söyle.

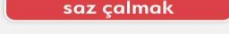
Kim?	Kaç yaşında?	Nereli?	Hobileri neler?
			
			
			

130 5. Ünite Renkli Dünyam

Şekil 4.110 5.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Söz Varlığı

1 Görselleri incele. Hobileri oku.

Renkli Dünyam 5. Ünite 131

Şekil 4.111 5.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Proje Zamanı

1 Afişi incele. Sen de kendi afişini hazırla.

Benim Kulem

Nasıl Sunmak?

Neler Yapmak?

- Galata Kulesi afişini incele.
- Türkiye'deki veya başka ülkelerdeki kuleleri araştır.
- Kendine bir kule seç.
- Kulenin resimlerini bul ve kule hakkında bilgi topla.

Nasıl Yapmak?

- Kulenin resimlerini kartona yapıştır.
- Kule hakkında örnekteki gibi kısa bilgiler ver.
- Seçtiğin kulenin rolüne gir ve kuleyi tanıt.
- Tanıtma esnasında video çek. Bunun için aileden yardım alabilirsin.

Nasıl Sunmak?

- Hazırladığın kule sunumunu sınıfa getir ve tahtaya as.
- Videon ve sunumun ile arkadaşlarına kuleyi tanıt.
- Arkadaşlarına kule hakkında neler düşündüklerini sor.
- Sunumunu sınıf panosuna as.

1 Merhaba, benim adım Galata Kulesi. İstanbul'un Karaköy semtindeyim. Şehrin en önemli sembollerinden biriyim.

2 Dünya'nın en eski kulelerinden biriyim. İnsanlar beni MS 507-508 yılları arasında yaptılar. Yerden yaklaşık 63 metre yüksekteyim.

3 Zamanla hasar gördüm. Ama insanlar beni onardı. Bugünkü şeklimi 1348'de Cenevizliler verdi.

Benim evim karadadır ama denizde olan arkadaşlarım da var. Onlar kim mi? Haydi, onları da sen bul ve konuşur.

4 Geçmişten bugüne kadar insanlar beni farklı amaçlar için kullandı. Bugün ise müze olarak hizmet veriyorum. Ayrıca içimde sergi alanı da var.

5 Beni ziyaret etmek için birçok turist gelir. Benim fotoğrafımı çekerler. Ayrıca en üst katımdan İstanbul'un güzellikleri izlerler.

6 Evet, beni tanıdın. Peki, benim hakkımda ne düşünüyorsun? Beni ziyaret etmek ister misin? Cevabını bekliyorum.

Arkadaşların projeyi beğendi mi?

mükemmel

çok iyi

iyi

fena değil

Unutma!
Bir hafta süren var.

138

5. Ünite | Renkli Dünyam

Şekil 4.112 5. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

4.3.5.1. A) Haydi Sergiye

Bu bölümde yer alan “Esmâ’nın Heyecanı” adlı okuma metninde hedef kültüre ait müzik aletlerinden bağlamaya yer verilmiştir. Bunun yanı sıra önemli şahsiyetlerden biri olan Evliya Çelebi’ye ve tarihi yerlerden biri olan Galata Kulesi’ne de yer verilmesiyle hedef kültüre dair farkındalık oluşturmak hedeflenmiştir. Hobilerin anlatıldığı metinde Kosovalı bir çocuk seçilmiştir. Bu şekilde farklı kültürlerden coğrafi yerlere ve farklı kişilerin tanıtılmasına ilişkin kültür farkındalığı oluşturulmak istenmiştir. “Esmâ ile Arif Galata Kulesi’nde “adlı okuma metninde tarihi şahsiyetlerden biri olan Hezarfen Ahmet Çelebi’ye değinilmiş ve aynı zamanda İstanbul Boğazı’ndan da bahsedilmiştir. Bu unsurlarla hedef kültüre dair farkındalık oluşturmak hedeflenmiştir. “Arif’in Seyir Defteri” adlı okuma metninde de daha önceki metinlerde olduğu gibi Evliya Çelebi ve Galata Kulesi’nden bahsedilmiştir. Bunun yanı sıra aynı metinde yerli malı haftasına da değinilmiştir. Hedef kültüre dair farkındalık oluşturulmuştur. Bu bölüm kültür farkındalığı ve kültür etkileşimi ile ilgili görsellerle desteklenmiştir.

4.3.5.2. B) Kendimizi Keşfedelim!

“Sizden Gelenler Köşesi” adlı metin Budapeşteli Veronika adlı bir öğrencinin mektubu şeklinde tasarlanmış ve farklı kültürden birinin hobilerini ve ilgi alanlarını tanıtmayı amaçlamaktadır. Dinleme bölümünde yer alan yapbozları tamamla hobileri keşfet etkinliğinde “ebru yapmak, mangala oynamak, ney üflemek” gibi hedef kültüre ait sanat ve müzikle ilgili unsurlara yer verilirken “dombra çalmak” gibi kaynak kültürden müzikle ilgili bir unsura yer verilmiştir. Bu etkinlik ile hedef kültür ve kaynak kültür arasında etkileşim amaçlanmıştır. Bunun yanı sıra aynı bölümde kim nereli eşleştir etkinliğinde farklı ülkelerin bayraklarına yer verilerek kültüre etkileşimi amaçlanmıştır. Söz varlığı bölümünde geleneksel el sanatlarından biri olan “çömlek yapma” sanatına değinilmiş ve hedef kültüre dair farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Bu bölüm görsellerle de desteklenmiştir.

4.3.5.3. C) Kız Kulesi

Bu bölümde TRT Çocuk kanalında yayınlanan çizgi filme yer verilmiştir. Bu şekilde kültür etkileşimi amaçlanmıştır. Proje zamanı adlı bölümde görev odaklı yaklaşıma göre öğrencilerin Türkiye’deki veya başka ülkelerdeki kuleleri araştırıp onlardan birini tanıtan bir video hazırlamaları, tanıtıcı bir afiş hazırlamaları istenmiştir. Bu etkinlik ile öğrencilerin farklı kültürleri tanımalarına ve tanıtımalarına imkân verilmiştir.

4.3.6. 6. Ünite Dikkat Dikkat!

Bu ünite üç bölümden oluşmaktadır. A bölümünde kurallar, levhalar; B bölümünde trafik işaretleri, deprem çantası, temel ihtiyaçlar; C bölümünde TRT izleme etkinliği ve proje zamanı bölümü yer almaktadır. Ünitenin kapak görselinde yaşlılara yardımcı olmanın önemiyle ilgili bir görsele ve Topkapı Sarayı’na yer verilmiştir. Konular A2 başlangıç düzeyi öğrencilerin becerilerine uygun olarak seçilmiştir. Üniteye ait bazı görseller aşağıda verilmiştir.

Şekil 4.113 6.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

A. Müze Maceraları

İletişimsel İşlevler
Gereklikleri belirtme/ Nezaket ifadelerini kullanma/ İzin isteme/ Özür dileme/ Uyanda bulunma/ İzlenimleri anlatma/ Görev ve sorumlulukları bildirme

Okuma

1 a. Gezi afişini incele.

Çapa Atatürk Ortaokulu Gezi Programı

09.00
Okul bahçesinde toplanma

09.30
Gezi hareket saati

10.00
Topkapı Sarayı'na giriş

13.00
Topkapı Sarayı'ndan çıkış

14.00
Çamlıca Tepesi'nde piknik

17.00
Okula dönüş

Tarih: 07.06.2022 Cumartesi

b. Soruları cevapla.

Afişte neler görüyorsun?

.....

.....

.....

Geziye hangi okul katılacak?

.....

Gezi ne zaman yapılacak?

.....

Şekil 4.114 6.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

3 a. Metni oku. Okuma sırasında metindeki kuralların altını çiz.

Topkapı Müzesi'ne Gidiyoruz

1

Öğretmen: Çocuklar, otobüsümüz on dakika sonra hareket edecek. Lütfen otobüse binin. Kemerlerinizi takın.
Zeynep: Arif, Elif, Emre! Ne yapıyorsunuz orada? Otobüs kalkmak üzere siz tabletle oynuyorsunuz!
Esmâ: Zeynep, çok önemli bir haber okuduk.
Zeynep: Şimdi bırakın haberi. Geç kalacağız. Arif, sen daha bize gezi programı hakkında bilgi vereceksin!

2

Öğretmen: Çocuklar, herkes otobüse bindi mi?
Cocuklar: Evet öğretmenim.
Öğretmen: Şoför Bey, artık hareket edebiliriz. Arif, sen hazır mısın?
Arif: Evet öğretmenim. Hazırım.
Öğretmen: O hâlde seni dinliyoruz.

3

Arif: Merhaba arkadaşlar. Saat 10.00'da Topkapı Sarayı'nda olacağız ve 13.00'e kadar Topkapı Sarayı'nı gezeceğiz. Daha sonra Çamlıca Tepesi'nde piknik yapacağız. Saat 17.00'de de okula döneceğiz.
Öğretmen: Teşekkür ederiz Arif. Ben de sizlere bazı kuralları hatırlatmak istiyorum. Otobüste koltuğa oturduktan sonra ilk ne yapmalıyız?
Cocuklar: Emniyet kemerlerini takmalıyız.
Öğretmen: Aferin çocuklar. İkinci kuralı da ben söylüyorum. Otobüsü kirletmemeliyiz.
Zeynep: Evet öğretmenim. Çöplerimizi çöp kutusuna atmamız.
Emre: Öğretmenim şuradaki levhanın anlamı ne?
Öğretmen: "Otobüste yüksek sesle konuşmayınız." Diğer kuralımız da buydu Emre.
Emre: Teşekkür ederim öğretmenim.
Öğretmen: Güzel bir gün bizi bekliyor. Hepinize iyi eğlenceler çocuklar.
Cocuklar: Teşekkür ederiz öğretmenim.

4

Zeynep: Arif, merak ettim. Otobüse binmeden önce Esmâ'yla tablette neye baktınız?
Arif: Çok ilginç bir haber okuduk Zeynep.
Zeynep: Öyle mi? Ne haberi?
Arif: Biliyorsunuz, hafta sonu Esmâ'yla resim sergisine gittik.
Zeynep: Evet, ne oldu ki? Sergide bir şey mi oldu?
Arif: Neler olmadı ki!..

b. Cevabını arkadaşlarınla paylaş, kontrol et.

Dikkat Dikkat

6. Ünite

141

Şekil 4.115 6.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Dinleme

1 a. Görselleri incele. Görsellerde neler görüyorsun söyle?

144

6. Ünite

Dikkat Dikkat

Şekil 4.116 6.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

- 3 a. Ülkenden tarihî bir yer seç. Kutucuğa bu yerin fotoğrafını yapıştır ya da çiz.
b. Bu yeri arkadaşlarına anlat.

150

6. Ünite

Dikkat Dikkat

Şekil 4.117 6. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Yazma

- 1 a. Aşağıdaki gezi afişini incele.

Karadeniz Turu
6-7-8-9-10 Mayıs

Harika bir gezi seni bekliyor!

Her şey Dahil 1350TL

Gezilecek Yerler

- Rize Kalesi
- Fırtına Deresi
- Samsun Bandırma Vapuru
- Ordu Boztepe
- Giresun Kalesi
- Uzun Göl
- Ayder Yaylası
- Sümela Manastırı

Uyarılar

- Yanınıza kalın kıyafetler almalısınız.
- Spor ayakkabılarınızı giymelisiniz.
- Fotoğraf makinenizi yanınıza almayı unutmayın.

- b. Metni oku. Emre'ye yardım et. Sen de bir gezi afişi hazırla.

Okulumuz bir izci kampı düzenleyecek. Kampta çadır kuracağız ve yarışmalara katılacağız. Ben de kampla ilgili bir afiş hazırlayacağım. Bana yardım eder misin? Unutmadan öğretmenimiz "Afişte uyarılar bölümü olsun." dedi ve bana bir liste verdi.

Unutulmaması gerekler listesi

- spor ayakkabı
- güneş kremi
- sırt çantası
- sinek ilacı
- şapka

Şekil 4.118 6. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Proje Zamanı

1 Afişi incele. Sen de kendi afişini hazırla.

Neler Yapmalısın?

- Örnek afişini incele.
- Afişte hangi bilgiler var?
- Not al.
- Kendi afişini hazırla.

Yakan Top

Nasıl Yapmalısın?

- Sen de ülkenin geleneksel çocuk oyunlarından birini seç.
- Oyunu anlatan görsellerle bir afiş hazırla.
- Arkadaşlarına oyununu tanıtt.
- Video çek.

Nasıl Sunmalısın?

- Afişten hareketle sunum yap.
- Afişini sınıf panosuna as.

Yakan Top

Geleneksel Türk çocuk oyunudur.
İki takım ile oynanır.

Nerede oynanır?
Geniş bir alanda oynanır.

Kaç oyuncu ile oynanır?
En az üç oyuncu ile oynanır.

Ne ile oynanır?
Top ile oynanır.

Yakan Top Nasıl Oynanır?

1

İki takım kurlarınız.

2

Bir takımı ebe seçmelisiniz. Ebe olan takım ortaya geçmelidir.

3

Diğer takım iki gruba ayrılmalı ve karşılıklı durmalıdır. Aralarında en az 15 metre olmalıdır.

4

Ebe olan takım, topa diğer takımı vurmaya çalışmalıdır.

5

Ortadaki takımın son oyuncusu vurulduğunda ebe olan takım ortaya geçmelidir.

Yakan Top Oyununda Kurallar

1. İki takımın topu atma mesafesi aynı olmalıdır. ✓
2. Ortadaki oyuncular oyun alanının dışına çıkmamalıdır. ✗
3. Ortadaki oyunculardan biri topu yere değmeden önce tutarsa bir can kazanır. ✓
4. Ebe olan takım topu hızlı atmamalıdır. ✗

Unutma!

Bir hafta süren var.

Arkadaşların projeyi beğendi mi?

mükemmel

çok iyi

iyi

fena değil

162
6. Ünite
Dikkat Dikkat

Şekil 4.119 6. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

4.3.6.1. A) Müze Maceraları

Okuma bölümünde yer alan gezi afişinde “Topkapı Sarayı, Çamlıca Tepesi” gibi yerlere değinilmiştir. Bu şekilde hedef kültüre dair farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. “Topkapı Müzesi’ne Gidiyoruz” adlı okuma metninde günlük yaşamda karşılaşılabilecek trafikle ilgili uyarılara yer verilmiştir. Metin altı sorularda “Ayasofya Camii, Yerebatan Sarnıcı, Kız Kulesi, Sultan Ahmet Camii “gibi hedef kültüre dair önemli yerlere değinilmiştir. Bu şekilde hedef kültürle ilgili farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Bunun yanı sıra dinleme bölümünde “Çikolata Müzesi, Uçurtma Müzesi, Oyuncak Müzesi, Ters Dünya Müzesi” gibi sanatla ilgili kültür unsurlarına yer verilmiştir. Sor ve cevapla bölümünde öğrencilerden daha önce bir gezi veya müzede yaşadıkları ilginç bir olayı anlatmaları isteniyor. Bu etkinlikle öğrencilerin kendi ülkelerindeki veya başka bir ülkedeki müze ya da gezi yerini anlatmalarına ve hedef kültür ile kaynak kültür arasında bir etkileşim kurulmasına imkân verilmiştir. Konuşma bölümünde yer alan “Ülkedeki

tarihi bir yeri seç. Kutucuğa bu yerin fotoğrafını yapıştır ya da çiz. Bu yeri arkadaşına anlat.” etkinliğiyle öğrencilerin ülkelerinin tarihi yerlerini tanıtmaları ve farklı kültürlerle hedef kültür arasında etkileşim kurulması sağlanmıştır. Yazma bölümünde yer alan “Karadeniz Turu” afişinde “Rize Kalesi, Fırtına Deresi, Samsun Bandırma Vapuru, Ordu Boztepe, Giresun Kalesi, Uzun Göl, Ayder Yaylası, Sümela Manastırı” gibi coğrafya ve mekân kültür öğelerine yer verilmiştir. Öğrencilerin Karadeniz Bölgesi’nde bulunan yerlerle ilgili birçok bilgiyi edinerek kültür farkındalığının oluşması hedeflenmiştir. Bölüm görsellerle desteklenmiştir.

4.3.6.2. B) Kurallar Dünyası

Bu bölümde öğrencilerin günlük yaşamda sıkça karşılaşacakları trafik levhalarına, uyarılara deprem öncesinde ve deprem sırasında yapılması gereken kurallara yer verilmiştir. Sosyal yaşam davranışları kültür unsurlarından biri olan “otobüste yaşlılara yer vermeliyiz” ifadesine görselle birlikte yer verilmiştir.

4.3.6.3. C) Nane ile Limon “Trafik Kuralları”

Bu bölümde TRT Çocuk kanalında yayınlanan çizgi filme yer verilmiştir. Bu şekilde kültür etkileşimi amaçlanmıştır. Proje zamanı adlı bölümde geleneksel Türk çocuk oyunlarından olan “Yakan Top” adlı oyun tanıtılmış ve ardından görev odaklı yaklaşıma göre öğrencilerin ülkelerindeki geleneksel çocuk oyunlarından birini tanıtan bir afiş hazırlamaları ve oyunla ilgili video hazırlamaları istenmiştir. Bu etkinlikle hedef kültür ve kaynak kültür arasında etkileşim amaçlanmıştır.

4.3.7. 7. Ünite Mevsimler ve Dünyamız

Bu ünite üç bölümden oluşmaktadır. A bölümünde kıyafetler, hava durumu; B bölümünde, hava durumu, mevsimler, kıtalar; C bölümünde TRT izleme etkinliği ve proje zamanı bölümü yer almaktadır. Ünitenin kapağında dünya haritası ve kıtalardan farklı hayvanların görseline yer verilmiştir. Konular A2 başlangıç düzeyi öğrencilerinin seviyesine uygun seçilmiştir. Ünite ile ilgili bazı görsellere aşağıda yer verilmiştir.

Şekil 4.120 7.Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Dil Bilgisi ! Dil Bilgisi ve Telaffuz Kitabı A bölümüne bak.

Dinleme

1 Videoyu izle. Mevsimlerin adlarını uygun görsellere yaz.

2 a. Metni dinle. Dinleme sırasında en beğendiğin sunumu seç ve işaretle.

Dört Mevsim

1 Karagöz'üm, sana bir sorum var. Türkiye'de kaç mevsim yaşanır, biliyor musun?

Bilemedin Karagöz'üm. Çocuklar "Mevsimler ve Özellikleri" ile ilgili proje hazırladılar. Haydi, birlikte dinleyelim ve öğrenelim.

Tabii ki biliyorum, Hacı Cavcav! Üç mevsim yaşanır.

2 3 4 5

b. Niçin en çok bu sunumu beğendin? Arkadaşlarınla paylaş.

Mevsimler ve Dünyamız | 7. Ünite 169

Şekil 4.121 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

8 İzo'nun sana bir mesajı var. Mesajı oku. Sen de İzo'ya bir mesaj yaz.

Merhaba, bu hafta
senin şehrine
geleceğim. Orada
hangi mevsim
yaşanıyor? Sence
nasıl giyinmeliyim?
Bana tavsiyelerini
yazar mısın?

Merhaba İzo,

Mevsimler ve Dünyamız

7. Ünite

171

Şekil 4.122 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Konuşma

1 Arkadaşınla eşleş. "Bil Bakalım?" oyununu oyna. Puanları topla.

Nasıl Oynanır?

- Arkadaşınla eşleş. Kağıtlara birden ona kadar sayılar yazın. Bir kutunun içine koyun.
- Sayı kutusundan birer kâğıt seçin. Büyük sayıyı seçen oyuna önce başlar.
- Seçtiğin sayıdaki soruyu arkadaşına sor.

- Arkadaşının cevabını not al.
- Şimdi sıra arkadaşında.
- Oyunun sonunda cevaplarınızı kontrol edin.
- Puanlarınızı toplayın. En çok puanı toplayan oyunu kazanır.

1 5 puan

Senin şehrinde bugün hava nasıl?

2 10 puan

Hava çok soğuk sence nasıl kıyafetler giymeliyim?

3 5 puan

Bugün hava çok bulutlu. Sence bugün ne olabilir?

4 15 puan

Ben Türkiye'de yaşıyorum. Biz şu an hangi mevsimdeyiz?

7 5 puan

Sıcak havalarda hangi kıyafetleri giymeliyiz? Niçin?

6 5 puan

Türkiye'de yaz mevsimi hangi aylarda yaşanır?

5 15 puan

Bugün yağmur ve fırtına olacak. Arkadaşlarına ne tavsiye edersin?

8 5 puan

Hangi mevsimlerde havalarda bazen serin bazen ılık olur?

9 5 puan

Senin ülkende kaç mevsim yaşanıyor? İsimlerini söyler misin?

10 10 puan

Senin ülkende hangi aylarda hangi mevsimler yaşanıyor?

174 7. Ünite Mevsimler ve Dünyamız

Şekil 4.123 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

2 a. Görselleri incele. Metni oku.

Ankara'da bugün hava 21 derece ve rüzgârlı. Yarın 28 derece ve bulutlu. Öğle saatlerinde yağmur yağabilir. Şemsiyenizi almayı unutmayın. Çarşamba günü hava çok sıcak olacak. Hava sıcaklığı 33 dereceye yükseliyor. Öğle saatlerinde evden çıkmamaya özen gösterelim. Bir sonraki hava durumu programında görüşmek üzere.

b. Arkadaşınla eşleş. Bursa'nın hava durumunu inceleyin ve sıcaklıkları karşılaştırın.

7 Günlük Hava Durumu						
Bursa						
pazartesi	salı	çarşamba	perşembe	cuma	cumartesi	pazar
12°	10°	8°	4°	4°	-5°	8°
Yağış: % 10	Yağış: % 30	Yağış: % 40	Yağış: % 90	Yağış: % 20	Yağış: % 100	Yağış: % 20

Şu sorulardan yararlanabilirsin.

- En sıcak gün hangisidir?
- En soğuk gün hangisidir?
- Çarşamba hangi günden daha sıcaktır?
- Pazar günü hangi günden daha soğuktur?

c. Bursa'da bu hafta hava nasıl olacak? Arkadaşlarına sun.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Şekil 4.124 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

7 Soruları cevapla.

– Senin ülkende hangi iklim veya iklimler var?

.....

.....

.....

– Ülkende hangi ağaçlar var? Bu ağaçların özellikleri neler? Bu ağaçların Türkçe isimlerini söyle.

.....

.....

.....

– Senin ülkende hangi hayvanlar var? Bu hayvanlar nerede yaşarlar ve ne ile beslenirler?

.....

.....

.....

Şekil 4.125 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Dil Bilgisi Dil Bilgisi ve Telaffuz Kitabı B bölümüne bak.

Dinleme

1 a. Görselleri incele. Metni oku.

b. Arkadaşınla eşleş. Dünya haritasını inceleyin.

c. Kutucukta verilen ülkeler sizce hangi kıtada olabilir? Yazın.

Türkiye Nijerya Bosna Hersek Kırgızistan Ekvador Kanada Avustralya

Mevsimler ve Dünyamız 7. Ünite

183

Şekil 4.126 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

2 Metni dinle. Yarışmacıların ülkelerini tahmin et.

Rain Deniz Mohammed

b. Cevaplarını arkadaşlarıyla paylaş. Kontrol et.

3 Kim, hangi ülkede yaşıyor? Yaz. Soruları cevapla.

	Hangi ülkede yaşıyor?	Ülke hangi kıtada yer alıyor?	Ülkenin başkenti neresidir?	Bu ülke ile ilgili neler öğrendin?
Rain				
Deniz				
Mohammed				

184

7. Ünite

Mevsimler ve Dünyamız

Şekil 4.127 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

ç. Örneği incele. Sen de ülkelerden birini seç ve bu ülkenin özelliklerini arkadaşlarına anlat.

Herkese merhaba. Sizlere Türkiye'yi anlatacağım. Türkiye Asya ve Avrupa kıtalarında yer alır. Burada dört mevsim yaşanır. Yazları insanlar ince kıyafetler giyer çünkü hava sıcak olur. Kışları ise kalın kıyafetler giyerler çünkü hava soğuk olur. Türkiye farklı bölgelerden oluşur. Her bölgede farklı bitkiler yetişir. Mesela Karadeniz'de yemyeşil ormanlar var çünkü burada çok fazla yağmur yağar.

Şekil 4.128 7. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

4.3.7.1. A) Mevsimler

Bu bölümde günlük hava olaylarına, günlere, aylara, mevsimlere, mevsime uygun kıyafetler seçme konularına yer verilmiştir. “Dört Mevsim” adlı okuma metninde mevsimler konusu öğrencilere Hacivat ve Karagöz kültür unsurları üzerinden verilmiştir. Türkiye’deki mevsimlerden ve aylardan söz edildikten sonra öğrencilerden kendi ülkelerindeki mevsimleri anlatmaları istenmiştir. Ankara ve Bursa’nın hava durumuyla ilgili bilgiler verilmiştir. Bu şekilde hedef kültüre ait şehirlerle ilgili farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Bölüm görsellerle desteklenmiştir.

4.3.7.2. B) Kıtalar, Hayvanlar ve İklimler

Bu bölümde coğrafya ve mekân kültür öğelerine vurguda bulunmak amacıyla dünyanın farklı bölgelerinden iklim özelliklerine değinilmiştir. Farklı bölgelerdeki iklim özellikleri tanıtıldıktan sonra öğrencilerden kendi ülkelerinde yaşanan iklim türleriyle ilgili konuşmaları ve ülkelerinde bulunana ağaçların Türkçe isimlerini söylemeleri istenmiştir. Bu etkinlikle hedef kültür ve kaynak kültür arasında etkileşim amaçlanmıştır. Bunun yanı sıra dünyanın oluşumundan ve kıtalardan bahsedilmiş ve “Türkiye, Nijerya, Bosna Hersek, Kırgızistan, Ekvator, Kanada, Avustralya” gibi ülkelerin hangi kıtalarda olduğunu göstermeleri istenen bir etkinlik tasarlanmıştır. Bu etkinlikle farklı coğrafi bölgelere ve ülkelere dair farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. “Yedi Kıta Dünyamız” dinleme metninde farklı ülkelere ve başkentlerine yer verilmiştir. Bu bölümde Türkiye’nin iklim özelliklerinin de tanıtımı yapılmıştır. Aynı zamanda Antalya, Rize,

Kars gibi şehirlerin mevsimsel özelliklerine yer verilmiştir. Bu şekilde hedef kültüre dair farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Bölüm görsellerle desteklenmiştir.

4.3.7.3. C) Ege ile Gaga- Antarktika’da Penguenler Arasında

Bu bölümde TRT Çocuk kanalında yayınlanan çizgi filme yer verilmiştir. Bu şekilde kültür etkileşimi amaçlanmıştır. Proje zamanı adlı bölümde görev odaklı yaklaşıma göre öğrencilere dünyadaki iklim değişikliğini durdurmak amacıyla bir proje görevi verilmiştir. Bu şekilde öğrencilerin farklı iklimlere farklı coğrafi bölgelere karşı ve farkındalık kazanmaları amaçlanmıştır.

4.3.8. 8. Ünite Sağlık Elimizde

Bu ünite üç bölümden oluşmaktadır. A bölümünde vücudumuz ve organlar, hastalıklar, kalıp ifadeler; B bölümünde kişisel bakım, miktar ifadeleri; C bölümünde TRT izleme etkinliği ve proje zamanı bölümü yer almaktadır. Konular A2 başlangıç düzeyi öğrencilerinin seviyesine uygun seçilmiştir. Ünite ile ilgili bazı görsellere aşağıda yer verilmiştir.

Şekil 4.129 8. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Şekil 4.130 8. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

b. Arkadaşınla eşleş, cevaplarınızı kontrol edin. Arkadaşınla paylaş.

198 8. Ünite | Geçmiş Olsun

Şekil 4.131 8. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

4.3.8.1. A) Neyin Var?

Bu bölümde öğrencilerin günlük hayatta karşılarına çıkabilecek hasta doktor diyaloglarına yer verilmiştir. Vücudun bölümleri tanıtılmış ve hastalık kelimeleriyle ilişkilendirilmiştir. “Arif’in Seyir Defteri” adlı dinleme metninde Topkapı Sarayı ve Evliya Çelebi’ye yer verilmiştir. Hedef kültüre dair farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Söz varlığı bölümünde “eline sağlık, afiyet olsun, hayırlı olsun, güle güle kullan, geçmiş olsun, Allah şifa versin, hayırlı olsun” gibi kalıp ifadeler kullanılır.

yerleriyle birlikte yer verilmiş ve etkinliklerle pekiştirilmiştir. Bölüm görsellerle desteklenmiştir.

4.3.8.2. B) Mikroplar Nerede?

Bu bölümde öğrencilerin sağlıklı yiyecekleri tanımaları için günlük yaşamda karşılarına çıkabilecek yiyecek içecek isimlerinin olduğu afişlere yer verilmiştir. “Sağlıklı olmak için neler yaparsınız?” etkinliği ile öğrencilerin kendi kültürlerindeki uygulamaları anlatmaları istenmiştir. Bölüm görsellerle desteklenmiştir.

4.3.8.3. C) Rafadan Tayfa Sağlık Muhafızları

Bu bölümde TRT Çocuk kanalında yayınlanan çizgi filme yer verilmiştir. Bu şekilde kültür etkileşimi amaçlanmıştır. Proje zamanı adlı bölümde görev odaklı yaklaşıma göre öğrencilere sağlıklı beslenme ile ilgili bir afiş hazırlama görevi verilmiştir.

4.3.9. 9. Ünite Bir Varmış Bir Yokmuş

Bu ünite üç bölümden oluşmaktadır. A bölümünde masal kahramanları, fıkralar, sıfatlar; B bölümünde ikilemeler, kalıp ifadeler; C bölümünde TRT izleme etkinliği ve proje zamanı bölümü yer almaktadır. Ünitinin kapağında hedef kültürdeki masal kahramanlarına yer verilmiştir. Konular A2 başlangıç düzeyi öğrencilerinin seviyesine uygun seçilmiştir. Ünite ile ilgili bazı görsellere aşağıda yer verilmiştir.

Şekil 4.132 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Proje Zamanı

1 "Benim Ülkem Benim Masallarım" projesinin afişini incele. Örneği incele. Kendi afişini yap. Arkadaşlarınla payla.

Neler Yapılacak?

- Örnek afişini incele.
- Afişte neler var? Not al.
- Kendi afişini hazırla.

Nasıl Yapılacak?

- Ülkende anlatılan size ait bir masalı seç.
- Masalın karakterlerini tanıtan bir yazı yaz.
- Masalın ile ilgili bilgileri anlat. Videoya çek.

Nasıl Sunulacak?

- Önce videoyu arkadaşlarına izlet.
- Masalını anlat.
- Afişten hareketle sunum yap.

Unutma!
Bir hafta öğren
vakti

Arkadaşların projeyi beğendi mi?

mükemmel

çok iyi

iyi

fena değil

Şekil 4.133 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Dinleme

1

- Ülkende hangi dağlar var? Bu dağların ismi nasıl verilmiş, biliyor musun? Anlat.
- Görseli ve bilgi kutusunu incele.
- Videoyu izle.

Büyük Ağrı Dağı:
Yükseklik: 5137 m
Özellikleri: Büyük Ağrı Dağı Türkiye'nin en yüksek dağdır.

Küçük Ağrı Dağı:
Yükseklik: 3898 m

ç. Video hakkında ne düşünüyorsunuz? Sence bu dağın adı nasıl verilmiş olabilir? Tahmin et.

2

- Görselleri incele.
- Metni dinle. Dinleme sırasında görselleri doğru şekilde sırala.

Ağrı Dağı Efsanesi

Şekil 4.134 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

ç. Senin ülkende masallar nasıl başlıyor? Nasıl bitiyor? Söyle.

Bizim ülkemizde masalların başında bazı sözler söylenir. Bunlara "tekerleme" denir. Örneğin; Bir varmış, bir yokmuş, evvel zaman içinde ben dedemin beşiğini tıngır, mıngır salları iken Türkçe öğrenmek isteyen bir çocuk varmış... Masalın sonunda da şöyle deriz: Gökten üç elma düşmüş. Biri anlatana, biri dinleyene, biri de masal kahramanlarına...

Şekil 4.135 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

2 Metni oku.

Ye Kürküm Ye!

222

9. Ünite | Bir Varmış Bir Yokmuş

Şekil 4.136 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Konuşma

- 1 Metni oku. Arkadaşınla eşleş. Soruların cevapları ne olabilir? Tartışın.

Arif'in Seyir Defteri

Aklımdaki Sorular

Merhaba arkadaşlar, biliyorsunuz uzun zamandır aklımda bazı sorular vardı. Rüyamda Evliya Çelebi bana "Arif, beni bul. Bu senin görevin." dedi. Evliya Çelebi bana ne demek istedi bir türlü anlamadım. Acaba bu bir şifre miydi? Evliya Çelebi, Ressam Selcen Aybala'ya da rüyasında "Beni bul!" demiş. Evliya Çelebi "Beni bul!" sözüyle acaba ne demek istedi? Yoksa Evliya Çelebi yaşıyor mu? Ressamın Hezarfen Ahmet Çelebi tablosu da hâlâ kayıp. Tablo nerede? Bu tablo ile Evliya Çelebi'nin sözleri arasında bir ilişki var mı? Ressam, Topkapı Sarayı'nda bana bir şey söyledi. "Bunu kimseyle paylaşma, bu bir sır." dedi. Bu sırrı daha ne kadar saklayabilirim, bilmiyorum.

Şimdi bir de masal kitabındaki harita çıktı. Haritada on yedi yer işaretlenmiş. Acaba bu on yedi yerle Selcen Aybala'nın tablosu arasında bir ilişki var mı? Şifreyi buldum dedim ama galiba yine bulamadım. Aklım çok karışık. Ne yapacağımı bilmiyorum? Sen bu sorulara bir cevap bulabildin mi? Bana yardım eder misin?

Şekil 4.137 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Konuşma

- 1 a. Afişi incele.

En Güzel Masalı Sen Anlat!

Yarışma Hakkında:

1. Görselleri incele.
2. Görsellerden hareketle kendi masalını anlat.
3. Masalını arkadaşlarınla canlandır. Video çek. Bizimle paylaş.
4. enguzelmasallar@turkiyemaarif.com' a gönder.

Yarışmanın Tarihi: 14.02.2024

Yarışmanın Yeri:

Türkiye Maarif Vakfı

Ödül: Harikalar Diyan Turu

Merhaba ben Yengeç. Masal dinlemeyi ve anlatmayı çok seviyorum. Sizler de seviyor musunuz? O zaman köpek balığı ve ayı ile olan maceramı arkadaşlarınıza anlatmak için yarışmaya katılmayı unutmayın!

- b. Yarışmada anlatılacak olan masalın görsellerini incele. Masalını anlat.

Şekil 4.138 9. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

4.3.9.1. A) Bir Varmış Bir Yokmuş

Başlangıçta yer alan okuma bölümünde tarihi bir değeri olan “Dikilitaş” ‘a yer verilmiştir. Bunun yanı sıra okuma metninde tarihi şahsiyetlerden biri olan Evliya Çelebi ile ilgili bilgiler verilmiştir. Kitaptaki Sırlar adlı okuma metninde hedef kültürde sıkça kullanılan “göz gezdirmek, kulak vermek, akli fikri bir şeyde olmak” deyimlerine yer verilmiştir. Bu şekilde hedef kültüre dair farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Soruları cevapla bölümünde öğrencilerden bildikleri bir masalı anlatmaları istenmiştir. Bu etkinlikle hedef kültür ve kaynak kültür arasında etkileşim hedeflenmiştir. Nasreddin Hoca’nın Ye Kürküm Ye! Adlı fıkrası görsel unsurlarla öğrencilere verilmiştir. Videoyu izle bölümünde Türk masallarının başlangıcında ve sonunda kullanılan tekerlemelere yer verilmiştir. Yazma bölümünde verilen görsellerden hareketle masal başı ve sonu tekerlemelerini de kullanarak öğrencilerin de bir masal yazmaları istenmiştir. Bu etkinlikle kültür etkileşimi hedeflenmiştir. Bölüm görsellerle desteklenmiştir.

4.3.9.2. B) Evvel Zaman İçinde

Bölümün girişinde masal konusunda bir farkındalık oluşturmak amacıyla masal kitabı görseline yer verilmiş ve öğrencilere bu masalda ne anlatılıyor diye sorarak fikir yürütmeleri amaçlanmıştır. Bu görselin ardından “Tuz Masalı” ‘na yer verilmiştir. Masal görsel unsurlarla desteklenerek öğrencilerin daha çok ilgisini çekecek bir formda verilmiştir. Masal başı ve sonu tekerlemeleri verilerek sonrasında öğrencilere “Senin ülkende masallar nasıl başlıyor? Nasıl bitiyor?” diye sorularak hedef kültür ve kaynak kültür arasında benzerlikleri, farklılıkları görmeleri ve etkileşim kurmaları amaçlanmıştır. Dinleme bölümünde Ağrı Dağı’nın isminin veriliş efsanesine yer verilmiştir. Öğrencilerden kendi ülkelerindeki dağları söylemeleri ve bu dağların isimlerinin veriliş hikâyelerini biliyorlarsa anlatmaları istenmiştir. Dinleme metninin sonunda yer alan sorular bölümünde “Kendi ülkenizdeki dağlar ve doğal yerler hakkında anlatılan efsaneleri arkadaşınla paylaş” etkinliğine yer verilmiştir. Bu etkinlikle hedef kültür ve kaynak kültür arasında etkileşim amaçlanmıştır. Yazma bölümünde verilen video ve görsellerden hareketle öğrencilerin yarım kalan bir masalı tamamlamaları istenmiştir. Bu bölümde verilen tüm etkinliklerde öğrencilerin masal, efsane, fıkra gibi edebiyatla ilgili kültür unsurlarına dair bir farkındalık kazanmaları amaçlanmıştır.

4.3.9.3. C) Sihirli Bulgur Pilavı

Bu bölümde TRT Çocuk kanalında yayınlanan çizgi filme yer verilmiştir. Bu şekilde kültür etkileşimi amaçlanmıştır. Proje zamanı adlı bölümde görev odaklı yaklaşıma göre öğrencilere “Benim Ülkem Benim Masallarım” adlı bir proje görevi verilmiştir. Öğrencilerden ülkelerinde anlatılan bir masalı ve masalın karakterlerini tanıtan bir yazı ve video hazırlamaları istenmiştir.

4.3.10. 10. Ünite Akıllı Robotlar

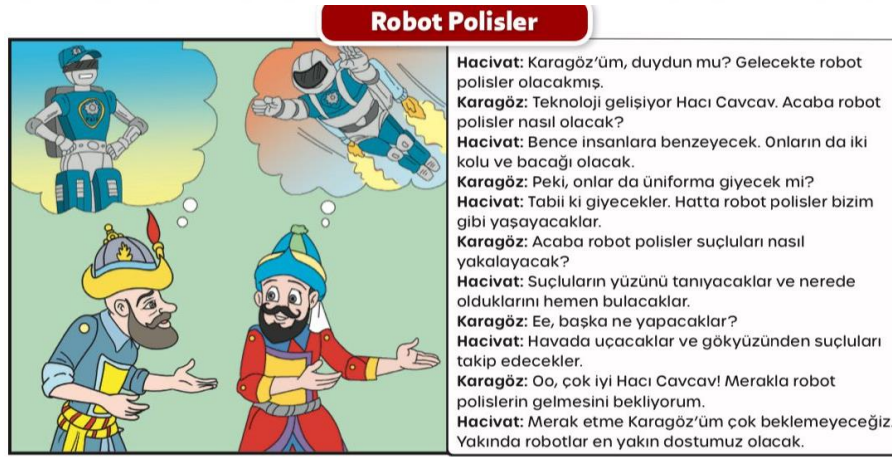
Bu ünite üç bölümden oluşmaktadır. A bölümünde ilgi alanları; B bölümünde duygular, hobiler; C bölümünde TRT izleme etkinliği ve proje zamanı bölümü yer almaktadır. Ünitenin kapak görselinde Teknofest ve Türk Bayrağına yer verilmiştir. Konular A2 başlangıç düzeyi öğrencilerinin seviyesine uygun seçilmiştir. Ünite ile ilgili bazı görseller aşağıda verilmiştir.

Şekil 4.139 10. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Şekil 4.140 10. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

Şekil 4.141 10. Üniteye ait kültür etkileşimi unsurları

4.3.10.1. A) Şifre Çözülüyor

Arif'ten mesaj var bölümünde ve" Şifre Çözülüyor" adlı okuma metninde tarihi kişilikler Evliya Çelebi ve Hezarfen Ahmet Çelebi'ye yer verilmiştir. Metinde ve metin altı sorularda "Topkapı Sarayı, Kız Kulesi, Galata Kulesi, Ayasofya Camisi" gibi tarihi yerlere yer verilmiştir. Bu etkinliklerle hedef kültüre dair farkındalık oluşturmak

hedeflenmiştir. “Selcen Aybala’nın Tablosunun Sırrı Çözülüyor” adlı dinleme metninde ve metin altı sorularda hedef kültüre dair farkındalık oluşturmak amacıyla; Ankara, Bursa, Konya gibi şehirlere yer verilmiştir. Bunun yanın sıra “Gez Dünya’yı gör Konya’yı” adlı özlü bir söze yer verilmiştir. Robot Polisler adlı okuma metni halk edebiyatı unsuru olan “Hacivat ve Karagöz” ile birleştirilerek öğrencilere verilmiştir. Bölüm görsellerle desteklenmiştir.

4.3.10.2. B) Gelecek Robotların Elinde

“Robotlarla Tanışalım” adlı okuma metninde değerler ve eğitim kültür unsuru olan yaşlı ve engelli insanlara yardım etmenin önemine Japon bir robot üzerinden vurgu yapılmıştır. Bu bölümde robotların insan hayatını gelecekte nasıl kolaylaştıracağıyla ilgili etkinliklere yer verilmiştir.

4.3.10.3. C) Rafadan Tayfa İcat Peşinde

Bu bölümde TRT Çocuk kanalında yayınlanan çizgi filme yer verilmiştir. Bu şekilde kültür etkileşimi amaçlanmıştır. Proje zamanı adlı bölümde görev odaklı yaklaşıma göre öğrencilere kendi icatlarını yapmaları için bir proje görevi verilmiştir.

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma ve Sonuç

Yabancı dil öğretiminde dil ve kültür birbirinden ayrılmaz iki unsurdur. Bir dile yeterli düzeyde hâkim olabilmek için dilin kurallarının yanı sıra hedef dilin kültürünün de öğrenilmesi gerekmektedir. Çünkü dil öğretimi ve kültür aktarımı uluslararası bir imajdır bu nedenle Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için hazırlanan ders kitaplarında kültür unsurlarının doğru bir Türkiye algısı için doğru bir şekilde aktarılması gerekmektedir (Aktaş, 2021). Kültüre dair bilgi sahibi olmadan dil öğrenimi eksik kalacaktır. Yabancı dil öğrenen bireyler öğrenim sürecinde hedef kültür ve kendi kültürleri arasında benzerlikler ve farklılıkları tespit ederek karşılaştırma imkânına sahip olacaklardır. Bunun yanı sıra farklı kültürlerle karşı anlayış ve hoşgörü geliştirebileceklerdir.

Dil öğretiminde kullanılan materyaller arasında ders kitapları ilk sırada gelmektedir. Kullanılan materyaller kültür etkileşiminin gerçekleştirilmesi için önemli bir rol oynamaktadır. Okullarda veya kurs merkezlerinde kullanılan ders kitaplarının hedef kültür ve kaynak kültür arasında etkileşim sağlayacak şekilde tasarlanması gerekmektedir. Bu bağlamda hazırlanan ders kitaplarında kültür etkileşiminin gerçekleşebilmesi için hedef kültüre dair unsurların ve kaynak kültürlerle dair unsurların beraber verilmesi gerekmektedir.

Yapılan literatür taramasında çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanındaki çalışmaların sınırlı olduğu ve kullanılan ders kitaplarındaki kültür etkileşim unsurlarıyla ilgili yeterli çalışmanın olmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle çocuklara yabancı dil öğretmek amacıyla Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı esas alınarak TMV tarafından hazırlanan Maarif Türkçe Öğretim Seti Ortaokul A1 ve A2.1 seviyeleri ders kitapları belirli bir ölçek çerçevesinde incelenerek görsel ve sözel kültür etkileşim unsurları tespit edilmiştir. İncelenen kitaplardaki üniteler bulgular bölümünde detaylı bir şekilde açıklanmış ve kültür unsurları örnekleriyle birlikte verilmiştir.

Maarif Türkçe Öğretim Seti Ortaokul A1 seviyesi ders kitabındaki kültür unsurlarına ilişkin sonuçlar şu şekildedir: A1 seviyesi ders kitabında görsel ve sözel toplam 454 kültür unsuru tespit edilmiştir. Günlük yaşama ilişkin 38 görsel, 57 sözel; kişiler arası ilişkilerle ilgili 24 görsel, 32 sözel; değerler ve eğitime ilişkin 42 görsel 10 sözel; edebiyat, sanat ve müzikle ilgili 7 görsel, 14 sözel; gelenekler ve folklora ilişkin

23 görsel, 14 sözel; sosyal yaşama dair 1 görsel, 27 sözel; coğrafya ve mekâna dair 43 görsel, 122 sözel kültür unsuru tespit edilmiştir. Üniteler detaylı bir şekilde incelendiğinde hedef kültür ve kaynak kültürlerle dair unsurların orantılı bir şekilde verildiği tespit edilmiştir. A1 ders kitabında verilen dört temel dil becerinin kazandırılmasına yönelik etkinliklerde hem hedef kültürün hem de kaynak kültürülerin tanınmasına yönelik etkinliklerin olduğu tespit edilmiştir.

Maarif Türkçe Öğretim Seti Ortaokul A2.1 seviyesi ders kitabındaki kültür unsurlarına ilişkin sonuçlar şu şekildedir: A2.1 seviyesi ders kitabında görsel ve sözel toplam 424 kültür unsuru tespit edilmiştir. Günlük yaşama ilişkin 36 görsel, 86 sözel; kişiler arası ilişkilerle ilgili 8 görsel, 30 sözel; değerler ve eğitime ilişkin 13 görsel, 20 sözel; edebiyat, sanat ve müzikle ilgili 39 görsel, 43 sözel; gelenekler ve folklorla ilişkin 19 görsel, 15 sözel; sosyal yaşama dair 3 görsel, 4 sözel; coğrafya ve mekâna dair 16 görsel, 92 sözel kültür unsuru tespit edilmiştir. Ünitelerle ilgili yapılan detaylı inceleme neticesinde hedef kültür ve kaynak kültürle ilgili unsurların orantılı bir şekilde verildiği tespit edilmiştir.

Maarif Türkçe Öğretim Seti A1 ve A2.1 ders kitaplarında Türk kültürüyle ilgili unsurların dengeli ve yeterli bir şekilde yer aldığı tespit edilmiştir. Türk kültürünün her iki kitapta da doğru şekilde tanıtımı yapılmıştır. Hedef kültür olan Türk kültürü her iki kitapta da öğrencilere farklı etkinliklerle, proje görevleriyle, izleme faaliyetleriyle sunulduğu gibi kaynak kültürlerle ilgili etkileşim başarı sağlayacak şekilde ve dengeli bir düzeyde verilmiştir. Kitaplar incelendiğinde öğrencilerin farklı kültürlerle kendi kültürlerinin benzer ve farklı yönlerini karşılaştırma yapabilmelerine, kültürlerarası etkileşim yetisi kazanmalarına ve kültür farkındalıklarının oluşmasına yönelik etkinliklerin olduğu tespit edilmiştir. Kitaplarda dil bilgisi gibi yapıların sezdirilerek verildiği ve kültürlerarası iletişimi sağlayan etkinliklere yeterince yer verildiği tespit edilmiştir. Kültür etkileşimi için önemli özgün metinlere ve kurmaca metinlere yer verilmiştir. Öğrencilerin günlük yaşamda karşılaşacakları unsurlar ön plana çıkarılmıştır.

Bir bütün olarak bakıldığında “Maarif Türkçe Öğretim Seti Ortaokul A1- A2.1” ders kitapları Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmek isteyen çocuklara Türk kültürüne dair bilgiler aktarma konusunda ve farklı kültürlerle karşı farkındalık oluşturma, kültürlerarası etkileşim sağlama konusunda başarı sağlayabilecek bir düzeydedir. Hedef kültür ve kaynak kültür arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları mukayese ederek öğrenilmesini amaçlayan etkinliklere yeterince yer verilmiştir. Herhangi bir kültüre dair olumsuz bakış açısı kazandıracak etkinliklere, söylemlere yer verilmemiştir. Farklı kültürlerin

tanıtılmasına dair görsel ve sözel unsurlar dengeli bir şekilde verilmiştir. Kitapta yer alan görsel ve sözel unsurlar Türk kültürünü yeterince yansıtmaktadır.

Ülker (2007), çalışmasında hedef kültüre dair kültür unsurlarının yeterli düzeyde verildiği ancak bu çalışmanın sonucundan farklı olarak kaynak kültüre dair unsurların yetersiz kaldığı sonucuna ulaşmıştır. Demir (2010) tarafından yapılan çalışmada bu çalışmanın sonucundan farklı olarak Yeni Hitit Türkçe kitabında seviyelere göre Türk kültür unsurlarına az yerildiği ve Türk kültürünün her alanını temsil edici nitelikte unsurların olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yılmaz (2012), “Yabancılar İçin Türkçe Yeni Hitit” kitaplarını incelediği çalışmasında çalışmamıza benzer bir sonuç elde etmiştir. İncelenen ders kitaplarının hedef kültürü farklı yönleriyle yansıttığı, kültürü aktarmada başarılı olduğu sonucuyla örtüşmektedir. Bunun yanı sıra İşçi (2012), “Yeni Hitit Ders Kitabı’nın Dört Temel Dil Becerisi ve Kültür Açısından İncelenmesi” adlı tezinde bizim çalışmamızdan farklı bir sonuca ulaşmıştır. Yeni Hitit ders kitaplarının Türk kültürünü yansıtmada konusunda eksik olduğunu daha çok Batı kültürünü yansıttığı sonucuna ulaşmıştır. Farklı kültürler arasında karşılaştırma yapma benzerlik kurma açısından etkinliklerin yetersiz olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Okur ve Keskin (2013) “İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti’ni (A1, A2, B1, B2) inceledikleri çalışmalarında bizim çalışmamızdan farklı olarak A1 ve A2 ders kitaplarında kültür unsurlarından daha az yararlanıldığını B1, B2 ders kitaplarında daha fazla kültür unsurunun yer aldığını tespit etmişlerdir.

Vargelen (2013) tarafından yapılan çalışmada kültürlerarası iletişimsel yeterlilik bağlamında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitapları incelenmiştir. İncelenen ders kitaplarının kültürlerarası iletişimsel yeterlilik yaklaşımı açısından yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Vargelen ’in araştırma sonuçları ile bu çalışmanın sonucu örtüşmektedir.

Yiğit ve Arslan (2014), çalışmalarında bu çalışmanın sonucuna benzer bir şekilde kültür etkileşiminin dil öğretiminin önemli bir parçası olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Kutlu (2014), yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla hazırlanan ders kitapları üzerinde yaptığı çalışmasında bizim çalışmamızın sonucundan farklı olarak kültür unsurlarının seviyelere eşit dağılmadığı sonucuna ulaşmıştır. Ökten ve Kavanoz (2014), tarafından yapılan çalışmada bu çalışmanın sonucundan farklı olarak yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan kitaplarda Türk kültürüne ait öğelerin kültürlerarası öğrenmeyi desteklemede yetersiz kaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bayraktar (2015), yabancılara Türkçe öğretimi alanındaki kitaplarla ilgili yaptığı çalışmada bu çalışmanın sonucundan farklı olarak kültür unsurlarına yeteri kadar yer verilmediği ve sistemli bir yapıda olmadığı, bunun yanı sıra toplumsal yaşama ait unsurların verilmesinde eksiklikler olduğunu tespit etmiştir.

Ertuğrul (2015) çalışmasında Gazi Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı ve Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabını incelemiş ve kitapların Türk kültürünü yansıtmaya yönünden bu çalışmanın sonucuna benzer olarak başarılı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Kalenderoğlu (2015) çalışmasında Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan temel düzey ders kitaplarını incelemiş ve temel düzey dil öğretim kitaplarında kültür unsurlarına pek rastlanmadığı sonucuna ulaşmıştır. Temel düzey ders kitaplarının incelendiği bu çalışmayla sonucu örtüşmemektedir.

Ömeroğlu (2016) “Yabancılara Türkçe Öğretimi İçin Hazırlanmış Ders Kitaplarının İncelenmesi” adlı doktora tezinde Hitit ders kitaplarını kültür aktarımı açısından incelemiştir. Bu çalışmanın sonucundan farklı olarak Türk kültürüne dair gelenek-görenek, edebiyat, sanat, mimari, bayramlar ve tarihi şahsiyetlere yer verilmediği sonucuna ulaşmıştır. Tosun (2016), Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 kitaplarını incelediği çalışmasında kitapların kültür aktarımı yönünden zengin olduğu buna karşın kültür unsurlarının dengeli bir dağılım göstermediği sonucuna ulaşmıştır.

Akcaoglu (2017) Yedi İklim ve Yeni Hitit Türkçe kitaplarını somut olmayan kültürel miraslar kapsamında incelediği tezinde; Yedi İklim kitap setlerinde Yeni Hitit setlerine göre daha fazla kültür unsuru kullanıldığını tespit etmiştir. Yeni Hitit ders kitaplarında kültür aktarımının oldukça az düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Çetinkaya (2018), Hitit serisi ders kitaplarını incelediği çalışmasında bu çalışmanın sonucuna benzer olarak kültür unsurlarının farklı şekillerde sunulduğu, Türk kültürünü aktarmada yeterli düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Özgat Tatan (2018) Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti’nin A1 ve A2 düzeylerindeki ders kitaplarını incelediği çalışmasında bu çalışmanın sonucundan farklı olarak kültür aktarımı unsurlarının dengeli bir dağılım sergilemediğini tespit etmiştir. Bunun yanı sıra Sever (2019), Yedi İklim kitap setlerini ve Yeni Hitit kitap setlerini kültür aktarımı çerçevesinde karşılaştırdığı tezinde kültür aktarımını sağlayacak öğelerin kitap setlerinde seviyelere göre eşit bir şekilde dağılım göstermediği ve bazı kültür unsurlarına hiç değinilmediği sonucuna ulaşmıştır.

Aktaş (2021) tarafından İstanbul TÖMER, Yeni Hitit ve Yedi İklim yabancı dil olarak Türkçe öğretim setlerinden oluşan 30 kitabın incelendiği çalışmada İstanbul

TÖMER ders ve çalışma kitaplarında kültür imajlarına ve Türk imajına dair daha fazla sayıda unsura yer verildiği, edebiyat, sanat ve sporla ilgili imajlara Yedi İklim öğretim setinde daha fazla yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra incelenen tüm kitap setlerinde yeme-içme ve mekân ile ilgili imajlara oldukça fazla yer verildiği tespit edilmiştir.

Pelin (2021) tarafından yapılan araştırmada Hayat Boyu Türkçe ve Türkçe Öğreniyorum kitap setleri incelenmiş ve bu çalışmanın sonucuna benzer şekilde kültürü aktarma açısından başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak bu çalışmanın sonucundan farklı olarak kültür aktarımı unsurlarının dağılımı açısından ise dengeli bir dağılım göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Karadayı Ayten (2022) ‘‘Türkçe Öğretimi Hedefiyle Yazılan Türkçe Yaşamak B2 Ders Kitabı ve Çalışma Kitabı Okuma Metinlerinin Kültür Aktarımı Açısından İncelenmesi’’ adlı yüksek lisans çalışmasında kültür unsurlarının dengeli dağılmadığı ve bazı kültür unsurlarına hiç yer verilmediği sonucuna ulaşmıştır.

Türkçenin yabancı dil öğretimi için hazırlanan her kitabın içeriği ve yoğunluğu farklıdır. Ancak tüm kitapların nihai ortak hedefi öğrencileri başlangıç seviyesinden başlatıp, iletişim kurabilecekleri seviyeye getirebilmektir. Bu bakımdan hazırlanan ders kitaplarının Türklerin günlük yaşamlarında yaşadıkları kültürü daha etkin bir şekilde tanıtmaları gerekmektedir (Ökten ve Kavanoz, 2014, s.858-859). Çünkü günlük yaşamda kültür ve dil iç içedir. Bu nedenle temel seviye öğrencilerine iletişim becerilerini güçlendirmek amacıyla ders kitaplarında kültüre ait kazanımların verilmesi gerekmektedir. Bu çalışmada incelenen temel seviye ders kitapları alanda kullanılan diğer temel seviye ders kitaplarından farklı olarak kültür unsurları içermektedir.

5.2. Öneriler

Maarif Türkçe Öğretim Seti Ortaokul A1- A2.1 ders kitaplarının incelenmesi neticesinde ulaşılan sonuçlardan yola çıkarak çocuklara yönelik hazırlanacak ders kitaplarıyla ilgili bazı öneriler şunlardır:

Araştırmacılara yönelik öneri:

1. Bu çalışmada temel düzey A1 ve A2.1 kitapları kültür etkileşimi unsurları açısından incelenmiştir. Diğer araştırmacılar ileri düzey kitapları kültür etkileşimi unsurları açısından inceleyebilir.
2. Diğer çalışmalarda farklı yayınevlerine ait ders kitapları kültür etkileşimi unsurları açısından ele alınıp kıyaslanabilir.

3. Ders kitapları dışındaki diğer materyaller de (hikâye kitapları, çizgi dizi ve filmler vb.) kültür etkileşimi açısından incelenebilir.

Ders kitabı yazarlarına yönelik öneriler:

1. Kitap yazarlarına yönelik hizmet içi eğitimler düzenlenebilir.
2. Kitaplar için metin seçerken ve etkinlikler tasarlanırken kültür unsurlarına yer verilmesine dikkat edilebilir.
3. Öğrencilerin hedef kültür ve kaynak kültür arasında etkileşim kurabilmelerine olanak tanıyan etkinlikler tasarlanabilir.
4. Çocuklara Türkçe öğretimi hedefleyen ders kitaplarında günlük yaşamda sıkça kullanılan kalıp sözlere, atasözlerine, çocuk oyunlarına, şarkılara yer verilebilir.
5. Ders kitaplarında yer alacak görsellerde ve metinlerde kültür unsurlarına dengeli ve yeterli bir şekilde yer verilmesine özen gösterilmelidir.
6. Hedef kültür ve kaynak kültüre dair unsurlar verilirken okuma, yazma, konuşma ve dinleme alanlarının hepsine hitap edecek etkinlikler tasarlanmalıdır.

6. KAYNAKLAR

- Ağıldere, S. T. (2010). XVIII. yüzyıl Avrupa'sında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin önemi: Osmanlı İmparatorluğu'nda İstanbul Fransız dil oğlanları okulu (1669-1873). *Turkish Studies*, 5 (3), 693–704.
- Ahmet, İ. K. (2005). *Yunanistan'da (Batı Trakya'da) iki dilli eğitim veren azınlık okullarında Türkçe ve Yunanca öğrenim gören öğrencilerin okuduğunu anlama ve yazılı anlatım becerilerinin değerlendirilmesi*. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Akalın, Ş. H. (2005). Türkçenin güncel sorunları. <http://turkoloji.cu.edu.tr/DIL%20SORUNLARI/02.php> (Erişim Tarihi: 12 Ekim 2023).
- Akpınar, M. (2010). *Deyim ve atasözlerinin yabancılara Türkçe öğretiminde kullanımı üzerine bir araştırma*. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Aksan, D. (1990). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim 1* (4. baskı). Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Aksan, D. (1994). Türk dili zengin bir dil midir? *TÖMER Dil Dergisi*, 16, 34.
- Aksan, D. (1998). *Anlambilimi ve Türk anlambilimi*. Ankara: Engin Yayıncılık.
- Aktaş, E. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe ders materyallerinde Türk ve Türkiye imajına ilişkin unsurlar. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (22), 232-257. doi: 10.29000/rumelide.890442
- Aktaş, T. (2005). Yabancı dil öğretiminde iletişimsel yeti. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 12, 89-100.
- Altay, İ. (2005). Developing cultural awareness. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 1 (2), 170-182.
- Aral, N. (1992). *Çocuk gelişiminde oyunun önemi*. Çağdaş Eğitim Yayınları.
- Arslan, M. (2006). Almanya'daki Türk işçi çocuklarının eğitimi sorunları. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (21), 233-245.
- Arslan, M. (2012). Tarihi süreçte Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi-öğrenimi çalışmaları. *KSU Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (2), 167-188
- Arslangilay, A. S. (2013). *3. kuşak Türk çocukları ve iki dilli-iki kültürlü eğitim modelleri*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Asher, J. J. (1977). Children learning another language: A developmental hypothesis. *Child Development*, 1040-1048
- Asutay, H. (2003). Yabancı dil öğretiminde "kültür" bağlamı ve "öteki dil". *Tömer Dil Dergisi*, 11 (8), 26-29.
- Avrupa Komisyonu. (2003). Promoting language learning and linguistic diversity: An actionplan 2004 – 2006. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/publication/b3225824b016-42fa83f6-43d9fd2ac96d> (Erişim Tarihi: 12 Ekim 2023).
- Avrupa Konseyi (2013). *Diller için Avrupa ortak öneriler çerçevesi öğrenim, öğretim ve değerlendirme*. Strasbourg: Council of Europe Publishing.

- Aykaç, N. (2015). Yabancı dil olarak türkçe öğretiminin genel tarihçesi ve bu alanda kullanılan yöntemler. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10 (3), 161-173.
- Aytekin Özkan, P. (2009). *Yabancı dil olarak türkçe derslerinde kültürlerarası iletişim yetisi kazandırma amaçlı karikatür kullanımı*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Baldık, Y. (2018). *Ana dili Türkçe olmayan göçmen toplulukların eğitim sistemine katılımında Türkçe öğretiminin önemi*. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir.
- Barın, E. (2003). Yabancılar Türkçe öğretiminde temel söz varlığının önemi. *TÜBAR*, 13, 311-317.
- Beardsmore, H. B. (1986). *Bilingualism: Basic principles* (1. baskı). Multilingual Matters.
- Bekleyen, N. (2016). *Çocuklara yabancı dil öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Berlitz. (2003). www.berlitz.com (Erişim Tarihi: 12 Ekim 2023).
- Black, M. (1993). More about metaphor. A. Ortony (Ed.), *Metaphor and thought* (2. baskı) içinde (ss. 19–41). Cambridge: Cambridge University Press.
- Bourke, J. M. (2006). Designing a topic-based syllabus for young learners. *ELT Journal*, 60 (3), 279-286.
- Boylu, E. (2014). Dil-kültür ilişkisi ve İran’da Türkçe öğretimine etkisi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2014 (4), 19-28. doi:10.18493/kmusekad.52839
- Bölükbaş, F. ve Keskin, F. (2010). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metinlerin kültür aktarımındaki işlevi. *Turkish Studies*, 5 (4), 221-235.
- Brooks, N. (1986). Culture in the classroom. J. M. Valdes (Ed.), *Culture bound* içinde (s. 123-129). Cambridge: Cambridge University Press.
- Büyükikiz, K. K. ve Çangal, Ö. (2016). Suriyeli misafir öğrencilere Türkçe öğretimi projesi üzerine bir değerlendirme. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 5 (3).
- Byram, M. ve Morgan, C. (1994). *Teaching-and-learning language-and-culture*. Clevedon. Multilingual Matters Ltd.
- Cameron, L. (2005). *Teaching languages to young children*. Cambridge: Universty Press.
- Canbulat, M. ve Çayıroğlu İşgören, O. (2005). Yabancı dil öğretimine başlamada en uygun yaşın ne olduğuna ilişkin dilbilimsel yaklaşımlar ve öğretmen görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (2), 123-139.
- CEFR. (2020). *Common European framework of reference for languages: Learning, teaching, assessment*. Strasbourg: Council of Europe Puplishing.
- Chomsky, N. (1957). *Syntactic structures*. The Hague: Mouton.
- Ciubancan, M. (2013). From task-supported teaching to task-based learning. *Euromentor Journal*, 4 (1), 56-65.
- Corbin, J. ve Strauss, A. (2008). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. Thousand Oaks: Sage.

- Cortazzi, M. ve Lixian, J. (1999). ,Cultural mirrors. E. Hinkel (Ed.), *Culture in second language teaching and learning* içinde (s. 196-219). Cambridge: Cambridge University Press.
- Council of Europe. (2001). *Common European framework of reference for languages: Learning, teaching, assessment*. Cambridge University Press.
- Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* (M. Bütün ve S. B. Demir, Çev.). Ankara: Siyasal Yayın Dağıtım.
- Cummins, J. (1979). Linguistic interdependence and the educational development of bilingual children. *Review of Educational Research*, 49 (2), 222-251.
- Cunningsworth, A. (1995). *Choosing your coursebook*. Oxford: Macmillan Heinemann.
- Çakır, İ. (2006). Developing cultural awareness in foreign language teaching. *TOJDE*, 7 (3), 154-161.
- Çakır, M. (2002). *Almanya'daki çok kültürlü ortamlarda Türkçenin anadili olarak kullanımı*.
- Çangal, Ö. (2021). Çocuklara Türkçe öğretiminde kullanılan dil öğretim setleri ve yardımcı kaynaklar. Çangal, Ö. ve Çelik, M., E. (Ed.), *Çocuklara Türkçe öğretimi içinde* (s.83-106). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Çangal, Ö. ve Yazıcı, M., H. (2021). Seçmeli dil olarak çocuklara Türkçe öğretimi. Çangal, Ö. ve Çelik, M., E.(ed.) *Çocuklara Türkçe öğretimi içinde* (s.443-460). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Çetinkaya, E. (2018). *Yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarında kültürel unsurlar*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Çiftçi, E. (2019). Türkçenin ikinci dil olarak öğretiminde kullanılan “Yabancı Uyruklu Öğrenciler İçin Türkçe” kitabında kültür aktarımı. XI. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu, 16-18.
- Çiftçi, P. ve Ülbeği, H. (2023). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde hazırlanmış yüksek lisans ve doktora tezleri. *Bezgek Yabancılar Türkçe Öğretimi Dergisi*, 2 (2), 127-139. doi:10.56987/bezgek.26
- Çoban, A. (2003). Türk ve Alman eğitim sistemlerinde öğretmen eğitimi ve boyutları. *Akademik Araştırmalar Dergisi*, 17, 77-90.
- Dağabakan, F. Ö. ve Dağabakan, D. (2008). Dil ve çocukta dil gelişim kuramları. http://ooegm.meb.gov.tr/dokuman/cocuklarda_dil_gelisimi.pdf (Erişim Tarihi: 12 Ekim 2023).
- Dellal, A. N. (2011). *Çocuklara yabancı dil öğretimi ve dil edinimi*. Çanakkale: Çanakkale Kitaplığı.
- Demir Atalay, T. (2023). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde hazırlanmış bilimsel kitap ve ders kitapları. *Bezgek Yabancılar Türkçe Öğretimi Dergisi*, 2 (2), 87-98. doi:10.56987/bezgek.23
- Demir, A. (2010). *Yabancılar Türkiye Türkçesi öğretiminde kültürlerarası yaklaşımdan hareketle metinlerin incelenmesinde dikkat edilecek noktalar*. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Demir, A. ve Açık, F. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak ğretiminde kültürlerarası yaklaşımlar ve seçilecek metinlerde bulunması gereken zellikler. *TÜBAR*, 30, 51-72.
- Demiral, H. (2013). Cultural components used by learners of turkish as a foreign language forreading comprehension. *Anthropologist*, 16 (3), 561-573.
- Demircan, . (2013). *Yabancı dil ğretim yöntemleri*. İstanbul: Der Yayınları.
- Demirel, . (2021). *Yabancı dil ğretimi* (13. baskı). Ankara: Sonçağ Yayıncılık.
- Demirel, . ve Kırğlu, K. (2021). Eğitim ve ders kitapları, . Demirel ve K. Kırğlu (Ed.). *Ders kitabı incelemesi* (5. baskı) içinde (s. 4-13.) Pegem Akademi.
- Demirezen, M. (2003). Yabancı dil ve anadil öğreniminde kritik dönemler. *Tmer Dil Dergisi*, 118, 5-15.
- Diplomasi. (2023). <https://www.dictionary.com/browse/diplomacy> (Erişim Tarihi: 12 Ekim 2023).
- Dönmez Baykoç, N. ve Arı, M. (1987). 12-30 Aylık ocuklarda dilin kazanılması. *ocuk Gelişimi ve Eğitimi Dergisi*, 2, 36-58.
- Efegil, E. (t.y.) Türk dış politikası ve kamu diplomasisi. Kamu Diplomasisi Enstitüsü. <http://www.kamudiplomasisi.org/makaleler/makaleler/94-tuerk-di-poltkasi-ve-kamu-dplomass> (Erişim Tarihi: 12 Ekim 2023).
- Ege, P., Acarlar, F. ve Güleryüz, F. (1998). Türkçe kazanımında yaş ve ortalama sözce uzunluğunun ilişkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 13 (41), 19-33.
- Ekawati, A. D. (2017). The effect of TPR and audio-lingual method in teaching vocabulary viewed from students' IQ. *Journal of ELT Research*, 2 (1), 55-67.
- Ekşi, M. (2015). Kültürel diplomasi ve Yunus Emre Enstitüsü. M. şahin, B. S. evik (Ed.), *Türk dış politikası ve kamu diplomasisi* içinde (s. 345-363). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Ekşi, S., & Demirkol, R. (2023). Yabancılarla Türkçe ğretiminde Türk kültür aktarımı unsurları: Gazi yabancılar için Türkçe rneği. *International Journal of Language Academy*, 11 (1).
- Ellis, G. ve Brewster, J. (2014). *Tell it again: The new storytelling handbook for primary teachers*. United Kingdom: British Council.
- Ellis, R. (1997). *Second language acquisition* (2. Cilt). New York: Oxford University Press.
- Elsner, D. ve Wedewer, V. (2007). *Begegnung mit fremdsprachen. Im rahmen frhpädagogischer erziheung hochschul- didaktische handreichung*. Bremen: Universitt Bremen.
- Ergin, M. (1985). *Türk dil bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınları.
- Eryılmaz, R. (2023). Batı Avrupa lkelerinde iki dilli eğitim modelleri ve iki dilli Türk ocukları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 35, 107-128.
- Ertuğrul, M. (2015). *Yabancı dil olarak Türkçenin ğretiminde kullanılan kitaplarda kültür aktarımı*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Eyüp, B., Arslan, N. ve Cevher, T. Y. (2017). Mültecilere 'Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesine yönelik uyum kursu'na katılan öğreticilerin kurs hakkındaki görüşleri ve

hazır bulunuşluk durumları. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5 (4), 174-200.

Fişekçioğlu, A. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Türk yemek kültürünün paylaşımı. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 15 (38), 514-533.

Gass, S. M. ve Selinker, L. (1994). *Second language acquisition: An introductory course*. USA: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.

Gass, S. M. ve Selinker, L. (2008). *Second language acquisition. An introductory course* (3. baskı). New York ve London: Taylor & Francis Group.

Gelekçi, C. ve Köse, A. (2011). *Misafir işçilikten etnik azınlığa Belçika'daki Türkler*. Phoenix Yayınları.

Gleason, J. B. (2009). Language and socialization. F. S. Kessel (Ed.). *The development of language and language researchers* (s. 269-280). New York: Psychology Press,

Göçer, A. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının dil kültür ilişkisi üzerine görüşleri: Fenomenolojik bir araştırma. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (2), 25-38.

Gökmen, M. E. (2000). Yabancı dil öğretiminde kültürlerarası iletişimsel edinç. *Dil Dergisi*, 128, 69-78.

Grosjean, F. (1982). *Life with two languages*. U.S.A.: Harvard College.

Günay, D. (1995). Roman çözümlemesine toplum-dilbilimsel bir yaklaşım. *Dil Dergisi*, 35, 5-24.

Güneş, F. (2011). Dil öğretim yaklaşımları ve Türkçe öğretimindeki uygulamalar/Language teaching approaches and their applications in teaching Turkish. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (15), 123-148.

Gürkan, T. (1986). “Çocuğun dil gelişimi ve eğitiminde ailenin rolü” *Türk dilinin öğretimi toplantısı*. Ankara: AÜ EBF Yay.

Güzel, A. ve Barın, E. (2013). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Güzel, A. ve Barın, E. (2016). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Haley, M., Hall, A. ve Theresa, Y. (2004). *Content-based second language*.

Hanbay, O. (2013). *Çocuklara yabancı dil öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Hildebrand, V. (1981). *Introduction to early childhood education*. New York: Macmillan Publ.

Hisar, Ş. G. (2006). 4. ve 5. sınıf İngilizce derslerinde kullanılabilecek etkili öğretim yöntemleri üzerine deneysel bir çalışma. *Sosyal Bilimler*.

Hitzel, F. (1995). *Dil oğlanları ve tercümanlar* (M. Sert, Çev.). İstanbul: YKY.

Irmak, Y. (2016). Belçika'da Türkçe öğretiminin sorunları ve Türkçe ve Türk kültürü ders kitaplarına eleştirel bir yaklaşım. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (12), 301-312.

İltar, L. (2021). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin C1 yazma sınavındaki dil bilgisi hatalarının düzeylere göre dağılımı. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16 (Özel Sayı), 129-147.

- İmer, K., Kocaman, A. ve Özsoy, A. S. (2013). *Dilbilim sözlüğü*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- İşcan, A. ve Yassıtay, T. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarında kültür aktarımı: Yedi İklim Türkçe öğretim seti örneği (B1-B2 Düzeyi). *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 3 (1), 47-66.
- İşci, C. (2012). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan “Yeni Hitit” ders kitabının dört temel dil becerisi ve kültür açısından incelenmesi*. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Jiang, W. (2001). Handling culture bumps. *ELT Journal*, 55(4). 382-390.
- Juan, W. (2010). A content analysis of the cultural content in the EFL textbooks. *Canadian Social Science*, 6 (5), 137-144
- Kafesoğlu, İ. (1993). *Türk milliyetçiliğinin meseleleri*. İstanbul: Hamle Yayınları.
- Kalenderoğlu, İ. (2016). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan temel düzey (A1, A2) ders kitaplarında kültür aktarımı. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 4 (12).
- Kalfa, M. (2013). Yabancılar Türkçe öğretiminde sözlü kültür unsurlarının kullanımı. *Milli Folklor*, 25 (97).
- Karacan, E. (2000). Bebeklerde ve çocuklarda dil gelişimi. *Klinik Psikiyatri*, 3, 263- 268.
- Karadayı Ayten, T. (2022). *Türkçe öğretimi hedefiyle yazılan Türkçe yaşamak B2 ders kitabı ve çalışma kitabı okuma metinlerinin kültür aktarımı açısından incelenmesi*. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Kaya, F. B., Golynskaia, A. ve Dereli, K. (2019). Türkçe eğitimi üzerine yabancı öğrencilerce yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 8 (2), 1052-1067.
- Keklik, S. (2015). *Çocukta dil edinimi*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Keskin, F. (2010). *Yetişkinlere yönelik yabancı dil olarak Türkçe derslerinde yazınsal metinlerle kültür aktarımı*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Korkmaz, Z. (1992). *Grammer terimleri sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Krashen, S. (1982). *Principles and practice in second language acquisition*. Oxford: Pergamon Press.
- Krashen, S. ve Terrell, T. D. (2000). *The natural approach*. Longman.
- Kurt, E. (2021). Çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde hikâye kullanımı. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 23, 144-152.
- Kurt, E. (2022). Çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültürlerarası farkındalık ve kültürlerarası iletişim yetisi. *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 7 (1), 1-22.
- Kutlu A (2014). Yabancılar Türkçe öğretiminde kültürün araç olarak kullanımı: Gazi yabancılar için Türkçe öğretim seti örneği (B1-B2 seviyesi). *K. Ü. Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23 (2), 697-710.
- Küçükkaragöz, H. (2015). Bilişsel gelişim ve dil gelişimi. B. Yeşilyaprak (Ed.), *Eğitim psikolojisi gelişim- öğrenme- öğretim içinde* (s. 84-122). Ankara: Pegem Akademi.
- Lenneberg, E. H. (1967). *Biological foundations of language*. New York: Wiley

- Leseman, P. P. M. (2000). Bilingual vocabulary development of Turkish preschoolers in the Netherlands. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 21 (2), 93–112. doi:10.1080/01434630008666396
- Martinet, A. (1998). *İşlevsel genel dilbilim* (B. Vardar, Çev.). İstanbul: Multilingual Yayınları.
- McLaughlin, B., Blanchard, A. ve Osanai, Y. (1995). Assessing language development in bilingual preschoolchildren. NCBE Program Information Guide Series. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED388088.pdf> (Erişim Tarihi: 12 Ekim 2023).
- MEB. (2018). *Türkçe ve Türk kültürü dersi öğretim programı*. Ankara: MEB.
- Melanlıoğlu, D. (2013). Kültürler arası iletişim odaklı yaklaşım (Intercultural communication approach). M. Durmuş, A. Okur (Ed.), *Yabancılar Türkçe öğretimi el kitabı* içinde. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Memiş, M. R. (2016). Yabancı dil öğretiminde eğitim ortamı ve kültür aktarımı. *Electronic Turkish Studies*, 11 (9).
- Memiş, M. R. ve Erdem, M. D. (2013). Yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemler, kullanım özellikleri ve eleştiriler. *Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8 (9), 297-318.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. New York: Sage Publications, Inc.
- Mutlu, H. H., & Gülşah, S. E. T. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan c1 seviye ders kitaplarındaki kültür unsurlarının incelenmesi (gazi yabancılar için Türkçe–İstanbul yabancılar için Türkçe). *Dil Dergisi*, 1 (171), 91-108.
- Nicholas, H. ve Lightbown, P. M. (2008). Defining child second language acquisition, defining roles for L2 instruction. J. Philp, R. Oliver ve A. Mackey (Ed.) *Child's play: Second language acquisition and the younger learner* içinde (s. 27-51). Amsterdam: John Benjamins.
- Nunan, D. (2011). *Teaching English to young learners*. USA: Anaheim University Press.
- Okur, A. ve Keskin, F. (2013). Yabancılar Türkçe öğretiminde kültürel öğelerin aktarımı: İstanbul yabancılar için Türkçe öğretim seti örneği. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6 (2), 1619-1640.
- Okuturlar, M. H. (1966). Çocuk dilinin gelişimi. *Pedagoji Cemiyeti Dergisi*, 2 (8), 516-526.
- Ortega, L. (2009). *Second language acquisition*. New York: Taylor & Francis Group.
- Ökten, C. E. ve Kavanoz, S. (2014). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimini hedefleyen ders kitaplarında kültür aktarımı. *Electronic Turkish Studies*, 9 (3).
- Ömeroğlu, E. (2016). *Yabancılar Türkçe öğretimi için hazırlanmış ders kitaplarının incelenmesi*. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Örge Yaşar, F. (2010). Mizahta uyumsuzluk kuramı bağlamında tekerlemeler. *Zeitschrift für die Weit der Türken*, 2, 49-57.
- Özdemir, N. (2005). *Cumhuriyet dönemi Türk eğlence kültürü*. Ankara: Akçağ Yayınları.

- Özgat Tatan, O. (2018). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarında kültür aktarımı: yedi iklim Türkçe öğretim seti örneği (A1-A2 düzeyi)*. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Özil, Ş. (1991). *Dil ve kültür çağdaş kültürümüz, olgular – sorunlar*. İstanbul: Cem Yayınevi.
- Özkan, E. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarında Türk kültür öğeleri olarak atasözleri ve deyimler. *International Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 4 (10), 295-300.
- Öztürk, K. Ö. (2004). Çocuklarda yabancı dil öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirmede sınıf öğretmenine pratik öneriler. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı. Malatya: İnönü Üniversitesi EF. <https://www.pegem.net> (Erişim Tarihi: 12 Ekim 2023).
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (M. Bütün ve S. B. Demir, Çev.). Ankara: Pegem Akademi.
- Pehlivan, F. (2007). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültürlerarası etkileşim odaklı yaklaşım uyarınca metin çalışmaları*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Pelin, A., (2021). *Suriyeli çocukların Türk eğitim sistemine entegrasyonunun desteklenmesi projesi (piktes) kapsamında kullanılan Türkçe öğreniyorum kitap seti ile hayat boyu Türkçe kitap setindeki Türkçe okuma metinlerinin değerler eğitimi ve kültür aktarımı açısından incelenmesi*. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir
- Penfield, W. ve Roberts, L. (1959). *Speech and brain mechanisms*. Princeton: Princeton University Press.
- Piaget, J. (2011). *Çocukta dil ve düşünme* (S. E. Siyavuşgil, Çev.). Ankara: Palme Yayıncılık
- Reid, E. (2015). Techniques developing intercultural communicative competences in english language lessons. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 186, 939-943. doi:10.1016/j.sbspro.2015.04.011.
- Richards, J. ve Rodgers, T. (2001). *Dil öğretiminde yaklaşım ve yöntemler*. New York: Cambridge Üniversitesi Yayınları. doi:10.1017/CBO9780511667305.021
- Sarıbaş, M. (2021). *İsviçre’de yaşayan Türk çocuklarının Türkçeye yönelik görüşleri ve konuşma becerilerinin değerlendirilmesi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sarıkaya, E. E., Doyumğaç, İ., Akkaya, S., Kana, F. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin Türk kültürüne ilişkin algıları. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 8 (2), 393-420.
- Saussure, F. (1985). *Genel dilbilim dersleri* (B. Vardar, Çev.). Ankara: Birey ve Toplum Yayınları.
- Sayid Açıkgöz, E. (2018). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarında kültür aktarımı: yeni hitit yabancılar için türkçe ders kitabı: (A1-A2 düzeyi)*. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Scott, W. A. ve Ytreberg, L. H. (1991). *Teaching English to children*. London: Longman.
- Senemoğlu, N. (2012). *Gelişim öğrenme ve öğretme kuramdan uygulamaya*. Ankara: Pegem Akademi.

- Sever, P. (2019). *Yeni Hitit dil öğretim seti ile Yedi İklim dil öğretim setinin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültür aktarımı açısından karşılaştırılması*. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- Sever, S. (2004). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Ankara: Anı yayıncılık.
- Sevinç, İ. (1999). *Hollanda'daki Türk çocuklarının eğitim sorunları ve yoğunlaşma okulları*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Sönmez, H. ve Akıncı, M. A. (2022). Fransa'daki iki dilli Türk çocuklarının Türkçe dil becerilerinin gözlemlenmesi (Paris ve Normandiya örnekleri). *Ana Dili Eğitim Dergisi*, 10 (4).
- Sunel, A. H. (1994). Yabancı dil öğretimi ve yabancı dille öğretim. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(10), 121-127.
- Şahin Gönül, S. (2007). *Kültürlerarası iletişimsel yeterlilik: Yabancı yetişkinler için hazırlanmış bir Türkçe öğretim materyali setinin değerlendirilmesi*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Şahin, M. (1995). Çocukta dil gelişimi. *Dil Dergisi*, 30, 64-70.
- Şen, Ü. (2016). İki dilli Türk çocuklarına Türkçe öğretimi: İlk öğretmenler ve ilk Türkçe dersi öğretim programı. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (3), 1023-1036.
- Şengül, K. ve Toygar, Y. S. (2021). Veli görüşlerine göre Hollanda'da yaşayan iki dilli Türk çocuklarının Türkçe öğrenme durumları: Güçlükler ve gelecek beklentisi. *Eğitim Bilim ve Araştırma Dergisi*, 2 (2), 202-220.
- Şimşek, M., Dünder E., (2015). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitaplarının Kültürel İçeriğinin Üç Çevre Modeline Göre Çözümlemesi*. Turkish Studies (Elektronik), 10(3), 891- 906.
- Tanrıkulu, L., & Sipan, M. Ö. (2021). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan "Salih Hikâye Serisi" Setinde Kültürel Öğeler Bulunduran Görsellerin İncelenmesi*. International Journal of Languages' Education and Teaching, (9.1), 143-155.
- TDK. (2011). *Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Toklu, M. O. (2003). *Dilbilime giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Tomalin, B. ve Stempleski, S. (1993). *Cultural awareness*. London: Oxford University Press.
- Tosun, G. (2016). *Yedi iklim Türkçe öğretim seti b1, b2 ve c1 seviyesi ders kitaplarındaki metinlerin yabancılara Türkçe öğretiminde kültür aktarımı açısından incelenmesi*. Başkent Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Turan, B. N., Gözler, A., Turan, M. B., İncetürkmen, M. ve Meydani, A. (2020). Geleneksel çocuk oyunlarına yönelik öğretmen görüşleri. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5 (3), 231-241.
- Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı. (2023). Yurt dışında yaşayan Türk vatandaşları. https://www.mfa.gov.tr/yurtdisinda-yasayan-turkler_.tr.mfa (Erişim Tarihi: 12 Ekim 2023).
- Türkiye Maarif Vakfı. (2020). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretim programı*. İstanbul: TMV Yayınları.

- Türkiye Maarif Vakfı. (2021). Faaliyetler. <https://turkiyemaarif.org/uploads/editions/files/16435827a044b6.pdf> (Erişim Tarihi: 12 Ekim 2023).
- Uçak, S. (2016). Dil öğrenimi ve edinimi üzerine bir tartışma. *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 1 (1), 65-80.
- Uslu, B. (2017). *Anadili Türkçe olan 50-74 aylık çocuklar için yaşantı odaklı yabancı dil edinimi programının İngilizce öğrenimine etkisinin incelenmesi*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Uygur, N. (2019). *Dilin gücü*. İstanbul: YKY.
- Ülbeği, H. ve Çiftçi, P. (2023). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde hazırlanmış makale ve bildiriler. *Bezgek Yabancılar Türkçe Öğretimi Dergisi*, 2 (2), 113-126. doi:10.56987/bezgek.25
- Ülker, N. (2007). *Hitit ders kitapları örneğinde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültür aktarımı sürecinde çözümleyici ve değerlendirci bir bakış*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ültay, E., Akyurt, H. ve Ültay, N. (2021). Sosyal bilimlerde betimsel içerik analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 188-201
- Vargelen, H. (2013). *Kültürlerarası iletişimsel yeterlilik bağlamında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarının değerlendirilmesi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Wach, E. (2013). Learning about qualitative document analysis. <https://opendocs.ids.ac.uk/opendocs/bitstream/handle/20.500,12413,2989> (Erişim tarihi: 24.11.1023).
- Wen-Cheng, W., Chien-Hung, L. ve Chung-Chieh, L. (2011). Thinking of the textbook in the ESL/EFL classroom. *English Language Teaching*, 4 (2), 91-96.
- Yaşar Ekici, F. (2015). Çocukların göçle birlikte yaşadıkları eğitim sorunları üzerine bir inceleme. İstanbul Zaim Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü Disiplinlerarası Göç ve Göç Politikaları Sempozyumu, İstanbul
- Yavuzel, S. T. (2020). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültürel aktarım açısından türkülerin önemi*. Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Yaylı, D. (2009). Yabancı dil öğretimi yaklaşımları ve yöntemleri. D. Yaylı, Y. Bayyurt (Ed.), *Yabancılar Türkçe öğretimi: Politika yöntem ve beceriler içinde* (s. 7-28). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin
- Yılmaz, F. (2012). Cultural transmission through teaching Turkish as a foreign language course books. *Turkish Studies*, 7 (3), 2751-2759.
- Yılmaz, F. (2014). An investigation into students' Turkish language needs at Jagiellonian University in Poland. *Educational Research and Reviews*, 9 (16), 555-561.
- Yiğit, M. ve Arslan, M. (2014). Kültürel etkileşimin yabancı dil olarak Türkçe öğretimine etkisi: Arnavutluk örneği. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 10, 1-13.
- Yorulmaz, M. (2009). *Göreve dayalı öğretim yönteminin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dinleme becerisinde kullanılmasının avantajlar*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.

Yunus Emre Enstitüsü. (2022). Faaliyetler. <https://yee.org.tr> (Erişim Tarihi: 12 Ekim 2023).

Zorbaz, K. Z. (2013). Yabancılarla Türkçe öğretiminin tarihi seyri. M. Durmuş ve A. Okur (Ed.), *Yabancılarla Türkçe öğretimi el kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları.

EKLER

EK-1. Görseller

Aşağıdaki görseller araştırmacı tarafından Türkiye Maarif Vakfı Afgan-Türk Okulları Mezar-ı Şerif Kız Kampüsü'nde kültür etkileşimi çerçevesinde tasarlanan ve kullanılan Türkçe sokağı ve Türkçe sınıfına aittir.

Şekil 7.1 Kültür etkileşimi çerçevesinde tasarlanan Türkçe sokağı ve Türkçe sınıfı

Şekil 7.1 Kültür etkileşimi çerçevesinde tasarlanan Türkçe sokağı ve Türkçe sınıfı (Devam)

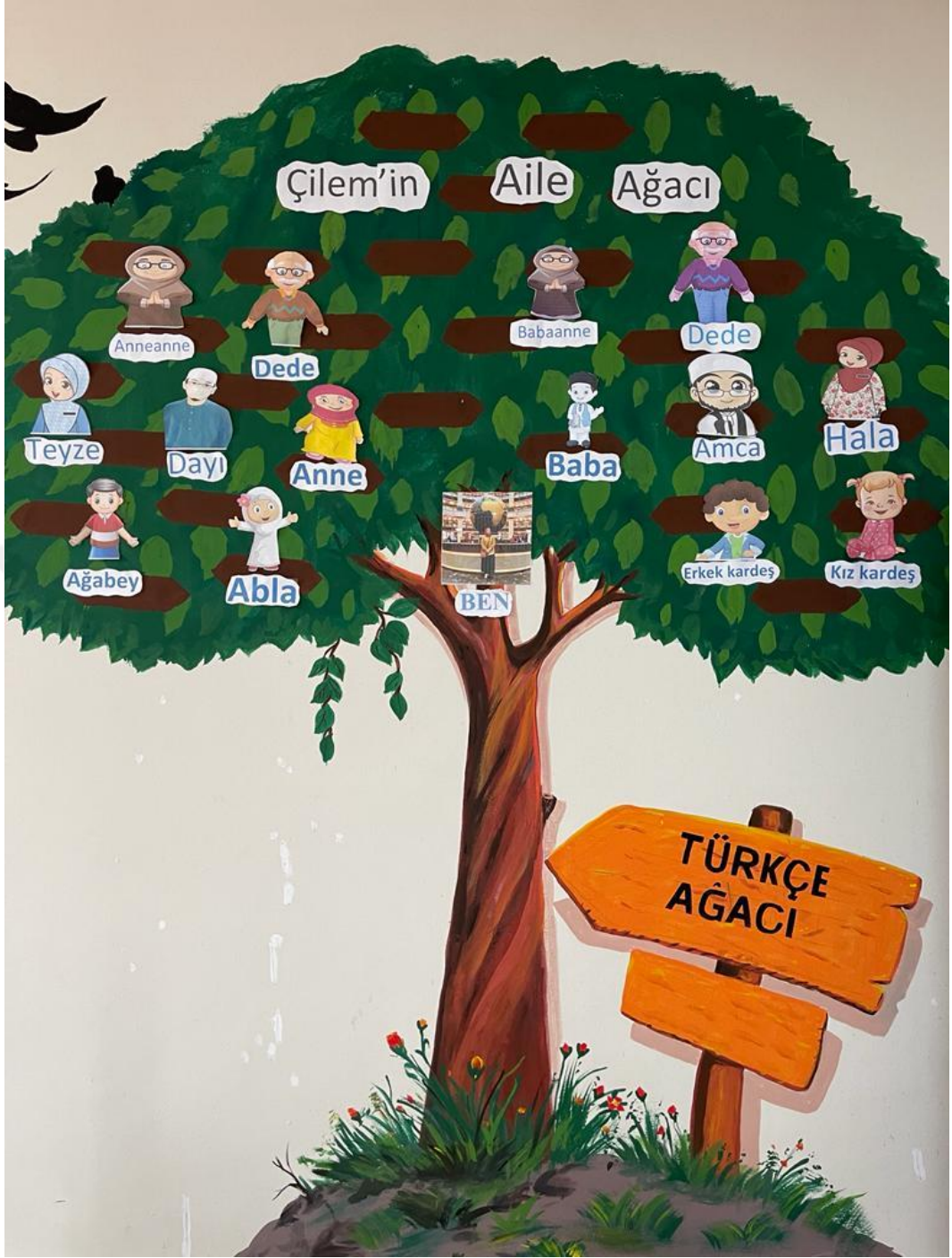
Şekil 7.1 Kültür etkileşimi çerçevesinde tasarlanan Türkçe sokağı ve Türkçe sınıfı (Devam)

Şekil 7.1 Kültür etkileşimi çerçevesinde tasarlanan Türkçe sokağı ve Türkçe sınıfı (Devam)

Şekil 7.1 Kültür etkileşimi çerçevesinde tasarlanan Türkçe sokağı ve Türkçe sınıfı (Devam)

Şekil 7.1 Kültür etkileşimi çerçevesinde tasarlanan Türkçe sokağı ve Türkçe sınıfı (Devam)

Şekil 7.1 Kültür etkileşimi çerçevesinde tasarlanan Türkçe sokağı ve Türkçe sınıfı (Devam)

ÖZ GEÇMİŞ

Adı-Soyadı : Çilem MIRİK

Eğitim ve Mesleki Geçmişi:

Eğitim Geçmişi:

- 2016, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Lisans Programı
- 2021, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Yabancılar Türkçe Öğretimi Tezli Yüksek Lisans Programı

Mesleki Geçmişi:

- 2016-2019 Süleyman Demirel Üniversitesi TÖMER- Sözleşmeli Türkçe Okutmanı
- 2016-2019 Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Atabey Meslek Yüksekokulu-Sözleşmeli Türk Dili Okutmanı
- 2019-2023 Türkiye Maarif Vakfı- Afganistan Temsilciliği- Türkçe Öğretmeni
- 2023- Türkiye Maarif Vakfı- Pakistan Temsilciliği- Türkçe Öğretmeni

Sertifikalar:

- 2015- Pedagojik Formasyon Sertifikası-Süleyman Demirel Üniversitesi